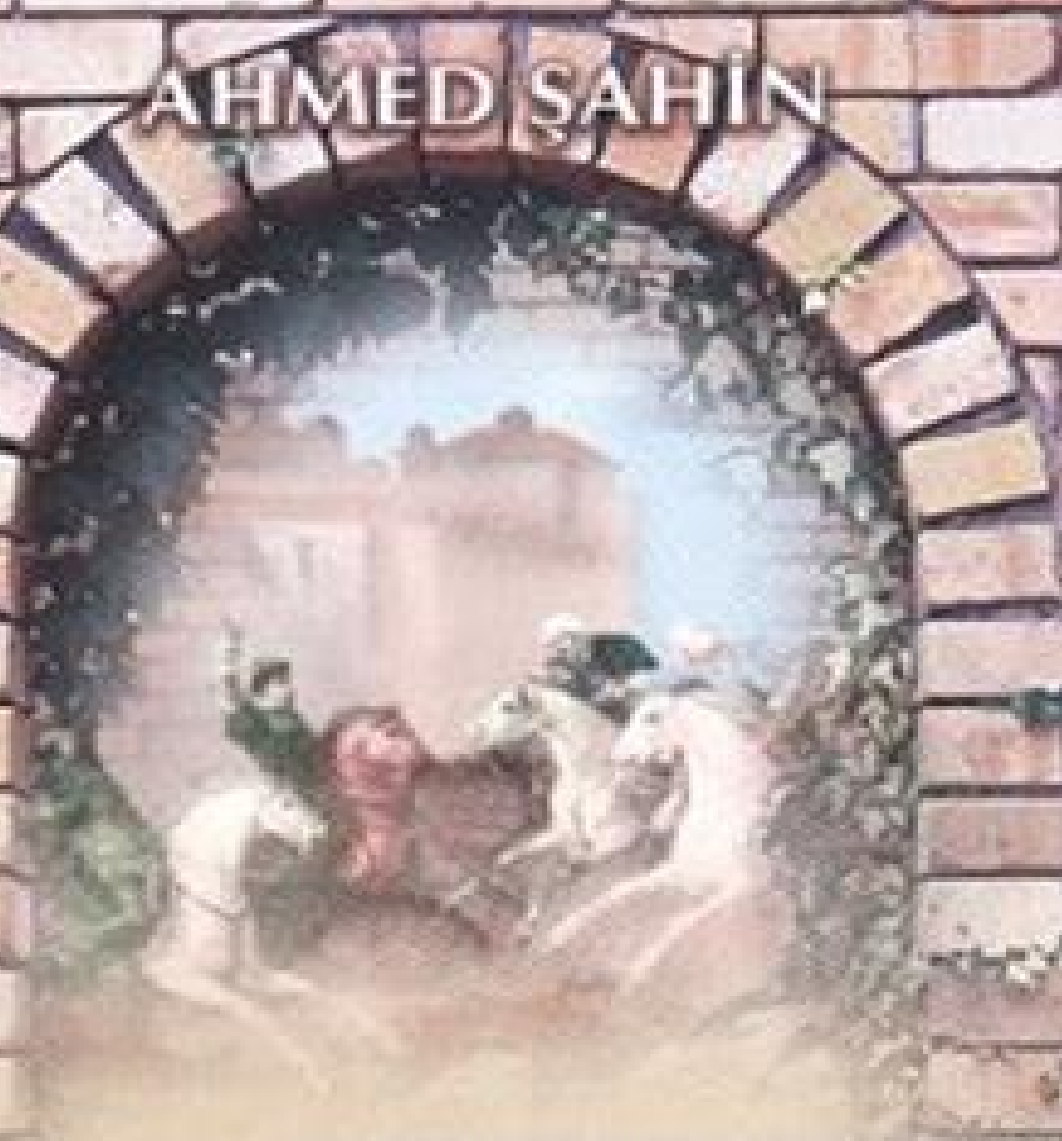

AHMED ŞAHİN

Tarihin Şeref Levhaları

evekitap

110 BİN
EĞİTİM

TAKDİM

Yayınevimizin iftiharla takdim ettiği «Tarihin Şeref Levhaları», İslâm ümmetlerinin dışında, hiçbir milletin tarihinde görülmemiş, işitilmemiş, duyulmamış vak'alar manzumesidir ki, her birisi bir milleti ayakta tutmaya kâfi gelebilecek bir millî destan mahiyetindedir.

«Garpta mitoloji» adı verilen efsane kahramanları, hayalî kahramanlar meydana getirme ihtiyacı, «Tarihin Şeref Levhaları»nda görüleceği gibi, bizde İslâm tarihinde fiilen yaşanmış ve gayri müslimlerin hayallerinin bile ulaşamadığı noktalara İslâm mücahitleri her istedikleri zaman varabilmişlerdir.

Ne yazık ki, yarım asırdan beri bizi mazimizden koparma gayretleri, köksüz bir millet, tarihsiz bir nesil meydana getirme plânları mazimizi örten, müstesna kahramanlarımızı unutturan kesif bir cehalet sisi halinde karşımıza çıkmış; genç nesil ne muhteşem bir mazinin mirasçısı, ne muazzez bir neslin takipçisi olduğunu unutmuştur.

«Tarihin Şeref Levhaları»nı okurken, göreceksiniz ki, İslâm. bir dünya nizamı olarak Peygamberimiz Efendimiz Aleyhissalâtu Vesselam vasıtasıyla vaz'edildikten, ilâhi hakikat güneşi Arabistan kum çöllerinden fişkırıp bütün bir insanlık âlemini cehalet karanlığından kurtardıktan sonra tarih; tarih olabilmiş, hakiki kahramanlar zaman içeriğinde mevkiini almış, vahşetalûd sahralarda irtikâb edilen cinayetler yerini emniyet ve adalete terk etmiş; en katı kalbler, en kirli vicdanlar, en paslı sineler nura, huzura, aydınlığa yo! Bulabilmişlerdi.

Tarihin Şeref Levhalarını okurken heyecanınıza hâkim olamayacaksınız, gözyaşlarınızı tutamayacaksınız, sevincinizden kabınıza sığamaz hale gelecek ve İslâm olmakla ne büyük saadete kavuşmuş olduğunuzu anlayacak, Rabb-ı Rahim'e hamd-ü senalar etmekten bir an dahi fariğ olamayacaksınız.

Elinizde bulundurduğunuz şu kitap, kısa zamanda dördüncü baskısını yapmıştır. Ahmet şahin Hoca'nın üç yıldan beri yüzlerce cilt kitap karıştırarak tesbit ettiği menkıbelerden teşekkül etmiştir. Büyük İslâm Tarihi içerisinde bu menkıbeler muhakkak ki binlerce, onbinlercedir. İnşallah bu eser Ahmet şahin Hocamızın bu yoldaki çalışmasına bir mukaddime teşkil eder de, tarihin hakikaten şeref levhası haline gelen diğer hâdiseleri ve menkıbeleri de cildler halinde siz muhterem okuyucularımıza takdim etme imkânına ve şerefine kavuşmuş oluruz.

Allah'ın selâmı ve rahmeti üzerinize olsun.

YENİ ASYA YAYINEVİ

UDAL kabilesi ileri gelenleri Resûlullah'a müracaat ederek Müslüman olmayı arzu ettiklerini, fakat kabilelerinde İslâmiyeti öğretecek kimsenin bulunmadığından, aşiret mensuplarının putlara tapmakta olduklarını ifade ile kendilerine vaiz gönderilmesini istediler.

Resûlullah da bu müracaatı kabul ederek Udal kabilesine Ashabın en seçkinlerinden bir mücahit grubunu gön-derdi. Onların vazifesi sadece Kur'an okuyup, İslâmiyet! Anlatmaktan ibaret olduğundan, yanlarına kılıç-kalkan gibi harp malzemesi almamışlardı.

Fakat Mekke kâfirleri o güne kadar mertçe yapılan meydan savaşlarında bir hayli küfür yoldaşlarını kaybettiklerinden, işi kalleşliğe dökmüşler; kendilerine Kur'an okutmak için gelen bu masum insanları birer birer kılıçtan geçirmek gibi bir zillete düşmüşlerdi.

İşte bu masum mücahit grubun içinde Hubeyb ile Zeyd bin Sabit de vardı. Müşrikler onlara dokunmadılar; çünkü İslâmın bu iki kılına, daha evvelki harplerde müşriklerin birçok küfür arkadaşlarını er meydanına çağırarak, onlara lââyık oldukları dersi vermiş ve canlarını cehenneme yuvarlamışlardı. Onun için bu iki zatı götürüp hapsedmeyi tercih ettiler; ta ki biriken intikamlarını, bütün müşriklerin iştirakleri ile ve büyük bir vahşetle alsınlar.

Hapsedildiği Hüceyr'in evinde gününü beklemekte olan Hubeyb'de hiç bir korku ve telâş eseri görülmeşi müşriklerin dikkatinden kaçmıyordu. Devamlı namaz kılan Hubeyb'den bu kadar telâşsızlığının sebebini sordular; o şöyle cevap verdi:

— Bu iman davası kadar azametli bir dava yeryüzüne bir daha gelmeyecek ve bu dava uğruna ölenlerin şerefine denk bir şeref, daha dünyada vücut bulmayacaktır. Telâşa bunun için sebep yoktur.

Arkadaşı Zeyd'e Hubeyb'in nasihatı şuydu:

«— Sakın üzülme; eğer müşrikler bizi öldürürlerse, bu ALLAH'IN rızasına ve bütün müminlerin duasına mazhar olacağımıza işarettir. Çünkü bundan sonra gelecek olan İslâm mücahitleri bizi örnek alırlar ve sırası gelince İslam'a hizmet yolunda fedayı cân etmenin dahi gerektiğini onlar da idrak etmiş olurlar.»

Nihayet beklenen gün gelip çatmıştı. Hubeyb'i görmek için toplanan müşrikler ona, Peygamberi inkâr ederse kurtulacağını söylemişlerdi. Hubeyb, müşriklere istihza ile bakmış ve:

«—Ölümlerin en fecisini mi teklif ediyorsunuz? Ben iman ettim; iman nedir, biliyor musunuz?» demişti.

Yıllardır küfür ve dalâlet bataklığı içinde yuvarlanan böylesi inatçı kâfirler İman'ın ne demek olduğunu nere-den bileceklerdi?

O'nu, Ten'im denilen kumlu bir çöle götürdüler ve asacakları ağacın yanında - isteği üzerine - iki rekât namaz kılmasına müsaade ettiler. Sonraları idam mahkûmlarının kılmayı âdet ettikleri bu namazı tamamladıktan sonra Hubeyb, müşriklere şunları söylüyordu:

«— Eğer ölümden korktu da namazı uzattı, diyecek olmasaydınız, şu namazı daha çok uzatmayı arzu ederdim; fakat iman edenin nazarında ölümün korkulacak bir şey olmadığını size göstermek için kısa kesmek mecburiyetinde kaldım.»

Darağacına çıktığı zaman; «intikam, intikam!..» diye bağıran elleri sopalı gözleri kanlı müşriklere karşı: «— Lestü übali» diye başlayan konuşmasında da şöyle diyordu:

«— Bu katlim iman ve İslâm davası için değil mi? O halde, asla müteessir değilim, İslâm'a bir değil, bin Hubeyb feda olsun» Ve sonra ilâve etti:

«— Ya Rab, mertçe karşımıza çıkmayıp da bizi kalleşçe arkamızdan vuran şu elleri baltalı, gözleri kanlı güruhu, kalleşliklerinden dolayı kahreyle.»

Bu sırada kin ve gayzları son hadde çıkmış olan müşrikler, ellerindeki kargı ve sopalarla Hubeyb'in üzerine yürüdüler. Vücuduna inen her darbeye karşı:

«— İlâhi görüyorsun ya, canımı fedâ ediyorum, ama imânımı asla! Resulüne selâmımı tebliğ eyle ve O'na karşı olan muhabbet ve imânımın asla sarsılmadığından O'nu haberdar kıl...» diye niyazda bulundu.

O sırada mescidinde bulunan Resûlullah:

«— Ve aleykesselâm yâ Hubeyb» diyordu.

Ashabının «ne var» diye sormaları üzerine de:

«— Müşrikler onu şehîd ettiler, fakat hakikaten o kazandı» diyerek vak'ayı olduğu gibi Ashab'ına anlatıyordu. (Radiyahallahu anhüm ecmaîn.)

HAZRET-İ Ömer (RA.) Hımıs ileri gelenlerine gönderdiği bir mektubunda, muhitlerinde bulunan fakirleri tespit ederek kendisine bildirmelerini istedi.

Hımıs'lılar da Şam civarında bulunan yoksulları bir liste halinde yazarak Halife'ye bildirdiler. Hazret-i Ömer (R. A.) listeyi açıp da bakınca, başta, Hâkim olarak gönderdiği Sa'd bin Âmir'in adının yazılı olduğunu gördü ve listeyi getirenlere sordu. Onlar da:

«— Hâkimimiz fakirdir, devamlı olarak (Rüşveti alan da veren de ateştedir.) Mealindeki Hadisi okur ve en küçük bir hediyemizi dahi kabul etmez.» dediler.

Bu haberi tebessümle karşılayan Hazret-i Ömer (R.A.) tekrar Hımıs'lılara sordu:

«— Kendisinde Allah korkusu bu kadar hükmeden hâkiminizin kusurları da var elbette, değil mi?»

Hımıs'lılar:

«— Evet, dediler. Bu kadar kuvvetli imâna sahip olmasına rağmen, gözümüze çarpan bilhassa şu dört kusuru

vardır:

Birincisi: Vazifesine sabah namazından hemen sonra? Değil de, kuşluk vaktinde gelir.

İkincisi: Geceleri aramızda hiç görünmez.

Üçüncüsü: Haftada bir gün evine çekilerek kapıyı ar-kasından sürgüler, ziyaretçi dahi kabul etmez.

Dördüncüsü: Ashabdan Hubeyb'î müşriklerin nasıl şehit ettiklerini hatırlayınca, üzüntüsünden

hastalanır ve baygınlık geçirir.»

Hazret-i Ömer (R.A.) Şam fakirlerine bir miktar erzak ve yardım gönderdikten sonra, hâkim Sâ'd bin Âmir'i yanına çağırtdı ve bu dört kusurunun sebebini sordu:

O da şu cevabı verdi:

«— Yâ Emir-el mü'minin; vazifeme ancak güneş yükselirken gidebiliyorum; çünkü ailem hastadır, evdeki bütün hizmetleri kendim görmek zorundayım. Geç kalışım bun-dandır.

«— Geceleri insanlar arasında görülmediğime gelince; gündüzleri halk için çalışan bir hâkimin geceleri de Hak için çalışmasına müsaade edersiniz herhalde... Bu su-retle, gündüzleri hükme bağladığım dâvaların sabaha kadar tekrar vicdanımda muhasebesini yapar; yanlış kararlarım varsa, tashih imkânı bulurum.

«— Haftada bir gün evime çekildiğimin sebebi ise, başka giyecek elbise bulamadığımdan, yıkadığım elbiselerim kuruyuncaya kadar, kimseye görünmemek mecburiye-tinde kalmamdır. Bu sebeple kapımı arkasından kilitliyorum.

«— Hubeyb'in şehadetini hatırlayınca bayıldığıma gelince; onu hiç sorma... Çünkü şehit Hubeyb'i asarlarken yanlarında idim; belki mâni olabilirdim; fakat o gün henüz

islama girmemiş olduğumdan, hâdiseye sadece seyirci kaldım. İdam esnasında, onun gösterdiği cesaret ve celâdeti hatırladıkça Hubeyb'in ne kadar kuvvetli îmâna sahip büyük bir mücahit olduğunu daha iyi anlıyorum. Ve niçin mâni olmadım diye teessürümden bayılıyorum.»

Emirel mü'minin, Sâ'd bin Âmir'in bu izahatı karşısın-da ziyadesiyle memnun oldu ve böyle bir idareciye sahih-olması sebebiyle de Allah'a şükretti.

Hazret-i Ömer (R.A.) bu Sâ'd bin Âmir'i hatırladıkça gözlerinden akan yaşları tutamaz ve halkın içinde alenen ağlamaktan kendini alamazdı da derdi ki:

«— Ah Sâ'd ah, Allah korkusu, Din duygusu, seni ne kadar yükseltmiş, millete faydalı bir uzuv

yapmış... Senin gibi îmânı kuvvetli, dindar hâkimlerle değil Arabistan'ı bütün dünyayı hem de polissiz, zabıtasız idare edebilirim: Yeter ki, hâkimlerime işte böyle dinleri hâkim olsun...»

HİCRETİN yetmiş üçüncü senesinde Kâbe-i Muazzamayı muhasara eden meşhur zâlim Haccac, ihtirasları uğruna önüne geleni yakıp yıkıyor, nasihat etmek isteyen Ashab-ı Kiram'ı insafsızca salladığı kılıç darbeleri ile şehid ediyordu...

Beytullahı mancınıklarla yıkmaya kadar teşebbüs eden bu zâlime karşı Mekke Müslümanları Abdullah Bin Zübeyr'-in etrafında birleşerek mukavemete başladılar. Ne var ki Emevi hükümdarı Abdulmelik'e sırtını dayamış olan Haccac, koskoca ordusu, mukavemeti güç maddi imkânları ile bu güzide Müslümanları kısa zamanda eriterek seçkin İslâm mücahîdlerinin ya Şehîd olarak yahutta ağır yaralar alarak saf dışı edilmesini temin ediyordu...

Haccac'a karşı koyan Abdullah bin Zübeyr ise, düşmanın maddî üstünlüğüne, sayı fazlalığına rağmen, yılmak nedir bilmiyor, «Tek nefer olarak da mukaddesatımı müdafaa ederim» diyordu.

Bu muharebe sırasında Abdullah bin Zübeyr'in, annesi Esmâ ile yaptığı karşılıklı konuşma, aşağıda göreceğiniz gibi İslâm tarihinin şeref levhaları halinde bize intikal etmiştir.

Bir ara âmâ olan annesini ziyaret edip, duasını almak kasdı ile huzuruna giren Abdullah, helâllaşmak istediği annesinden şu cevabı aldı:

«— Oğlum, ben senin ya zafere kavuşup Müslümanları kurtardığını yahut da inandığın dâvan uğrunda Şehîd olduğununu işitmek istiyorum. Sen hak yolunda şehîd olmalısın yahut da bu dâvanı zafere ulaştırıncaya kadar devam etmelisin. Huzur-u İlâhi'de bir mücahid annesi olmakla iftihar etmeliyim...»

Annesinin sözlerine isyanı Allah'ın emirlerine muhalefet kadar ağır gören Abdullah, söz vererek Mekke civarındaki karargâhına döndüğü sırada ordusunun dağıldığını, yalnız Zübeyr adındaki bir oğlundan başka kimsenin kalmadığını gördü... Artık teke tek olarak mücadele başlayacaktı. Bu takdirde neticenin tahmini pek güç değildi. Tekrar validesinin yanına gelen İbn-i Zübeyr, şöyle konuştu.

«— Muhtereme Validem, ordum dağıldı, yanımda sebat edip kalanların da bir saatlik dayanma kuvveti kaldı. Bununla beraber düşmana teslim olursam, istediğim kadar dünyalık verilecek, serbest bırakılacağım, bu hususta reyin nedir?»

Hazret-i Ebu Bekir'in kızı Esmâ Radıyal'lahu anha bu sözler karşısında şu kat'i ve metin emrini verdi:

«— Oğlum, senin için düşünülecek tek nokta vardır; sen Hakta mısın? Bâtilde mısın? Mühim olan budur! Hakka hizmet ettiğine kani isen, tereddüt ve vesveseleri bir tarafa iterek bütün himmetinle yoluna devam et. Eğer şimdiye kadar olan mücadelerde dünyayı kastetmiş isen, senden fena bir evlâd, benden de bedbaht bir anne yok demektir. O takdirde hem kendini, hem de seninle çarpışan bunca şehitleri heder etmişsin demektir.»

Mü'minlerin annesi Esmâ validemiz, sözlerinin burasında şunu ilâve -etti:

«— Eğer arkadaşların çekildiği için sana da dâvandan vazgeçip teslim olma fikri geliyorsa, şunu iyi bil ki, Ebu Bekir'in kızı böyle düşünen bir Müslüman gencin annesi olmakla utanır, bir mücahide de bu fikri yakıştırmaz...»

Abdullah bin Zübeyr:

«— Anneciğim, beni yakaladıktan sonra müsl (kulak, burun kesmek) yapacaklar» demesi üzerine bütün mevcudiyeti ile cesaret ve şecaat kesilen Hazret-i Esmâ bu sefer de oğluna şu târihî nasihatları verdi:

«— Evlâdım, kesilen koyun asılmakla, soyulmakla ızdırap duymaz. İzzetle mücadele ederek mâruz kalacağın bir kılıç darbesi, zilletle yaşamak için mâruz kalacağın bir kamçı darbesinden daha hayırlıdır. Sakın ölümden korkup da sana zillet verecek bir şeyle razı olma.»

Hazret-i İbn-i Zübeyr, annesinin sözlerine olduğu gibi ita'at edip Şehîd oluncaya kadar mücadele edeceğine söz vererek, vedalaşmak üzere âmâ annesini kucaklarken sırtındaki zırhın dikenlerine elleri dokunan Esmâ:

«— Bu ne hal?.. Bu senin istediğini isteyen hali değil,» diye çıkıştı. Hazret-i Abdullah ise:

«— Bugün benim son günümüdür. Sana metanet-i kalb vermek için giymiştim bu zırhı.» dediyse de Annesinin:

«— Hayır böylesi şey bana metanet vermez.» diye itiraz etmesi üzerine onu da çıkararak o gün Şehîd oluncaya kadar Haccac askerlerine mukavemet etti, fakat teslim olmadı.

Hazret-i İbn-i Zübeyr'in tahminleri yanlış çıkmadı, Haccac uzun müddet O'nun mübarek cesedini asılı bekletti. Bir gün Hazret-i Esmânın yanına gelen Haccac: «— Abdullah'ı nasıl mağlûp ettim, gördünüz mü?» diye istihza yollu bir sual sorması üzerine Zatün nitakayn Esmâ:

«— Hayır, vallahi mağlûp olan o değil, sensin. Sen onun dünyasını kaybettirdin, o da senin âhretini,» dedik—ten sonra şöyle devam etti:

«— Ben Resûlullah'dan Sakıf kabilesinden iki şerir adamın çıkacağını işitmişim: Yalancı olanın Muhtar-ı Sakafî olduğunu gördük. Müfsid olanın da sen olduğunda artık şüphem kalmadı» diye mukabelede bulunmak cesaretini göstererek zâlime boyun eğmedi.

ŞEHİD OLMAK İSTİYORUM

KUVVETLİ imânı kazanan herhangi bir şahsın cesaret ve celâdeti, şuur ve hayat anlayışı o kadar üstün ve seviyeli olur ki, dinî felâketlerden başka, hiç bir belâ onu korkutamaz ve hiçbir dünyevî zorluk hayatının zevk ve huzurunu bozamaz. Yeter ki o, îmândaki bu kemâle ermiş olsun.

Uhud muharebesinin şiddetlendiği sırada Resûlullah'ın (S.A.V.) şehid edildiği haberi Medine'ye yayılınca, balk sokaklara dökülerek bu dinî felâket karşısında ne yapacaklarını şaşırıyorlar. Bu sırada Ensar kadınlarından biri hemen yola düşüyor, muharebenin cereyan ettiği dağım dibine kadar yaklaşıyor; bir de ne görsün; kumların üzerinde yatan şehidi er arasında kardeşi, oğlu, babası ve kocası olmak üzere ailesinin tam dört ferdi var.

Îmân kuvvetine bakın ki, şehîdlerinin başında bir iki dakikalık bir tefekkür ile Fatiha okuduktan sonra, şehîd olduğunu işittiği Resûlullah'ı aramaya devam ediyor. Çünkü o, din yolunda ölmenin gerçek âlemde dirilmek olduğunu şuurlu olarak biliyor, bunu dini bir musîbet telâkki etmiyor.

Bu sebeple de şehadet haberini dinî bir musîbet telâkki ettiği Resûlullah'ı araya araya buluyor ve ilk sözü şu oluyor:

«— Ya Resûlellâh, şehidlerimin dördü de din uğruna feda olsun; sen selâmettesin ya; beni heyecanlandıran senin şehadet haberindi...»

Medine Müslümanlarından Abdullah'ın Hanımı olan bu muazzez İslâm kadını, Resûlullah'ın (S.A.V.) hayatta olduğuna o kadar seviniyor ki; bu sevinç ona kardeşi,, babası, oğlu ve kocası gibi hayatının direkleri mesabesindeki in-sanların ölümünün ızdırabını bile unutturuyor.

İşte buna îmân kuvveti derler. Demek ki bir dâvanın zaferi, onu yürütenlerin îmân kuvvetine bağlıdır. Kur'an-ı Kerimin her şeyden evvel imânı teklif etmesi; Müceddidlerin faaliyetlerini îmân kuvveti üzerime teksif etmeleri bu hikmetten olsa gerektir.

Mekke müşrikleri, Zeyd bin Desine'yi şehîd etmek üzere götürüyorlardı. Bu sırada Ebu Süfyan

Zeyd'e sordu:

«— Ne dersin yâ Zeyd; keşke senin yerinde sizi putlara tapmaktan men eden Muhammed (S.A.V.) bulunsaydı da, seni şimdi çocuklarının yanına götürseydik; İstermiydin?»

Zeyd bu sual karşısında irkildi ve hemen cevap verdi:

«— Lâ Vallahi' — istemem vallahi!.. Ben testere ile kesilmeğe razıyım, fakat Resûlullah'ın ayağına en küçük bir dikenin bile batmasına razı değilim.»

Bu cevap karşısında Ebu Süfyan:

«— İnsanoğlu içinde Muhammed'e (S.A.V.) inananların îmânı kadar kuvvetli îmân hiç kimsede görülmemiştir.» demek suretiyle hayretini ifade etmek mecburiyetinde kaldı.

İşte 'bu da îmân kuvveti hakkında başka bir misaldir.

Tek insanın tebliği ile başlayan İslâm dâvası, îmânı bu derecede olanların öncülüğünde gerçekleşti; o günkü dünyayı kaplayan küfür ve dalâlet dumanı, işte fedakârlığı bu dereceye vardırان kavi îmanlıların celadet ve sebatı ile dağılıp gitti.

Şiddetli bir çarpışma sonunda Hayber Kal'ası fethedilmiş, gaziler ganimet almak için sıraya dizilmişlerdi. Sıra bir çobana gelince, kendisi için ayrılan maaşı ve erzakı bir kenara itti ve şöyle dedi:

«— Yâ Resûlallah, ben sadece din uğruna cihad ederken şu boğazımdan degecek bir ok ile şehid olmaktan baş-ka bir şey istemiyorum, bana ayrılan bu maaşı başka fakirlere veriniz.»

Resûlullah Efendimiz : «Bu isteğinde samimî isen, dileğin olacaktır» buyurması üzerine, Ashab-ı Kiram bu zâtı takip etmeye başladı. Nihayet şehadet haberini işitince gidip baktılar, aynen Resûlullah Efendimize gösterdiği yelden saplanan bir okla şehîd olmuş.

İnsan îmânda kemâle ererse korkacağı bir felâket veya yapamayacağı bir fedakârlık yoktur. Asr-ı saadet bunun en canlı delilidir.

BEDİRİN İLK ŞEHİDİ

BEDİR muharebesinde Afra hanımın oğullarının yedisi de hazır bulunmuştu. Bunlar yaşlarının küçüklüğüne, vücutlarının zafiyetine bakmadan meydana atılmak, müşriklere ilk mukabeleyi yapmak suretiyle cihadı başlatmak şerefini kazanmak istiyorlardı. Nitekim Avf ile Muaz ve Ansardan Abdullah bin Revaha Mekke müşriklerine karşı ortaya çıkıverdiler. Fakat Müşriklerin Reisi Utbe o kadar mağrur ve mütekebbirdi iki;

«— Yâ Muhammedi Bunlar bizim topuğumuza bile çıkmayan küçük oyuncak çocuklardır. Bunları karşımıza almayı zillet sayarız. Bize Ashabının işe yararlarından adam çıkar.» diyerek, genç mücahidleri küçümseyip kendilerini dağlar kadar büyük ve kuvvetli görüyorlardı. Onların bu derece gururlanması üzerine Resul-i Ekrem Hazretleri:

«— Kalk yâ Ubeyde! Kalk yâ Hamza! Kalk yâ Ali!, buyurdular.

Bedir kuyusu başındaki düz bir kumlukta karşı karşıya elleri kılıçlarının kabzasında bekleyen bu iki ordunun ilk hamlecileri, o zamanın âdeti üzere büyük bir çarpışmayı böyle başlatıyorlardı. Her iki tarafda kimisi okunu, kimisi yayını, kimisi de kılıcının kabzasını kavramış, namludan çıkmak üzere olan kurşun gibi beklemekteydiler. İlk hücum başlamıştı.

Henüz çok genç olmakla beraber İmam-ı Ali, meydanda mağrur mağrur dolaşan hasmı Velid'i bir darbeye yere serdi.

Bu sırada Hazret-i Hamza da karşısındaki hasmını haklamış, ilk karşılaşmada mütekebbir Şeybe'yi sıcak kumların üzerine yuvarlamıştı. Ne var ki Ubeyde yaşlı bir zat olduğundan karşısındaki Utbe'yi aynı şekilde yere serememiş her ikisi de birbirlerinde derin yaralar açtıkları halde, henüz netice alınamamıştı. Mağrur ve mütekebbir hasımlarını haklamış olan Hamzayla imam-ı Ali; derhal Ubeyde'nin imdadına yetiştiler ve «Bedir sizin sonunuz olacaktır.» diyen Utbe'nin leşini de yere sererek ilk hamleyi zaferle neticelendirdiler.

Lâkin Ubeyde'nin de (R.A.) kılınç darbesine maruz kalmayan tarafı kalmamıştı; hatta, bir ayağı bile kesilmişti,.

Bir kan seli içinde Resûlullah'ın huzuruna gelen bu büyük insanın ilk sözü şu oldu:

«— Yâ Resulallah; ben bu yaralarla ölürsem, o bahsettiğiniz (din yolunda mücadele ederken vefat eden) şehitlerden sayılır mıyım?»

Mübarek gözlerinden pırlanta gibi akan yaşlarla, kan revan içinde Ubeyde'yi seyreden Resûlullah, onun bu hâlinde bile hâlâ hafızasının ne ulvî duygularla meşgul olduğunu, kuvvetli imânı ona hâlâ âhiretini düşündürdüğünü memnuniyetle müşahade ettikten sonra:

«— Evet, ya Ubeyde, dedi, Sen bu yara île ölünce şehîd olacaksın. Hem de makamın Cennet-i âlâdaki en güzel makamlardan Cennet-ül Firdevs olacaktır.»

Bu müjde Ubeyde'yi o kadar sevindirdi ki, bir an bütün; ıztıraplarını unutarak ayağa kalktı ve îmân kuvvetinin verdiği ruhî bir hâz ve neş'e içinde şöyle konuştu.

«— Bu ayağım ne için kesildi? Vücudumdaki bu yaralar neden açıldı? Allah'ın Resulüne ve onun tebliğ ettiği ahkâma inandığımdan değil mi? O halde o, benim şehîd olacağımı müjdeliyor, öyle ise îmân dâvası uğruna ayağımın kesildiği, vücudumun parçalandığı için asla müteessir değilim! İslâm dâvası için bir değil bin Ubeyde fedâ olsun...»

Bu sözlerden sonra daha fazla ayakta duramayarak yere yıkılan Ubeyde, Medine'ye götürülürken çok kan kaybettiğinden, arzuladığı şehadet rütbesine yolda kavuştu...

İşte Bedir zaferi, imanlıların bu türlü fedakârlıkları ile gerçekleşti; çölün ortasından fişkırان bu ilâhî nûr, dünyanın her tarafına kısa zamanda, böyle kahramanların canlarını seve seve feda etmeleri ile yayıldı.

YA ŞEHADET, YA ZAFER

RESULULLAH Efendimiz zamanında, Amr'ın kızı meşhur Şaire Hansa, pek güzel kahramanlık şiirleri söylerdi. Fakat bir dâva uğruna gelen belâyâ, felâkete - henüz İslâmiyeti kabul etmemiş olduğundan - hiç mi, hiç tahammül edemezdi. Kan dâvası yüzünden iki kardeşinin katli ona o kadar tesir etmişti ki, söylediği şiirlerinde «Eğer etrafımda benim gibi yakınlarının ölümünden dolayı ağlayanlar olma—saydı, bu ızdıraba daha fazla tahammül edemeyerek intihar edecektim» dediğini görmekteyiz.

Kendi canına kıyacak kadar sabırsız ve tahammülsüz -olan Hansa'ya, siz Müslüman olduktan sonra bakın ki, İslâm onu ne nisbette feragat ve fedakârlık timsali yapmış; imân ona ne derece şuur ve sağlam ölçü vermiş ki, dört çocuğu İslâm uğruna Kadisiye'de şehîd olduğu halde cesaret ve sebatında asla bir sarsılma olmamış, aynı İslâmî şuurunu muhafaza ederek şehîd anası olmanın verdiği teselli ona evlâd acısını bile unutturmuştur.

Şaire Hansa'nın muharebe meydanına giderek çocuklarını karşısına alıp onlara askervari şu tarihi sözleri söylediğini okumaktayız:

«— Benim kahraman çocuklarım! Yemin ederim ki, siz aynı ananın ve aynı babanın çocuklarısınız. Ben kocası-na ihanet etmiş bir kadın olmadığım gibi, babanız da mazisi lekeli bir insan değildir. Hem de ben zorla değil de, kendi isteğimle İslam'ı kabul ettim ve yine kendi arzumla hicret ettim. Sizler işte böyle tertemiz bir maziye sahipsiniz. Sizden, gireceğiniz savaşta bu asaletinize uygun cesaret ve celâdet bekliyorum. Din düşmanlarına ilk hücum eden sizler olmalısınız. Sizlerin arkada değil, daima ön safta çarpıştığınızı görmeliyim. Çünkü bu harp, eski savaş—larımız gibi âdi menfaatler uğruna yapılan çapulculuk ve yağmacılık hareketi değildir. Elleri ile yaptıkları putlara tapan, kız çocuklarını diri diri gömecek kadar vahşette devam eden putperestlere, doğruyu, Hakkı gösterme hareketidir. Kısaca bu cihadda emir Allah'tan, kumanda da Resûlullah Aleyhissalâtü Vesselamdandır. Başka söze ne hacet?»

Bu sözlerden sonra çocuklarını ayrı ayrı kucaklayan şaire Hansa, ilâve ediyor ve diyor ki:

«— Ya İslâm'ın zafer bayrağını Kadisiye'de dalgalandıracaksınız yahut da din uğruna cihad ederek şehîd olduğunuzu duyacağım!»

Bir annem evlâdlarına karşı böyle kahramanca konuşması, orada bulunan diğer mücahidleri de coşturuyor ve Kadisiye'de İslâmın Zafer bayrağının dalgalanmasına sebep oluyordu.

Aziz okuyucu, düşününüz!

İslâm'a girmeden evvel iki kardeşinin ölümüne tahammül edemeyerek intihara kalkışacak kadar sabırsız ve tahammülsüz olan Hansa, İslâmı öğrenip, imân güneşi kalbini ve vicdanını aydınlattıktan sonra, her şeyi o kadar içyü-zü ile görüyor ki, artık onun için ya İslâmın zafer bayrağını Kadisiye'de dalgalandıran kahramanların anası olmak yahut da bu uğurda çarpışarak vefat eden şehîdler anası olmak... Bunun üçüncü şekli yoktur.

Nitekim öyle de olmuştur. Hasta yatağında yatarken dört oğlunun da ş eh adet haberi getirilince:

«— Yâni ben şehîd anası mı oldum şimdi?» diye soruyor.

«Evet» diyorlar. «Hem de dört şehîd anası,...»

Tekrar soruyor:

— «Zafer kimlerde?»

«— Zafer Müslümanlarda! Şimdi Kadisiye'de İslâmın bayrağı dalgalanıyor.» diyorlar.

«— İslâmın bir zaferi için dört oğlum feda olsun» diyen Hansa, ellerini kaldırarak şöyle yalvarıyor:

«— Ya Rabbi, bana emanet ettiğin dört kahramanı yine senin dinin uğrunda feda etmiş bulunuyorum; artık be-ni şehîd anaları defterine kaydeyle! Benim için şehîd anası olmak kâfi ikramdır, bunu benden esirgeme!»

Her ne zaman Hansa'dan söz edilse Resûlullah Efendimiz, işte O'nun için (örnek İslâm kadını) derdi.

FEDA EDİLEN MAL

MESCİD-i Saadet'te Ashab-ı Kiram toplanmışlar, derin bir vecd ve huşu içinde Allahın Resulünü dinlemek-teydiler.

Hazret-i Fahr-i Kâinat Efendimiz ise, Âl'i İmrân sûresinden şu mealdeki Âyet-i Kerimeyi okuyordu:

«Muhtaçlara, Fakirlere yardım ederken malınızın kötüsünü değil de, iyisini vermedikçe İmân-ı kâmile kavuşamazsınız, İmânda en yüksek mertebeye çıkmak istiyorsanız, yoksullara malınızın en hoşunuza gidenini bağışlayınız.»

Âyet-i Kerîmeyi büyük bir dikkat ve hassasiyetle dinleyenlerin içinde Ebu Talha da bulunuyordu. Bu Ebu Talha'nın Mescid-i Saadete yakın bir yerde içinde, 600 hurma ağacı bulunan pek kıymetli bir hurma bahçesi vardı. Sık sık davet ettiği Resûlullah'a burada ikramda bulunurdu.

Bu zât derin bir vecd ve huşu içinde Âyet-i Kerimeyi dinledikten sonra ayağa kalkarak şu sözleri söyledi:

«— Ya Resulallah, benim servetim içinde en kıymetli ve bana en sevgili olanı, işte şu şehrin içindeki sizin de bildiğiniz bahçemdir. Bu andan itibaren Allah rızası için onu Allahın Resulüne bırakıyorum. İstedığınız gibi tasarruf eder, dilediğiniz fakire verebilirsiniz.»

Bu sözleri söyledikten sonra Ebu Talha, sevinçli ve neşeli bir hal ile kararını tatbik için Mescid-i Şeriften çıkarak bahçeye gitti.

Bir hurma ağacının gölgesinde oturan hanımı ile-bahçe duvarının dışında bekleyen Ebu Talha arasında şu ibretli konuşma oldu:

Hanımı:

«— Ya Eba Talha, duvarın dışında ne bekliyorsun: İçeri girsen ya!» Ebu Talha?

«— Ben içeri giremem, sen eşyanı toplayıp da dışarı çıksan ya!» Hanımı:

«— Neden ya Eba Talha, bu bahçe bizim değil mi?» Ebu Talha:

«— Hayır artık bu bahçe Medine fukarasıdır» diyerek Âyet-i Kerimeyi ve verdiği kararını anlattı.

Hanımının «ikimiz namına mı, yoksa şahsın için mi bağışladın,» diye bir sualine «ikimiz namına»

diye cevap veren Ebu Talha, bu sefer hanımından şu sözleri işitti:

«— Allah senden razı olsun Ebu Talha. Etrafımızdaki fakirleri gördükçe aynı şeyi düşünürdüm de sana söylemeye bir türlü cesaret edemezdim; Allah hayrımızı kabul buyursun, işte ben de geliyorum!»

Aziz okuyucu, müsaade buyurursanız burada bir soru sormak istiyorum:

«— Ebu Talha'nın elinden topla tüfekle alınması mümkün olmayan bu 600 ağaçlı hurma bahçesini, kendi rızası ile fukaraya verdiren nedir?»

«— O'nu böyle içtimaî (sosyal) fedakârlığa sevkeden-bu tesir edici sebebin memleket sathında bütün insanlarda kökleşip kuvvetlenmesi halinde nasıl bir netice doğar?»

Değil âhiretimiz, dünyamızın dahi intizama girmesi için bu müessire şiddetle muhtaç değil miyiz?»

Sorular uzayabilir ama isterseniz son sorumuz şu olsun:

«— Ebu Talha'ya bu fedakârlığı yaptıran müeyyidenin aleyhinde bulunmak, bu duygu ve imân kuvvetinin bütün insanlarda yerleşmesine mani olmayı düşünmek, fukaraya yapılan yardımın aleyhinde bulunmak kadar gayri insanî ve ahmakça bir hareket olmaz mı?»

ASHABI SUFFA

Rasul-i Ekrem Efendimiz «Ashabı kennucûmi...» diye başlayan bir Hadis-i Şerifinde «Benim Ashabım yıldızlar gibidirler onlara tabi olduğunuzda hidayete erişirsiniz»

•buyurmuşlardı. İslâm Uleması da eserlerinde, en küçük Sahabenin en büyük müçtehid ve âlimden daha büyük olduğunu zikrediyorlardı. Acaba bunları beşeriyetin yıldızları haline getiren, küllî fazilette İmam-ı Hanefî, İmam-ı Şafiî., ve nihayet gelmiş ve gelecek bütün din ulemasından daha yüksek bir mertebeye çıkaran meziyet ne idi?

Bütün beşeriyetin bir nebzecek olsun iltifatına nail ola-bilmek için çırpındığı Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın lisanı ile «Uhud dağı kadar tasaddukta bulunsanız yine Ashabımın derecesine yaklaşamazsınız» dedirten husu-siyetleri nelerdi?.

Bunu anlamak için isterseniz geliniz bütün yaşayışları Kâinatın Efendisinin gözleri önünde geçmiş olan Sahabe-nin hayatlarına bir nebzecek olsun göz atalım ve kıyamete kadar yaşayacak olan Müslümanlara rehber olacak numune hayatlarını nasıl yaşadıklarını ibretle tedkik edelim.

Ashab deyince İslâmı nefsinde yaşamak için dünyaya gelmiş olduğuna îmân eden, bu îmânını da yaşadıkları hayatları ile isbat etmiş olan zevat ve onların da özü olan Ashab-ı Suffa gelir insanın aklına.

Ashab-ı Suffa, Mescid-i Nebevi'nin duvarına bitişik olarak inşa edilmiş olan sofa dediğimiz yol genişliğindeki sekide yatar kalkarlardı. Maksadları Resûl-i Ekrem Hazretlerini bir gölge gibi her an takip edebilmek, dinin bütün emir ve nehîlerini noksansız öğrenerek maişet temini sebebiyle aynı fedakârlığı gösteremeyen Müslümanların umumuna bu emirleri duyurmaktı. Sadece İslama hizmet gayesini taşıyan bu fedakârlık onlarda o kadar inkişaf etmişti ki, sayıları yetmişden aşağı düşmeyen Ashab-ı Suffa'nın hepsi bekârdı ve ancak bunların arasında evlenenler kadro haricine çıkarılırdı.

Dinin bütün emirlerine anında vakıf olup bu hakikatleri tebliğ etmekten başka hiç bir gaye gütmeyen Ashab-ı Suffa'nın bu tavrı, Fahr-i Kâinatın (S.A.V.) o kadar hoşuna gidiyordu ki, kimsenin geçimini temine mecbur olmadığı halde, Ashab-ı Suffa'nın yemeklerini bizzat hazırlattırıyor, zaten dünya ile alâkaları bir lokmacık ekmekten ibaret olan bu yıldızlar cemaatinin hizmetini bu şekilde destekliyordu.

Ashab-ı Suffa'nın ileri gelenlerinden Ebu Hürreyre'nin (R.A.) çok Hadis-i Şerif nakletmesinden şikâyetçi olanlara verdiği şu cevap dikkate şayandır.

«Benim kesret-i rivayetim çok görülmesin. Muhacir" kardeşlerimi çarşıda alışverişleri, Ensardan

olan kardeşlerimizi de tarla ve hurmalıkları meşgulederdi. Ben ise karın tokluğuna Hazret-i Resûlullah'ın yanında kalır, onların bu-lunmadıkları vakitte bulunarak, duymadıklarını duyardım.»

İsterseniz Tarihin Şeref levhalarında her zaman hayranlıkla seyrettiğimiz bu yıldızlar kadrosundan biri olan Habbab'ı da dinleyelim. Buhari'nin Bab-ul Hicret'inde Suffa arkadaşı Umeyni o da şöyle anlatıyor:

«— Biz Resûlullah ile hicret ettik: Rızayı Bariyi tahsilden başka hiç bir maksad taşımadık. Ecrimiz Cenab-ı Hakka âiddi. Bu niyetle kendini İslâmâ vakfeden Ashab-ı Suffa'dan biri de Mus'ab bin Umeyr'di. Uhud'da Şehîd ol-duğu sırada dünya metâi olarak bir cübbeden başka şey bırakmadı; onunla başını örtsek ayakları açıkta kalıyor, ayaklarını örtsek başı açıkta kalıyordu. Resûlullah'ın emri üzerine elbisesiyle başını örttük; ayaklarını da izhır denilen güzel kokulu bir otlarla kapadık...»

Evet değil bizler, Mâlikîler, Hanbelîler, Gazâlîler ve nihayet bütün din Ulemasının, atının ayağının dahi tozu olmayı büyük şeref saydıkları sahabe ordusundan Ashab-ı Suffa işte böyleydi.

Yine en sahih me hazlarımızdan olan Buharî'nin 7 inci cildinin 62 inci sahifesinde «içlerinde evlenenler kadro haricine çıkardı» diye devam eden Ashabı Suffa hakkındaki şu satırlara ibretle bir göz atalım:

«— Nuru Kur'an'ın göz açıp yumacak kadar kısa bir zamanda afâk-ı âleme intişar etmesi, bu ilim ocağı Ashab-ı Suffa'nın yetiştirdiği güzideler sayesinde mümkün oldu. Beş yüz raddesinde dâima Kur'an ile, icabında gaza ile meşgul olan bir irfan-ı Kur'an ordusuydu bunlar. İçlerinde tehhül edenler kadro haricine çıkardı. Fakat yenileri ile ikmâl edilirdi. Burası (Mescide bitişik Sofa) bütün mânası ile leylî ve meccani bir dârul ilimdi. Devam edenler ne ticaretle, ne de san'at ve ziraatle iştilal ederlerdi. Maişetleri tarafı Risaletpenâhiden ve ağniya-i Ashab tarafından temin edilirdi.»

Bir defasında, kerîme-i muhteremeleri Hazret-i patıma validemiz ev işi için kendisine yardımcı temin etmesini is-temişti de Allahın Resulü ona şu cevabı vermişlerdi:

«— Kızım sen ne söylüyorsun? Henüz Ashab-ı Suffa'nın bile maişetini yoluna koyamadım.»

Evet, biricik ciğer pasesi kızma ev işlerinde bir yardımcı temin edemeyen Resûlullah, bu kadar Suffa Ashabının yükünü niçin üzerine alıyor, onların dünya ile alâkalarını kesmiş, evlenip çocuk sahibi olma gibi muvakkat he-veslerden tamamen azade olmuş hallerini ne için tasvib buyuruyorlardı?

Bu ehemmiyetli sualin cevabını da «Hak Dini Kur'an Dili» tefsirinin üçüncü cildinde nakledilen şu ibretli vak'a-da bulabilirsiniz:

«— Bir gün Resûl-i Ekrem Aleyhissaiâtü Vesselam Ashabı Suffa'nın başında durmuş, hallerini nazarı tedkik-ten geçirmişti. Sadece İslama hizmet için çekmekte oldukları zahmetlerini gördü ve onların kalblerini tatyib eden şu Hadis-i Şeriflerini irad buyurdular:

— Ey Ashab-ı Suffa! Sizlere müjdeler olsun ki: her kim — dine hizmet için — şu sizin bulunduğunuz hal ve vasıfta bulunur, bulunduğu halden de razı olarak bana gelirse, o benim refiklerimdir; âhirette yakınımnda bulunacak olanlardandır.»

Demek ki evlenmek, çoluk çocuk, mal, mülk, sahibi olmak bir gaye ise, İslama hizmet için bunların hepsini terk etmek fedakârlığını gösterebilmekte, tâ sahabeden miras kalmış, her babayiğidin güç eriştiği daha ulvî ve kudsî bîr gayedir. Bu fevkalâde gayeye erişmek için bütün Müslümanların aynı fedakârlığı yapması mümkün değilse de, onların içinde her asırda Ashab-ı Suffa misali dünya hayatını kahramanca feda eden mücahîdlerin bulunması, vicdanlarda tesiri zayıflamış olan İslâmı tekrar eski ihtişamına kavuşturmak için bu Ashab-ı Suffa mesleğinde yürüyerek cii had etmesi hem ulvî hem de kudsî bir sahabe mesleğidir.

FELÂKET GETİREN ZENGİNLİK

MEDİNE müslümanlarından Sâlebe'nin mala, mülke karşı aşırı derece hırsı vardı. Zengin olmak istiyordu, hem de mutlaka zengin olmak! Hattâ benliğini saran bu şiddetli zengin olma arzusu, onu Resûlelahtan duâ istemeye kadar şevketti. Nihayet bir gün huzur-u Peygamberiye çıkararak:

«— Ya Resûlellah, Âlaha duâ et de zengin olayım» dedi.

Allahın Resulü Sâlebe'nin bu isteğine şöyle cevap verdi:

«— Şükrünü yapabildiğin az mal, şükrünü yapmadığın çok maldan hayırlıdır.»

Bu söz Sâlebe'ye kâfi gelmişti. Bir müddet bu Hadisin mânâsı üzerinde düşünerek benliğini saran ille de zengin olmak arzusundan birazcık olsun kurtuldu. Fakat hırs onun yakasını bir türlü bırakmıyordu. Zamanla ihtirası yeniden depreştiği için tekrar müracaat etti:

«— Ya Resûlallah, duâ et de zengin olayım» dedi.

Bu sefer biraz daha açık ve ağır konuşan Resûl-i Ekrem:

«— Ben senin için kâfi bîr örnek değil miyim» dedi. ve ilâve etti:

«— Allah'a yemin ederim ki, isteseydim şu dağlar altın ve gümüş olarak arkamdan akıp geleceklerdi; fakat ben istemedim.»

Elinde bu kadar ilâhî kudret bulunmasına rağmen Resûlullahım evinde haftalarca çorba pişmediği, ekseri günle—ri oruçlu buldukları, çoğu zaman bir kaç hurma tanesi ile bir arpa ekmeğinden ibaret iftar sofrası, herkesin bildiği bir hakikatti.

Salebe bunları da düşünerek bir müddet daha isteğin—den vazgeçmişti.

Kendi kendine, «zengin olursam fakir fukaraya daha iyi yardım ederim, daha çok sevap kazanırım» diye kuru—yor ve nihayet üçüncü olarak bir müracaat daha yapmayı düşünüyordu. Nihayet müracaatını yaptı da; hem de söz vererek dedi ki:

«— Seni hak Peygamber olarak gönderene yemin ede—rim ki, eğer beni zengin ederse, fakir fukarayı koruyacak her hak sahibine hakkını vereceğim»

Sâlebe'nin bu kadar ısrarına karşı dayanamayan Resûlüllah:

«— Ya Rabbi, Sâlebeyi istediği mala kavuştur» diye duâ etti.

Bu duâ üzerine koyun alarak sürü otlatmaya başlayan Salebe, daha evvel bütün namazlarını Resûlullah'ın cemaati olarak kıldığı için kendisine Cami kuşu adı verildiği halde, bu sefer, sadece öğle ve ikindiye mescidde kılabiliyor, diğerlerini koyunların ardında, bâzan da kazaen ifâ edebiliyordu.

Kısa zamanda çoğalan, bereketlenen koyunlar, Medine yakınlarına sığmaz oldular; uzak çöllere, sulak yayla-lara gitmek zarureti ile karşılaşan Salebe, artık öğle ve ikindi namazlarına da gelemiyor, sadece Cumaları mescidde görülüyordu. Nihayet çöldeki meşgalesi ona Cuma namazlarını da unutturdu.

Arada sırada bir, sürü ile uğradığı yolların üstünde rastladığı yolculardan «Ne var, ne yok» diye haber soruyor; sonra da koyunların ardından ıssız çöllere doğru tekrar dalıp gidiyordu.

Artık umumî mes'elelerle alâkası kesilmiş, sadece şahsını ve şahsî işlerini düşünüyor, koyunlarını nerede da-ha iyi otlatabileceğinden başka bir şey hatırıma gelmiyordu. Bir gün Resûlullah'ın:

«— Salebe görülüyor, nerededir?» diye sorması üzerine:

«— Koyun aldı; sinek kurtları kadar çoğaldı; buralara sığmaz olduğundan şimdi çöllerde sürüsünün ardında do-laşıyor.» dediler.

Resûlullah: ,

«— Sâlebeye yazık oldu, yazık!» buyurdu.

İşte bu sırada sadaka Âyeti nazil olarak, mâlî durumu düzgün olan müslümanların geçim sıkıntısı içinde bulunan kardeşlerine yardım etmeleri emredildi.

Bu Âyet-i Kerîmenin emrine büyük bir istekle uyan müslümanlar, mallarının bir kısmını geçim sıkıntısı içinde yaşayan kardeşlerine seve seve verirlerken Salebe:

«— Bu sizin yaptığınız düpe düz haraççılıktır» diyerek yardım toplayan memurları boş çevirdi.

Haberi duyan Resûlullah, üzülenek «yazık oldu Sâlebeye» sözünü tekrarladı.

Sâlebe'nin evvelâ «zengin olursam her hak sahibine hakkını vereceğim» diye yemin edip sonra da bu kadar de-ğişik tavır göstermesi üzerine «Berâ'e» süresindeki şu Âyeti kerime nazil oldu:
(Meâlen)

«— Münafıklardan bazıları da mal, mülk verip zengin ettiği takdirde Allaha daha fazla bağlanıp

fakir fukaraya daha çok yardım edeceklerine dair söz verirler, ne zaman ki Allah onlara bu isteklerini ihsan eder, zengin olurlar; o zaman Allaha verdikleri sözü unuturlar, bahillik edip fukarının hakkını vermezler.»

Bu Âyet-i kerime, Sâlebe'nin münafıklar sınıfına düştüğünü bildirmesi üzerine, akrabalarından bini şiddetli teessüre kapılarak gidip Sâlebe'ye durumu haber verdi ve fukaranın hakkını vererek kendisini münafıklıktan hemen kurtarmasını istedi.

Bunun üzerine Salebe, Resûlullah Aleyhissalâtu Vesselama müracaat ederek fukaranın hakkını getirdiğini söylediye de Resûlullah üzüntülü bir edâ ile:

«— Senin yardımını alamam artık Salebe... Allah celle ve alâ men'etti; haydi git» diye mukabelede bulundu.

Resûlullahın âhirete teşrifinden sonra Hazret-i Ebu Bekir'e müracaat eden Salebe sırasıyla Hazret-i Ömer ve Osman (R.A.) a da müracaat ettiyse de:

«— Resûlullahın almadığı yardımını biz nasıl kabul ederiz?» diye hepsinin reddi ile karşılaştı.

Hazret-i Osman (Radyallahu anh) zamanında vefat ederken Sâlebe'nin kulaklarına şu sözler geliyordu:

«— Ya Salebe! Şükürünü edâ ettiğin az mal, şükürünü ifâ edemediğin çok maldan hayırlıdır.»

*

SON NEFESTE

ASHAB-I Kiramın ileri gelenlerinden Hazret-i Huzeyfe anlatıyor: Yermuk muharebesinde idi. Çarpışmanın şiddeti geçmiş, ok ve mızrak darbeleri ile yaralanan müslümanlar, düştükleri sıcak kumların üzerinde can vermeye başlamışlardı. Bu arada ben de güç belâ kendimi toparlayarak, amcamın oğlunu aramaya başladım. Son anlarını yaşayan yaralıların arasında biraz dolaştıktan sonra, nihayet aradığımı buldum; fakat ne çâre, bir kan seli içinde yatan amcamın oğlu, göz işaretleri ile bile zor konuşabiliyordu. Daha evvel hazırladığım su kırbasını göstererek: «— Su istiyor musun?» dedim.

Belli ki istiyordu, çünkü dudakları harareten âdeta kavrulmuştu. Göz işareti ile de «Çabuk, halimi görmüyor musun?» der gibi bana bakıyordu.

Ben kırbanın ağzını açtım, suyu kendisime doğru uza—ırken biraz ötedeki yaralılarımla arasından İkrime'nin sesi duyuldu:

«— Su! su! Ne olur bir tek damla olsun su!»

Amcamın oğlu Haris bu feryadı duyar duymaz göz ve: kaş işaretiyle suyu hemen İkrime'ye götürmemi istedi.

Kızgın kumların üzerinde yatan şehîdlerin aralarından koşa koşa İkrime'ye yetiştim ve hemen kırbamı kendisine uzattım. İkrime elini kırabaya uzatırken İyaş'ın iniltisi duyuldu:

«— Ne olur bir damla su verin! Allah rızası için bir damla su!»

Bu feryadı duyan İkrime, elini hemen, geri çekerek suyu İyaş'a götürmemi işaret etti. Haris gibi o da içmedi.

Ben kırbayı alarak şehîdlerin arasından dolaşa dolaşa İyaş'a yetiştiğim zaman kendisinin son kelimesini işitiyordum; diyordu ki:

«— İlâhi imân dâvası uğrunda canımızı feda etmekten asla çekinmedik. Artık bizden şehadet rütbesini esirgeme: hatalarımızı affeyle!»

Belli ki İyaş artık şehadet şerbeti içiyordu. Benim getirdiğim suyu gördü, fakat vakit kalmamıştı... Başladığı Kelime-i Şehadeti ancak bitirebildi.

Derhal geri döndüm, koşa koşa İkrime'nim yanına geldim; kırbayı uzatırken bir de ne göreyim! İkrime'nin de şehîd olduğunu müşahade ettim.

Bâri dedim amcamın oğlu Hâris'e yetiştireyim.

Koşa ikoşa ona geldim, ne çâre ki o da ateş gibi kumların üzerinde kavrula kaptula ruhunu teslim eylemişti...

Hayatımda bir çok hâdise ile karşılaştıım, fakat hiç biri beni bu kadar duygulandırmadı. Aralarında akrabalık gibi bir bağ bulunmadığı halde, bunların birbirine karşı bu derece fedakâr ve şefkatli halleri gıpta ile baktığım en büyük imân kuvveti tezahürü olarak hafızama adetâ nakşol-du!..

ARADAKİ FARK

BUNDAN bin üç yüz sene evvel, İslâm'ın doğmasını zarurî kılan sebep ve şartları tedkik ederken, o günkü dünyanın iki büyük devletindeki idarî ve adlî durum dikkatimizi çekiyor.

Bunlardan biri, ateşe tapan İran Şehinşahlığı; diğeri, koyu bir Hıristiyan olan Roma imparatorluğu...

Bir gün İran hükümdarı, yeni koyduğu vergileri anlatmak için balkı topladığı bir meydanda konuşurken, fakirin birinin şöyle bir feryadına muhatab oluyor:

«— Efendimiz, suyu kurumuş kuyulardan, meyva vermeyen ağaçlardan, ekin bitmiyen tarlalardan da vergi alacağım diyorsunuz; benim gibi hep kuraklık arazide yaşayan bir fakir bu ağır yükün altından nasıl kalkabilir?..»

Halkın içimde şahsına hakaret edildiğini, adaletinin küçümsendiğini ileri süren İran hükümdarı, zavallı fakiri kalabalığın gözleri önünde ateşe atırarak yaktırmaktan asla vicdan azabı duymuyor; ne kadar haklı ve masum olursa olsun, dilek ve rica sahibinin canına kıymakta tereddüt göstermiyordu.

İslâm'ın doğduğu günlerde ateşperest İran'da adalet, devlet ile halk arasındaki münasebet bu fecaatte idi.

Ne halk hükümdardan adalet isteyebiliyor, ne de idareci sınıf, milletin yalvarıp inlemesine bir değer vermek ihtiyacını duyuyordu.

O günkü koyu Hıristiyan Şarkî Roma imparatorluğunun bir merkezi olan İstanbul'da ise, durum aynı fecaatte idi. İmparator, SÜLEYMAN Aleyhisselâm'ı geçmek iddiası ile inşâsına başlattığı Ayasofya kilisesinde, ülkesinin bütün halkını kamçı zoru ile çalıştırmak istiyor; bu cebrî mesâiye iştirak etmek istemiyenler, Sultan Abmed meydanındaki hipodromda yağız atların kuyruklarına bağlanarak paramparça ettiriliyordu. Bu vahşetleri derin bir çaresizlik için de seyreden diğer işçiler, zarurî bir tevekkülle gece gün-düz kralın angaryasında bedava çalışmaya devam zorunda kalıyorlardı.

O günkü dünyanın medenî hâli umumiyetle aşağı yukarı böyleydi.

İslâm'ın ise getirdiği devlet ve hükümet anlayışına, halkın hükümete, hükümetin halka karşı takındığı tavra bir göz atacak olursak durumun diğer devletlerle mukayese edilmeyecek kadar farklı olduğunu müşahede ederiz.

Bir gün İslâmın Peygamberi ve en dirayetli devlet idarecisi, Müslümanları mescidine toplayarak hesap verdiği bîr hutbesinde, — diğer milletlere rağmen — bakınız ne diyor:

«— Ey Müslümanlar, idarenizde bulunduğumdan beri kimin sırtına vurmuşsam, işte sırtım, gelsin vursun.

«— Kimin namusuna sövmüşsem, işte şerefim, gelsin sövsün.

«— Kimin malını almışsam, işte malım, gelsin alsın, «— Sakın içinizden biriniz demesin ki hakkımı alacaktım ama, Resûlullah'ın darılacağından korktum, çünkü be-nim inancım da ve yaradılışımda hakkımı isteyene darılmak yoktur.»

Bundan sonra Allahın Resulü şöyle devam ediyor: «— Şunu iyi bilin ki, benim en çok sevdiğim kimse, benden hakkını alân, yahut da helâl eden kimsedir. Ancak bu suretle Rabbimin huzuruna — üzerimde başkasının hak-kı olmadan — tertemiz çıkabilirim.»

Bu sırada dinleyenlerden biri ayağa kalkarak: «— Yâ Resûlellah! Benim zâtınızdan üç dirhem alacağım var,» diyor ve bu isteğinden dolayı yanındakiler onu asla ayıplamadıkları gibi, kendisi de hiç bir korku ve endişe hissetmiyor. Halbuki diğer milletlerde bu hareketin cezası en azından ya diri diri ateşe atılmak, yahut da vahşî atların kuyruklarına bağlanarak dere tepe sürüklettirilîp paramparça ettirmek iken, Allah'ın Resulü, bakınız ne di-yor:

«— Biz kimseyi yalancılıkla itham etmeyiz, söylediğin doğru mu, eğri mi, diye yemin de teklif etmeyiz. Fakat şu anda hatırlayamadığım bu borcum nereden kaldı, bunu ha-tırlatır mısınız?»

Adam cevap veriyor:

«— Hani size bir fakir gelerek para istemişti de, sizde bulunmadığından emriniz üzerine ben vermiştim!» Bu izahattan sonra Resûlullah'ın cevabı şu oldu: «— Amcamın oğlu Fazlı, borcumu hemen ver!» İşte İslâm, işte onlar!, ve nihayet işte biz!!

BÜYÜK MİSAFİR

RESÛL-İ Ekrem Efendimiz Medine-i Münevvereye hicret buyurdıkları gün Medine Müslümanlarını bir heyecan almıştı.

— Acaba Allah'ın Resulü ve iki cihanın efendisi kimin evine misafir olacaklardı?

Bu şerefın kendilerine nasib olması için her Müslüman çeşitli çâreler düşündü. Bazıları Resul-i Ekrem'in devesi-ne kendi evini işaret ediyor, bâzıları da kapılarının önüne yeşil otlar koyarak Resulullah'ı sırtında getiren deveyi kendi kapıları önüne çekmek istiyorlardı.

Bunların hiçbirisinin de faydası olmadı. Çünkü Allanın Resulü'nü Mekke'den Medine'ye kadar sırtında taşımak şerefini kazanmış olan mübarek devenin ipi, Hazret-î Cebrail'in elinde idi. Onu çeke çeke Ebu Eyyub'un hanesi önü-ne getirdi.

Şimdi bütün gözler Ebu Eyyub'da...

Ashab arasındaki konuşmalar şu minval üzere cereyan etmektedir:

«— Ebu Eyyub'un bu kadar büyük insan olduğunu bilmiyorduk.. Sessiz sadasız dururdu, fakat iç âlemi zengin, Resul-i Ekrem'e hepimizden fazla bağlı imiş...»

Resûlullah Aleyhissalâtu Vesselam, Ebu Eyyub'un ahşap evinin alt katına teşrif buyurdular... Üst katında ise Ebu Eyyub'un kalmasını emrettiler. Yatsı namazı kılınmış, bütün Medine kâinatın en mes'ud hâdisesine sahne olmanın huzuru içinde tatlı bir sükûta dalmıştı... Fakat Ebu Eyyub'da heyecan son haddinde idi. Oturamıyor, otursa kalka-

mıyor, kalksa ayağının altındaki tahtalara basmıyor, ailesi ile tek kelime olsun konuşamıyordu...

Nasıl oturabilirdi? Alt katta Kâinatın Efendisi vardı. Nasıl kalkabilirdi? İki Cihan Fahri on gündür yol yürümüş, ilk istirahatını bu evde, hem de evim alt katında yapmaktaydılar... Aşağıya bir toz zerresi olsun dökülebilir, İki Cihan Serverini rahatsız edebilirdi. Bu hisler içinde çalkanıp durdu ve kimse ile tek kelime olsun konuşamadı. Çünkü o güne kadar gece rüyasında, gündüz hayalinde seyrettiği Fahri Kâinat artık o gün hakikaten kendi hanesine inmişti... Ya O'nu uyandırarak istirahatini zedelemiş olursa... Ne olurdu sonra?..

Velhasıl o gece ne Ebu Eyyub, ne de onun Muhtereme Refikasası asla uyuyamadılar. Uyumak ne kelime? İkisi de diz çöküp oturdukları seccadeleri üzerinde sabahladılar.

Güneş altın sarısı ışıklarını Medine-i Mukaddese üzerine salarken Ebu Eyyub'un ilk işi Resul-i Ekrem'den evin üst katına çıkmasını istirham oldu...

«— Yâ Resûlellah, Zâtınız alt katta iken bizim yukarıda yaşamamıza imkân yok. Lütfen yukarıya teşrif buyurun, alt kat bize kâfi gelir.»

Bu ricasını ısrarla tekrar ettiği için istirhamı kabul edildi ve Allah'ın Resülü üst kata çıktılar...

Fahri Kâinat, burada misafir kaldıkları sekiz ay müddetince Ebu Eyyub'un hanesi bir ziyaretgâh oldu... Ashab'-ın herbiri bir hediye ile buraya gelir, Resul-i Ekrem'in sofrasını yemeksiz bırakmazlardı... Onunla birlikte hicret etmiş muhacirler de bu sofrada hazır bulunurdu.

Bir gün sekiz, on yaşlarındaki çocuğunun elinden tutmuş olan bir kadın geldi:

«— Yâ Resûlellah, ben fakir bir kadını, zâtınıza işte şu çocuğumdan başka takdim edecek bir hediyem yoktur, lütfen bunu kabul buyurun sizin hizmetinizi görsün» diyerek çocuğunu Resûl-i Ekrem Efendimize hediye etti.

Her ne zaman bu kadına çarşıda-pazarda rastlayanlar—dan biri «Nasılsın?» diye sorsa O, «Çocuğu Resûlullah'ın hizmetçisi olan bir anneden daha mes'ud kimse olabilir mi?» diye cevap verirdi.

Ümmü Süleym, haklı idi. Çünkü bu çocuk sonraları İslâm Tarihinin Şeref Levhalarına geçecek, bir saniyecik ol—sun ayrılmadığı Resûl-i Ekrem'in kapıcılığında tam on sene şahit olduğu binlerce dinî hüküm ve Hadisler naklederek, Ashabın ileri gelenlerinden (Enes bin Malik) ismiyle bütün Müslümanların kalbinde yer alacaktı...

İşte Hazret-i Enes'in bir gölge gibi takib edip ayrılmadığı Resûl-i Ekremden naklettiği hadislerden biri:

Bir gün Resûl-i Ekrem'in iki gözü de âmâ olan müezzini Abdullah bin Ümmü Mektum gelerek ziyaret için müsaade istedi. Ben de içeri girip durumu haber verdim. Resûl-i Ekrem Efendimiz hanımlarına:

«— Perde arkasına çekiliniz, ibn-i Ümmi Mektum gelecek» dediler.

Ezvac-ı Tâhirat:

«— Yâ Resûlellah, o, iki gözü de âmâ olan bîr Zât'tır, bizi göremez» dedilerse de Allah'ın Resülü onlara şu cevabı verdiler:

«— O sizi göremezse siz de onu göremez misiniz?» Hazret-i Enes (Radyalياهو anhu) diyor ki:

«— Her ne zaman hane-i Saadete misafir gelecek olsa, Resûl-i Ekrem hanımlarını başka odaya gönderir, misafirlerini, hanımları yanlarında olmaksızın kabul buyururlardı.»

ZİHNİYET DEĞİŞİNCE

BİR şeyim iyilik ve kötülüğü, eğrilik ve doğruluğu, neticelerine bakınca daha iyi anlaşıldığına göre, şimdi burada İslâm'dan evvel ve İslâm'dan sonrasına ait iki netice göreceğim ve hükmünüzü ondan sonra daha kat'î olarak vereceksiniz.

İslâm güneşi kalp ve vicdanları henüz aydınlatmamışken, Mekke müşriklerinden biri, günlük hayatlarından bir safhayı şöyle anlatıyordu:

«•— Ok ve kılmamı takınarak, deve ve koyun sürüleri yağmacılığına giden kafilere ben de katılmışım. Fakat hücum ettiğimiz sürülerin adamları bizden daha baskın çıkarak çölde peşimize düştüler; bu kovalamaca sırasında arkadaşlarımızdan beş kişiyi, arkalarından iki omuz aralarına isabet ettirdikleri oklarla öldürdüler. Biz de Mekke'ye dönüp mukabil olarak attığımız okların hedeflerine neden isabet etmediğini konuşmaya başladık. Hücum sırasında yanımıza aldığımız putların da yardımını görmeyişimiz, canımızı iyiden iyiye sıkıyordu.»

Daha evvelki baskınlarda ölen amcamın bir kız çocuğu yanımda büyüyordu; hemen gidip onu getirdim. Kumlu çöldeki hurma ağacına iyice bağladıktan sonra, karşısına geçerek vücuduna doğru ok atışı talimine başladık. Müslümanlıktan evvel öksüz çocukları ok atışı taliminde hedef olarak kullanmak âdet olduğundan, ne kadar ok almışsam hiç birini istediğim yere isabet ettirememiş ve o gün putların şansımızı bağladığına inanmışım.

Bir gün sonra tekrar geldiğimiz zaman, ağaçta bağlı duran amcamın kızının aldığı yaralardan henüz ölmemiş olduğunu görünce, tam hedefine isabet ettirdiğim ilk oku yine ben atmış ve o gün ilahların yağmacılığa müsaade ettiğine inanarak, tekrar sürülerin otladığı yaylalara doğru yola çıkmıştık!»

Aziz okuyucu şu ifşaat ve i'tiraflar, İslâm'dan evvelki insanların düştüğü içtimaî ve ahlâkî sefaleti bütün fecaa-tiyle ortaya koymaktadır.

Şimdi bir de İslâm güneşi ufuklardan parlayarak, o, katı kalpleri aydınlatıp, vicdanları merhamet ve şefkatle doldurduktan sonra, o insanların nasıl bir vicdanî hassasiyet kazandıklarını inceleyelim, İslâmiyet sayesinde nasıl bir halet-i ruhiyeye kavuştuklarını dinleyelim. Hz. Ebû Zer şöyle anlatır:

«— Bir gün Bilal ile sohbet ediyorduk. (Radiyahallahu anhum.)»

Her nedense konuştuğumuz mes'elede ağız münakaşa'sına başladık. Bilâl'in anası Habeşii bir

siyah kadın olduğundan (Bu meseleye senin aklın ermez siyah kadının oğlu) dedim. Rengin siyahlığından dolayı ayıplamış olduğum Bilâl, çok üzülmüştü. Söylediklerimi gidip şikâyet yollu Resulullah'a anlatmış. Bir adam gelerek (Seni Resulullah çağırıyor) dedi; hemen huzuruna çıktığım Resulullah, bana:

«— Rengin siyahlığından dolayı Bilâl'i ayıplayarak; (siyah kadının oğlu) demişsin, doğru mu?» dedi.

Ben ise utancımın hep yere bakıyor, cevap vermeye muktedir olamıyordum.

Resulullah devamla buyurdu ki:

«— Demek sende İslâmdan evvelki cehalet günlerinden kalma değer ölçüleri ve âdetleri var. Halbuki İslâm, insanları renkleri, şöhret ve servetleri ile değerlendiren o batıl itikad ve âdetleri kırıp parçaladıktan sonra yerine:

«En şerefli insan, en büyük ve en muhterem insan, Allah-tan en çok korkan insandır- dinine sımsıkı sarılan şu'urlu müslümandır;» hükmünü vazetti. «Riyasız, ihlâslı bir müslüman olduktan sonra rengin siyahlığından dolayı bir mü-min ayıplanabilir mi?»

Aziz okuyucu, lütfen dikkat buyurun!

İslâmın insan değerlendirmekteki değişmez ölçüsü iş-te budur.

Müslümanlar asırlar boyunca hayatlarını bu ölçü ile tanzim etmişlerdir.

Daha bir kaç sene evvel öksüz çocukları ak talimlerinde canlı hedef olarak kullanmaktan çekinmeyecek kadar vahşette olan bu yerlerin sakinleri, şimdi Resûlullahın bu kadarcık ikazından dolayı cevap verme kudretini kaybedecek kadar anlayış ve hassasiyete sahip oluyorlar.

Fakat Ebû Zer bunu da kâfi görmüyor, gidip (Siyah kadının oğlu) diyerek hakir görmüş olduğu Bilâl-i Habeşi'nin evinin eşiği üzerine yüzünü koyarak:

«— Hazret-i Bilâl'in mübarek ayakları bu kaba ve anlayışsız Ebû Zerr'in yüzüne basarak buradan geçmedikçe, bu eşikten basımı kaldırmam» diyor.

Bu kadarcık bir hatadan dolayı duyduğu üzüntü ve teessürün şiddetini, bu şekilde gidermek istiyor. Sonra Bi-lâl geliyor. Ashabın ileri gelenleri araya giriyorlar. (Bu yüzler çiğnenmeye değil, öpülmeye lâayık) diyen Hz. Bilâl, hakkını helâl ettiğini söylüyor ve ancak o zaman Ebu Zerr yüzünü eşikten kaldırarak Bilâl'le kucaklaşıyorlar.

* * *

Mü'min kardeşlerim! Birbirine tamamen zıd şu iki vak'a karşısında İslâm'ın bize neler kazandırdığını, kalb ve ruhlara ne türlü hassasiyet bahşettiğini iyi düşünmeli ve ona sımsıkı sarılmalıyız.

ŞEHADETİ

TARİHİN hiçbir devrinde mücahidsiz savaş kazanıldığı

görülmemiştir. Nerede hücum tekbirleri alınıyorsa, orada muhakkak bir de şehîdler mezarlığı bulunacaktır. Nerede bir îmân, İslâm dâvası müdafaa ediliyor; onun ön safında muhakkak ki, her şeyini fedaya hazır mücahidler grubu görülecektir.

Asr-ı Saadet bunun en canlı misalleri ile doludur. En hazin ve ağlattırıcı olanı da, 70 mücâhid Ashabın arkadan vurulmak suretiyle şehrd edildiği «Bî'r-i Matine» (Maun kuyusu) vak'asıdır.

En kalabalık aşiretlere hükmeden reis Ebû Berâ, Resûl-i Ekrem Efendimize söz vererek:

«— Ashabının hafızlarını gönder, emrim altında bulunan kabilelere Kur'an okumak suretiyle onları İslâm'a ısındırsınlar; putperestlikten kurtarsınlar» dedi ve yerine vekil olarak bıraktığı Amir bin Tufeyl'e hitaben yazdığı bir teminat mektubunu da «Resûl-i Ekrem (S.A.V.) Efendimizin isteği üzerine kabile reisine verdi.

Fahr-i Kâinat Efendimiz, İslâm'a hizmet için yaratıldıklarına inananlardan 70 Hafızı seçerek hâlen kız çocuklarını diri diri çukurlara gömecek kadar vahşette olan putperest aşiretlere Kur'an ©kumaları, doğru yolu göstermeleri için yola çıkardı.

Dünyaya dine hizmet için geldiklerine şuurlu olarak inanan bu mücahid Sahabilerin her birinin ayrı ayrı ellerini sıkarak Medine dışına kadar uğurlayan Resûlüllah'ın (S.A. V.) kalbinde bir eziklik ve tereddüt vardı.

«Acaba; Ebu Berâ'nın bu mektubu ve himayesi tesirsiz kalabilir mi? diye işin içinde muhtemel bir oyundan en-dişe duyuyordu.

Kumlu çöllerin kavurucu sıcağına rağmen yollarına devam eden mücahîdler ise, nihayet yetişebildikleri Maun kuyusu başında tekbir sadaları içinde develerinden inerek ikindi namazı için abdest hazırlığına başladılar.

Bu sırada kabile reisi, beraberinde getirdikleri mektubu biraz ilerideki kum tepesinin arkasında bulunan kabile-deki reis vekiline gönderdi. Mel'un. Amir bin Tufeyl mektubu okur okumaz kudurmuşçasına hiddetlendi ve hemen orada mektubu kendisine veren Haram bin Milhan'ı şehîd etti.

Bu yaptığının doğru olmadığını, reislerinin sözünü tutmaları gerektiğini söyleyen etrafındakilere ise:

«— Siz gelmezseniz gelmeyin. Lat ve Uzza'nın diğer kulları ile onlara hadlerini bildiririm.» diyerek öteki aşiretlere doğru atını hızla ve öfke ile sürdü.

Beri tarafta her şeyden habersiz dizildikleri kumların üzerinde huşu içerisinde namazlarını kılan Mücahîdler uzaktan bir toz bulutunun kendilerine doğru geldiğini far-kettiler. Birkaç saniye içinde kendilerine yaklaşan bu dumanın içinden hepsi pür silâh müşriklerin şöyle bağıştıkları duyular:

«— Teslim olun!...»

Neye uğradıklarını şaşırان masum insanlar, bu şüursuz putperestlere teslim olmanın ne demek olduğunu iyi bildiklerinden:

«— Teslim olmak mı? Asla!» dediler ve kendilerini müdafaaya başladılar.

Tabî ortada büyük bir muvazenesizlik vardı; hepsi de pür silâh bir sürü eşkiyaya ancak bir avuç mücahîd daha fazla dayanamadan kısa zamanda tükendiler; hepsi de şehadet şerbetini içerek biraz evvel secde ettikleri sıcak kumların üzerine cansız düştüler.

Hâdise mahallimden uzak bir yerde develeri otlatmakta olan iki zat, faciayı öğrenince:

«— Kardeşlerimizin böyle kalleşçe vurulduğu bir dünyada bize yaşamak haramdır, intikamlarını almalıyız» diye rek tek başlarına müşriklerin arkalarından hücum ettiler. Birkaç müşriki geberttikten sonra, biri şehid diğeri esir oldu.

Bu arada yaralılar arasında hayatta kalan tek kişi ayağa kalkarak güç belâ binebildiği bir deveyle yola çıktı ve vak'ayı Resulullah a (S.A.V.) bildirdi.

En güzide ashabının arkalarından vurulduğunu gözyaşları içinde dinleyen Allah'ın Resülü:

«— Bu Ebu Bera'nın işidir. Zaten pek emin değildim» diyerek kırk gün sabah namazlarını müteakib kalleşler ve zalim müşrikler için beddua ettiler. Ashab-ı Kiramın göz yaşları içinde «âmin» dedikleri bu duanın tesiri kısa zamanda görüldü.

Aniden ortalığı kasıp kavuran şiddetli bir kuraklık, bu şüursuz, gözü dönmüş müşrikleri yola getirmek için kâfi geldi. Hepsi de açlıktan dehşetli bir şekilde kıvranmaya başladılar. Karınlarını doyurmak için yemeye ot dahi bulamadılar. Facianın baş rolünde bulunmuş olan reisleri ise, vücudunu kaplayan yüzlerce çıbanın verdiği ızdırabın tesiriyle o kadar bağııyor, âh-u enîn ediyordu ki, bütün çölü kaplayan çığlıkları, kanına girdiği masum şehîdlerin mezarlığından bile duyuluyordu.

Bu derin izdıraba daha fazla tahammül edemedi, nihayet cezasını bulup cehenneme yuvarlandı.

*

HİCRETİN sekizinci senesinde, on bin kişilik İslâm ordusu ile yüz bin kişilik haçlı ordusu Şam yakınındaki Mute'de karşılaştılar. İki taraf arasında gerek sayı, gerekse silâh ve teçizat bakımından asla mukayese edilemeyecek kadar büyük fark vardı... On bin kişilik İslâm mücahidlerinin çoğunda, yorulduğunda sırtına bineceği bir deve, düşmana karşı koyacağı bir kılınc bile yoktu.. Buna mukabil Herakliyus ve Rum Kayseri'nin kuvvetlerinden meydana gelmiş ordu gömgök zırh içinde pür silâhtılar. Hepsi de atlı veya insanın yetişmesi âdeta güç vaziyette yüksek develerin üzerindeydiler.

İlk bakışta, İslâm Ordusunun ezilip mahv olması bir an mes'elesiydi. Ashabdan bazıları da tahminlerinin üzerinde bir silâh ve sayı çokluğunda buldukları bu yüz bin kişilik müsellâh ordu ile karşılaşmanın iyi netice vermeyeceği kanaatindeydiler... Bu sırada تنها yerlerde sık sık:

«Yâ Rab! Bana Şehîdlik şerefini ihsan eyle, makamların en yükseği olan imân yolunda ölmek nimetinden

beni mahrum eyleme.»

Diye yalvaran Abdullah bin Revaha'nın gür sesi duyuldu:

«— Ey Müslümanlar! Sîzler evlerinizden çıkarken Din-i İslâm uğrunda şehîd olmak niyeti ile çıkmadınız mı? Al-lah'a yemin ederim ki, biz müslümanlar şimdiye kadar girdiğimiz harblerin hiç birisini silâhlarımızın mükemmel-liği; bineklerimizden çokluğu, sayımızın üstünlüğü ile kazanmadık. Bize, azlığımıza, maddi zaaf ve acimize rağmen, zaferler kazandıran kuvvet sadece din kuvvetidir. Ölürsek şehîd olur, bizden evvelki kardeşlerimize kavuşuruz. Kalırsak zaferi kazanır, İslâm'ın ulvî bayrağını Mûte'ye dikeriz. Bizim için her iki taraf da birdir. Tereddüde asla sebep yoktur!»

Bu sözler, zaten İslâmî hassasiyeti kemâl derecesinde bulunan İslâm mücahidlerinin coşmasına kâfi geldi. Se-rapa cesaret ve celâdet kesilen İslâm ordusu, yüz bin kişilik pür silâh Bum ordusuna karşı koyma cesaretini kendisinde buldu. Ve Mûte kasabasının önünde bir avuç denecek kadar az olan Ashab-ı Kiram, koskoca bir Haçlı ordusuna meydan okudu. Ordu kumandanı Zeyd bin Harise' nin elinde Resûl-i Ekrem'in teslim ettiği beyaz bayrak olduğu halde, ilk çarpışmada Şehid olması üzerine, İslâm bayrağını Cafer bin Ebu Talib olarak atını düşman safları üzerine mahmuzladı.

O'nun girdiği saf iki tarafa yol açıyor «Cafer geliyor» diyen düşman askerleri selâmeti sağa sola dağılmakta buluyorlardı. Bu arada, önünden kaçışan pür silâh Rum askerleri, Cafer'in arkasına düşüyor ve onu arkadan vurmak istiyorlardı.

Düşman o kadar çoktu ki, her Müslümana bir manga mücehhez düşman askerinden fazla

düşüyordu. Birbirlerinin yardımından ziyade her Müslüman hedefini hak etmekle meşguldü. Nihayet arkadan gelen bir kılınç darbesiyle kumandan Cafer'in sağ kolu düştü; Ordunun bayrağını yere düşürmek istemiyen kumandan, İslâm bayrağını sol eli-ne aldı ve bu hal ile etrafını saranlara mukabele etmeye devam etti.

Arkasından bir uğursuz kılıç daha gelmiş, bu da Câferin diğer kolunu düşürmüştü... Buna rağmen ordu kumandanı Cafer, bayrağı yere bırakmak istemiyor, bu sefer de koltuğunun altına alarak muhafazaya çalışıyordu...Ne var ki, düşman pek çoktu, Cafer'in de mukabele edecek ne sağ, ne de sol kolu kalmıştı... Daha fazla dayanamadı, kılıç mızrak darbeleri arasında atından aşağı düşerek Şehîd olan Cafer'in mübarek vücudunda sonraları dok-sandan fazla ok ve mızrak yarası saydılar.

Bu sırada Cafer'in şehâdet haberini duyan Abdullah bin Revahaya, kendisini ayakta tutacak kadar bir et parçası vermişler ve onu yemekle meşguldü.

«— Cafer'in gittiği dünyada benim işim ne?» diyerek elindeki eti bir tarafa bırakıp atma sıçradığı gibi düşman üzerine yürüdü. Çarpışma sırasında kırılan parmağı sallanıp duruyor, Abdullah bin Revaha'nın canını sıkıyordu. Bir fırsatını bulup atından indi, hareketine mâni olan parmağının ucuna basarak koparıp attı.

Abdullah İslâm için şehîd olmaya kararlı idi. Ne var ki, Medine de ailesi, köleleri, hurma bahçeleri ve daha bir sürü serveti vardı. Şeytan bunları Abdullah'ın hatırına getiriyor:

«— Vazgeç, dünyayı sen mi ıslah edeceksin, git Medine'deki hurmalıklarını işlet para kazan, yaşamana bak!»

diyordu. Şeytanın bu vesvesesini de susturmak için bir ayağı atının üzengisinde, biri de kumların üzerinde olan Abdullah bin Revaha'nın kendi kendine şöyle konuştuğu duyuldu:

«— Ey nefis! Zevcen olan hanımını düşünerek kendini sakınıyorsan, ben onu boşadım; sahib olduğum köleleri hatırlıyarak geri çekilmek istiyorsan, ben onların hepsini azad ettim; Eğer Medine'deki bağ ve hurmalıklarını merak ediyorsan, iyi bil ki, şu andan itibaren onları ben Resûl-i Ekrem'e hediye ettim. Şimdi bir diyeceğin; verecek başka bir vesvesen kaldı mı?»

Bunları söyledikten sonra eline aldığı bayrakla birlikte düşman saflarına doğru hücumu geçen Abdullah sayısı bilinmeyecek kadar düşman askeri düşürdü, hiç boşuna çıkmayan kılınci her sallayıpta bâzan, iki bâzan üç düşmanı birden yere seriyordu. Nihayet diğerleri gibi o da şerbet-i Şehadeti içti.

1 O gece, Halid bin Velid İslâm ordusunun sağ cenahını sola, sol cenahını da sağ tarafa yerleştirdiği için sabah Rum ordusu, karşılarında yepyeni mücâhîdler görünce Müslümanlara yeni takviye gelmiş zannına kapılarak yer yer bozguna maruz kaldı. Ve en sonunda yüz bin kişi-lik Rum ordusu bir avuç müslümanın karşısında selâmeti kaçmakta bularak bir gece karanlığında cepheden çekili-verdiler.

Œimdi Abdullah bin Revaha'nın sözlerini tekrar edebiliriz:

«— Ey Müslümanlar! Œimdiye kadar kazandığımız harbleri sayımızın çokluğu ile, kuvvetimizin stnlğu ile kazanmadık. Bize zafer kazandıran kuvvet din kuvvetidir.»

**

HALİFE-İ Müslim'in Hazret-i Ömer (Radiyallahu anhu) nun takdirini kazanmış olan Kadı Şüreyh, kendine müracaat edenlere yalnız fetva vermekle kalmıyor, onlara ahlâkî ve İslâmî terbiyeden de uzun uzadıya bahsediyordu. Bir gün bu meşhur İslâm Hukukçusuna bir genç gelerek evlenmek istediğini, fakat istediği kızın tahsilli olmasını ilk şart olarak düşündüğünü, bu mevzuda kendisini irşad etmesini beklediğini söyledi.

Kadı Şüreyh bu gence, Resûl-i Ekrem Efendimizin«Müslümanın evi bir nevi Cennettir.» dediğini, bir evin bir nevi cennet olabilmesi için de, o evdeki hane halikının, bilhassa hanımın İslâm terbiyesi almış olması şartı ile mümkün olacağını bildirdikten sonra başından geçen şu hadiseyi anlattı:

«— Gençliğimde Beni Manzum çadırları önünden geçerken gördüğüm bir kıza talip oldum. Kısa bir tedkikten sonra hemen razı olarak işi bitiriverdiler. Düğünler yapıp, dualar edildikten sonra beni bir pişmanlıktır aldı. Bu kadın bir köylü kızdır, üstelik tahsili de yoktur, nasıl oldu da bu kadar anlayışsız-görgüsüz biriyle yuva kurmaya razı oldum, diye kendi kendimi itham etmeye başladım. Evliliğimizin daha ilk günlerinde bu köylü kız: bana, beni utancımdan yere geçiren şu sözleri söyledi.

«— Efendi, sen bu kadar ilm-ü irfanla meşhur bir âlimdin, şöhret ve makamına münasib bir aile ile yuva kurman beklenirdi. Ben de yaylalarda gezen bir yörük ağasının kızıydım, bir yörük çobanı ile hayatımı birleştirmem gerekirdi. Bunun ikisi de olmadı. Çünkü kader ikimiz hak-kındaki hükmünü böyle icra etmiş, benim gibi bir görgüsüz yörük kızını, senin gibi ilm-ü irfanı ile meşhur olan bir din, adamına nasibetmiştir. Şu anda bana düşen, seni mes'ud edip bu evde senin iraden içinde fani olmaktır. Şimdi bana benim bilmediğim taraflarını anlat, sevmediğin yemekleri, sevdiğin şeyleri bir bir söyle. Benim akrabalarımın ziyaret için gelenlerin kaç günde bir gelmelerini, senin akrabalarından ise, kimin gelip kimin gelmemesini istiyorsun, Tâ ki gelmelerini istediğine gereken hürmet ve saygıyı göstereyim, istemediklerine de suratımı asıp «kendisi evde yoktur» diye münasib bir ifade ile içeri almayayım.»Kadı Şüreyh bu anlayış ve incelik karşısında daha» evvelki fikrinden dolayı utanarak:

«— Hanım, öyle bir şeyler söylüyorsun ki, bunları eğer tatbik edecek olursan beni bahtiyar edeceksin...» dedikten sonra şöyle devam ediyor:

«— Dindar olmayan yakınlarımızdan hiç birini istemiyorum! Gelmeler. Dindar olanların içinde ise, senin ta-rafından olanların sık sık gelmelerini istemem seyrek gelsinler. Benim tarafımdan da falan ve filân iyi insanlardır gelsinler, fakat şu ve şu da yakınlarımızdan olmalarına rağmen gelmesinler. Çok dedikoducudurlar. Hemen evimizin havasını değiştirirler.»

Kadı Şüreyh bu minval üzere tam bir sene devam ettiklerini, konuştuklarının aynı tatbik eden hanımının bu anlayışta olduğundan dolayı çok mes'ud olduğunu ifade ettikten sonra şöyle bir hâdisе anlatıyor:

«— Bir gün fetva dâiresinden eve döndüğümde, başı tanınmayacak kadar örtülü bir kadın gördüm ve bu yabancı'nın kim olduğunu sordum. Zevce'nin annesidir. Deyince kayınvalidem olduğunu anlayarak hürmette kusur etmemeye dikkat ettim. Kayınvalidem bana:

«— Oğlum, nasıl; hanımından memnun musun?» diye sordu, Ben de:

«— Allah senden razı olsun, bu evde yalnız benim iradem hüküm sürmektedir. Şimdiye kadar hoşuma gitme-yen bir şeyle hiç karşılaşmadım. Huzurumu en çok kaçıran şey, namazların kazaya bırakılmasıdır. Kızının bir defa olsun başını açtığına, namazını geçirdiğine şahid olmadım...» dedim.

Bu sefer gözünü gözüme diken kayınvalidem bana hiç unutmadığım şu pırlanta değerindeki tarihî sözlerini söyledi:

«— Oğlum, kızım'dan elbette memnun olacaksın; çünkü ben onu Cennette büyüttüm. Gerçi biz çadırlarda oturuyorduk ama o deve yününden yapılmış çadırlarımız Resûlullah'ın haber verdiği bir nevi Cennet çadırları idi. Ora-da Allah korkusu, Peygamber sevgisi ve din aşkından baş-ka bir şey yoktu. Çadırımız sanki bir Kur'ân dershanesiydi. Biz Kızımıza İslâm terbiyesinden başka bir şey öğret-miş değiliz. Bir insanı mes'ud edebilmesi için de İslâm terbiyesinin kâfi olduğuna inanıyorduk. Allah'a çok şükür bu inancımızın çok yerinde olduğunu şimdi anlamış bulunuyorum. Bununla beraber sen hanımının üzerindeki otoriteni muhafaza etmeyi unutma. Şunu iyi bil ki, kadınlar iki yerde çok şımarırlar: Biri, ona olan sevgini yüzüne söylediğin zaman; diğeri de onların hayırlı bir çocuk dün-yaya getirdikleri zaman...»

* * *

Haccac-ı Zalim zamanına kadar Fetva makamını büyük bir ehliyetle idare etmiş bulunan Kadı Şüreyh kendi-sine akıl danışan gence diyor ki:

«— İşte evladım, benim hayatım boyunca yaşadığım bir hikâyemi anlattım. Bu yörük kızı gerçi şehirlerde yetişmiş biri değildi ama, İslâm terbiyesi görmüştü. Bir Müslümanın saadeti, ancak İslâm terbiyesi görmüş biriyle tamamlanıyor. Ben bugün İslâm terbiyesi görmüş bu yörük kızı sayesinde kendimi en mes'ud Müslümanlardan addetmekteyim. Evleneceksen, hayat arkadaşında İslâm terbiyesi ara... Müslümanlığı yaşayıp yaşamadıkları hususuna dikkat et. Anne - Baha'nın kızlarına verdikleri fikirler, hayatının sonuna kadar unutamayacağı sabit kaanaatlardır. Bunlara ehemmiyet ver...»

* * *

Aziz okuyucu! Halife-i Müslimin Hazret-i Ömer'in meşhur hâkimi Kadı Şüreyh Hazretlerinin

başından geçen Şu hâdise, bugün hepimiz için ibretli olduğu kadar da Müslümanın tek ölçüsünün İslâm terbiyesi olduğunu göstermesi bakımından çok ehemmiyetlidir. Zaten Resûl-i Ekrem Efendimiz de:

«— Sen dindar olanını tercih et ki, elin hayırla dol-sun!» buyurmuşlardır.

*

**

ALİ ONBAŞI

MÜSLÜMAN Türk'ün ezelî ve ebedî düşmanı Ruslarla Galiçya'da burun burunayız. Meşhur 15 Eylül taarru-zuna hazırlık yapmakta olan sahra bataryalarımızdan biri, eteklerini saran bodur çalılıklar içinde yükselen çam ağaçlarıyla dolu olan Ulu Dağın tepesine bir gözcü göndermek mecburiyetinde... Gözcü bu tepenin arkasında mevzilenmiş olan Rus askerlerinin durumunu, siperinden hücumla geçtikleri takdirde uzanıp giden sırtın üzerindeki irili-ufaklı tepelerin hangisinin arasından geçebileceğini, dalları arasında saklı bulunduğu bir çam ağacının tepesinden telefonla bildirecek. Tabiî (kaderde tepenin arkasında mevzilenmiş ve her an dağın tepesinden bir Türk hücumu için dikkat kesilmiş olan Rus askerinin kurşun yağmuruna hedef olmak da var:

Batarya kumandanı soruyor:

«— Bu fedakârlığı gönüllü olarak kim gösterecek?» «— Ben hazırım kumandanım.»

Herkesten evvel ortaya atılan Kayserili Ali Onbaşı elinde telefonu, bir kucak kablosu ile kumandanı ve arkadaşlarına veda ederek öbür tarafı henüz meçhulleri olan tepeye doğru tırmandı. Ve tepede en hâkim bir çam ağacının bir file kadar sık dalları arasına yerleşerek telefonunu kurup aşağıdaki bataryası ile irtibatını sağladı.

Ne var ki, Ali Onbaşı geç kalmıştı. Onun dalları arasına saklandığı çamın üç yüz metre yakınına kadar tırmanmış olan Rus bölüğü, birkaç dakika sonra bulunduğu yeri tutacak ve Ali Onbaşı'yı, hiç olmazsa telefonunun kablo-sunu görerek kısıvrak yakalayacaklardı... Bu durumu olduğu gibi kumandanına bildiren Ali Onbaşı, Rus birliğinin yaklaştığını, fakat yerini asla bırakmayacağını telefonun ahizesine fısıldadı ve ilâve etti:

«— Kumandanım, şimdi vereceğim mesafeye bataryanızın namlusunu çevirin ve bütün kuvvetinizle yüklenin... Bana gelince, şu anda hayatımın en mes'ud dakikalarını yaşadığıma inanıyorum. Çünkü bu çam ağacının dal-lan arasında ben iki büyük şereften birine namzedim; ya şehîd, yahut da gazi olmak!»

Dağın eteklerine kadar uzanan tarlaların içindeki dikenlerin arasında saklı duran dört bataryaya kumanda eden yüzbaşı, ona, gayet sakin konuşmasını, hatta mümkünse sıyrılıp aşağı inerek kendini kurtarması için daha emin bir yere gizlenmesini bildirdiyse de Ali Onbaşı:

«— Merak etme kumandanım, bu tehlike benim için. Asla mühim değil» dedi ve şunları ilâve etti:

«— Peygamber Efendimiz şehîdliği o kadar yüksek bir makam olarak ilân etmiş kî, bizzat kendisi bile öldük-ten sonra yeniden dirilerek tekrar şehîd olmayı istediğini beyan buyurmuşlardır.»

Alî Onbaşının yüzbaşının gözlerini yaşartan bu cümleleri burada kesildi, ne kadar uğraşıldıysa da bir tek kelime olsun ses çıkmadı. Çam dalları arasında saklı duran İmanlı Onbaşından bir müddet hayat işareti bile görünmedi

Neden sonra Batarya Kumandanının telefonu arı vızıltısına benzeyen işaretini verdi:

«— Alo! Kumandanım siz misiniz?» «— Benîm Ali Onbaşı, ne oldu öyle birden susuver-din?»

«— Kumandanım ben sizinle konuşurken dalları arasında saklandığın çamın dibine bir manga Rus askeri gel-di.»

«— Sonra?»

«— Burada birer sigara sardılar. Ne konuştuklarını anlayamadım, fakat sizin durumunuzu çalıların arasından iyice tedkik ettikleri muhakkak. Ben de Alay Müftüsü dedemin yaptığı gibi Fetih sûresini okumaya başladım, tam süre biterken onlar da kalkıp iki yüz metre sağımda mevzilenmiş olan Rus birliğine doğru gittiler... Zannedersen en çok yarım saat içinde taarruza geçecekler.. İşte kumandanım! Rus bölüğü mevzilerinden çıktı bile, kapalı or-manda ilerliyor. Şimdi mesafe veriyorum dikkat edin..»

Ali Onbaşı imân kuvvetinin kendisine verdiği müthiş bir soğukkanlılık içerisinde batarya toplarına mesafe tahmini bildirdikten sonra, ortalığın sessizliğini Türk batarya-larından bir top gürültüsü ansızın yırtıverdi.. İlk bomba orman içinde sessizce ileri iyen Rus bölüğünün hemen önüne düşmüştü. Düşman kumandanı bunu bir tesadüf sandı. Çünkü o, bir Müslümanın bu kadar cesur ve hayatı pahasına da olsa yanlarındaki ağaçta bulunabileceğini aklına bile getirmemişti...

Ali Onbaşı tekrar etti:

«— Kumandanım, elli metre daha uzatın!»

İkinci gümbürtünün dağlara doğru yayılan aksi sadâsı henüz bitmemişti ki Ali Onbaşı'nın sesi tekrar duyuldu:

«— Kumandanım tam isabet bütün batarya aynı hedefe!»

O gün ikindiden sonra başlayan 15 Eylül taarruzu ortalığı karanlık kaplayıncaya kadar devam etti. Ne var ki bir ara,

«— Kumandanım benim çamı kollayın!» dediği duyulan imanlı Onbaşıdan ses sedâ kesildi. En tehlikeli an-larda bile namazını bırakmayan Alay müftüsü torunu Ali Onbaşı'nın âkibetini endişe eden Kumandanı, onun için sabaha kadar «gözyaşı döktü; henüz şafak sökerken Bataryası ile birlikte allak bullak ettiği dağın eteklerine doğ-ru tırmanarak, onu aramaya başladı.

Ali Onbaşıyı kumandanı ne vaziyette buldu, biliyor musunuz?

Bir şarapnel parçası darbesiyle elinden fırlayan telefon kutusunu kaybedince, sabaha kadar çam ağacının dalları arasında sabırla bekleyen Ali Onbaşı, gözünün önü aydınlanır aydınlanmaz güllenin açtığı çukurlardan fişkıran sulardan abdest alarak namaza durmuştu. O, bizim hissedemeyeceğimiz derin bir mânevi haz ve huşu içinde sabah namazını edâ ediyordu...

YALNIZ YÜRÜR, YALNIZ VEFAT

EDER, YALNIZ HAŞROLUR

MEDİNE halkının senelik nafakası olan hurmalarını toplama mevsiminde, sıcağın her tarafı kasıp kavurduğu bir sırada Resûl-i Ekrem'in idaresindeki İslâm Ordusu Tebuk Gazasına çıkmış, ateşli küller haline gelmiş olan kumlarda yalın ayakları yanan Ashab, elbise uçlarını yırtarak ayak altlarına bağlayıp sefere devam etmiş; yolda yiyecekleri tükenen bazı Sahabe de bir kısım otlardan nefişlerini körleterek cihad yolundan geri dönmek fedâ-kârlığını göstermişlerdi.

Sahabe Ordusu en güç şartlar içinde i'lâyı Kelimetullah için bin bîr mahrumiyet içerisinde Tebuk'e doğru yollarına devam ederken, Ebu Hayseme, bütün sene onunla idare edeceği hurmalarını toplamak için geri kalmıştı.

Daha fazla oyalanmak istemedi. İki ağacın hurmasını da topladıktan sonra hemen yere atladı, koşar adımlarla evinin, kapısına geldi. Bir de ne görsün; iki hanımı kendi-si için soğuk su, taze hurma ve hurma liflerinden yapılmış bir de minder »hazırlayarak yemek sofrasını kurmuş, kendisini beklemekteydiler. Ebu Hayseme bunları görünce evin eşiğinden bir adını geri çekilerek düşünceye daldı. O sırada dudaklarından şu cümleler döküldüğü duyuldu:

«— Ebu Hayseme, Resûlullah Tebuk yolunda, kardeş-lerin ateş gibi kumların üzerinde aç ve susuz cihad meydanlarında.. Sen ise, soğuk sular, taze hurmalar ve güzel kadınlarla sefâ içindesin!..»

Ve devam etti.

«— Vallahi bu hal Müslümana yakışmaz. Billahi yakışmaz!..»

Ebu Hayseme duvarda asılı duran ok ve kılıcını kuşanırken şiddetle ısrar eden hanımları bir lokma yemek yediremediler. O devam ediyordu:

«— Kardeşleri cihad meydanında otlarla nefsinin körletip, nemli topraklarla hararetini gidermeye çalışan bir Müslümana bu sizin hazırladıklarınız haramdır; yiyemez!..»

Son talimatını verdi:

«— Kışlık yiyeceğiniz olan hurmalardan kurtarabildiğiniz kadarını toplayın, dökülüp kurtlananlar kalsın. Cenab-ı Hak kefilimizdir, bizi aç bırakmaz..» dedikten sonra vedalaşıp İslâm Ordusunun arkasından çöle doğru açıldı... Yolda kendisi gibi geç kalmış Umeyr'e rastladı. Ebu Hayseme Cihaddan geç kalışını büyük bir suç addettiği için, ona:

— Resûlullahın huzuruna vardığımızda yanımdan ayrılma da, geç kalışımın dolayısıyla irtikab etmiş olduğum ha-tanın affi için birlikte yalvaralım.» dedi.

Tebuk yakınlarımda orduya yaklaştıkları sırada kendilerini uzaktan görenlerim:

«— Koşa koşa gelen var, Ya Resûlellah!» demeleri üzerine:

«— Ebu Hayseme olaydı» diyen Resûl-i Ekrem'in bir mucizesi daha görüldü. Çünkü biraz sonra Ebu Hayseme gelerek affi için istirhamda bulundu. Halbuki, ortada hata diye bir şey yoktu. İslâm Ordusu henüz çarpışma yeri-ne bile gelmemişti. Fakat Ebu Hayseme'nin kuvvetli imâ-nı, Cihad Ordusundan bu kadarcık bile olsun geri kalmayı büyük günah gösteriyordu.

Bu sırada: «falan ve filan geri kaldı, gelmedi» diyenlere Resûl-i Ekrem:

«— Bırakınız onları, eğer onlarda hayır varsa Allah arkamızdan yetiştirir. Hayır yoksa Allah'ın onlar hakkındaki hükmünü göreceğiz.» diye mukabelede bulunuyordu. Resûlullah'a Ebu Zerr'in de gelmediği söylendi. Buna da «Onda hayır varsa Allah yetiştirir» diye cevap verdi.

Ebu Zer hakikaten geri kalmıştı.. Çünkü, devesi yorulmuş, kendisi inerek yürümek mecburiyetimde kalmıştı. Sonraları Cihad Ordusunun önünden değil de arkasından gidişine çok üzülen Ebu Zer, darılip sitem ettiği devesinin üzerimden eşyasını kendi sırtına yüklenerek daha fazla geride kalmak istemediği Cihad Ordusuna doğru yaya ola-rak yürümeye başladı.

Resûlullah'ın istirahat verdiği sırada yapayalnız bir adamın gelmekte olduğunu söylediler.

«Ebu Zer olaydı.» diyen Resûl-i Ekrem'in ikinci mucizesi zuhur etmişti. Çünkü bu da aynen haber verdiği gibi çıkmıştı.

«— Allah Ebu Zerr'e rahmet etsin.» diyen Resûl-i Ekrem, onun yalnız yürüdüğünü, yalnız vefat edeceğini yalnız haşrolacağını da haber verdi.

Nihayet Hazret-i Osman (Radıyallahu Anh) zamanında Rebeze'de yapayalnız ikamet etmekte olan Ebu Zer ra-hatsızlandı.

Hanımının emr-i hak vâki olursa teçhiz ve tekfini için ne yapacağım endişesi ile ağladığını görünce ona şu ce-vabı verdi:

«— Sakın bunun için ağlama, zira Resûlullahın (sizden biriniz kırdan vefat edecek, sonra onun cenazesinde ufak bir cemaat hazır bulunacaktır.) dediğini işittim. O mecliste benimle beraber olanlar hep şenlik içinde vefat ettiler. Göreceksin Allah seni yalnız bırakmayacaktır. Şimdi beni kibleye karşı çevir, yıkayacak kadar da su ısıt-Üç-dört kişilik de yemek hazırla.» demişti. Ebu Zerr'in dediği gibi oldu. Bir müddet sonra emr-i hak zuhur etmiş, cenazesini bu ıssız vadide kime kaldırtacağı için

mütehayyir ve müteessir bekleyen Hanımı, birden uzaktan bir atlı kafilesinin gelmekte olduğunu görmüştü. Bunlar Küfe'den gelmekte olan meşhur Sahabe İbni Mes'ud kafilesi idi. Susuzluktan bunalmışlar, serinlemek için buraya uğramak istemişlerdi. Ebu Zerr'in cenazesi ile karşılaşınca İbni mes'ud, Resûl-i Ek nem in Tebuk'ta irad buyurduğu Ha-dîsini tekrar etmekten kendini alamadı:

«— Allah Ebu Zerr'e rahmet etsin. Yalnız yürür, yalnız vefat eder, yalnız haşrolur.»

GELİYORDU

ASHAB-I Kiram'dan Kâb bin Malik konuşuyordu: Senelik yiyeceğimiz olan hurmaların toplanacağı en sıcak günlerden birinde Tebuk gazasına hareket eden Resûlullah'ın ordusuna bütün iyi niyetlerime rağmen katılamamıştım. Cihad için gereken binek ve malî imkânlarım da evvelkinden daha müsait olmasına rağmen, ha bugün ha yarın derken Ordunun hareket ettiğini, benden başka, Müslümanlıkla damgalanmış olan birkaç kişinin daha geri kaldığını gördüm.

Tebuk'a varıncaya kadar hatırlamayan Resûlullah, orada beni sormuş.

Benî Sâlim'den biri: «cübbe ve endamına bakarak gururlanması onu yola çıkmaktan geri koydu» demesi üzerine de Muaz bin Cebel, «Ne fena söyledin», «Vallahi Yâ Resûlellah, onun hakkında iyilikten başka bir şey bilmiyoruz.» diyerek beni müdafaa etmiş.

Tebuk harbime iştirak etmiyen münafıkların yanında benim de kalışım, beni iyice kederlendirdi ve Resûlullah gelince ne söyleyeceğim, diye düşünmeye başladım. Bu mevzuda fikrine müracaat ettiğim yakınlarımın verdikleri akıl beni hiç tatmin etmiyor, Resûlullah geliyor, dendiği zaman kurduğum asılsız mazeretler tamamen aklımdan si-linip gidiyordu. En nihayet Ona doğrusunu söylemeye karar verdim.

Âdeti üzere gazâ dönüşünde ilk olarak Mescid'e gelen Resûlullah, gazadan geri kalanların mazeretlerini din-ledikten sonra, sıra bana geldi. Seksenden fazla kimseler yalan yanlış şeyler ifade ederek geri kalışlarını mazur göstermek istediler. İç yüzlerini Allah'a havale eden Re-sûl-i Ekrem de, onlar için istiğfar etmiş olmasına mukabil ben doğru söylemeye kararlı idim. Resûlullah bana:

«— Niçin gazadan geri kaldın, binek satın almış değil mi idin?» dedi.

«— Her hangi bir kimseye karşı kendimi müdafaa etmekte olsaydım, söz söylemesini bilir, inandırırdım: Fa-kat size söyleyeceğim sözlerin doğrusunu Cenab-ı Hak bildirecektir. Yemin ederim ki, gazadan geri kalmam için hiç bir özür yoktu.» dedim.

«— İşte bu doğru söyledi; haydi kalk, hakkında Allah'ın hükmü gelinceye kadar bekle» dedi.

Ben de kalktım Allah'ın hükmünü beklemek üzere giderken yanıma gelen bazıları;

«— Senin hiç bir günahını şimdiye kadar görmemiştik, ne olurdu başkaları gibi konuşsan da Resûlullah senin için de istiğfar etseydi» dediler?..

«— Benimle beraber Allah'ın hükmünü beklemek cezasına çarptırılan başka kimse var mı?»

dedim.

«— Evet, dediler. Mürre ile Hilâl de senin gibi konuştular ve aynı cezaya çarptırıldılar.»

Bunlar iki salih kimse idiler.

Hâdiseden sonra ahâli bizden yüz çevirdiğinden memleketim bana adetâ yabancı gelmeye başladı! Diğer iki arkadaşım ise, evlerine saklanarak ağlamağa başladılar. Ben bunların en genci ve dinci idim; ara sıra çarşıya çıkar, cema'ate iştirak ederdim; lâkin kimse benimle konuşmazdı! Selâm verir, Resûlullah'a selâmımı aldığını anlamak için gizlice bakardım; o da bana bakar, ben bakar-ken de hemen yüzünü başka tarafa çevirirdi... Müslümanların benden yüz çevirmeleri uzun sürünce, amcazadem "Ebu Katâde'nin duvarını atlayarak bahçede yanına vardım; ne kadar istedimse de, en sevdiğim amcazadem benimle konuşmadı!

Günün birinde Medine çarşısında gezenken Şam kıptilerinden birinin beni aradığını duydum, göstermişler, geldi. Gassan Kabile Reisinden bir kâğıt getirdiğini ifade ile mektubu elime tutuşturdu. Okuyup yazanlardan olduğum için hemen orada baktım. «İnsan haklarının çiğnenip, kadr-ü kıymetinizin bilinmediği bir yerde efendinizin size karşı yaptığı muamele biz Şam'daki Gassan kabilesi hal-kını üzmüştür, bize geliniz, size lâyıık olduğunuz ikramı yaparız» diyordu. Kendi kendime bu da bir başka felâket teklifidir, diyerek getirenin yanında mektubu yırtıp attım.

Hakkımızda beklediğimiz vahiy gelip de 50 gün sürecek olan bu tahammülü güç hayatımızın 40. günü geçince, Peygamber Aleyhisselâm'ın habercisi geldi:

«— Resûl-i Ekrem zevcenizden ayrı oturmanızı emrediyor» dedi.

«— Ne yapacağım, onu boşayacak mıyım?» dedim. «— Hayır, ona yaklaşmayacaksın, ayrı oturacaksın» dedi.

Bunun üzerine:

«— Allah bu iş hakkında bir hüküm verinceye kadar git; anne ve babanın yanında otur,» dedim.

Hilâl'in hanımı gidip Resûlullah'tan:

«— İhtiyardır, sadece hizmet edeyim» diyerek müsaade almış; başına gelen bu vakadan sonra da tamamen ihtiyarladığımı söylemişti.

Bazıları benim de müsaade almamı söyledilerse de cesaret edemedim. Bu hal üzere tam 50 gün geçti. Sonra gelen Âyet-i Kerimenin bildirdiği gibi, sanki yeryüzü yu-karıya çıkıyor, gökyüzü aşağıya iniyor da bizi aralarında eziyorlarmışcasına bu geniş dünya daralmış bir halde otururken: Sel dağınım üzerinden biri «Ey Mâlik oğlu Kâb, müjde, müjde!» diye bağırdığımı işittim. Sesi duyar duymaz hayırlı bir haber olduğunu düşünerek hemen secde-ye kapandım!

Peygamber Aleyhisselâtu Vesselam Efendimiz sabah namazını kıldıktan sonra gelen Âyet ile tövbemizin kabul olduğunu ilân etmiş, müjde için Müslümanlar yollara düşmüşler; biri atla, diğeri yaya olarak yola çıktığı için yaya, Sel dağma çıkararak bağırmaı uygun bulmuş, bu sebeple de onun sesi atlıdan evvel bana yetişti: müjde olarak sır-tımdaki elbiseyi verdim; başka elbisem olmadığı için emanet olarak iki parça giyecek temin ettikten sonra Resûlullahı görmek için yola düştüm. Müslümanlar bölük bölük yolda beni karşılıyorlar.

«— İlâhi afva nail oldun, tebrik ederiz» diyorlardı. Mescidde Ashabın ortasında otururken Huzuru Risalete girdim. Talha yerinden koşarak benim elimi sıkıp, tebrik etti.

Selâm verdiğimde yüzü parlayan Resûlullah (Sallallahu aleyhi vesselam) Efendimiz şöyle buyurdular:

«— Annen seni doğurduğu gündən beri yaşadığın gün-lerin en hayırlısını bugün yaşadığım müjdelerim.»

«— Ya Resülellah, sizin tarafınızdan mı affedildim, yoksa Allah tarafından mı?» dedim.

«— Benîm tarafımdan değil, Aziz ve Celil olan Allah tarafından» dedi.

Ben de tövbemi tamamlamak için malımın tamamını Allah ve Resulü yolunda harcayacağımı ifade ettim. Bu-nun üzerine Resûlullah:

«— Malından bir kısmını elinde bırakman hayırlı olur» dedi. Ben de Hayber'deki hissemden başka ne ka-dar malım varsa tamamını Din uğruna terkeyledim. Ve o güne kadar asla tenezzül etmediğim yalana, ondan son-ra da tenezzül etmeyerek beni doğruluğundan dolayı af-feden Cenab-ı Hakk'a doğru sözlülükte sebat edeceğime dair söz verdim.»

İMAN ETMEYENLER

Resûlullah Aleyhissalatu Vesselam Efendimiz Mekke'nin fethi için gizliden gizliye hazırlık yapıyor, bu hazırlığın, İslâmın amansız düşmanı olan Mekke müşriklerine duyurulmaması için de büyük bir dikkat gösteriyordu.

İçine doldurdukları irili ufaklı 360 heykelle bir puthaneye çevirdikleri KÂBE'yi, müşriklerin elinden kurtarıp, bir an evvel diri diri çukurlara gömülen kız çocuklarının imdadına yetişmek isteyen Allah'ın Resulü, bu hazırlığını kimsenin haberi olmadan ilerletirken, Mekke'den bir kadının geldiği haberi şayi oldu ve biraz sonra da bu kadın Resûlullah'ın huzuruna çıktı:

«— Müslüman olarak mı geldin, yoksa muhacir olarak mı?» diye soran RESÛL-İ EKREM'e kadın:

«— Hayır; dedi. Müslüman da olmadım, muhacir olarak da iltica etmedim: fakr-u zaruret içinde kaldım sefaletime bir son vermek için öteden beri bildiğim merhamet ve şefkatinize sığınarak yardımınızı istemeye geldim, çok perişanım.» diye yalvardı.

Daha evvel şarkı söylediğini bildiği bu kadına Resûlullah:

«Hani o Mekke gençleri, sana bakmıyorlar mı?» dedi. Kadın:

«— Bedir mağlûbiyetinden sonra kimse beni dinlemedi» diye cevap verdi.

Müslümanlar Sâre adındaki bu kadına bir hayli yiyecek ve giyecek verdikten sonra bir de deve hediye ettiler; eşyalarını da bu deveye yükleyerek yolcu ettiler:Hiç kimsenin tecessüsünü tahrîk etmeden yola düşen kadın, Mekke'ye doğru hızla ilerlerken, Resûl-i Ekrem'e vahiy geldi. Ashab vahyin sonunu beklerken de Resûl-i Ekrem durumu bildirdi.

«— Şu anda Ravza-i Hah bölgesinde, Mekkeye doğru yoluna hızla devam eden bîr kadın ve onun üzerinde bi de mektub var; onu hemen yakalayınız, mektubu isteyiniz; vermezse zor kullanarak alınız!»

Bir emir üzerine yaydan çıkan bir ok sür'atinde be men yerinden fırlayan Hazret-i Ali; Ammar, Zübeyr, Talha, ve Mikdad (Radiyahallahu Anhüm) atlarına atlıyarak kadının peşine düştüler. Ve Mekke'ye bir bayii yaklaşmış ken yetişerek mektubu istediler. Kadın inkâr edince de eşyasını ve elbise ceplerini aradılarsa da mektuba ben zer bir şey bulamadılar. Çar-mâçar geri dönmeyi düşünür İrken; Hazret-i Ali kılıncını çekerek son bir hamle dah yapıp:

«— Yemin ederim ki Allah'ın Resulü yanlış söylemez ya mektubu çıkarırsın, ya da şuracıkta boynunu vururum»

diyerek kadının üzerine doğru yürüdü.

Vaziyetin vehametini kavrıyan kadın, titreyen elleri—ni başına doğru kaldırarak örgülü saçlarının arasında sakladığı mektubu çıkarıp Hazret-i Ali'ye verdi.

Bir yıldırım hızıyla geriye dönen atlılar, kısa zaman—da Huzur-u Risalete gelerek mektubu teslim ettiler. İçin—de ne yazılı olduğu, kimin imzasını taşıdığı merakı mucip olduğundan, bütün Ashab dikkat kesilmişlerdi. Nihayet mektub okundu: Resûlullah'ın Mekke'nin fethi için hazırlık yaptığı haberi veriliyordu... Sıra imzanın okunmasına gelmişti: Bu safha çok heyecanlı oldu; çünkü imza, Ashabın ileri gelenlerinden ve UHUD gibi bir çok büyük muha—rebelerde İslâm için canını fedadan asla çekinmeyen HA—TİP bin Ebi Beltia'ya aitti.

Müşriklerin kendisine yaptıkları ezâ ve cefalara ta—hammülü tükendiğinden, İmân etmiyen aile efradını Mek-ke'de bırakarak Medine'ye hicrete mecbur kalmış olan HATİP'in bu hareketini anlamıyan Ashab, hayretini gizle-meye çalıştılsa da, Hz. Ömer kılınanı çekerek:

«— Yâ Resûlellah; müsaade buyur da şunun boynu—nu vurayım», diyecek kadar hiddet gösterdi.

Resûlullah, Hazret-i Ömer'in bu heyecanlı çıkışına şöyle cevap verdi:

«— Ya Ömer, Uhud muharebesine iştirak edenlerin işlediklerini ve işliyeceklerini Allah'ın affetmiyeceğini nereden biliyorsun?»

Kılınanı kınına koyan Hazret-i Ömer:

«— Allah ve Resulü bilir» diyerek yerine oturdu. Sı—ra, Hatib'in sorgusuna gelmişti:

«— Söyle bakalım ya Hatib! bir taraftan İslâm'ın za—feri için hayatını fedadan çekinmezken, diğer yandan Mekke müşriklerine bu haberi ulaştırmaktan maksadın nedir?»

Hatib sözüne şöyle başladı:

«— İslâmı kabul ettiğim günden beri imânımdan âslâ bir sarsılma olmadığı gibi, en küçük bîr vesveseye de düş-memişimdir. Sırf imânımdan dolayı beni hicrete mecbur eden Mekke müşriklerini de bu mektubumla korumak is—tediğimi kimse söyleyemez. Şu kadar var ki, buradaki kar—deşlerimizin her birinin Mekke'de akraba ve taallûkati var; biz Mekke'nin fethi için yola çıktığımızda aile ve efradlarını bunlar korurlar; benim ise kimsem yok, bu mektubum—la Mekke müşriklerinin bana karşı düşüncelerini değişti—rerek - henüz îman etmemiş olan - aile efradımı kılınçdan geçirmemelerini temin etmek istedim. Maksadım bundan ibarettir.»

Diyerek özür beyan etti.

Hatib (R.A.) in bu hâdisesinden dolayı (MÛMTEHİNE)

Tarihin Şeref Levhaları — F: 5

sûresi nazil olarak Müminlerin müşriklerden yardım beklemelerinin doğru olamayacağı bildirildi.

Mümtehine süresinin ilk âyetleri şu mealdedir: «— EY İMÂN EDENLER! hem Allah'ın hem de Müslümanların düşmanı olanlarla dostluk yapmayınız. Nasıl onlarla teşrik-i mesâi edersiniz? Onlar sizin Kur'anınıza küfrediyor, Allah'a imân ettiğiniz için sizi ve Peygamberiniz öz vatanınızdan çıkarıyorlar.»

«İmân etmîyen akraba ve evlâdlarınızın ise Kıyamet günü size asla faydası dokunmayacaktır.»

*

ÇANAKKALE muharebeleri, Müslüman Türkün imân kuvvetini en açık şekilde gösteren kahramanlıklarla doludur.

Birleşik küfür ordularının karşısında tek başına bir imân âbidesi halinde dikilen Türk'ün mücahid evlâdında o gün modern silâhlar yoktu ama, bunlara mukabil imânı vardı. İşte bu imânı sayesinde ki, İngiliz, Fransız ve nihayet kudurgan Yunan'ın pür silâh mütecaviz ordularına karşı koymakta asla tereddüt etmedi ve nihayet onların sayısı henüz tesbit edilememiş olan nice şehîdler bahasına da denize dökmeğe muvaffak oldu.

İsterseniz geliniz şehîd dede ve amcalarımızla omuz omuza çarpışmış olan Harput'lu Ömer Çavuşu tanıyalım. Çanakkale'nin Kirte bölgesinde sahile sıralanmış olan düşman çıkartma gemilerinin karşısındaki mevzilerinde, birliği ile siperlerde bekleyen Ömer Çavuş, 23 Temmuz günü öğleden sonra sahilden hep birlikte ateşe başlayan İngiliz çıkartma gemilerinin müthiş ateşine mâruz kaldı. Düşman ateşini aralıksız tam 3 saat devam ettirdiği için, geride bekleyen takviye kuvvetlerimiz ateş hattından da-ha da geriye çekilmiş, mevzilerden başını dışarıya çıkaramayan Ömer Çavuş'un birliğini siperde yalnız bırakmak zorunda kalmıştı.

Nihayet, düşman topçuları hedeflerini yakıp yıktıktan sonra beklenen çıkartmalarını yapmış ve akşam karanlığı ortalığı örterken İngiliz Kuvvetleri Ömer Çavuşun mevzi-lerine doğru hücumla geçmişti.

İş artık kasatura ve kazma kürekle mukabeleye kal-mıştı. Müthiş bir boğuşma başladı. Pürsilâh küfür kuvvet-leri imanlı Türk askerlerinin parlayan süngüleri, topraklı kazma kürekleri karşısında felce uğruyor, sayı ve silâh üstünlüklerine rağmen takılıp kaldıkları mevzilerden bir türlü ileri geçemiyorlardı.

Gecenin zifiri karanlığında bir avuç Müslümanın bir sürü İngiliz kâfirine karşı bu kahramanca mukabelesinden haberi olmayan gerideki kuvvetlerimiz, nihayet siperlere doğru yaklaşmaya karar veriyor, fakat durum hakkında hiç bir malûmat olmadığı için ne Ömer Çavuş birliğinden, ne de düşman kuvvetlerinin sayı ve silâh üstünlüğünden ha-ber alabiliyorlardı. Nihayet ikinci ve üçüncü tabur kumandanları, emir subaylarının siperlere doğru yaklaşarak durumu tetkik etmelerini istediler.

Bir kaplumbağa yürüyüşü ile mevzilere yaklaşan bu iki subay, ortalığın sükûnete daldığını, ara sıra rastladıkları cesetlerin bazılarında inlemeler, can çekişmeler olduğunu gördüler.

«— Ömer Çavuş!» diye seslenmeye mecbur kalan emir subayına:

«— Parola!» diye dik ve sert bir ses karşılık verdi:

Bu ses Ömer Çavuş'un tâ kendi sesi idi. Parolanın (Şehîd) olduğunu söyledikten sonra tanışmaları bir saniye bile sürmedi. Ömer Çavuş Emir Subaylarına şu şekilde tekmil verdi:

«— Kumandanım, bizim birliğin subaylarından hiç kimse hayatta kalmadı. Erattan da pek az kimsenin eli si-lâh tutabilmekte. Fakat buna mukabil siperlerimize yüklenen İngilizlerin bir tek ferdini bile sağ bırakmadık.»

«— Siperlerimizin hepsi elimizde mi?» , «— Evet., yalnız B. Yusuf siperinde üç mangalık bir düşman askeri var, çünkü orada hayatta kalan erimiz yok-tur.»

«— Peki orasını bize gösterebilir misin?»

«— Derhal..» diyerek Emir Subaylarımın önüne düşen Ömer Çavuş, kâfir ve müslüman cesedleri ile dolu mev-zîlerden geçerek ilerliyor, durum hakkında malûmat veri-yordu. Karanlıkta kâh bir cesedin kafasına, kâh birinin ko-luna, bacağına basarak daha fazla yürümek istemedikleri için, düşmanın tutunabildiği mevziyi tarifleyip anlatan Ömer Çavuş, hayatta kalan arkadaşlarını bir mezar derinliğinde-ki zikzaklı siperin bir başından diğer ucuna kadar muayyen mesafelerle nöbetçi dikmiş; kendisi de umumî kont-rolü elinde bulundurmaktaydı...

Emir subayları karanlıkta sadece gözlerinin akı parlayan, açlık ve susuzluktan bîtab bir hâle düşmüş bulunan erlere rastladıkça:

«— Gazanız mübarek olsun. Büyük bir badire atlattınız, geçmiş olsun..» diyor ve haber soruyorlardı. İçlerinden bir er şöyle konuştu:

«— Kumandanım, bir taburun dört bölüğünden işte bu kadar kaldık.. Fakat teselli olduğum tek şey şudur ki, subay ve arkadaşlarımızı şehîd eden kâfirlerin hemen hep-sinden intikamımızı aldık, hiç birini hayatta bırakmadık.. Din düşmanı kâfire mevzilerimizi teslim etmedik.»

Bir diğeri de Ömer Çavuş'a minnettarlığını şöyle anlattı:

«— Kumandanım, siperin içinde karşılaştığım bir İn-giliz kâfirine yer darlığından silâhımı çekemediğim için kucak kucağa kapıştık; fakat kâfir çok kuvvetli olduğu için gücüm yetmedi, boğazımı sıkan bu koca imansız sus-talısını çekerek karnıma saplayacağı sırada Ömer Çavuş'un tüfeğinin dipçiği imansızın beynine şimşek gibi indi ve beni de kurtardı...»

Subayların gözleri Ömer Çavuş'a çevrilmişti:

«— Yaşa Ömer Çavuş,» dediler, «Fevkalâde cesaretin sayesinde hem arkadaşını kurtardın, hem

de siperlerimizi düşmana teslim etmedin. İsteseydiniz rahatça geriye çekilebilirdiniz fakat medenî cesaretiniz sayesinde mevzilerinizi kurtardınız..»

Ömer Çavuş burada subaylarının sözlerini keserek şu cevabı verdi:

«— Hayır, kumandanım. Silâh ve sayı bakımından bizden çok üstün olan kâfir kuvvetlerine göğüs göğüse karşı koyuşumuz asla medenî cesaretimizden değildir. İngiliz topları buraları ateşe tuttuğu sırada birliğimizdeki hocalar mevzilerde dolaşarak bizlere şehîdlik mertebesinin üstünlüğünü her müslümana on kâfirden fazla hâsım düşmedikçe kaçmanın caiz olmadığını izah ettiler. Biz de arkadaşlarımızla hep birlikte (Ya Şehîd olacağız, yahut da din düşmanına siperlerimizi teslim etmiyeceğiz) diye karar verdik. Bu sebeple mevzilerimizi koruyabilmiş olmamız medenî cesaretimizden değil, hocalarımızın anlattıkları şehîdlik makamına olan imân kuvvetimizdendir. Eğer Kur'an-ı Kerîmden okudukları ayetlerle hocalarımız şehîdliğin ulviyetini anlatmamış olsalardı bu siperlerde hayatını kimse fedâ etmiyecek, hepimiz çekilecektik. Buna cesaret-i medeniyye değil, cesaret-i imâniyye demek isabetli olur kumandanım!»

Subaylar Ömer Çavuşu tasdik ettiler. O gecenin saba-hında Türklerin bu mevzilerde çok kuvvetli olduklarını zan-neden İngilizlerin yeni takviye birlikleri çıkartmaktan vaz-geçtikleri görüldü. B. Yusuf siperini de terkeden İngilizler Kirte bölgesinde bu bir avuç imân abidesi Müslüman'ın karşısında mağlûp oldular.

Müslüman bir aile çocuğu olan Harputlu Ömer Çavuş bütün subayları şehîd olan birliğin kumandasını Cesaret-i imâniyesi sayesinde muvaffakiyetle yürüttüğü için kendi-sine nişanlar verilmiş, fakat, o, bu madalyaların hiç birini kabul etmemiş, kumandanlarına şu mukabelede bulunmuştu:

«— Biz din için, Allah için mücadele ettik. Mükâfatımızı da yine dinden, Allah'dan bekliyoruz; dünyevî ikballer, taltifler bizi sevindirmez!»

*

ADALET

ASTIĞI astık, kestiği kestik olan Beni Manzum kabilesi ileri gelenleri, başkaları bir suç işlediği zaman derhal tecziyesini temin ediyorlar. Fakat kendileri için aynı ceza tatbik edilmiyor, bir yolu bulunarak af müessesesi hemen imdadlarına yetişiyordu.

Bu sebeple henüz Müslümanların idaresine geçmemiş bulunan Mekke'de, Beni Mahzum sultanı bütün şiddetiyle hüküm sürüyordu.

Zaten İslâm'dan evvel Arabistanın umumî hayatı dâima zayıfın zilleti, kavinin tekebbür ve ceberrutu ile devam ediyordu.

Resûl-i Ekrem Hazretleri Mekke'yi fethedip İslâm kanunlarını tatbik mevkiine koyduğu sırada, henüz Mekke'-den ayrılmamışken hırsızlık yaparken yakalanan Fâtıma adında birini getirdiler. Bu kadın öteden beri fakir fukara'nın canını yakmakla şöhret bulmuş, fakat her defasında da Beni Mahzum kabilesinden olduğu için bir yolu bulunarak kurtarılmıştı. Bu defa İslâm kanunlarına göre suçu sabit görüldüğünden, elinin kesilmesine karar verildi.

Beni Mahzum kabilesine mensup olanlar, alışkanlıklarından vazgeçemediler; Fâtıma'nın elinin kesilmemesi için araya vasıtalar koyarak yine affedilmesini istediler. Beri taraftan o güne kadar mallarını çalmak, çoluk çocuk-larının rızıklarını aşırarak suretiyle canlarını yaktığı kimseler ise artık adaletin muhakkak icrasını istiyorlardı.

Bütün vasıtaların tesirsiz kaldığını gören Beni Mahzum eşrafi, Üsâme'yi ortaya koydular. Bu zat, öteden beri Resûl-i Ekrem'in nezd-i âlilerinde sözleri reddedilmeyen biri olarak bilinirdi. Beni Mahzum'ların ısrarına dayanamayan Üsame, nihayet huzur-u Risalet'e girip:

«— Yâ Resûlellah, Fatma'nın affi için ricada bulunuyorum.» dedi.

Bu sözden Resûl-i Ekrem'in hiç de memnun olmadıkları mübarek simalarından belli oldu.

Üsâme, bin pişmandı. Neden böyle haksızlıklardan yana olmuş, niçin fakir fukaranın emval ve eşyasını aşırma'yı meslek edinen düşük kimselerin âleti hâline gelmişti? Zalimin affını istemek mazluma zulmetmekti..

«— Yâ Resûlellah, âciz ve kimsesiz mazlumların aleyhine bir talebde bulunmak hatasını irtikâp ettiğim için affınızı istirham eder, ricamdan vazgeçtiğimi bildiririm» diyerek huzur-u Risaletten

mahcubiyetle dışarı çıktı.

Emr-i Peygamber üzere hırsızın eli kesildi. «İlâhî emri yerine getirmekle mükellefim» buyuran Resûl-i Ekrem'in bu hâdise karşısında mübarek gözleri yaşardı ve yanında bulunan Âişe validemize:

«— Bu kadın, eli kesildiği için bir ihtiyaç içine düşerse hemen bize gelsin, evimizde istediği bulunmazsa başkalarından bulup ihtiyacını karşılayalım, bunu unutma.» dedikten sonra Müslümanları Mescid-i Nebeviye toplayarak şu tarihi hutbesini irad buyurdular:

«— Ey Nas, şunu iyi bilin ki, Hak Teâlâ geçen ümmetleri içtimaî adalete riayet etmedikleri için perişan ve helak etmiştir. Onlar, içlerinden nüfuzlu biri cürüm irtikâb ettiği zaman göz kaparlardı; fakat zaif biri aynı cürmü işleyecek olsa, bunun hakkında tereddüt etmeden Had cezasını tatbik ederlerdi. Muhammedin (S.A.V.) nefsi kudret elinde olan Allah'a yemin ederim kî, hırsızlık yapan kızım Fatma'da olsa yine elini keserim!..»

Bugün Demokrasinin en müttekâmil devrini yaşadığını iddia edenlerin de dikkatlerine arz etmek istediğim bu tarihi hitabeyi, içinde yaşadığımız hayat muvacehesinden de değerlendirmeniz dileğiyle aynen arz etmiş bulunuyorum.

*

KISASA — KISAS

BİR yandan İstanbul'un fethi için hazırlıklarını ilerletirten, diğer taraftan da Ulemayı huzuruna celb ettiği Edirne'de ilmî münazaralar yaptırmaktan geri kalmayan Sultan Fatih, her seferinde bir Arap âliminin münazarayı kazandığına şahîd oluyor, onu yenecek bir başka dirayetli ilim adamı arıyordu. Sultana, Sivrihisar'da Hızır Bey adında bir hocadan bahsettiler. Hemen posta ile Eskişehir'den getirilerek huzura çıkarılan Hızır Bey; kısa boyu, eski elbisesi ile Padişaha hiç de ümid vermedi ise de, münazaraya iştirak etti.

İki saat gibi kısa bir müddet içinde ilmî ehliyetini muhataplarına kabul ettiren Hızır Bey'i mağlûbiyet nedir bilmeyen Arab âlimi de takdir ederek, Sultan'ın huzurunda kalkıp elini öptü ve pes dediğini ilân etti. Bu suretle merhum Hoca Nasreddin'in torunu Hızır Bey ilmî münazarayı kazanmış oldu. Kendisinde gördüğü bu fevkalade dirayet-i ilmiyesinden dolayı da Fatih Sultan üzerindeki kaf-tanını da giydirecek Onu Bursa Baş Müderrisliğine tâyin buyurdu. Kısa bir müddet sonra «Feth-i Mübin»'e muvaf-fak olan Hünkâr, İstanbul halkına İslâm adaletinin ne olduğunu göstermek istiyordu. Fethettiği ülkeyi kilime kor-kusu ile değil de, adalet sevgisiyle kendisine bağlamak isteyen bu büyük insan, hakkında derin ümidler beslediği HIZIR BEYİ İstanbul kadısı tayin etmeyi uygun buldu. Onun İslâm Adaletini bütün inceliği ile tatbik edecek eh-liyette bir din adamı olduğuna inanmıştı. Nihayet, bugün Kadıköy denilen Haydarpaşa yakınlarında kendisine hediye ettiği çiftlikten geçimini sağladığı Hızır Bey'i, İstanbul i getirterek İslâm Adaletinin hassas terazisini eline verir. Kadılık vazifesini uhdesine tevdi etti.

Bu arada Sultanın ikinci düşüncesi de Ayasofya'nın karşısında İslâm san'atının bütün haşmetini gösterebilecek bir saray inşâ ettirmektir. Hıristiyanların asırlarca övündüğü, bir mislini kimsenin yapamayacağını ısrarla id-dia ettiği Ayasofya'nın tam cephesinde bu iddiaya, İslâm San'atı namına cevap vermek istiyordu. Günlerce kafasında tasarladığı plânını nihayet mimar başına anlattıktan sonra hemen işe başlanması için emir verdi. Hünkârın arzu ettiği saray büyük olmayabilirdi, fakat estetik ve san'-at bakımından mutlaka Ayasofya'dan üstün olacaktı. Esa-sen Sultanın plânı eksiksiz tatbik edilirse bu üstünlüğün sağlanacağı muhakkaktı...

Aylardır harıl harıl çalışan sanatkârlar, nihayet sarayın ikmâl edildiğini haber verdiler.

Maiyeti ile birlikte, Hıristiyan iddiasına cevap olarak inşa ettirdiği sarayını gezmeye gelen Hünkâr, bir de ne görsün! Mısır'dan getirilmiş olan o koca sütunların uçla-rından ikişer karış kesilerek sarayın bütün sanat değeri» sıfıra indirilmiş, estetik güzelliği altüst olmuş... Fatih Sultan'ın

hiddeti bir anda henüz inşaat sahası olan sarayda ortalığı heyecana veriyordu.

Binanın bütün güzelliklerini sıfıra indiren bu sükasdı kim yapmıştı?..

Kısa bir tahkikat sonunda inşaatta çalışan bir Rum Mimarının bu işi yaptığı meydana çıkarıldı. Ve Fatih Sultan bu gayri müslim Mimarın belki de bir din gayreti ile kestığı sütun uçlarından dolayı elinin kesilmesine emir verdi.

İslâm Adaletinden gayet emin olan gayri müslimler eli kesileni hemen Kadı Hızır Bey'in huzuruna çıkardılar. Şer'i mahkeme karar vermeden elini kestirdiği için, kısas talebinde bulunarak Sultan'ın da elinin kesilmesini istedi-ler. Kadı Hızır Bey hiç tereddüt etmeden:

«— Hasminızla mürafa'a-i şer'i olmak için hemen huzuruma geliniz» diye gönderdiği davetiyesi ile Koca Fatih'i derhal mahkemeye getirtti.

Tek başına asırlık Bizans'a meydan okuyan koca Fatih, Kur'an'ın hükmünü heyecanla bekliyordu. Çok geçmedi Kadı Hızır Beyin, o anda oturmakta olan Fatih'e hitaben sert ve tok sesi duyuldu:

«— Oturma begüm, hasmunla mürafa'a-i şer'i olacak-sın ayakta beraber dur!»

Ayağa kalkan İstanbul Fatihi Sultan Muhammed Han, Rum Mimarla aynı seviyede yan yana muhakeme oldular, neticede Kadı Hızır Bey, Kur'an hükümleri gereğince kararını açıkladı:

«— Rum mimarının elini şeriattan Fetva almadan kestirdiği için Sultan Fatih'in de eli kesilecek, bu suretle İslâm Adaleti yerini bulmuş olacaktır!»

Karar karşısında kendini tutamıyarak hüngür hüngür ağlayan koca Fatih, «Şeriatın kestığı parmak acımaz» diyerek ita'ât edeceğini, fakat hasmı kabul ederse bu cezayı diyet olarak vereceğini de ifade ediyordu.

Teklifi kabul eden Rum Mimar, ölünceye kadar kendisine ayda 300 altın verilmesini istiyor; Kur'an hükmü karşısında ecel terleri döken yüce Fatih ise, bu parayı ayda 600 altına çıkarıyor hayatı boyunca içinde yaşayabileceği bir de ev hibe ederek elini kestirmekten kurtarıyordu.

İşte İslâm tarihi ve Kur'an adaleti altın devrini böyle yaşıyor; din adamları, insanların yedikleri ekmeğe, içtikleri su kadar ihtiyaçları olan İslâm Adaletini beşer arasında böyle tevzi ediyordu.

Müslüman müverrihlerinden Evliya Çelebi ile Garp meşhurlarından Hammer'in de naklettikleri bu tarihi vak'a üzerinde derin derin düşünmeye mecburuz!..

DİN İÇİN CİHAD

GÜNEŞ kafaların içindeki beyinleri pişirircesine hararet saçıyordu. Yığın yığın kum tepeleriyle çevrilmiş Uhud dağının eteği biraz evvelki çarpışma sonunda akar Müslüman kanları ile yer yer kızarmış, şehid ashabın mübarek cesedleri Allah için akan bu sıcak kanların sanki çeşmesi olmuştu.

Bu sırada Resûl-i Ekrem hazretleri Mübarek ellerindeki kılını yukarıya kaldırarak:

«— Hakını edâ etmek şartıyla bu kılıncı kim alır?» buyurdu.

Kavurucu sıcağın kızgın bir kül haline getirdiği Rum'lardan ayaklarını korumak için elbiselerinin parçalarını ta-ban altlarına saran Ashab hep bir ağızdan:

«— Ben., ben...» diye ellerini uzattılar... Kılınç üzünde şu yazı vardı:

«— Korkaklıkta ar, ileri atılmakta şeref ve itibar vardır; halbuki insan korkmakla kaderden kurtulamaz.»

Ebu Dücahe de bu yazıyı okuyarak, mânâsını düşünmekle meşguldü...

Hemen sordu:

«— Yâ Resûlellah, bu kılıncın hakkı nedir ki?»

«— Bu kılıncın hakkı, iki kat oluncaya kadar düşmana çalmaktır.» cevabını alınca:

«— O şartla kabul ediyorum» dedi.

Allah'ın Resulü, sesinin bîr bölük asker kadar heybetli olduğunu söylediği Ebu Dücane'ye mübarek kılınçlarını teslim buyurdular.

Ebu Dücane hazretleri, Resûl-i Ekrem'in kılıncını alır almaz biraz ötede saf halindeki Müşrik ordusuna doğru mağrur ve mütekebbir bir tavırla yürümeye başladı. Başına bir de renkli sarık sarmıştı. Bunu, ya ölmek yahut da zaferi kazanmak azmiyle sarmak âdetti. Ebu Dücane (Ölüm alâmetini takmış) dediler. Düşman saflarına doğru çalılımlı çalılımlı yürüyüşünü gören Resûl-i Ekrem:

«— Bu yürüyüş ancak bu makamda ve din düşmanına karşı olduğundan Allah gazablanmaz» buyurdu.

Ebu Dücane ilk hücumda düşman saflarını yararak müşrikleri teşci etmekte olan kadınların çadırlarına kadar ilerledi. Feryad ve figan içinde bağıarak kaçışan müşrike kadınlara da:

«— Resûl-i Ekrem'in kılıncı yaşlılara, kadınlara ve çocuklara zarar getirmez, bilakis onları korur, korkmayınız?..»

dedi.

Bu arada Kuzman adında biri Ebu Dücane'den hiç geri kalmayacak derecede kahramanlık ve şecaat gösteriyor, fakat Resûl-i Ekrem onun için:

«— O, Cehennemliktir» buyuruyordu, İlk anda karşılaştığı müşriklerin yedisini öldürmüş olan Kuzman, nihayet aldığı bir kılınc darbesiyle kumların üzerine yuvarlanmış başına toplanan ashab:

«— Şehidlik makamınız mübarek olsun yâ Kuzman» demişlerdi.

Daha evvel:

«O Cehennemliktir» buyuran Resûl-i Ekrem'in sözü'nün hikmeti şimdi daha iyi anlaşılıyordu. Çünkü Kuzman, kendisini tebrik edenlere şöyle cevap veriyordu:

«— Benim aklımdan şehidlik rütbesi diye bir şey geçmiyor; dinin müdafaası ise onu hiç düşünmedim. Ben ancak düşmanın Medine hurmalıklarına vereceği zararından korktum, bir de beni evde gören kadınlar başıma bir örtü alarak sen madem Uhud harbine iştirak etmiyorsun, o halde başına bunu örterek köşede otur da erkek sanmayalım, diye hakaret ettiler, onun için geldim.»

Yaraların acısına dayanamıyarak intihar eden Kuzman için Resûl-i Ekrem:

«— Allah bu dini, günahkâr bir adamla da kuvvetlendirir» buyurdu.

Resûl-i Ekrem'in kılıncını büyük bir liyakatle taşıma-ya devam eden Ebu Dücane ise, Yemâme harbinde Benu Hanife'nin, yüksek bahçe duvarlarının arkasına saklanarak Müslümanlardan birçok Ashabın zayi olmasına sebe-biyet verdiklerine şahid olunca şöyle konuştu:

«— Ey Müslümanlar, düşman duvar arkasından attığı oklarla bizi teker teker imha etmektedir. Başvurduğumuz bütün çareler neticesiz kaldı, şimdi beni bu duvardan içeri atmanızı rica ediyorum, size, duvar kapısını açıncaya kadar ölmeyeyim, gerisi mühim değil!»

Ne kadar ısrar ettilerse de Ebu Dücane'yi vaz geçiremediler.

Nihayet sırt sırta binerek Ebu Dücane'yi tek başına duvarın üzerinden Müşriklerin içine bıraktılar. Benu Ha-nife müşrikleri, kendilerine bir yem gibi atılan bu adama karşı hayretten dona kalmışlardı. Bunların şaşkınlığından istifade ile duvar kapısını açmaya doğru koşan Ebu Dücane, ayağının

kırılmış olduğunun farkında bile değildi. Bir eli ile kapının koca mandalını çekerken, bir eli ile de Re-sül-i Ekrem'in kılıncı ile kendini kollamaya çalışıyordu... Tek ayak üzerinde tek kolla kendini daha fazla müdafaa edemedi, son bir gayretle bir daha zorladı ve mandalı çı-karmıştı... Bir sel gibi içeriye dolan Ashab, müşriklere hadlerini bildirirken, Ebu Dücane rengârenk kanlar içinde tebessümle İslâmın zaferini seyrediyordu. Kendisinin kılıncı, darbeleri ile aldığı yaralarını sarmak isteyenlere şöyle konuştu:

«— Biz ne Medine hurmalıkları, ne de cahiliyet da-ımarı için harbetdik. Biz Allah ve Resulünün dinini tebliğ yolunda cihad etmekteyiz. Bu uğurda akan kanların, alınan yaraların, kaybedilen canların hiçbiri boşuna değildir. Al-lah'ın vereceği mükâfata o kadar müştakım ki bunun için vücudumun kalbur gibi olmasına bile razıyım, yaralarımın çokluğu asla mühim değildir. Bana şehîdlik makamı ihsan etmesi için duanızı bekliyorum, başka isteğim yoktur.»

Tarihin Şeref Levhalarına geçen bu sözler Ebu Dücane'-nin son sözleriydi

ŞEREFLİ OLANLAR

RESÛL-İ Ekrem Efendimiz, Müreysi gazasından dönmekte idiler. Ordu içinde su sıkıntısı çekilmekte olduğundan Hazret-i Ömer (Radıyallahu Anh) ın kırbasını doldurmak için kuyu başında bekleyen Cehcah ile Medine'nin yerlisi olan Sinan arasında su yüzünden bir münakaşa çıktı...

Derken Sinan:

«— Ey Medineli'ler ne duruyorsunuz?» diye feryadı basarak yardım istedi. Cehcah ta:

«— Ey Mekke'liler sîz de durmayın yetişin!»

şeklinde yardım istedi.

Bir anda kuyu başı Mekkeli - Medineli sahabelerle doldu. Gürültünün sebebi tedkik edildi; kayda değer bir durum görülmediği için artık Mekkeli, Medineli diye bir ölçü olmadığı, İslâm'ın hepsini de kardeş yaptığı ifade edilerek mesele kapatıldı.

Gürültü sırasında orada bulunmayan, fakat hâdiseyi sonradan haber alan malûm münafık Ubey İbni Selul, işin bu kadarla kapanmasını istemediği için ileri geri konuşma-ya başladı. Bir ara, Mekke'de malını, mülkünü bırakarak Resûlullah'la Medine'ye hicret etmiş olan Müslümanları kasederek:

«— Besle köpeği, yesin etini! Biz bunları memleketimize yerleştirdik, ekmek-su verdik, şimdi ise, semizlediler, biz Medinelilere saldırıyorlar. Hele bir Medine'ye varalım da, şerefli şerefsizleri nasıl kovup çıkaracak görecekler»

şeklinde ağır hücumda bulundu.,,

Müreysi gazasına sırf ganimet almak için iştirak etmiş olan Ubey bin Selul'un bu cür'etkâr sözleri Mukaddimet-ül Ceyş olan Hazreti Ömerin kulağına kadar geldi Koca Ömer:

«— Yâ Resûlellah izin veriniz şu münafık'ın boynunu vurayım» diye kılınanın kabzasını kavramış hazır vaziyette beklerken, huzur-u risâlete bir genç girdi; İsminin Abdul-lah olduğunu söyleyen bu delikanlı fazla tevakkuf etmeden söze başladı:

«— Yâ Resûlellah! İşittiğime göre Übey bin Selul ken-disinin katlini vacip kılan sözler söyleyerek, Muhacir kardeşlerimize hakaret etmiş. Eğer katli için emir verirsiniz, bu işe beni memur etmenizi niyaz ediyorum. Ubey bin Se-iul'un başını koparır, huzurunuzda getiririm.»

«— Peki sen kimsin ne için bu işe kendinin memur edilmesini istiyorsun?» diye sorulan suallere Abdullah, İslâm Tarihinin Şeref Levhalarına nakşedilen şu cevabı verdi:

«— Yâ Resûlellah, ben Ubey bin Selul'un oğluyum! Müslümanlara köpek, şerefsiz diye hakaret eden bir adamın oğlu olarak yaşamak bana ağır geliyor! İzin verirseniz bu İslâm düşmanını muhakak ben öldürmek şerefine nail olmak istiyorum!»

«— Neden, bu şerefe başkası nail olsa olmaz mı?»

«— Olur ama, babamın kavmu Kabilesi çoktur, onu katleden Müslüman kardeşimin peşine takılırlar, korkarım ki, münafık bir babanın yüzünden Mü'min kardeşime bir ziyan olur!»

Bu sözler, eli kılıcının kabzasında bekleyen Ömer-ül Faruk'un bile gözlerini yaşarttı.

İslâmî ölçü kendisinde bu derece yerleşen imanlı Ab-dullah'a Resûl-i Ekrem Hazretleri müsaade etmediler ve Sahabe ordusu Müreysi gazasından avdet ile Medine top-raklarına girdiler. Bir ara:

«— Yâ Resûlellah, Abdullah babasının Medine'ye gir-mesine müsaade etmiyor» dediler.

Aleyhissalâtü Vesselam Hazretleri devesinin başını çevirerek gösterilen kum tepesinin arkasına dolaştığı za-man ne görse beğenirsiniz?

Abdullah:

«— Şerefliiler şerefsizleri Medine'den çıkarır...» di-yen babasının devesinin yularını tutmuş:

— «Ya bu kelimeyi geri alır, Müslümanlara yaptığın bu hakareten dolayı özür dilersen, ya da seni Medine'ye bırakmadan hemen şuracıkta çarene bakarım» diyor. Ve şu cümleyi tekrarlıyordu:

«— Şunu iyi bil ki şerefli olan, Allah'ın Resulü ve ona imân edenler; şerefsiz olan ise, sen ve senin gibi putpe-restlerdir.»

Tarihin Şeref Levhaları — F: 6

Resûl-i Ekrem Hazretleri, Abdullah'a bu derece imânı hassasiyetinden dolayı dualar ettiler. Münafık olduğu, sonradan gelen bir Âyet-i Kerime ile sabit olan babası Ubey bin Selul'ün ise, Medine'ye girmesine müsaade buyurdular..

**

İLK FEDAİLER

HİCRET'in altıncı senesinde Resûl-i Ekrem Efendimiz Ashab-ı Kiram ından 1600 kişilik bir kabile ile Kâbe-i Muazzama'yı ziyaret maksadiyle Mekke'ye müteveccihen yola çıkmışlardı. Bunu duyan Mekke müşrikleri meşhur Hudey-biye'de Resûl-i Ekrem Hazretlerini karşılayarak bu sene ziyarete müsaade etmeyeceklerini, aksi takdirde büyük bir kıtal için müşriklerin hazırlandıklarını bildirdiler... Uzurr müzakerelerden sonra Müslümanlarla müşrikler arasında bir sulhnâme hazırlandı. Musalahanın ilk görünüşte mü'minler aleyhine olan bir maddesi şöyleydi:

«— Müslümanlardan biri müşriklere iltihak ederse iade edilmeyecek, fakat müşriklerden biri Müslümanlara iltica ederse Müslümanlar bunu müşriklere hemen teslim edeceklerdi.»

Müşrikler bu maddede çok ısrar ettikleri için kabul etmek mecburiyetinde kalan Resul-i Ekrem Hazretleri, neti-cenin yine İslâmın lehine olacağını beyan buyurmaları üzerine Ashab-ı Kiram bu zahiri ağır şarta ses çıkarmadılar. Muâhedenâmenin imzalandığı anda ortaya elleri ayakları zincirle pırangaya vurulmuş bir genç gelerek Müslüman saflarına iltica etti... Bu genç Mekke müşriklerinin muahedenameyi imzalaması için temsilci olarak seçtikleri Ebu Sü-heyli'nin oğlu idi. İslâmiyeti kabul ettiği için müşrik olan babası onu zincire vurarak evin mahzenine hapsedmiş, o da bir kolayını bularak kurtulup Hudeybiye'de olduğunu işittiği İslâm ordusuna iltica için zincirlerini sürüye sürüye bura'ya »kadar gelmişti. Artık kurtuldum ümidiyle sevinç gözyaşları döküyordu...

Oğlunun hapsedildiği evin mahzeninden kaçarak Müslümanların safına iltica ettiğini gören Ebu Süheyli:

«— Muahedenâmenin icabınca sizden isteyeceğim ilk insan işte oğlum Ebu Busayr'dır.» diyerek oğlunun iadesinde şiddetle ısrar etti. Müslümanlar imzaladıkları anlaşmanın icabına sadık kalarak gözyaşları içinde Ebu Busayr'ı teslim ettiler. Resûl-i Ekrem Hazretleri de Ebu Busayr'a kurtuluş gününün yakın olduğunu, sabrettiği takdirde, zafere erişeceğini haber verdiler.

Böylece Beytullah'ı tavaf etmeden geri dönen Ashab-ı Kiram, Hudeybiye anlaşmasının aleyhlerine olduğu zannı içinde Medine'ye avdet ettiler.

Bir gün Medine'de «Ebu Busayr geldi» haberi şayi oldu. Hakikaten Ebu Busayr gelmişti. Hem de yanında birini daha imâna getirerek tekrar kaçıp kurtulmuşlar, yedi gün ve gece açsuz çöllerde, kum tepe tepe nihayet Resûl-i Ekrem'in huzuruna çıkmışlardı... Ne çâre ki, arkasından da iki Mekke müşrik'i aynı anda huzur-u risalete girdiler ve Ebu Busayr'ın Muâhedenâme mucibince yine kendilerine iade edilmesini istediler.

Resûl-i Ekrem'in üzüntüsü şiddetli idi...

«— Yâ Eba Busayr, biz Müslümanız, ahdimize sâdık kalırız. Kurtuluş günü uzak değildir, yeter ki sen sabırlı ol.» diyerek Ebu Busayr'ı tekrar gözyaşları içinde teslim etti.

Büyük bir şımarıklık ve atılganlık içinde Ebu Busayr'la istihza ederek Mekke'ye doğru yola devam eden iki müş-rik, bir ara mola verdikleri hurma ağacının dibinde ellerin—deki kılıncın ne kadar Müslüman başı kestiğini, bundan sonra da kim bilir daha ne kadar Müslüman kellesi uçura—cağını kabara kabara anlatmaya başladılar. Ebu Busayr:

«— Kılıcınız cidden pek güzelmiş, bakabilir miyim?»

Diye uzanması ile kılına çekip alması bir oldu. Bir saniye içinde:

«— Müslüman başı öyle değil, böyle uçurulur» diyerek sahibinin başına şimşek gibi indirdi. Bunu gören diğer müşrik selâmeti kaçmakta buldu. Ebu Busayr da bunların: devesine binerek katlettiği müşrik'in kellesini kılınanın ucuna takıp yavaş yavaş Medine'ye döndü. Olanları anlattı. Tekrar geri istenilme ihtimaline binaen de Medine'yi terk ile, müşriklerin ehemmiyetli bir ticaret yolu olan sahildeki İYS denilen yaylaya yerleşti.

Mekke Müşrikleri bu hâdiseyi işittikleri zaman hiddetlerinden kudururken, gizli Müslümanların sevinçlerine had yoktu doğrusu... Nitekim kısa zamanda Ebu Busayr'ın ye—rini duyan diğer Müslümanlardan evvelâ Ebu Cendel, son—ra da diğerleri birer-ikişer Mekke'den firar ederek İYS denilen yere toplandılar ve müşrik kervanlarının Şam yolunu kapadılar.

Şimdi Kureyş için beklenmedik bir tehlike başgöster-mişti. Kervan yolu böylece kapalı kalmakta devam ederse Mekke müşrikleri açlıktan kırılacaklardı.

Ebu Süfyan'ı göndererek Hudeybiye musalahasının vak—tiyle şiddet ve inatla kabul ettirdikleri mezkûr maddesinin iptalini istediler. Medineye bunu temin için gelen Ebu Süf-yan Resûl-i Ekrem'in evinde bir köşede namaz kılmakta olan kızı Ümmü Habibe'nin yanına girdi ve köşede serili duran minderin üzerine oturmak istedi. Ümmü Habibe ise henüz İslama girmemiş olan babasının altındaki minderi çekerek:

«Ona Resûlullah oturur, sen değil» dedi. Ebu Süfyan kızının bu hareketinden, kendisine faydası dokunamayacağını anlayarak başka kimseler vasıtasıyla huzur-u risâlete girip muahedenamenin «Müşriklerden biri Müslümanlara ilti—ca ederse geri iade edilecektir.» maddesini iptal etmeleri için istirhamda bulundu. Vaktiyle üzerinde şiddetle durduk—ları bu maddenin, şimdi de aynı İsrarla iptalini istiyorlardı. Resûl-i Ekrem bu isteği kabul buyurarak İYS deki mazlum Ebu Busayr ve arkadaşlarına bir mektup gönderip sulhname-nin İptal edilen maddelerini bildirerek artık Medine'ye, ya—nına döneceklerini ifade buyurdular. Nâme-i Peygamberiyi aldığı sırada Ebu Busayr, müşriklerle biraz evvel yaptığı çarpışma sonunda aldığı yaralardan akan kanların verdiği zafiyetle, konuşacak halde değildi... Mektubu yüzüne gözü—ne sürerken dudaklarından şu cümleler dökülüyordu:

«— Yâ Resûlellah, Allah ve O'nun Resulü uğruna çektiğim bütün ıztıraplar, aldığım yaralar, şu arıda ruhumda büyük bir neş'e halinde tecessüm etmiş bulunmaktadır. İmanımdan dolayı beni zincirlere vurdular, mahzenlerde hapsedtiler bütün bunlar Allah'a ve O'nun Resulüne olan bağlılığımı ziyadeleştirmekten başka bir netice vermedi. İmanımda asla ye'se düşmedim. Şimdi de Şehîd olma ümi-dinin verdiği derin huzur içinde iken mektubunuza muhatap olmak şerefine nail oluyorum. Çok mes'udum.»

Bu sözlerinden sonra Ebu Busayr, fânî âleme gözleri-ni yumdu. İslâm tarihinde ilk fedaî teşkilâtını kurmuş olan Ebu Busayr'ın cenazesini Ebu Cendel'in imamlığı ile yetmiş fedaî arkadaşı orada kıldılar, mücahedesinin mükâfatına kavuşmak üzere hakikat âlemine şevkettiler.

FEDAİLER

NÛRU ile bütün cihanı aydınlatmakta olan İslâm Günesinin ziyasından yarasalar gibi korkarak onu balçıkla sıvamak isteyenlerin en başında Ebu Cehil'in geldiğini hepimiz bilirsiniz. Ancak, her devirde olduğu gibi o -gün de bu muannid kâfir Ebu Cehil yalnız değildi. Yanında kendi kafadarı bir de Kâb bin Eşref vardı ki, İslâm'ın ve Resûl-i Ekrem Efendimizin şedid ve müfteri bir düşmanı idi. Söylediği şiirlerini panayırdaki hitabelerini ve nihayet kabile reisleriyle olan muhaverelerini tamamen İslâmın aleyhine tahsis etmiş, Fahr-ı Kâinat Efendimize en âdi iftiraları isnad etmekten bir lâhza olsun hicab duymamıştı.

İslâmı kabule müstaid bir kimse; bu Kâb bin Eşref kâfirinin iftiraları ile karşılaşınca Müslüman olmaktan vaz geçiyor, fasih ve belîğ bir ifâde kudretine sahip bu müfteri, Peygamber ve onun aziz ashabına karşı ortaya attığı yalanlarını kendisi gibi müşrik adamlarına tasdik ettirmek suretiyle İslâm ve Resûl-i Ekrem hazretleri aleyhindeki müthiş iftira faaliyetine durmadan devam ediyordu.

Adetâ tek başına Mekke Müşriklerinin lideri olarak küfrün müdafaasını tamamen iftira ve isnadlarla yürütmeyi şiar edinen bu herif hakkında Resûl-i Ekrem Hazretleri:

«— Bu müfteriyi susturacak bir fedai yok mu?» bu-yurdular.. Allah'ın Resulünün ağızlarından çıkan bu cümle henüz tamamlanmadan Muhammed bin Mesleme yerinden fırladı ve:

«— Yâ Resûlellah, bu azılı İslâm düşmanını susturmak için kendimi fedaya hazırım...» dedi ve bunu elde etmek için harb hilesini tatbik etmenin caiz olup olmayacağını; sordu.

Fahri Kâinat Efendimiz:

«— Onu zararsız hale getirmek için hatırına geleni söyle ve yap bundan dolayı sana bir şey lâzım gelmez» bu-yurdular.

Muhammed bin Mesleme hemen kılınanı kuşanıp; okunu, yayını hazırlarken Ashab-ı Kiram'dan Ebü Naile, Ab-bas, Haris ve Abes'in de kendisine iltihak için geldiklerini gördü... Böylece beş İslâm Fedaisi bir sürü etraf ve etbâ bulunan azılı kâfir Kâb bin Eşrefin fitnesine son vermek üzere yola çıktılar. Geceleri kumlu çöllerde yürüyor, gün-düzleri hurmalıklarda saklanıyorlardı.

Nihayet Kâb'ın icra-yı faaliyet ettiği kabilenin bulunduğu mıntıkaya geldiklerini anlayınca ilk işleri onun evini öğrenmek oldu. Ebu Naile arkadaşlarını biraz ötede bırakarak evin kapısından Kâb'ı çağırdı ve onu şüpheyeye düşür-medien hemen söze başladı:

«— Muhammed (Aleyhisselâm) ın şehrimize hicreti bizim için felâket oldu. Bütün kabileler bize

düşman kesil-diler nerede rast gelseler bize hücum ediyorlar. Hem de Müslüman olduğumuz günden beri fakru zaruret içindeyiz.»

Bu sözler İslâm'ın azılı düşmanı Kâb'ın çok hoşuna gitmişti...

«— Ben size böyle olacağını haber vermedim mi?» dedi ve ilâve etti:

«— Ne duruyorsunuz, isyan etseniz ya?» Ebu Nâile:

«— İsyân edeceğiz ama, şu anda çoluk çocuk açlık ve sefalet içindeyiz; sen bize biraz erzak yardımında bulun» dedi.

Bu teklifi, kendinden daha şedid bir İslâm düşmanı olan karısı ile görüşmek üzere içeriye giren Kâb'ın ayrılı

şından bilistifade Ebu Nâile arkadaşlarına durumu haber vererek evin etrafını sardırdı.

Karısı muvafakat etmemişti ama, Kâb'ın böylesi kundakçılık her zamanki işlerindendi; onun lâfına bakmadan dışarı çıktı ve Ebu Naile ile, Müslümanlar arasına nasıl ayrılık atacağını müzakereye başladı.

«— İsyân etseniz ya? Daha ne duruyorsunuz?» diye sık sık ikazlarda bulunuyordu. Ebu Naile:

«— Bu çok ciddî mes'eleyi burada sokakların arasında değil de, şöyle تنها bir yerde konuşalım...» diyerek ay ışığında koluna girip kabile evlerinin tükendiği harman yerine kadar konuşa konuşa götürdü. Daha evvel vereceği erzaka mukabil Ebu Nâile'nin silâhını rehin olarak evine bıraktığından kendisinden gayet emin olan şedîd İslâm düşmanı, yeni yeni plânlarından bahsediyor, Kâinatın Efendisi hakkında aynı iftira ve isnadlarını tekrarlıyordu. Re-sûl-i Ekrem hakkındaki ağır isnadların tekrarına daha fazla tahammül edemeyen Muhammed bin Mesleme nihayet mey-dana çıktı ve üzerinde Kelime-i Şehadet yazılı kılıncını Ebu Cehil yapılı, azılı İslâm düşmanının ensesine indirdi. Bu sırada gecenin sükûnetini ihlâl eden derin bir çığlık kopmuştu... bir anda evlerin pencerelerinden ışıklar görünmüş, re-isleri Kâb bin Eşrefin öldürüldüğünü anlayan bütün kabile, pür silâh hadise yerine koşmuşlardı.

Ashab-ı Kiram için asıl mes'ele şimdi başlamıştı. O ana gelinceye kadar Allah'ın Resulü ve kitabı hakkında bir iftira makinesi halinde durmadan işleyen o koca kafayı kılınçlarının ucuna taktılar ve ay ışığında çöle doğru açıldılar...

Hâlen çocuklarını diri diri çukurlara gömecek kadar vahşet ve dalâlette olan müşrikler ise, izlerin

ne tarafa git-tiğini tesbit etmek için araştırmaları, ansızın çıkan bir kum tipi her tarafı allak bullak ettiği için şaşırıp kaldılar.

Bir gece sabaha karşı Medine kabristanından tekbir alarak şehre giren beş kişilik Fedaî gurubunu ise, Medine Müslümanları tebrik için sıraya dizilmişler İslâmın bu azılı düşmanının susturulmasında hayâtlarını ortaya koymaktan çekinmeyen bu aziz gazilerin zaferini tes'id maksadıyla yol-lara dökülmüşlerdi.

Resûl-i Ekrem Hazretlerinin derin iltifatlarına nail olan İslâm Fedaî grubunun, Hicretin üçüncü senesi iptidasında Medine'ye getirdikleri ilk İslâm düşmanının başı idi bu... Böylece kendilerini dağlardan daha kavi zanneden azılı İs-lâm düşmanları, İslâm Fedaîlerinin bu türlü cansiperane çâ-lışmaları ile zararsız hale getirilerek, canları cehenneme? yuvarlandı.

Darısı asrımızdaki Ebu Cehil'lerin başına olsun!

*

* *

VE YİNE FEDAİLER

İSLÂM'ın ilk intişar günlerinde düşmanlıklarını alenî olarak ortaya koymaktan çekinmeyen müşrikler, Hicretin üçüncü senesinden itibaren faaliyetlerini gizlemeye, Müslümanları imha plânlarını perde arkasından yürütmeye başladılar. İslâm düşmanı teşkilâtlar kurup, sinsî faaliyetleri organize edenlerin başında, Hayber yakınındaki bir hisarda; yerleşmiş bulunan Ebu Râfi gelmekteydi.

Bulunduğu mıntıkanın en zengini olarak bilinen Ebu Râfi, civardaki müşriklerin silâh ve erzak ihtiyaçlarını karşılıyor, el altından azılı İslâm düşmanlarına verdiği paralarla din düşmanlığını körüklüyordu.

Ebu Râfi'in işi bununla da bitmiyordu. Panayırlarda iyi nutuk çekenleri, toplantılarda tesirli şiir söyleyerek dinle-yenleri aldatmasını bilenleri, halkın içine sızarak casusluk yapmakla meşhur olanları hep arayıp buluyor ve onlarla dostluk kuruyordu. Hattâ bunlara istedikleri kadar para veriyor, Resûl-i Ekrem aleyhine şiirler söyleyip, panayırlar-da İslâm'ı zemmeden nutuklar çektiriyor ve Müslümanların iç işlerini tecessüs için casuslar gönderiyordu.

Bütün bunları büyük bir gizlilik içinde yürüten Ebu Râfi, bu uğurda harcadığı paranın büyük bir yekûn tutuşundan üzölmek şöyle dursun, derin sevinç duyuyordu, «daha falan ve filânın da başını koparttıracağım» diyerek ileri gelen İslâm mücâhidlerini de öldürteceğini, göğsünü şişire şişire söylüyordu. Müslümanlar bu münafık Ebu Râfi'den epey ziyan görmüşlerdi.

Nihayet Ashab-ı Kiram'dan Abdullah bin Atik, Abdullah bin Utbe, Abdullah bin Enis ve Ebu Katide bu münafık'ın meranetinden kurtulmak ve gizli faaliyetlerine bir son ver-mek için aralarında müşavere ederek beş kişilik Fedai mangası halinde yola çıktılar. Kararları kat'î idi... Kendilerini fedâ edecekler, fakat bu azılı İslâm düşmanına haddini bil-dirip intikam alacaklardı.

Güneş batarken Ebu Râfi'in oturduğu kal'anın yakınına yetişen Fedailer, saklandıkları yerden içeri girmenin çaresini düşünmeye başladılar. Bu sırada mera'da çalışmaktan dönen Yahudi işçileri kal'adan içeri giriyorlardı.

Abdullah bin Atik, hurma ağacının dibindeki çalılıkta duran arkadaşlarına:

«—Siz burada durun, ben bir kolayını bulup içeri gi-receğim» diyerek karanın kapısına doğru yürüdü; yaklaşın-ca da kazayı hacet ediyormuşçasına eteklerine bürünerek çömeldi.

Herkes içeri girmiş, kapıcı da beklemekten usanmıştı: «— Ey Allah'ın kulu, gireceksen gir, yoksa dışarıda kalırsın; ben kapıları kilitleyeceğim» diye bağırarak kal'a kapısının arkasına girip demir

kapıyı itmeye başladı.

Abdullah bin Atik bundan ötesini şöyle anlatıyor:

«— Hemen çömeldiğim yerden kalkarak hızla içeri gi—rip bir köşeye saklandım. Dışarıda kimsenin kalmadığına kani olan kapıcı da kapıları kapayıp kilidini arkasında bir çiviye asarak meskenine çekildi. Ortalık iyice kararıp her—kes uyuyuncaya kadar bekledim; sonra kalkıp kapının kili—dini açıp hazırladım. Yavaş yavaş kal'anın içinde gezerek tarif edildiği şekilde, Ebu Râfi'in evini buldum. Masalcının birine söylediği hikâye bittiği için, o da artık istirahatata çe—kiliyordu. Yavaş yavaş basamaklardan çıkıp yattığı odadan içeri girdim. Uyumuşlardı: fakat karanlıkta nerede yattığını; bilmediğim için:

«Ebu Rafi!» diye seslendim.

«— Kimsin?» diye cevap verdi.

Sesin geldiği tarafa bütün kuvvetimle bir kılınç indir—dim. Hemen sesimin tonunu değiştirerek:

«— Ebu Râfi, kiminle konuşuyorsun!» dedim.

O da cevaben:

«— Evde yabancı biri var, kılınçla beni vurdu» dedi..

Bu sefer, kılıncımın hedefini bulduğunu anlayarak he—men taş basamaklardan inmeye başladım, karanlıkta nere—ye vurdu isem, ayağımın yaralandığını gördüm, aşağıda gömleğimi yırtıp yarayı sardıktan sonra ay ışığından istifâ—de ile kapıdan dışarı çıkabildim.

Arkadaşlarım merakla beklemekteydiler, vaziyeti on—lara haber verdim ikna olmadılar:

«— Belki ölmemiştir, sabaha kadar beklemeliyiz, ya o bizi, yahut da biz o'nu..» diyerek ağacın dibindeki çalılık—lar içinde Ebu Râfi'nin ölüm haberini beklemeye başladık.

Sabah güneş kal'a duvarlarının üzerinden ışıklarını saçarken, kapı açıldı, işçiler bağa - bahçeye gitmek için yol—lara döküldüler. Konuşmalarına kulak verdik, şöyle diyor—lardı:

«— Bu gece İslâm Fedailerini, reisimiz Ebu Râfi'in evine baskın yaparak onu öldürdükten sonra kaçıp gitmişler!»

HENDEK GAZASI

HİCRET'in beşinci senesinde Mekke müşrikleri civardaki Yahudilerle birleşerek Medine-i Münevvere üzerine on bin kişilik bir küfür ordusu ile yürüdüler. Yolda Beni Gatfan gibi bir takım Yahudi kabileleri de bu küfür ordusu-na katıldığı için, sayıları on bini bile geçen Mekke müşrik-leri bir hamlede Medine Müslümanlarını yutacakları inancı içinde kumlu çöllerde tozu dumana katarak âdeta uçarcası-na yol alıyorlardı.

On bin kişilik müşrik ordusunun hücumuna mukabele-yi düşünen Resûl-i Ekrem Efendimiz ise Selman'ı Farisî'nin teklifi üzerine Medine-i Münevvere etrafında 27 gün süren bir hendek açtırma faaliyetine girişmiş, üç bin kişilik As-habı ile onbin kişilik küfür ordusuna buradan karşı koyma-ya hazırlanmıştı. Nihayet küfür ordusu, vaktiyle bir harbi lehlerine neticelendirdikleri Uhud civarındaki sahrada toplandı, sonra da hendeğin iç tarafındaki Sahabe çadırlarının karşısına kuvvetini taksim ederek büyük bir şımarıklık için-de yerlerini alıp, karargâhlarını kurdular. Bu sırada Benî Gatfan Yahudilerinden biri Müslümanların bu güç durumun-dan istifade etmeyi düşünerek huzur-u Risalete girip:

«— Medine hurmalıklarının yarısı kendisine verilirse müşrik ordusundan ayrılacağını» teklif ediyordu. Tam o an-da içeriye ÜSEYİD bin HUZAYİR girdi. Yahudi'nin kibir ve azamet içinde ayaklarını uzatarak oturduğunu görünce:

«— Ey tilki gözlü herif, ayağını topla ve edebinle otur. Eğer Resûlüllah'ın huzurunda hürmet hislerim mâni olma-sa, sırtındaki şu kürkünü elimdeki mızrağımla delik deşik ederdim» demesi üzerine Yahudi kalkıp gitti ve Müslüman-lar aleyhinde faaliyetine hız verdi... Gündüzleri hendek et-rafında teke tek vuruşmalar oluyor, geceleri de Ashab sa-bahlara kadar nöbet bekliyorlardı. Medine Müslümanlarının karşısında ittifak etmiş ne kadar Yahudi kabileleri varsa hemen hepsi Mekke Müşriklerini teşci ederek:

«— Biz varken daha ne güne duruyorsunuz» diyorlar-dı.

Müşrikleri kuvvet yolu ile yenmek güçleştiği gün el-bette teslim olmak gerekmezdi. İslâm siyaseti, harb hilesi gerekirdi. Bu sırada Beni Gatfan kabilesinden gizli Müslü-man olmuş Neîm geldi.

«— Yâ Resûlellah benim Müslüman olduğumdan Ya-hudi ve müşriklerin haberleri yoktur, şu cihad'ında sana yardımcı olmak istiyorum, harb hilesi yapabilir miyim?» de-di.

Resûl-i Ekrem Efendimiz:

«— Yâ Neim! Harb bir hileden ibarettir; ne istersen

onu yap!» buyurdular- İzn-i Peygamberiyi aldıktan sonra şimdi iş Neîm'e düşmüştü. Öteden beri dostu bulunduğu Beni Kurayza kabilesine gitti. Kısa bir mukaddimeden sonra sözlerine devam etti:

«— Siz Muhammed Aleyhisselâmla harbetmek için buraya kadar gelmiş olan Beni Gatfan ile beraber müşriklere yardım ediyorsunuz. Ya bunlar harbi kazanamazlarsa ne olur? Bunlar kaçıp Mekke civarındaki memleketlerine gider; ya siz? Sizin vatanınız burada? Müslümanlardan ken-dinizi nasıl kurtaracaksınız?»

Beni Kurayza'lılar hep bir ağızdan: «— Doğru söylüyorsun Yâ Neîm, çâre nedir?» dedi

ler.

Neîm bunlara şu aklı verdi:

«— Mekke Müşriklerinin ileri gelenlerinden bir kaçını kaçmayacaklarına inanmanız için -yanınıza rehin olarak isteyiniz. Tâ ki sizi bırakıp da kaçmasınlar?»

Gizli Müslüman Neîm bu fikri Beni Kurayza'lılara ka bul ettirdikten sonra, oradan savuşarak, Mekke'lilerin yanına geldi. Kureyş ileri gelenlerini toplayarak dedi ki:

«—Ben sizin en yakın dostunuz ve Müslümanların da pek şiddetli düşmanıyım. Beni Kurayza Yahudilerinin Müs tumanlarla işbirliği yaparak size ihanete hazırlandıklarını' duydum. Güya sizden rehin alacak ve gizlice anlaştıkları Müslümanlara vereceklermiş. Onlar rehin istemeye gelince sakın vermeyin! Beni de kimseye söylemeyin!»

Neîm bu sefer de Beni Gatfan kabilesine gitti, onlara da Benî Kurayza'nın Müslümanlarla gizli anlaşma yaparak; kendilerinden rehin isteyeceklerini, vermemelerini tenbih etti.

Sonra Beni Kurayza'lılar, müşriklerle Beni Gatfan'dan rehin istediler. Bu teklifi duyan Müşrikler «Neim haklı imiş» diyerek rehin vermediler. Vermedikleri için de Bent Kurayza «eski dostumuz Neîm doğru söylemiş, müşrikler bizi bırakarak kaçıp gidecekler!» diyerek Kureyşlileri desteklemeyeceklerini söylediler. Bunun üzerine küffar cephe-sinde bozgun başladı, gizli Müslüman Neîm tek başına bun-ların içine büyük bir korku salmış oldu. Bu sırada çıkan bir kasırga ve fırtınanın yardımı ile küffar ordusu bunca gurur ve debdebe ile geldikleri Medine'den gizlice on bin kişilik ordusunu çekerek kaçmak zorunda kaldı. Bu zaferin kahramanlarından biri şüphesiz ki gizli Müslüman Neîm ol-du. Düşmanı kendi içinden yıkmaya muvaffak olduğu için on bin kişilik küfür ordusunu on beş günlük muhasaradan sonra gerisin geriye çevirdi. Sonraları küffar ordusunun o günkü baş (kumandanı; Resul-i Ekrem'e gönderdiği bir mektubunda bu İslâm siyasetinden yana yakıla bahsederek şöyle diyordu:

«Lât ve Uzza ile Asâf, Naile putlarına yemin ederim ki, böyle azim bir ordu ile üzerinize

gelmekten maksadımız sizi teslim almadıkça geri dönmemektir. Fakat sen bir hen-dek çıkardın karşımıza ki, Arab böyle şeyleri bilmez. Onların bildiği kargı ve kılınçların gölgesidir. Benden Uhud günü gibi bir gün alacağın olsun.»

«Harb hileden ibarettir» Hadîs-i şerifinin tatbiki ile mağlûp olan Ebu Süfyan'ın bu itiraf tehdit dolu mektubuna Resûl-i Ekrem Efendimizin cevabı şöyle oldu:

«—Bismillah, Allah'ın Peygamberi Muhammed'den (S.A.V.) Sahar bin Harbe: Mektubun bana geldi: Şeytan seni Cenab-ı Hakk'a karşı mağrur etmiştir. Bizi teslim almadıkça dönmek niyetine Cenab-ı Hak seni muvaffak etmez. Hak Teâlâ hüsnü âkibeti bize verecektir. Bir gün olacak ki, üzerine yemin ettiğin Lât'ı, Uzza'yı, Hübel'i parça parça ettiğimi gözlerinle göreceksin, ey Galib oğullarının sefihi!»

Nitekim Peygamber-i Zîşan'ın işareti Fetih senesinde tahakkuk etmiş; putlar parça parça olmuştur.

HAK

KUVVETLİ bir imâna sahip olan âlim, hakka şiddetle taraftar, bâtıla karşı da aynı şiddetle nefretkâr olur; Zira, imânı onu, gelen ağam giden paşam zihniyetinden şiddetle men'ettiği gibi, hayattaki tek mürşidi olan Kur'an'ı (meâlen) «Zalimlere yardımcı ve destek olmayınız ki, Ce-hennem ateşi sizi yakmasın,» derken, o Kur'an'ın en selâhiyetli müfessiri olan Allah'ın Resulü de: «Haksızlık karşısın-da susan dilsiz şeytandır» buyurur.

Bu ölçülerle yaşadığı içindir ki, kuvvetli İmâna sahip olan İslâm âlimleri hakkı müdafaa ve zalimi murafaa için gözünü budaktan ve sözünü dudaktan asla esirgememişlerdir. İslâm tarihi bu gibi vak'alarla doludur.

Şimdi (burada, halka kadar pek şayi olmayan bir tarihi vak'a nakledecek olursak, âlemin korkudan sinip susmasına rağmen âlimin bir Halifeyi bile nasıl sorguya çektiğini görürüz.

Vak'a Mekke'de Hac esnasında İmam-ı Âzami zindanlarda kırbaçlattıran Halife Mansur ile devrin büyüklerinden imanlı âlim Süfyan'ı Sevrî arasında cereyan eder.

Etrafını tir tir titreten Halife Mansur, Harem-i Şerifte dolaşırken karşılaştığı Süfyan'ı Sevrî'ye sorar:

«— Yâ Sevrî, ben Halifeyim, ihtiyacın ne ise söyle de hemen temin ettireyim?»

Sevrî:

«— Allah'tan korkup Kur'an'ın emirlerine tam itaat etmene ihtiyacım var, onu çok arzuluyorum, yer yüzünü zulüm ve cefa ile doldurdun, fakir fukaranın hâlini düşün-mez oldun, şimdi de baskı ve tehditlerle yıldırдыңın halkın üzerinde Saltanatını devam ettirebilmek için, bana rüşvet mi teklif ediyorsun? Senden şahsım için tek kuruş istemi-yorum, fakat millet namına Kur'an'ın adaletini tatbik et-meni istiyorum, buna şiddetle ihtiyacım var.»

Bu cevap karşısında Halife Mansur'un hiddetlenmesi-ne rağmen, etrafındakilerin gizli sevinçlerine had yoktu. Fakat hoca efendinin de başından ümidlerini kesmişlerdi.

Herkese korku ve heyecan salan Halife Mansur, Süfyan'ı Sevrî'nin bu sert ve cesurca ikazlarına karşı — Hal-kın galeyanından endişelenerek — tavrını değiştirmiyor:

«— Sizin ilim ve fazlınız herkesçe teslim edilmekte olmasına rağmen, fakir olduğunuzu öğrendim, ihtiyaçlarınızı söyleyin.» diye tekrar ediyordu.

Bu söze Sevrî'nin cevabı şu oldu:

«— Sen bu makama Ensar ve muhacirlerin yardımı ile çıktın, şimdi ise onların çocukları senin

ihmal ve alâkasızlığın yüzünden perişandırlar; zulmü bırakıp, baskıyı kaldırmanı ve Müslümanların çocuklarına muhtaç oldukları alâkayı göstermeni istiyorum.»

Halife Mansur bu çok acı, fakat çok da doğru olan ten-kidleri hazmetmeye çalışırken, Süfyan-ı Sevrî, Mansur'un büyük bir debdebe ve tantana ile Hac ettiğini görerek ko-nuşmasına şöyle devam ediyor;

«— Senden evvel bu makamlarda oturanlardan Halife Ömer de (R.A.) böyle Hacca gelmişti, fakat Hacc'ın sonun-da ne kadar masraf yaptığını hesaplamış, bunun yekûnu on dirhemi bulduğunu görünce, bu miktarı büyük bir sarfiyat olarak kabul etmiş, ellerini semaya doğru kaldırarak:

«— Yâ Rabbi, sen Ömer'i affeyle, devlet parasını sağına soluna israf etmiş, demişti. Ey Mansur sen de şu debdebeli Haccın sonunda devlet kesesinden harcadığın para» nın miktarını hesap ettirebilir misin?»

İşte, ilmi ile âmil din adamları, hakkı söylemek için gözünü budaktan ve sözünü dudaktan böylesine esirgememiş, Halife de olsa, Allah'ın kitabına uymayan adaletsizlik-leri cesaret ve celâdetle haykırmışlardır. Muhakkak ki, bul kadar tehlikeye rağmen, Din adamlarına hakkı söylettiren-müeyyide zikri geçen (Zalime yardımcı olmayınız ki Cehennem ateşi sizi yakmasın) âyeti ile (Haksızlık karşısında susan dilsiz şeytandır) hadîsidir.

MELÂİKENİN YARDIMI

BİR Hadîs-i Kudsi'de - meâlen - «Benim rızamı tahsil için bir adım yürüyen kuluma kolaylık ihsan etmek için ben | de iki adım yaklaşıyorum.» buyuran Cenab-ı Hak, bu yardımını bilhassa İslâmı nefsinde yaşamakta olan insanlara ihsan etmekte, din ve imân için cihad meydanına atılanlara zaman zaman meleklerle bile imdat göndermektedir.

İslâm tarihinde, melâikenin iştiraki ile kazanılan harblerin sayısı bir hayli kabarıktır.

313 Müslümanın binden fazla müşrikle çarpıştığı Be-dir harbinde, beyaz atların üzerinde eli kamçılı beyaz el-biseli ve sarıklı bin melikenin imdada geldiği Enfâl sûre-sindeki Âyet-i Kerîmelerle sabittir, Tefsirler ikinci imdat; grubunun Hüneyn gazasında geldiğini beyan etmektedir. Ancak Bedir'dekilerin sırtlarındaki elbiseleri, başlarındaki; sarık ve taylasanları beyaz olmasına rağmen, Hüneyn'de görülen meleklerinkinin yeşil olduğu Müslümanların başlarına sardıkları sarık ve taylasanları da işte bu imdat melek-lerinin kıyafetlerinden aldıkları yine tefsirlerin rivayetleri arasındadır.

Cenab-ı Hakk'ın vâdettiği yardım sadece asr-ı saadet Müslümanlarına mahsus değildir. Muhammed Sûresi'nin yedinci Âyet-i Kerîme'sinin bildirdiği üzere Kitabullaha sadık kalan her Müslüman cemaatin bu yardıma nail olabileceği beyan buyrulmaktadır.

**

Osmanlı ordusu, Allah'ın emirlerine sımsıkı sarıldığı, Peygamberimizin sünnetine kopmaz bir bağ ile bağlandığı günlerde, bu gibi ilâhî yardımlara nail olmuş, dinsizlerle bo-ğaz boğaza geldikleri en sıkışık anlarda binlerce melâikenin imdada yetiştiğini müşahade etmişlerdir. Bunlardan Os-manlıların Ruslarla yaptığı Kırım Harbindeki hâdise yaban-cı gazetelerin şهادetiyle de sabittir.

Ahmed Midhat Beyin tarih kitabı, bu vakayı şöyle nak-leder:

«Ruslar Oltaniçe'de o gün yüz elli bin kişilik bir asker-le Eflâk u Buğdan emaretlerine girdikleri vakit, yirmi beş bin kişilik bir ordu ile Bükreşe yürüyordu.

Serdar-ı Ekrem Ömer Paşa, her taraftan hücumu geçen Rusları tutmaya çalışıyordu. Fakat cephenin en zayıf nok-tası Oltaniçe idi. Orada üç bine yakın zayıf bir Türk birliği bulunmaktaydı. Onlar da iki veya üçü geçmeyen bîr batar-yaya sahipti. Düşman ordusu ilk defa bu zayıf noktayı ez-mek, boğmak istemişti. Buraya on misli bir kuvvetle hücu-ma geçti. Bu harbi civar tepelerden

seyretmek için Eflâk -Buğdan ehalisi, hattâ yabancı gazeteciler ve halk temaşaya daldılar. Düşman sabahtan külliyyetli bir top ateşiyle Türk askerlerinin yolunu tutmuş; seyircilerin de bu müthiş halet karşısında Türk askerinin nasıl mahvolacağını düşünerek gözleri gayri ihtiyarî yaşarmıştı.

Türk askerinin arkasında Tuna akıyordu. Geriye dönmek ihtimali de yoktu. Önünde cehennemi bir ateş püsküren toplar vardı. Bu toplar bir başladı mı, asla susmuyor, top güllesi yağdırıyordu.

Savaş bütün şiddetiyle başlamıştı. Top seslerinden adetâ gökler parçalanıyor, Müslüman askerinin üzerinde uçuşan gülle ve mermiler biraz ileride Tuna'ya gömülüyor-du.

Türk askerleri düşmanlarının kendilerinden sayı ve teçhizat bakımından ne kadar üstün olduklarını biliyorlardı. Fakat işin içinde dinli - dinsiz mücadelesi vardı; kimse îs-lâmın haysiyetini fedâ ederek dinsiz düşmanlarına teslim olmak istemiyordu.

Kolağasının müsaadesi üzerine ikişer rek'at namaz kılan Müslüman Türk askerleri birbirleriyle helâllaşıp kucaklaştılar.

Şimdi son hücumlarını yapacaklardı. Çünkü, Türk askerinin mühimmatı tamamen tükenmiş, iş kucak kucağa süngüye kalmıştı.

Bir kara bulut gibi topların himayesinde ilerlemiş bu-lunan Rus askerleri de artık ağır silâhlarını susturmuş, on-lar da süngülerini takmışlardı.

Yan taraftaki büyük dağların yüksek tepelerinde vaziyeti seyreden yabancı gazeteciler ve halk, Türk askerine acıyor, bir avuç kuvvetin kaç dakika dayanacağını hesap ediyorlardı. O anda müthiş bir hadise oldu. Bir elini semâya doğru kaldıran kolağası, şehadet parmağıyla gök yüzünde bir şeyler gösteriyordu:

«— Gaziler! benim imanlı çocuklarım, bakınız, Allah Celle Celâlühu bizlere imdad gönderiyor.- Semaya bakın.» diye heyecanlı bir sesle haykırıyordu.

Bir anda başlarını semaya çeviren muhasara altındaki İslâm mücahidleri ne görsünler, bölük bölük turna kanatlarını hatırlatan yeşil elbiseli Melâike ordusu, İslâm askerlerine imdat için gelmekte ve bir ucu da Rus askerlerinin tepesine bir kartal yüklenişi halinde üşüşmektedir. Zâten se-lin! olmaktan başka bir şey düşünmeyen asker, o anda yeniden kükredi «Süngü tak!» emriyle birden «ALLAH, AL-LAH» sesleri ovayı sallamaya başladı. Bu hâli uzaklardan temâşâ edenler vaziyeti olduğu gibi gördüler, cümlesi de hudisenin tesiri altında hayretler içinde kaldılar; dehşete düştüler. Birden bire o koca düşman askeri bozuldu, dağıldı, parçalandı ve arkasına düşen Müslüman askeri ise zar ferî kazandı...

Ortalık sükûnete kavuştuktan sonra Oltaniçe'de durumu seyretmiş olan halk ve gazetecilerin,

Türk askerlerine İlk sualleri şu oldu:

«—Yanınızda dövüşen yeşil elbiseli, nûrânî yüzlü ba-bayığit askerler kimlerdi, şimdi onları aranızda göremiyö-rüz?...»

Aziz okuyucu! şu anda Muhammed Süre'sinin yedinci Ayet-i Kerîmesinin mealini okuyabiliriz:

«Sîz Allah'a yardım ederseniz, Allah da size yardım «der.» Yâni siz O'nun emirlerine itaat ederseniz o da si-zin imdadınıza yetişir.

GÜNAHLAR, ('küçük günah - büyük günah) diye ikiye ayrılır. Küçük günahları, birine iyilik yapmak, bir sadaka vermek gibi sevaplarla giderebiliriz, ama büyük günahla öyle değil; Günah-ı Kebâir'in içinde hele biri var ki, hiç biç suretle affedilmez. Bu Allah'ın birliğini inkâr edip, — hâşâ — ona şirk koştur. Bundan başka adam öldürmek, hırsızlık yapmak gibi diğer büyük günahlar hak sahibi ile helâllaşıp tevbe etmek suretiyle affolur. Ancak bu tevbe (Nasuh) tevbesi olmak şartıyla...

Bâzıları sırf kendini aldatmak, yahut zevahiri kurtarmak için sık sık tevbe eder, fakat aynı şeyi tekrar yaparlar Buna tefsirlerde (yalancılar tevbesi) denir. Sahibinin günahını azaltmak değil, bil'akis çoğaltır.

Allah Celle ve Âlâ Hazretleri, ne kadar günahkâr olursa olsun, dâima işledikleri suçlardan dolayı pişmanlık du-yarak tevbe edenleri affetmekte, Hadîs kitaplarında Allah'ın dâima tevbe edeni tuttuğunu ifade eden Hadîsler zikre-dilmekte, samimî tevbe edenlere İlâhî kapıların daima açık olduğunu göstermektedir.

Resulüllah Sallallahu Aleyhi Vesellem Efendimizin beyan buyurduğu üzere: Bizden evvelki ümmetlerden bir adam o kadar günah ve cinayet işlemiş ki öldürdüğü insanların sayısı 99'a çıkmış. Nihayet aklı başına gelen, geçmişini düşünerek şiddetli üzüntüye kapılan adam, günahlarının çokluğundan dolayı «Tövbem kabul olamaz» diye ümitsizliğe düşmüş.

Ona demişler ki:

«— Falan yerde bir Âlim var, o çok bilgili bir insandır, git, onu bul, tevbenin kabul olup olmayacağını sor.»

O da kalkıp gitmiş, tavsiye edilen büyük âlimi bulmuş, İşlediği cinayetleri, yaptığı hataları, irtikâb ettiği suçları bir bir anlattıktan sonra:

«— Şimdi bütün bunlara tevbe etmek istiyorum, acaba benim tevbem kabul olur mu?» diye sormuş. Âlim ona: «— Hayır» demiş. Senin öldürdüğün insanların sayısı 99'a çıkmış, tevben kabul olmaz.» Adam da: «Al öyle ise benim yüz olsun!» diyerek âlimi hemen orada vurmuş, başka bir âlim aramaya başlamış. Bu sefer ona yeryüzü'nün en bilgili ve salâhiyetli âlimini haber vermişler, gitmiş, İşlediği suçları, yaptığı hataları bir bir anlattıktan sonra:

«— Öldürdüğüm adamların sayısı da «yüz» e çıktı, şimdi benim tevbem kabul olur mu?» demiş. Âlim Ona:

«— Hay hay, senin tevbenin kabulüne kim mâni olabilir? Allah'ı razı ettikten sonra...» demiş. Ve ilâve etmiş: «Yalnız, sana bu kadar günah işleten muhitini terk edecek—sin, falan yerdeki insanlar hem kendileri günah işlemez, hem de başkalarına bu imkânı vermezler, tevbeinde samimî İsen oraya git.» diye nasihatta bulunmuş.

Adam yepyeni bir hayata başlamak azmi ile bildirilen yere doğru yola çıkmış.

Hikmet-i İlâhiye bakınız ki, adam yolu yarıladıktan sonra Melek-ül Mevt (Azrail) ile karşılaşır, hemen yolun üze—rinde ruhu kabzedilir. Bir anda Meleklerle dolan cenazesi—nin başında, Rahmet Melekleri ile Azap Melekleri arasında bir münazara başlar.

Azap Melekleri derler ki:

«— Bunun bir hayli günahı ve bir o kadar da cinayeti var, bunu biz teslim alacağız.»

Rahmet Melekleri cevap verirler:

«— Gerçi hayır hasenatı yoktur ama, samimî bir tevbesi, bir daha günah istememeye kat'î bir kararı var. Bil teslim alacağız.»

Nasuh Tevbesi ile ölenin tarafını tutan Cenab-ı Hak ise, insan suretinde ve yolcu kıyafetinde bir melek gönde rir oradakiler de şu yolcuyu aramızda hakem yapalım. diyerek ona sorarlar.

O da:

«— Terkettiği yer ile varacağı yeri ölçünüz, hangisi yakınsa oranın insanlarından sayınız» der.

Ölçerler ve hayata yeniden başlamak üzere yola çıktığı iyi insanların bulunduğu yere daha yakın olduğunu tesbit ederler. Böylece tevbekâr adamı Rahmet Melekleri teslim alırlar. Adam da samîmi Tövbesinin mükâfatına nail olur.

*

İMÂN

TABIAT'çuların bâzıları İmam-ı Câfer-i Sadık Hazretleri ile Allah'ın varlığı hakkında münazaraya tutuştular!

İmam-ı Câfer-i Sadık onlara:

«— Siz hiç vapura bindiniz mi?» dedi. «— Evet!» dediler.

«— Dalgaların çarpışması ile vapurun parçalandığına da şahîd oldunuz mu?» dedi.

«— Evet» dediler ve içlerinden biri devam etti: «— Fırtınalı bir gün vapura binmişim. Şiddetli bir rüzgâr esti ve nihayet kayalara çarpan gemimiz parçalanarak.) içindeki yolcular denize döküldüler; o sırada ben de bîr tah-ta parçasına tutunmuşum, sonra şiddetli bir dalga geldi, onu da elimden aldı; bu sefer köpüklü suların içine iyice gömülmüştüm...»

Cafer-i Sâdık Hazretleri burada adamın sözünü keserek dedi ki:

«— İlk önce vapur ve içindeki yolcular sana cesaret veriyordu; onlar sulara gömülünce eline geçen tahta parçasına ümidini bağladın. Sonra onu da elinden çıkarınca, ne yaptın? Artık ümidini keserek kendini suların içine bıraktın mı? Yoksa hâlâ kurtulurum diye bir ümidin var mı idi?»

Adam cevap verdi:

«— Hiç bir kurtuluş emaresi mevcut olmamasına rağmen, hâlâ kurtulacağımı umuyor ve bu ümidle mütemadiyen çırpıyordum.»

Cafer-i Sâdık:

«— Peki, hiç bir kurtuluş alâmeti yokken hâlâ kurtulacağına inanıyordun; bu kadar imkânsızlığa rağmen, acaba kimin kurtarabileceğini düşünmüştün?»

Bu sefer adam düşünmeye başladı. İmam-ı Cafer Hazretleri ona dedi ki:

«— Her türlü sebeplerin yok olduğu yerdeki o anda, senin ümidini bağladığın nedir, biliyor musun? İşte o, AL-LAH'tır. Her ne kadar kurtulduktan sonra - tabiatçılığa saplanarak - dilin onu inkâr ediyorsa da, felâket ânında kalbin onu tasdik ediyor...»

Bu, İlâhî bir kanundur ve bütün insanlar için böyledir. İSRÂ sûresinde bu kanunu açıkça beyan

eden Allah celle ve âlâ mealen buyurur ki:

«Denizde boğulma tehlikesi ile karşılaşınca yardımım umduğunuz her şeyden ümidinizi kesersiniz ve Allah'a bağlanırsınız. Ne zaman ki, Allah bir sebep halk ederek sizi o felâketten kurtarır; selâmete çıkarırsınız, o zaman Allah'ı tekrar unutursunuz. İşte insan böyle inkarcıdır...»

106

Bunun üzerine Tabiatçı adam:

«— Çok doğru söylüyorsun yâ İmam» dedi. «O anda düşündüklerimi, dalgaların arasında kalbimden geçenleri şimdi hatırlıyorum da, aynen dediğiniz gibi olduğunu hisse» diyorum, lütfen bana Şehadet kelimesini öğretiniz, tabiat» çılıktan vazgeçiyorum.» diyerek hep birlikte iman ettiler...

Evet, en muannid insanlar dahi daraldıkları zaman Allah'ı hatırlarlar, fakat başları selâmete çıktı mı, tekrar eski gaflet ve inadlarına devam ederler...

Değil Allah'a inanmamak, kendisinden başka Allah ol-duğunu - kazara da olsa - dilinden kaçırانları en ağır işkencelere mâruz bırakacak kadar zavallılaştan Fir'avun bile Allah'a îmân ettiğini söylemek mecburiyetinde kalmıştır.

Çünkü, Mûsâ Aleyhisselâm'ın arkasından daldığı Süveyş Denizi Peygamber ordusuna gösterdiği itaati Fir'avun na göstermemiş, bir anda açtığı yolu kapayarak Fir'avun'un ağzına burnuna su doldurmuştu.

Bir anda ölümle burun buruna geldiğini anlayan Fir'avun nihayet itiraf ederek:

«— Mûsâ ve Harun'un Allah'ına ben de imân ettim.» demek istemişti ama, rivayete göre, geniş zamanlarında Allah düşmanlığı yapan bu muannidin ağzına burnuna su dolduğundan Şehâdet kelimesini tamamlayamadan canı cehenneme yuvarlanmış, bu suretle geniş zamanlarda inkâr ettiği Allah'ı daraldığı anda ikrar etmesi onu kurtaramamıştı.

LATİF BİR ŞİKÂYET

DEDELERİMİZ, yaşadıkları hayat şartlarına ve ruh yapılarına çok uygun düşen Âyet ve Hadîs mânalarının bir kısmını Türkçeleştirerek hayatta yegâne prensipleri haline getirmişler; birer atasözü olarak nesilden nesile intikalini sağlamışlardır.

Bu prensiplerden biri de «Az sadaka çok belâyı def eder,» ata sözüdür.

Hakikaten az sadaka bâzan çok belâyı defettiği gibi Azan da insanı çok mükâfata kavuşturduğu görülmüştür, Anlatacağımız (tasavvuf eserlerinde geçen) şu vak'a da bu-nu teyid etmektedir:

İstanbul'dan Hacca giden İbrahim efendi adındaki bir zat, yolda (yüzü kızararak) sadaka isteyen bir dilenciye başkaları gibi beş, on kuruş vererek başından savmıyor da ihtiyacını tamamen karşılayacak kadar para veriyor.

Bir sabah Kâbeyi tavaf ederken bu İbrahim efendi bakıyor ki, bütün Müslümanların kıblegâhı yanında biri saygısızca uzanmış, uyuyor. Hemen adamı uyandırıyor ve:

«— Burada en küçük saygısızlık en büyük günahı netice verir, istirahatını başka yerde yap, biz burada hürmet ve saygı ile tavaf ederken senin laubalice yatışın bize ağır geliyor; senin de günahını çoğaltıyor.» diyor. Bu sözleri yatı tebessümle dinleyen adam sesini çıkarmadan kalkıp gi—diyor. Hacı İbrahim de iyi bir iş yaptığına inanarak vicdan huzuru içinde tavafına devam ediyor.

O gece İbrahim efendi gördüğü rüyada ak sakallı, nurânî yüzlü iki zatın şu sözlerine muhatab oluyor:

«— Biz Resûlullah'ın (S.A.V.) gönderdiği elçileriyiz hemen önümüze düş mahkemeye gideceksin?»

Ve İbrahim efendiyi önlerine alarak çölün ortasına doğ—ru hızla yürüyorlar. Hunma ağaçları ile çevrilmiş, şırıl şırıl suları akan bir bahçenin ortasındaki beyaz badanalı binanın önünde duruyorlar; aksakallı zât içeri giriyor;

«— Getirdik yâ Resûlellah» diyor.

Dışarıdan bunu duyan İbrahim efendiyi bir titremedir alıyor. İçeri girince bakıyor ki, bir mahkeme teşekkül etmiş. Hâkim makamında Resûlullah (S.A.V.) davacı yerinde de uykudan uyandırdığı adam var.

Bu manzara karşısında iyiden iyiye şaşırın Hacı İbrahîm utancından ayaklarının ucuna basa basa suçlu mevki ine geliyor ve titreyerek ayakta beklemeye başlıyor.

Bir anlık sükûttan sonra Resûlullah (SAV) Efendimiz hitab ediyor:

«— Sen bu kardeşini uykusundan uyandırmak suretiyle istirahatına mâni olmuşsun, şimdi senden davacı; ne dersin İbrahim Efendi?»

Utancından bir türlü yukarı bakamayan İbrahim Efendi titrek bir sesle:

«— Yâ Resûlellah, onu uykusundan uyandırdığım doğru, fakat maksadım istirahatına mâni olmak değildi; Bey: tullah'ın yanı başında uzanarak yatması Âhirette şiddetli azap çekmesine vesile olacağından, mü'min kardeşimizin daha fazla günaha girmesine mâni olmak kasdiyle bu ikazı yapmıştım. Yoksa kardeşimizi rahatsız etmek aklımdan geçmez.»

Bu ifadeye bir diyeceği olup olmayacağı sorulan davacı diyor ki:

«— Yâ Resûlellah, mademki kardeşimizin maksadı beni rahatsız etmek değil, bilâkis bana iyilik yapmış; o halde ben de hakkımı helâl ediyorum, dâvamdan vazgeçiyorum.»

109

Bu söz üzerine berâet eden İbrahim Efendi; kan, ter içinde mahkemeden kurtularak yerine gelir ve sabah erkenden rüyada başına gelenleri düşünür düşünür tavaf ederken, aynı adamın aynı yerde evvelki gibi uyuduğunu görür ve der ki:

«— Şu yaptığımı gördün mü? Beni Resûlullah'a şikâyet ettin, hâlâ heyecandan titremekteyim.»

Adam gülerek şu cevabı verdi:

«— Ben çok fakir bir adamım, geçenlerde ciddî bir aile sıkıntısı ile karşılaştım, yüzümü kızartarak sizden sadaka istedim; siz de beni daha başkasına yüz suyu döktür-miyecek kadar bir yardımla kurtardınız. Bu iyiliğinize karşı ben de sizi Resûlullah ile görüştürmek istedim ve bu bahaneyi buldum, maksadım şikâyet değil, seni Resûlullah'la görüştürmekti, ama sen utancından Hâkim mevkiinde oturan Resûlullah'a bakamadın!»

ÖLÜMÜN ÜZERİNE YÜRÜDÜ

CÜHEYNE Kabilesinden bir kadın her nasılsa şeytana uymuş, gayri -meşru bir fiilinden dolayı hâmile kalmıştı. Fakat «bu işi nasıl oldu da irtikâp ettim» diye kendi ken-dini âdeta yiyor, hiç kimsenin vâkıf olmadığı bu suçundan dolayı kendini nasıl cezalandıracağını sanki bilemiyordu.

Günahını hatırladıkça yüzleri kıpkırmızı olan, ne yapıp ne edeceğini şaşırarak evinin bir köşesinde haftalarca gece - gündüz ağlamaktan kendini alamayan bu kadındaki Al-lah korkusu, din duygusu, îmân kuvveti, onu kendi hâline bırakmıyor, «ben bu günahımı nasıl affettireceğim» diye defîn derin düşüncelere dalıyordu. Bu hâle daha fazla ta-hammül edemedi. «Allah bildikten sonra kullar bilmemiş ne kıymeti var» diyerek gidip Resûl-i. Ekrem'e:

«— Yâ Resûlellah, had cezasını gerektiren bir günah işledim, bana bu günahımın cezasını çektirerek had vurunuz» dedi.

Bunu söylerken gözlerinden yağmur gibi yaşlar akıyordu.

«— Had vurularak îdâm edilmekten korkuyordun da neden kimse duymadığı halde suçunu itiraf ettin?» diyen-lere karşı da şöyle konuşuyordu:

«— Ben had cezasından korktuğum için ağlamıyorum, beni ağlatan, bu had cezasından sonra Cenab-ı Hakk'ın af-vına nail olup olmayacağım noktasıdır!»

Nihayet zina cezasıyla tecziye edilen kadın, itirafın-dan dolayı pişmanlık eseri göstermeden hayatını fedâ etti. Resûl-i Ekrem Efendimiz de bu kadının cenaze namazını kıldı.

Hız. Ömer'in (R.A.)

«— Bu kadın zina etti, ve tevbesiz öldü, namazını nasıl kıldınız, yâ Resûlellah» demesi üzerine de Efendimiz şu cevabı verdiler:

«— O kadın öyle bir tevbe etmiştir ki, taksim edilseydi onun tevbesi, yalnız kendini değil, Medine halkından yetmiş kişiyi bile kurtarırdı.»

Sözünün burasında Allah'ın Resulü şu cümleyi ilâve

etti:

«— Yâ Ömer! Kendi arzusuyla Allah yolunda canını fedâ etmekten daha hayırlısını biliyor musun?»»

*

* *

MÜSLÜMAN HANIMI NESİBE

Kâbın kızı Nesibe, Müslümanlarla birlikte Uhud gazasına iştirak etmişti. Kendi elleri ile hazırladığı kaplarla yaralılara sutaşırken, Müslümanların bozguna uğrayarak dağıldığını gördü.

Derhal Resûlullah'ın yanına koşan îmânlı Nesibe, Resul-i Ekrem için atılan ok ve taşlara kendini hedef ederek bütün gayret ve cesareti ile efendimizi korudu. Hatta bu fedakârlığı sırasında atılan ok ve taşlarla 12 yerinden de yaralandı.

Dindarlığın verdiği şuurla harplerde gösterdiği kahra-manlığından dolayı Efendimizin medhine mazhar olan Nesibe'nin örnek Müslüman hanımlarından biri olarak İslâm tarihinde ismi geçer.

«Bu gün Nesibe falan ve filan kahramanları geçmiştir» buyuran Resûlullah, (S.A.V.), O'nun sağına soluna bakmadan kendisini korumaya bütün gücü ile çalıştığını haber vere-rek Nesibe'den sitayişle bahsetmiştir.

**

ONLAR BÖYLEYDİ

-

HiCRETİN üçüncü senesinde vukubulan Uhud muharebesine hazırlanmakta olan Ashab-ı Kiram'dan bazılarının yaşları henüz çocuk denecek kadar küçüktü. Nitekim Saha-be Ordusu Medine'nin kenarına çıktıkları zaman Resûl-i Ekrem hazretleri henüz sabi denecek kadar küçük olan Üsâme bin Zeyd'i, Abdullah bin Amr'ı, Zeyd bin Sabit ile diğerlerini geri çevirdiler. Bu sırada arkadaşları gibi geri çevrilmekten korkan Râfi bin Hudeyc ise, ayak parmakları-nın ucuna basarak boyunu uzatıp kendisini yetişmiş bir de-likanlı olarak göstermeye çalışıyordu. Râfi'deki bu Cihad ruhu oradaki Ashabın gözlerini yaşarttı:

«— Yâ Resûlellah, Râfi'i geri çevirmesiniz o çok iyi nişancıdır, attığı oklar hedefinden şaşmaz.» diye ricada bu-lundular.

Henüz çocuk denecek kadar küçük, fakat bir çok yaş-lılardan daha büyük imâna sahip olan büyük ruhlu Râfi'in cihad ordusunda kalmasına, bu rica üzerine izn-i Peygam-beri çıktı ve sevincinden yerinde duramayan büyük ruhlu Râfi, Uhud ordusunda kaldı; kaldı ama bu sefer de başka bir mes'ele ortaya çıktı.

Uhud'da sayıları üç bini aşan küffar ordusuna karşı koymak üzere yola çıkmış olan bu yediyüz Müslümanın içinde Semüre bin Cündüb de vardı. Yaşı küçüktü ama onun da azmi ve imânı büyüktü. Ne olursa olsun din düşman-lariyle çarpışmak, Resûl-i Ekrem'e vaktiyle çeşitli eziyetler etmiş olan İslâm düşmanlarına karşı küçücük avuçlarından hiç olmazsa birkaç ok fırlatmak istiyordu. Bu kararı o kadar

kat'i idi iki, nasıl ok atacağıнын, bir kâfir ile karşı karşıya gelirse onu nasıl yıkacağıнын daha evvel tasavvurlarını yap-mış; arkadaşlarıyla sık sık güreşler tertib ederek kendini bu iş için iyice hazırlamıştı.

Ne çâre ki, boyu kısa, cüsse itibariyle de küçüktü. İşte Resûl-i Ekrem hazretleri çocukları geri çevirirken, ona da Medine'ye dönmesini ihtar etmişti. Semüre'nin teessü-rü çok büyük oldu. Kendisini çeviren Resûlullah'tan başka sı olsaydı, kolay kolay dinlemezdi ama, Allah'ın Resulü ona: Medine'ye dön, sen çok küçüksün» demişti. Buna da karşı gelinemezdi ki...

O anda Semüre şöyle bir teklifte bulundu:

«— Yâ Resûlellah, dedi. Siz Râfi'yi geri çevirmeyip orduda bıraktınız; hâlbuki ben ondan daha kuvvetliyim, müsaade buyurursanız şu sıcak kumların üzerinde onunla bir güreşelim, yıkamazsam beni geri çevirin!»

Teklif kabul edildi.

Şimdi Uhud ordusu, Medine'nin kenarındaki düzlükte kumlar üzerinde çevirdikleri yarım ay şeklindeki bir halka ortasında güreş seyrine dalmışlardı. Hakikaten Râfi ile kucak kucağa güreşen Semüre, kısa bir müddet sonra arkadaşını kumların üzerine yatırabilmişti. Kıvırcık saçlarından aşağı doğru akan terlerini silmeden Resûl-i Ekrem Efendimizin önüne gelen Semüre, ellerini yanlarına salarak ayakta sessizce beklemeye başladı. Bu bekleyişin mânâsı sarihti. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem hazretleri:

«— Peki Semüre, senin İslâm düşmanlarıyla çarpışacak kadar kuvvetli olduğuna inandım, sen de Râfi gibi orduda kal» buyurdular.

Semüre'nin sevincine had yoktu, koşa koşa Râfi'nin yanına giderek onunla kucaklaşıp kol kola takarak yola düş-tüler. Ashab-ı Kiram da küçüklerdeki bu îmân kuvvetini,

Tarihin Şeref Levhaları — F: 8

Cihad aşkını konuşarak Uhud a doğru yürüdüler. Bir müddet ilerlediler, bu sırada bir başka mes'ele daha ortaya çıktı.

Bu sefer de mes'ele, Cabir ile babası Abdullah arasındaydı. Cabir (Radıyallahu Ânhü) nun yedi kız kardeşi vardı, bunları yalnız bırakıp da baba oğul berikisinin de gitmeleri doğru değildi. Lâkin, çocuklara bakmak için kim geri kalmalıydı? Cabir'e göre babası çok yaşlı, zaif, nahifti; ondan Cihad farızası sakıt olmuştu; çocuklara bakmak için o, Medine'ye dönmeliydi, Babasına göre, oğlu daha küçüktü, Cihad ona henüz farz olmamıştı, Medine'ye onun dönmesi gerekirdi.

Vak'a nihayet Allah'ın Resulüne duyuruldu. Ve Cabi-rin babası Uhud ordusunda kaldı. Zaten o,

«— Yâ Râb, son günlerimde bana din yolunda şehîd olmak şerefini nasibeyle...»

diye sık sık münacaatta bulunuyordu. Abdullah'ın bu duası kabul olduğu içindir ki Uhud'da şehîd oldu.

Onun şehadeti üzerine Resûl-i Ekrem Hazretleri: «— Cenazesi kaldırılıncaya kadar Melekler onun al-kanlar içindeki cesed-i mübârekini kanatlarıyla gölgelendireceklerdir.» buyurdular.

*

**

GIYBET

İNSANLARIN birbirlerine karşı beslediği itimad ve emniyeti sökerek, yerine şüphe ve su'î zanlar yerleştiren en kötü ahlâk, gıybetdir. Dinimizce gıybet etmekle, içine kurtlar düşmüş bir lâşe eti yemek arasında hiçbir fark yoktur.

Nitekim Fahr-ı Kâinat Efendimiz, Mi'rac gecesinde Ce-hennem'de birtakım leş yiyen insanlar görerek soruyor:

«— Yâ Cebrail, bunlar kimlerdir?»

Cehennem'in içinde insanların amellerine göre ceza gördüklerini göstermek için Efendimizi oraya getirmiş olan Cebrail, şöyle devam ediyor:

«— Bunlar, Müslüman kardeşlerinin gıybetini yapan kimselerdir. Dünyada dedi-kodu edenler âhirette işte böyle lâşe yiyeceklerdir.»

Gıybet edenlerin kokmuş et yemiş olduklarından do-layısıdır ki, davet edildiği sofrada bir Müslüman'ın aleyhinde konuşulduğunu gören İbrahim Edhem:

«— Ben buraya ekmek yemeye geldim, hâlbuki siz, ekmekten evvel kokmuş et yemeye başladınız», diyerek sofrayı terk ediyordu.

Velîlerden Halid Râbi diyor ki:

«— Mescidde birinin aleyhinde konuştukları için ken-dilerini menettiğim bâzı müminler, bu sefer de bir başka

Müslüman'ın dedikodusunu etmeye başladılar. Bu arada nasıl oldu ise, bîr, iki kelime ile onlara ben de katılmış bu-lundum; o gece rüyamda uzun boylu, simsiyah bir adam elindeki tabağın içindeki domuz etini göstererek: «Bundan yiyeceksin» dedi. Ben de «Müslümanım, domuz eti benim,

inancımda necistir, yiyemem» dediğim zaman şöyle cevap verdi:

«— Sen gündüz bundan daha pis ve necis olanını yedin, bu, onun yanında tertemiz sayılır.» Halid Râbi diyor ki:

«— Uyandığım zaman bu murdar etin kokusunu ağzımda ve midemde aynen hissettiğim gibi, yemeklerimde aynı tiksintiyi verdiğinden kırk gün istifra etmekten kendimi kurtaramadım.»

İslâm büyüklerinden Hasan Basri Hazretleri, dedikodusunu yapanlara mektupla birlikte birer de küçük hediye; göndererek:

«— İşittiğime göre aleyhimde konuşmuş, gıybetimi etmişsiniz; bu suretle sevabınızın bir kısmını bana vermiş ve benim günahımın bir kısmını da siz üzerinize almış bulunuyorsunuz; bu iyiliğinize karşı duyduğum mahcubiyeti gidermek için şu küçük hediyemin kabulünü rica ederim.» diyerek teşekkürde bulunurdu.

İmam-ı Şaranî «Tenbih'ül Muğterrin» adlı eserinde der

ki:

«— Kıyamet gününde amel defterini eline alan bazı insanlar; Yâ Râbbi, hani benim kıldığım namazlarım, tuttuğum oruçlarım? Verdiğim sadakalarım? Bunların hiçbirinin sevabı yazılmamış?» diyecekler.

O zaman Cenab-ı Hak onlara şöyle cevap verecek:

«— İşlediğiniz bütün hasenatınız amel defterinize işlenmiştir; ancak siz bunları muhafaza edemediniz; sevab-larınızı dedikodusunu yaptığınız insanlara kaptırdınız. Gidip gıybetini ettiğiniz kardeşlerinizin defterlerine bakınız, hepsini orada bulacaksınız.»

Bu sebeptendir ki Seyyid Abdülaziz Derini Hazretleri, ardından konuşanların kapılarından bağırarak:

«— Kardeşim, derdine ne oldu ki, benim bunca günahımı sen üzerine aldın ve senin o kadar sevabını da benim defterime yazdırdın!» derdi.

Yine İmam-ı Şâranî Tenbih'ül Muğterrin» adlı eserinde der ki:

«— Hazreti Musa Aleyhisselâm kavmi ile yağmur duasına çıkmıştı; üç gün yalvarıp yakardıkları halde yağmur yağmadı; bu duruma çok üzülen Hazreti Musa:

«— Hikmetin nedir ki, üç gündür çoluk çocuk, genç ihtiyar ellerimizi açtık du'alar ediyoruz kabul etmiyorsun?» diye sorması üzerine Cenab-ı Hak cevaben şöyle buyurdu:

«— Duanızı kabul etmem! Çünkü içinizde işi gücü dedikodu olan, daima kardeşlerinin etini yiyen bir gıybetçi var.»

Hazreti Musa Aleyhisselâm tekrar yalvardı:

«— Yâ Rabbî, o adamın kim olduğunu bildir de onu

Hemen içimizden kovalım?» Fakat bu sefer Musa Aleyhisselâm şöyle cevap aldı:

«— Yâ Mûsa, bana da mı gıybet ettirmek istiyorsun?»

İlk nazarda küçük ve ehemmiyetsiz gördüğümüz gıybet, aslında hiç de küçümsenecek gibi değildir. Çoğu zaman tüyler ürpertici cinayetler, vicdanlar sızlatıcı aile fa'ciaları, basit gördüğümüz bu kötü huyun mahsulüdür. Bu sebeptendir ki felâket unsurlarını kökünden yasaklayan İslâm, gıybeti haram ilân ederek, onu kokmuş et yemekle müsavi tutmuş, hattâ Ashabın ileri gelenlerinden Abdullah bin Mes'ud, gıybet edenlerin yanına gelince:

«— Kalkın, abdest alın, çünkü yukarıınızdan çıkan bu sözler, aşağıınızdan çıkanlar kadar pistir, abdestinizi bozar» demekten kendini alamamıştır.

*

SÜLEYMAN-I BÎRİYA

BİR öğretmenle eski - yeni münakaşası yapıyorduk. Öğretmen bir ara, «Sana bir dereceye kadar hak verme-mek elden gelmiyor» diyerek başından geçen bir hâtırası-nı şöyle anlattı:

«— Köy Enstitülerinin faaliyetlerinin hızlandığı gün-lerdeydi, okulumuzda sık sık müsamereler tertib eder, pa-dişahı ve hocaları da pis bıyıklı, uzun sakallı ihtiyarlar ola-rak canlandırırđık. Böylesi piyeslerden de çoğu zaman, o günün Maarif idaresince taltif edilir, tasvip görürđük. Bir gün yine bir müfettiş gelmiş, biz de aynı tip bir piyes ha-zırlayarak iltifat göreceğimizi ummuştuk.

Piyes bittikten sonra tebrikini beklediğimiz müfettiş bizleri öğretmen odasına çağırarak şunları söyledi:

«— Padişahı ve din adamlarını neden bu kadar pejmür-de ve bunak gösteriyorsunuz? Onlar, sizin canlandırdığınız kadar zavallı ve idraksiz olsalardı, Akdeniz'i Türk gölü ha-line getirebilirler miydi? Doğuda Sibiryaya, Batıda Viyana'ya kadar hudutlarını genişletebilirler miydi?»

«— Efendim, dedik, öyle olduğunu biliyoruz, ama bize gelen tamimlerde böyle yapmamız isteniyor..»

Bu sefer müfettiş büsbütün kızdı da, dedi ki:

«— Evlâdım, o tamimler, halkın eskiye olan bağlılığı-nı yıkarak yeni idareyi benimsetmek içindi, şimdi ise kâfi miktarda kötöleme yapılmış, artık geçmişinizi daha fazla kötölemeye ihtiyaç kalmamıştır. Tarihini inkâr eden millet yaşayamaz, bu iftira kampanyasına bir son vermek zama-nı gelmiştir artık...»

Son günlerde yazılan Osmanlı tarihlerini karıştırırken öğretmenin, bu ifşaatında ne kadar haklı ve doğru olduğu-nu daha iyi anladım.

Değil Sultan Âbdülhamit zamanında, Osmanlıların en eski günlerine aid vak'alarda bile yeniyi benimsetmek için eskiyi kötölemek zihniyetinden hareket edilmekte ve tari-hî hâdiseler bugünkü nesle tam tersine anlatılmaktadır.

Bakınız, Osmanlıların en büyük Şeyhülislâmlarından Ebussu'ud Efendiyi, yine Osmanlıların en

büyük devlet adamlarından Kanunî'ye nasıl azarlatıyorlar; Din adamı-nı devlet adamının karşısında ne kadar sefil gösteriyorlar?

Tarihçi R.E.K. diyor ki:

«— Son derece kibirli olan Ebussu'ud, şikâyet üzerine çıkarıldığı Kanunî'nin huzurunda elpençe divan dururken; Padişah:

«— Hoca efendi üstüm başım kirlenir diye halkın ara-sına girmekten çekiniyormuşsun, öyle mi?»

«— Ebussu'ud'da ses yok.» Kanunî devam etti:

«— Bugünden itibaren maaşına zam yaptırıyorum, bu para ile kibirden doğan kirlerini yıkayasın, dedi» diyor.

Osmanlıların en büyük iki din ve devlet adamını bize böyle gösteriyorlar. Halbuki durum hiç de öyle değil!.

Kanunî'nin Ebussu'ud'a karşı hürmeti ve saygısı o ka-dar derin ve kuvvetlidir ki, muharebe meydanında durma-dan kılınç sallayan Kanunî, yerine bıraktığı Ebussu'ud'un hastalandığı haberini işitir işitmez hemen atından aşağı inerek savaş meydanında büyük bir heyecanla şu mektubu yazıyor ve hal hatırını sorup, duasını istediği yazısında her cümlesi büyük bir hürmet ve muhabbet ifade eden şu ifa-deyi kullanıyor: (Üslûba dikkat ediniz.)

«Halde haldaşım, sinde sindaşım, tarik-i hakda yolda-şım, âhret karındaşım Molla Ebussu'ud Hazretleri, dua'yı hüdayı belagattan sonra nedir haliniz ve nicedir lâzımül imtizacınız? Sıhhatte ve afiyette misiniz? Hazret-i Hak ha-zine-i hafıyyesinden kemâl-i kuvvet ve selâmet eyleye. Bi-mennihi lütuflarından niyaz olunur ki, evkat-ı mübârekede bu muhlislerini kalb-i şeriflerinden ihraç ve îz'aç etmeye-ler; ola ki küffar-ı hâkisar, münhezim ve mükedder ve asakir-i İslâm mansur ve muzaffer olup, Rıza'ullaha muva-fık amel ola.»

İmza: «Eddu'a, Summed du'a, bende'i Hüda, Süleyma-nı bî-riya.»

Evet, yanılmıyorsunuz, Cumhuriyet tarihlerinin huzurunda elpençe divan durdukları, cevap verme kudretinin kalmadığını bildirdikleri Ebussu'ud'a, Kanunî muharebe meydanından işte bu mektubu yazıyor ve (Süleyman-ı bî-riya) diye imzasını atarak hürmet ve muhabbetinde sami-mî olduğunu, kabul edilmesini istirham ediyor.

Ne çâre ki, genç nesillere uydurma bir dille aldatıldığından Süleymaniye Es'ad Efendi kütüphanesindeki 372-91 numaralı bu mektubun suretini okumak ve anlamak nasib olmuyor; yeniyi sevdirmek için geçmişe sövdürmek zihni-yetiyle kaleme alınan tarihler de gençleri adeta morfinle-

yerek gemiŒe karŒı hiç de doğru olmayan bir husumet beslemelerine sebep oluyorlar. Milleti ve gençliği bu ya-ılcı tarihlerden kurtarmak lâzımdır.

BİZ VE ONLAR

EVİMİZİN karşısındaki apartmanın üst kadında boynu kravatlı, başı melon şapkalı, ayağı rugan iskarpinli, bacağı tergal pantolonlu yani; kelimenin tam manasiyle kelli felli bir adam oturuyordu. Gösterişi ile daima dikka-timi çeker, kim bilir ne kadar anlayışlı, duygulu insandır, diye düşünür dururdum.

Bir gece geç vakit kapısına vararak komşular namına şöyle bir istirhamda bulunmak mecburiyetinde kaldım:

«— Sîzin kapı komşunuzuz, her halde bizi rahatsız et-mek istemezsiniz. Lütfen radyonuzu ihtiyacınız kadar açı-nız, bilhassa bu geç saatlerde ne söyleyip ne çaldığı belli olmayan karma karışık müzik sesleri, uykumuzu kaçırarak kadar evimize giriyor, beynimizi tırmalayacak kadar kulak-larımıza vuruyor.»

Daha evvel tahminlerimle hayalimde büyüttüğüm bu Avrupa tahsilli adamın bana cevabı şu oldu:

«— Siz kanunen bana manî olamazsınız ki.»

«— Hayır, dedim, manî olabilirim diye söylemedim. Biz komşuyuz, birbirimize karşı haklarımız vardır. Üstelik zevkinize mâni olmak da istemiyoruz. Sadece radyonuzu ihtiyacınız kadar açmanızı rica ediyoruz, hepsi o kadar!»

Velhasıl bütün komşuların ısrarına rağmen, kelli - felli adam radyosunun düğmesini bir türlü kısma-ya razı ol-muyor, kapı komşularının kırılıp darılmalarına hiç de ku-lak asmıyordu.

Avrupa tahsilini tamamlamış olmasına rağmen, İsla-mî terbiye ve duygudan tamamen mahrum bu zatın kom-şularına karşı takındığı tavır, beni epeyce düşündürdü...

Gözlerimin önüne İslâm büyüklerinin, dindar insanların komşularına ve komşu haklarına karşı gösterdikleri hassa-siyet geldi. O zaman daha iyi anladım ki insanlar ne kadar ilerlerse ilerlesinler, nerede tahsil görürlerse görsünler din duygusunun yerini hiç bir fikir ve felsefe ile doldura-mazlar.

Bir cem'iyetin Avrupa tahsili görmüş, bu sebeple de halk tabakasına karşı örnek hayat yaşayan nümûne insanlar seviyesine çıkmış olan münevver insanları, çevresine karşı bu derecede anlayışsız ve haşin davranırsa, geride-ki halk topluluğunu siz düşünün...

Hâlbuki İslâm büyükleri numune hayatlarını yaşarlar-ken, gerideki halk topluluğuna karşı gösterilmesi lâzım ge-len örnek ahlâkî hareketleri büyük bir titizlikle göstermiş-ler, yaşayışlarıyla

onlara en güzel dersi vermişlerdir.

Meselâ; İslâmın örnek insanlarından Bayezid-i Bestâmî Hazretlerini düşünün. Yıkadığı çoraplarını güneşte kurutmak için asmaya yer ararken, arkadaşı başucundaki elma fidanını göstererek «bu ağacın dalına asınız.» demek istiyor. Bayezid-i Bestami Hazretleri, «hayır» diyor, «komşumun müsaadesini almadan ağacından faydalanamam.»

Bu sefer bahçe duvarına çakacakları bir çiviye göstererek «buna as» diyorlar. Bayezid Hazretleri büsbütün hid-detleniyor:

«— Bahçe sahibi komşumuzdan müsaade aldınız mı kî, duvarına çivi çakmakta tereddüt göstermiyorsunuz?»

Diyerek yaş çoraplarını ellerinde kurutmaya karar veriyor ve yanındakilere şunları söylüyor:

«— Komşumu rahatsız ederek Ahirette Cehennem ateşinde yanmaktansa, çoraplarımı ellerimde kurutarak dünyada güneş ateşinde yanmayı tercih ederim.»

Evet, aziz okuyucu! Bayezid-i Bestami Hazretleri öyle Avrupa tahsili falan da görmemişti ama komşuları ondan namütenahi emin ve memnundular. Çünkü o İslâmı biliyor ve yaşıyordu.

Ya İmam-ı Azam Hazretlerine ne dersiniz? Alacağını istemek için gittiği komşusunun duvarına ayağından çamur sıçradığını görünce, büyük bir heyecan ve telâşla hemen duvardaki lekeleri gidermekle uğraşırken ödünç verdiği parayı da istemekten vazgeçerek derin bir mahcubiyetle geri dönüyor.

İşte sadece İslâmı bilenler ve onu nefislerinde yaşayanlar içtimaî hayatımızı böyle tanzim ediyorlar, numune hayatlarını böyle yaşıyorlardı.

Risale-i Kuşeyri'de İbrahim Edhem Hazretleri diyor

ki:

«— Kudüs Şerifde'ki muallâkta olduğu söylenen taşın gölgesinde uyuyordum. Rüyamda iki melek geldi, biri diğerine: «Bu yatan kimdir» diye sordu. O da «İbrahim Edhem» deyince «hâ şu, senelerdir çalışarak yükseldiği makamdan aşağı düşen zat mı?» dedi. Bu sefer öteki «indi ilâhîdeki makamından neden sukut etti?» deyince de şu cevabı verdi:

«— Komşu bakkal'dan hurma almıştı, o sırada bakkalın hurmasından bunun paketinin içine bir tane sıçradı, onu alıp tekrar bakkalın hurma sepetinin içine atmadı, böylece üzerine komşu hakkı aldı, ondan..»

ibrahim Edhem diyor ki:

«— Uyanır uyanmaz hemen bakkala koştum, hurması¬nı iade ederek helâllaştım ve tekrar aynı yere gelerek uy¬kuya daldım. O gece yine evvelki gibi melekler geldiler ve konuşmaya başladılar, bu sefer diyorlardı ki:

«— İnd-i ilâhîdeki makamına tekrar yükselen İbrahim mi bu uyuyan?»»

Evet, aziz okuyucu; değil âhiretimiz dünyadaki huzur ve saadetimiz de ancak İslâm'a ve müslümanlığımıza bağ¬lıdır. Polissiz, zabıtasız, mes'ud ve memnun bir dünya an¬cak ve ancak din ile dindarlığımızla mümkündür. Gerisi boş lâftan ibarettir.

SÜT VE SU

CEMİYETİMİZDE Dinin, sadece Âhiret saadetini kazan-dıran inançlar manzumesinden ibaret bir müessese ol-duğunu iddia edenler türedi.

Bunlar, (bize din lâzım değil, dünya lâzım) diyorlar. Huzursuz dünyalarında dinin dışında, emniyet, asayiş ve huzur arıyorlar. Çok muhtaç oldukları huzur ve sükûnu dinin dışında bulmak için gayret sarfediyorlar.

Biz onlara diyoruz ki:

«— Boşuna çırpınıyor, çabalıyorsunuz. İslâmsız asa-yiş, huzur ve doğruluk bulamazsınız. Değil âhiretimiz: dünya saadetimiz dahi dine ve dindarlığımıza sıkı sıkıya bağlıdır. Bu, hem ferdler, hem de milletler için böyledir.»

Bunu isbat etmek, hiç de zor bir şey değildir. Günlük hayatımıza şöyle bir göz atmak yeter de artar bile...

Gazetelerde okumuşsunuzdur; sütçünün biri aldığı fiata süt satarak zengin olup apartman yaptırmış!

Peki, nasıl oluyor bu iş?

İnsan aldığı fiata süt satarsa, değil apartman yaptır-mak; yaptırdığı apartmanları satmak zorunda kalır. Ama bu sütçünün ki biç de böyle olmuyor. Çünkü o aldığı safi süte bol miktarda su karıştırıyor, bizlere süt yerine su sa-tıyor. Ve hem de müşterilerini aldatarak kazandığı bu gay-ri meşru parayla da apartmanlar dikiveriyor.

Daha garibi, en modern silâh ve cihazlarla mücehhez zabıta teşkilâtı da bu kadar aşikâr aldatmaların önüne ge-çemiyor.

Aslında geçemez de!...

Çünkü polis hiç bir zaman insanın kalbine ve vicdanı-na nüfuz edemez. Onun yeri daima meydanlar ve karakol-lardır. Hâlbuki suç işleyen insan karanlık köşelerde ve ücra yerlerde işler; bu vaziyeti de polisin ruhu bile duy-maz. İşte bu sırada onu gören, bilen, duyan birine şiddet-le ihtiyaç vardır; o da din duygusundan, «Allah görür,» inancından başkası olamaz.

Bu nokta o kadar mühim ve yine o kadar da aşikâr ki, uzun uzadıya düşünmeye bile ihtiyaç yoktur.

«Bize din değil, dünya lâzım» diyenlerin, vicdanından din duygusu-nu, «Allah görür» inancını söküp aldıkları sütçünün hali meydanda... Polise yakalanmadığı müddetçe, seni, beni süt yerine su satarak aldatmaması için hiç bir sebep yok!

Geliniz bir de kalbinde ve vicdanında din, imân, Al-lah, Peygamber inancı tamamen yer tutmuş bir sütçünün durumunu tedkik edelim:

Bir gece Hazret-i Ömer (R.A.) asayişi kontrol için ge-zerken aniden durakladığı bir evin önünde anne ile kızı arasında geçen şu mealdeki bir konuşmayı dinler:

Anası:

«— KIZIM, yarın satacağımız süte biraz su karıştır.» diyordu. Kızı:

«— Anne, Halîfe süte su karıştırılmasını yasak etme-di mi?» diye soruyordu: Anası:

«— KIZIM, senin de düşündüğüne bak! Gecenin bu saatinde Halifenin nereden haberi olacak, o şimdi yatağın-da tatlı uykusunu uyuyor, bizi göremez!» mukabelesinde bulunuyordu.

Bu sefer (kız anasına şu tarihî ve ebedî hakikati ihtar etmekten kendini alamadı:

«— Anne, Anne!.. Halife uykuda uyuyor da haberi yoksa Allah da mı uykuda? Onun da mı haberi olmayacak? Hilemizi insanlardan saklayabiliriz ama her şeyi görüp bi-len Allah'dan nasıl gizleyebileceğiz?»

Aziz okuyucu, işte bütün mes'ele burada. «İnsanlar uyuyabilir ama Allah uykudan münezzehtir ve onun naza-rında hiç bir suç gizlenemez.» Demek, din insanların kalbi--ne öyle bir polis teşkilâtı koyuyor ki, onlar ne uyur, ne de gözlerinden herhangi bir suçun gizlenmesi mümkün olur.

Şu kadarcık bir mukayeseden sonra (dinin dünyayı intazama koyamayacağını, sadece âhiret saadetini kazan-dırdığını) zanneden iddiacılara soralım:

— Meydanlardaki polis mi? Yoksa vicdanlarındaki polis mi?

Hangisi daha müessirdir? Dünyamızın huzur ve asa-yişini hangisi daha iyi korur?

Kalbinden ve vicdanından din duygusunu, Allah inan-cını söküp aldığınız şu sütçünüzle diğerini mukayese ede-bilir misiniz? Mâneviyatsız insanın daha mutemed biri ola-cağını halen iddia edebilir misiniz?

Evet biz tekrar ediyoruz:

«— Dünyayı isteyenler dindar olmaya, dindarlara saygı göstermeye mecburdurlar: Emniyet ve huzur ancak din île teessüs edebilir...»

* *

DÜNKÜLER VE BUGÜNKÜLER

HADİS-İ Şeriflerde - meâlen:

«— Mü'minler ayrı ayrı kalıpta yaşayan tek bir ce-sed gibidirler. Bir mü'minin bir uzvu ağrıdığında, diğer â'zası o acıya nasıl iştirak ederse, bir mü'minin başına ge-len felâket veya sefaletten dolayı da diğer mü'min aynı şekilde ızdırab duyar, elem hisseder.» buyurulmuştur.

Ancak, mü'minin kardeşinin üzüntü ve kederlerine ciddî olarak iştirak edebilmesi için dinî duygusu kuvvet-li, îmânı sağlam olması şarttır. İmân kuvvetinden mah-rum bir Müslüman, kendi menfaatinin dışında Müslüman kardeşlerinin meselelerini çok uzaktan ve gayr-î ciddî ola-rak takib eder.

BİR MİSÂL:

Gazetelerde okuduk. Kanserli hastalara yardım cemi-yeti, hastahane köşelerinde inleyen muzdarip insanlar için sazlı - sözlü kadınlı - kızlı bir eğlence gecesi tertip etmiş, gereken sıhhi malzeme ve tıbbî müdahalenin temini için muhtaç olunan parayı ancak bu suretle elde edebilmiş. Yâni bunlar, kendi anladıkları mânâda, içki masalarında keyf ve neş'elere gark olacaklar ki, ızdıraptan kıvranan boynu büküklere yardım etsinler. Esasen Dernek, bunu iyi anlamış olacak ki, bol bol eğleneceklerini vâdettiği böyle bir gece tertib etmek yolunu seçmiş!

Manzara ne kadar acı? Bir tarafta kan-ter içinde inle-yen muzdarip insanlar, diğer tarafta bu zavali çaresizlere karşı asla duygulanmayan, merhamet ve şefkatin bir zer-resini dahi hatırına getirmeyen mâneviyatsız zevkçiler..

Bu durum karşısında insan, «İslâm ne kadar iyi, Müs-lümanlık ne kadar güzel» demekten kendini alamıyor; is-ter istemez şuurlu Müslümanların birbirlerine karşı gös-terdikleri alâka ve taşıdıkları samimiyet, gözlerimizin önünde canlanıyor.

Risale i Kuşeyri'de okuduğumuza göre; İmam'ı Sırrı Sakatı:

o— Bîr defa sevinçle Elhamdülillah, dedim, otuz senedir onun günahını afv ettirmek için üzüntü ile istiğfar ediyorum» diyor.

«— Nasıl olur yâ İmam?» diyorlar. «İnsan Allah'a hamd ettiği için günaha mı girer ki, otuz senedir bunun affi için tevbe ediyorsunuz?»

Hazret-i İmam bunun sebebini şöyle anlatıyor:

«— Bağdad Mescidinde «Müslümanların derdleri ile dertlenmiyen bizden değildir.» Hadîs-i Şerifini okuttuğum sırada dışarıdan bîr adam girdi. Nefes nefese yanıma ge-len şahıs, Bağdad çarşısında büyük bir yangının çıktığını, her tarafı yakıp yıktığını, bütün Müslümanların servetini kül edip göğe savurduğunu söyledikten sonra ilâve etti; «Senin dükkânına hiç bîr şey olmadı!» Ben de diğer dükkânların kül olmasına rağmen benimkinin kurtulmasına se-vindim ve «Elhamdülillah» dedim. İşte otuz senedir - ha-tırladıkça - utandığım ve affettirmeye uğraştığım «Elhamdülillah budur. Çünkü o anda bütün Müslümanların başına gelen bu umumî felâketi hiçe sayarak sadece nefsimi düşünmüş ve benim dükkânım kurtulduktan sonra başka-ları isterse yerle yeksan olsun demiş oldum, hâlâ bu ha-reketimin verdiği pişmanlık içinde istiğfar ediyorum ve Cenab-ı Haktan beni sadece nefsimi düşünen Müslümanlardan eylememesi için dua ve niyazda bulunuyorum.» Evet aziz okuyucu, bütün imkânlarını sadece nefesine hasreden, bir yaralı parmağı sarmayıp, şahsî hayatından başka bir Müminin durumu ile alâkadar olmayan sözde Müslümanları bâzan toprak dahi kabul etmiyor. İnsanlara ibret olsun diye dışarı fırlattığı bile oluyor: Bundan dola-yıdır ki, İmamı Sırrı Sakatı Hazretleri, cenazesinin dostla-rının bilmediği bir yere gömülmesini istiyor. Soranlara da şöyle izah

ediyor:

«— Eğer İslâm'ın müşterek dâvası ile alâkalanmayan sadece şahsını ve nefsinı düşünen biri isem, ibret olsun diye toprak beni dışarı atar da dostlarımlın yanında rezil olurum; bunun için bilinmeyen bir yere defnime arzulamak-tayım.»

*

ALLAH'IN ŞAHİDLERİ

RESÛLULLAH (SA.V.) Efendimiz, Ashabı ile otururken, biraz ilerideki yoldan bir cenazenin geçtiği görüldü. Tabutun içindeki cesedin kime aid olduğunu öğrendikten sonra, Ashab-ı Kiram bu mevta hakkında şöyle konuştular: «— İyi adamdı, İslama sımsıkı bağlı, Sünnet-î seni-yeyî asla ihmal etmez; komşuları ile daima iyi geçinirdi; hele şahsî dostu hiç yoktu; her şeyi din ile ölçerdi; dinin-den olmayanlarla asla menfaat ve iş birliği yapmazdı...»

Ashab-ı Kiramdan hiç biri, bildiğinin aksini konuşmak ihtiyacını duymadan gayet açık ve samimî olarak bu cena-ze bakında kanaatlerini söylediler; hemen hepsi de Mukaddesatına bağlı, şuurlu bir Müslüman olduğunda ittifak ettiler.

Bütün bu konuşmayı baştan sona kadar dinleyen Re-sûlullah, en sonunda şu tek cümle ile sohbeti tamamladı: «— Vacib oldu!»

Ashab-ı Kiram, bu «vacib oldu» kelimesinden pek bir şey anlamamışlardı.

Ne vacib oldu? Kime vacib oldu?

Fakat işin sonunu beklemeyi tercih ettiler.

Bir müddet, sonra aynı yerden geçen bir başka cena-zenin hakkında da böylesi konuşmalar oldu. Ancak bu se-ferki konuşmalar, evvelki gibi müsbet değildi; Çok yakın-dan tanıdıkları bu adam hakkında Ashab, hiç de iyi şahid-lik etmiyorlardı:

«— Bunca zamandır İslama bir hizmeti dokunmadığı gibi, Müslümanlara zarar vermekten de geri kalmayan mu-zır bir adamdı.» diyorlardı.

«Hele komşuları ile hiç iyi geçinmezdi; çünkü ölçüsü menfaati idi, nerde menfaatini görürse şahsiyetini ve inan-cını orada hemen feda etmekten asla çekinmezdi.» diye ilâve ediyorlardı.

Hazır bulunan Ashab bu adam hakkında kötü not ver-diler; lehine konuşan olmadı.

Resûlullah (S..A.V.) ise âdet üzere yine evvelki gibi tek kelime ile konuşmayı bağladı:

«— Vacib oldu!»

Nihayet Hazreti Ömer (R.A.) dayanamıyarak: «— Yâ Resûlellah, evvelki cenazenin lehinde konuş-tuk, tek cümle ile «Vacib oldu» buyurdunuz; bunun aley-hinde konuştuğ, yine tek cümle ile «Vacib oldu» buyurdu-nuz. Bunun hikmetini bildirilmişiniz.» dedi. Efendimiz:

«— Anlatayım yâ Ömer!» dedi.

«— Siz evvelki cenazenin komşuları, lehinde şahidlik yaptığınızı görünce «vaciboldu.» dedim. Çünkü hüsn-ü şe-hadetiniz sebebiyle ona Cennet vacib oldu. Bu adam için de aynı şeyi söyledim; çünkü aleyhindeki şehadetiniz se-bebi ile buna da Cehennem vacib oldu.» Buyurdular. Sözü-nün burasında Allah'ın resûlu şunları söyledi:

«— Ölçüsü din olan sizler, yer yüzünde Allah'ın şa-hidlerisiniz. Cenab-ı Hak İslâmî ölçülerle yaptığınız bu şa-hadetinize göre hükmeder, Cennetini veya Cehennemini ona göre tâyin ve tahsis eder.»

Kalblerde ve vicdanlarda İslâmın hâkim olduğu devir-lerde, Müslümanların aralarında komşu kavgaları, eş-dost geçimsizlikleri gibi dünyamızın tadını kaçıran huzursuzluk-lar pek olmuyordu. Çünkü, o devirlerde Müslümanlara İslâ-mî ruh tam telkin ediliyor, halkın dinî duyguları geliştiri-lerek Allah ve Resulünün söylediklerine tam bir bağlılık vücuda getiriliyordu. Bu sebeple de komşularının, hakkın-da yapacağı şahidliğe fevkalâde kıymet veren şuurlu Müs-lüman daha hayatta iken onların kalblerini kazanmak, on-ları darıltacak hareketlerden kaçınarak hakkında iyi şahid-lik yapmalarını temin etmek mecburiyetini duyuyordu. Na-sıl duymasın; çünkü komşuları Allah'ın yer yüzünde şahid-leri idi. Onların şehadetleri bir ferdi ya Cennete veya Ce-henneme götürüyordu.

Aziz okuyucu! İslâmın polissiz, zabıtasız temin ettiği bu asayiş, bu nizamı başka bir fikir sistemi ile temin et-mek mümkün mü?

Dinsiz dünya saadeti arayanların kulakları çınlasın!.

ANNE HAKKI

SON dakikalarını yaşayan bir hastanın (şehadet) getirmemesini kötü mânâya yoran bir kadın, Resûlullah Aleyhisselât-ü Vesselama müracaat ederek:

«— Kocam son anlarını yaşayan bir hastadır; bir müddetten beri yanında şehadet getiriyorum, dili durduğu için o, bu şehadet kelimesini söyleyemiyor, Kelime-i şehadeti getiremeden ölür diye korkuyorum; buna bir çâre bul Yâ Resûlellah, dilinin tutulması sona ersin de Kelime-i Şehadeti getirsin.» dedi.

Resûlullah Efendimiz bu hastanın sıhhatli zamanında ki hareketlerini hayatlarını sordu:

«— Kocanın yaşadığı hayat nasıldı? Müslümanlığı sadece iddia halinde mi idi, yoksa inandığının icaplarını yerine getirir, İslâmı fiilen yaşar mı idi?»

Kadın:

«— Yâ Resûlellah» dedi. «Kocamın Müslümanlığı öyle iddiadan ibaret bir Müslümanlık değildi. İnandığının icaplarını tamamen yerine getirir, İslâmın emirlerini nefsinde eksiksiz olarak tatbik etmeye gayret ederdi. Dinin haram kıldığı fiillerden şiddetle kaçındığı gibi, kötü bir alışkanlığı da yoktu.»

Bu sefer Resûlullah Efendimiz:

«— O halde sen git annesini çağır.» dedi.

Bir müddet sonra Huzur-u Risalet'e giren yaşlı bir kadın:

«— Ben Alkama'nın anasıyım, çağırılmışsınız geldim, Yâ Resûlellah» dedi.

Efendimiz ona sordu:

«— Oğlun Alkama'dan memnun musun? Evlâdlık vazifesini yerine getiriyor mu idi, yoksa sana karşı itaatsizlikte mi bulunuyordu?»

Kadın evvelâ biraz durakladı, halinden belli idi ki, öz evlâdına karşı bir kırgınlığı, küçük de olsa bir dargınlığı vardı.

«— Hayır, Yâ Resûlellah dedi. Oğlum çok iyi, bana karşı itaat ve hürmette kusur etmezdi.

Nedense bu saygı-sı onu evlendirdinceye kadar devam etti. Hele son günler-de ailesinin sözüne bakarak bana karşı tutum ve tavrını iyice değiştirdi. Bu yüzden kalbimde oğlum Alkama'ya karşı bir kırıklık vardır.»

Üzgün ve yaşlı annenin bu ifadesinden işin iç yüzünü anlıyan Resûl-i Ekrem Efendimiz, Ashab'ına odun toplaya-rak büyük bir ateş yakmaları için emir verdi. Kadın merakla sordu:

«— Ateşi ne için yaktırıyorsun Yâ Resûlellah?» — Efendimiz cevap verdi: «— Oğlun Alkama'yı yakmak için?» «— Neden yakmak itiyorsun Yâ Resûlellah?» «— Çünkü, karısının teşvikiyle anasını darıltıp, aile-sinin haksız vesvesesi ile veli nimetini küstürenleri Ce-nab-ı Hak Cehennemini şiddetli ateşinde uzun müddet yakacaktır. Sen hakkını helâl etmezsen Alkama da aynı şiddetleki azaba dûçâr olacağından, ben burada o'nu dün-ya ateşi ile yakayım da Cehennemin o şiddetli azabından kurtulsun.»

Bu sözleri ile annenin merhamet ve şefkatini harekete getirmeyi düşünen Resûlullah, nihayet kırıgın ve dargın anneden şu sözleri duyar:

«— Yâ Resûlellah, ben hakkımı helâl ediyorum, ciğerpâre yavrumun ne dünyada, ne de âhirette ateşte yanmasına, azap çekmesine gönlüm razı değil.»

Anne'nin oğluna hakkını helâl etmesi üzerine Resul-i Ekrem Efendimiz, Ashabdan Bilâl-i Habeşî ve Selman-ı Fa risi ile birlikte diğer zevatı Alkama'nın yanına göndere-rek:

«— Gidin bakın Alkama'nın dilindeki bağ çözüldü mü?» diyor.

Ziyaretçiler evin önüne geldiklerinde Alkama'nın (Eş-hedü en lâilâhe illellah) diyerek şهادet getirmeye başla dığını işitiyorlar.

Son sözü şهادet kelimesi olan Alkama'nın cenaze-sinde hazır bulunan Resûlullah, mezarlıkta Müslümanları ikaz ederek aile sözü ile Ebeveynini darıltanların kelime-i şهادetten mahrum kalabileceklerini beyan buyurdu...

**

ALLAH'IN VARLIğI

İMAM-ı Âzam Hazretleri zamanında Şu Dñnyayı idare eden bir Allah'ın varlığını akıllarına bir tñrlñ sıđıŐtıramayan tabiatperestler vardı. ,

Bunlar, Hazret-i İmam'la sık-sık mñnakaŐa ederler ve her seferinde de mađlñb dñŐerlerdi. Bu yñzden çok kızdık-ları Hazret-i İmam'a bir gñn kılınçlarını çekerek hñcum et-mişlerdi:

İmam-ı Âzam gayet vakur ve soğukkanlı olarak:

«— Durun bakalım durun; evvelâ kılınçlarımızı kınına koyun; sonra Şu sualime cevap verin; yapacağınızı ondan« sonra yapın» dedi.

Tabiatçılar hep birlikte:

«— Sñyle bakalım, ne imiş sualin,» dediler.

İmam-ı Âzam Hazretleri Őñyle konuştu:

«— İçi dñkñlecek derecede yñk dolu bir gemiyi, denizin dağ gibi dalgaları çevirmiş, her taraftan da Şiddetli rñzgârlar esiyor. Bu dalgalara ve sağdan soldan vuran bu kadar Şiddetli rñzgâra rağmen gemi, durmadan yoluna de-vam ediyor; hem de hedefinden hiç ŐaŐmadan gidiyor. Da-ha garibi, bu geminin kaptanı da yok? Ne dersiniz?»

Tabiatçılar hep bir ağızdan itiraz ettiler:

«— Hayır, bu sñyledikleriniz asla olamaz! Dalga va-puru batırır; rñzgâr hedefini deđiŐtirir; hele kaptansız bir geminin ilerlemesi ise tamamen imkânsızdır; buna asla inanamayız!»

İmam-ı Âzam Hazretleri bu sefer dedi ki: «— Sñbhanallah, kñçñk bir geminin Şu basit engeller arasında hedefini ŐaŐırmadan ilerlemesini imkânsız görñyor, inanmıyorsunuz da; Şu koca dñnya gemisinin bu ka-dar azamet ve dehŐetine rağmen, kendi kendine gece ve gñndñzñnñ ŐaŐırmadan yoluna devam ettiğine nasıl inanı-yorsunuz? Bunu bir tñrlñ anlamıyorum? Halbuki dñnyanın gidiŐindeki sñr'at muvazenesindeki isabet, kñçñk bir va-purla kıyas edilemeyecek kadar azametli ve ibretlidir.»

Bu cevap onları dñŐñndñrdñ ve sonra kılınçlarını kını-na koyarak:

«— Çok doğru sñylñyorsun ya İmam, dñŐñnebilen in-san için bu kadar bile kâfidir» dediler ve

tabiatçılıktan hep birlikte vaz geçtiler.

Darısı bizim tabiatçılara olsun inşaallah.

İmam-ı Şafî Hazretlerine sordular ki:

«— Allah'ın varlığına delilin nedir?»

Dedi ki:

«— Dut yaprağıdır! Tadı, rengi, kokusu ve nihayet maddesi birdir. İşte bu bir tek maddeden koza böceği yer,

İpek yapar; koyun yer, et ve süd olur; geyik yer, misk yapar; arı yer, bal yapar..

Tadı, rengi, kokusu, nihayet maddesi bir olduğu hal» de, tek cins yapraktan bu kadar çok çeşitli eşya yaratan kimdir? Şüphesiz bunu ancak Allah halkeder; başka birinin yapması mümkün değildir!..»

*'

ÂLİMLER VE HAKİMLER

MEŞHUR İslâm Hukukçusu Übey bin Kâb ile Halife Hazret-i Ömer (R.A.) arasında bir dâva vardır, ikisi de haklı oldukları kanaatındalar.

Ü-bey bin Kâb, Medine kadısı Zeyd bin Sabit'e müracaat ederek:

«— Halifeden davacıyım, dâvamıza bak ve kimin haklı olduğunu ayırd et» diyor.

Bu müracaat üzerine kadı Zeyd bin Sabit bir dâvetîy ile Halife Hazret-i Ömer'i derhal mahkemeye çağırıyor ve:

«— Hakında şikâyet var! Kur'an namına seni mahkemeye çağırıyorum» hitabında bulunuyor, Mü'minlerin Halifesi koca Ömer (R.A.) davetiyeyi alır almaz hemen yola düşüyor; Kuran nâmına çağırıldığı mahkemeye giriyor.

«— Yâ Emirel mü'minin, buyurun, şu yakınımın gelin!» diyor.

Bu davete Halife hiddetleniyor:

«— Bana yakınında yer gösterişini, tarafgirliğinin ilk alâmeti olarak kabul ediyorum. Kur'an nâmına hükmeden hâkimin vazifesi, Halifeye hürmet değil, Kur'an'ın emrine riayettir! Kuran'ın emri ise, hâkimin huzurunda Halife ile her hangi bir şahsın asla farklı olmadığıdır. Sen ise beni davacının bulunduğu yere değil de, kendi yanına çağırıyor-sun.. Bu ne hal?»

Halifenin bu derece hiddet ve gazabına rağmen, hâkim Zeyd bin Sabit gayet sakin ve mütebessim «anlatayım, yâ emîrel mü'minin» diyor.

«— Sana yakınımda yer gösterişim, tarafını tutacağımdan dolayı değildir. Çünkü, Allah'a ve ahiret gününe imânı tam olan bir hâkimin taraf tutmasına imkân yoktur. Seni yakınımın şunun için çağırdım: Vereceğim hükümlerin âhirette beni mahkûm etmemesi için azâmi derecede dikkatli olmaya mecburum. Bunun için de ifade alırken, şikâyet edileni en yakınımın çağırıyorum; suallerime cevap verirken göz ucu ile de hareketlerini yakından tâkib ediyim de suçlu hâlet-i ruhiyesinde olup olmadığını daha sağlam olarak tesbit edeyim; maksadım budur!

Bu cevaptan çok memnun olan Halife, ellerini kaldırmak:

«— Yâ Rabbi, diyor. Görüyorsun ya, ne ben Halife'yim diye hususî bir muamele istiyorum, ne de senin kitabınla hükmedenler Halifeden korkarak iltimas etmek düşüncesini taşıyorlar; hâkimlerine

baskı yapan devlet reislerinden olmadığım için, sana ne kadar hamdüsênâlar etsem azdır.» diyerek şu Hadîsi Şerifi okuyor:

«— İnsanlarda iki sınıf var ki, onlar iyi olurlarsa bütûn insanlar iyi olur; onlar kötü olurlarsa bütûn insanlar kötü olurlar; Onlar da (âlimlerle) (âmirler) dir.»

(Sadaka Rasûlullah.)

Mev'iza kitaplarında buna benzer bir başka vak'a da-ha nakledilir:

Bir Yahudi ile Hazret-i Ali'nin (R.A.) dâvası var. Hak-kın kimin tarafında olduğunu tesbit için, günün Halifesi Hazret-i Ebubekir'e (R.A.) müracaat ederler.

Yahudi evvelâ razı olmak istemezse de İmam-ı Ali'nin «İslâm adaletinde iltimas olmaz» diye teminat vermesi üzerine muvafakat eder ve HALİFE-İ MÜSLİMİN Hazret-i Ebubekir'in huzuruna girerler.

Yahudiye ismi ile hitab ederek yerini gösteren Halife, Hz. Alî için:

«— Buyurun yâ Ebel Hasan!» diyerek Yahudinin yanına geçmesini işaret eder.

Fakat bu sırada yüzünde üzüntü ve teessür alâmeti görülen Hazret-i Ali'ye sorar:

«— Yahudi'nin yanına geç, dediğim için mi kızdın Yâ Ali?»

İmam-ı Ali cevap verir:

«— Hayır, der. Hasmım olan Yahudi'yi ismi ile çağırdığınız halde, bana benim en hoşuma giden künyemle hi-tab ettiniz de, iltimas gibi geldi, ondan.»

Bu manzara karşısında Yahudi hemen Müslüman olur.

**

KULA İTAAT

ACAİP, hem de öyle acaip bir asırda yaşıyoruz ki, ya-şadığı din dışı, gayri meşru hayata ana - baba'sının en küçük bir müdahalesine bile asla razı olmayan evlâd-lar; işledikleri cinayetler, yaptıkları hırsızlıklar, tecâvüz ettikleri namuslar ve hattâ ana baba katilliklerine kadar giden daha binlerce tüyler ürpertici sabıkaları ile gazete köşelerini sütun sütun doldururlarken; bu tip âsi evlâdların tam karşısında olarak da, İslâmî hayatı noksansız ola-rak yaşamak, dinin emirlerini harfiyyen yerine getirmek, ana - babaya da hürmette kusur etmemek imân ve azmin-de olan gençlerin gittikçe çoğalışı da gözümüzden kaçmı-yor.

Ancak burada dikkatimizi çeken şu oluyor:

Evvelkiler bir türlü ele avuca sığdıramadıkları, alkolik olduğu kadar da kozmopolit olan meşin ceketli âsi çocuk-larından yaka silkip, bunların hayatlarından üzüntü ve nef-ret duydukları gibi, berikiler de İslâm'ı evvelâ nefislerinde yaşamak sonra da millet hayatında yaşatmak aşk ve az-minde olan bu imanlı ve itaatli çocuklarının mücahidce hayatlarından pek memnun olmuyorlar gibi hattâ çocukla-rının en çok saygı duyup hürmet gösterdiği, dinin ana - ba-baya itaat müessesesini göstererek: (sözünden çıkamaz-sın, emirlerime karşı gelemesin) diye imanlı yavrularının hizmet ve mücahede azmini kırıp faaliyet sahasını daralt-tıkları bile görülüyor.

Bu durum karşısında insan «kimi bulamaz kimi de bi-lemes» demekten kendini alamıyor.

Ebeveynin çocuklarını kâinatla ilgili bir İslâm ve imân dâvasının öncüleri iken, böylesi aziz bir yoldan alıp evvel-kine nisbetle çok âdi ve değersiz olan şahsî hayata âdeta hapsetmeleri, milletler arası umumî bir santral hükmünde iken küçük bir telefon kulübesi haline düşürüp millî ve di-nî meselelerle alâkalarını koparmaları ve bu hareketlerine de Dinin vâz'ettiği ana - babaya itaat mecburiyetini me-haz ve delil olarak göstermeleri, İslâm mücahîdlerinden Sad bin Ebi Vakkas'ın hâdisesini hatırlatıyor.

İslâm bayrağının izzetle dalgalanmasında en büyük şeref hissesine sahip olan Sad'a Uhud'da Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz:

«— At yâ Sad, anam babam sana feda olsun» diyecek kadar itibar edip takdir buyurmasına rağmen, İslâmı ilk kabul ettiği günlerde bakınız anası onu ne kadar kötülü-yor, nasıl tehdit ediyor:

«— Oğlum! Asırlardır devam edegelen dedelerinin di-nini terkederek, kimsenin bilmediği, itibar etmediği bir dine girmekle, komşularımızın yanındaki itibarımızı, hay-siyetimizi ayaklar altına aldın. Ya bu yeni girdiğin dini ter-ke ederek babanın eski dinine tekrar dönersin, yahut da şu sıcak kumların

üzerinde ekmek yemeyip, su içmeden gün-lerce bekler, açlıktan ölürüm de halk sana (anasının kati-li, dini için anasının ölümüne razı oldu) diye bağırır.»

Bu ağır tehdid karşısında Sâ'd girdiği dinin doğrulu-ğunu, meşgul olduğu dâvanın ehemmiyetini uzun uzadıya anlatmak isterse de anasının kulağına girmemesi üzerine çelik îmanli Sa'd son sözünü şöyle söyler:

«— Anne anne, bilmediğinden dolayı tamiri gayri ka-bil bir hataya düşmekte sin: Bu hataya beni de ortak et-meye hakkın yoktur. Değ il senin bir defa ölümün, benim basımdaki saçları mın sayısınca ruhum olsa, hergün biri-ni alsalar, değ il imânımdan vaz geçmek, histerimin zerre miktarı da olsa zayıflamasına bile asla razı değ ilim.»

Bu hadise üzerine LOKMAN süresindeki Âyet-i Kerî-me nazil olarak mealen: «Ana babanın dine aykırı olma-yan emirlerine itaat edilmesinin vacip olduğu, İslâmîyete muhalif istek ve arzularına ise itaat edilmeyip, fakat yu-muşak bir lisanla red edilmesinin lüzumu» bildiriliyor.

Sonra Resûlullah Efendimiz de «Allah'a isyan olan yerde kula itaat olmaz» buyurarak Âyet-i Kerîmenin hük-münü sarahata kavuşturuyor.

BEDDUA

NİCE ata sözlerimiz vardır ki, kimi Âyet mânâsı, kimi de Hadîs meali olarak dillerimizde dolaşır. İşte bunlardan biri de (Ulu sözü tutmayan ulur.) vecizesidir. Hem Âyet, hem de Hadîs mânâsına uygun olarak pek doğru bir sözdür. Hele sözü tutulmayan bu ulu insan, herhangi bir yaşlı adam veya komşulardan bir ihtiyar değil de, Ana -Baba ise, iş büsbütün feci ve söz dinlemeyenin akibeti tamamen endişe vericidir. Çünkü, Cenab-ı Hak çeşitli sebep-lerle başkalarının dualarını reddetse bile, Ana - Babanın dualarını kolay kolay reddetmiyor: Evlâdları hakkında yaptıkları gerek hayırlı gerek hayırsız dualarını, niyazlarını kabul ediyor; bu sebeple de ebeveyninden «beddua» alan gençler bâzan da zamanla felaket ve belâlara mâruz kalıyorlar. Gerçi çoğu bu felâket ve musibetin, kalbini kazanmadığı Ana - Baba'sının duasından geldiğini bilmiyor; fakat bu bilmeyiş, onu müstehak olduğu tokattan kurtarmıyor. Bu sebeple de bâzan malına, bazan da itatsız evlâdın bizzat canına arka arkaya darbeler iniyor, silleler üst üste yağıyor.

Gerek günlük hayatımızda gerekse Mev'iza kitaplarımızda anlattıklarımızı te'yid eden vak'alardan bana en çok tesir edeni, hafızamdan el'an silinmeyen (hasta Ana'nın oğlu için yaptığı beddua) dır ki, hâlen tesiri altındayım de-sem mübalâğa etmiş sayılmam.

Bilhassa itaatsiz evlâdların ibretle okumalarını arzu ettiğimiz hâdise şöyle cereyan eder:

Gencin biri orta halli bir geçime, nâmerde muhtaç ol-mayacak kadar da bir dirliğe sahipken, daha çok kazanmak, daha fazla servet yapmak, şuna buna sahib olmak hırsı ile uzak memleketlere çalışmaya gitmek istiyor. İstiyor ama, durumu müsait değil, yaşlı olduğu kadar da hasta olan bir anası var; ona bakmak, onu dört duvar arasında hasta ya-tağında ızdırabı ile basbasa bırakmamak mükellefiyetinde...

O, cefakâr anası kendisinin senelerce beşiğini nasıl salladı, kirlettiği çamaşırlarını yıkadı, sütü ile besleyip ümitle nasıl bağına bastı ise, en azından o da hiç olmazsa o kadar alâka göstererek, vaktiyle yapılan iyiliklerin karşılığını şimdi iade etmek borcunda idi; fakat o bu mükellefiyetlerinin hiç birini yapmadı. Aklına koymuştu bir defa, daha çok kazanacak, daha lüks bir hayat yaşıyacaktı. Bu hırs ona evlâtlık vazifesini unutturmuştu.

Anası ona:

— Oğlum, beni bu halde bırakıp nereye gideceksin, gel bu sevdadan vaz geç, hem de namerde muhtaç olma-yacak kadar ekmeğimiz var; şunun şurasında benim üç günlük ömrüm kaldı; ben seni bu hale getirinceye kadar bunca ezâ va cefalarına tahammül ettim; âhir ömrümde sen de benim birkaç günlük zahmetime katlan da beni şu kara toprakların altına verdikten sonra istediğin yere git.» diye

yalvardıysa da genç bir defa aklına koymuş, «ille de gideceğim» diye ısrar eder.

Anası bu sefer:

«— Oğlum ulu sözü tutmayan ulur, istersen git,» diyerek hayır dua etmiyeceğini haber verir.

Hasta, bîtab anasının bunca ısrarına rağmen bir gece habersizce evi tenkeden itaatsiz evlâd, bir müddet gurbet ellerinde dolaşıp, bir çok memleket gezdikten sonra, bir gece yarısı tanımadığı, bilmediği bir köye gelir; köy halkı uykuda olduğundan misafir olacak yer bulamayan genç, camiye girer, bir köşede duran halıları üzerine çekerek uykuya dalar. Rüyasında hasta anasını şu vaziyette görür:

«Yatağın etrafını kediler, köpekler sarmış, komşuların getirdiği ekmek kırıntılarını tavuklar gagalamış, süt kâse-sini kediler devirmiş.» Artık gözleri tamamen görmez olan perişan ana kapının her açılışında: «Oğlum, sen mi gel-din?» diye sayıklarken nihayet tahammülü bitiyor, yorga-nın altından güç belâ çıkarabildiği ellerini semâya doğru açarak:

«İlâhî oğlum, sen beni âhir ömrümde nasıl perişan ettiysen, Allah da seni öyle perişan etsin, benim gibi se-nin de iki gözün elinden alınsın da anlayasın insanlığın ne demek olduğunu» diyor.

Anasının bu duası karşısında korku ve heyecan içinde uyanan genç, camiin kapısından gürültüler geldiğini işitir; kulak vererek dinler ki, durum feci...

Meğer o köye eskiden beri müthiş bir hırsız dadanmış, ahırlardan inekleri, öküzleri, evlerden yatakları, yor-ganları, camilerden de halıları kilimleri defalarca çalıp gö-türmüş, girmediği ev, çalmadığı eşya kalmamış âdeta..

Geceyi gündüze katarak uzun zamandan beri bu hırsızın peşine düşen köylüler: «Nihayet yakaladık» diye ko-nuşuyorlarmış... «Bizi görünce kilimlerin içine saklanıyor, ama, nafîle, ne yapsa kurtulamaz artık» diye diş biliyor-larmış...

Biraz evvel anasının yaptığı duayı hatırlayan genç, «kabul oldu galiba» diye düşünürken, hızla içeri giren köy-lüler, kendisini yakaladıkları gibi ite kaka köy meydanına götürüyorlar; daha evvel canı yanan mal ve eşya sahipte-rinin kimi kafasına kimi gözüne vura vura gözlerine kara su indirerek kör ediyorlar... Vücuduna inen her darbeye:

«— Vurun, vurun, ulu sözü tutmayan hakikaten ulur-muş» diye mukabele eden genç, şöyle konuşuyormuş:

«— Kader âdil, siz zalim'siniz; çünkü kader anama karşı evlâdlık, vazifesini yapmadığım suçumdan dolayı be-

ni cezalandırıyor; siz ise, hiç haberim olmayan hırsızlıktan dolayı bana işkence ediyorsunuz.»

Evet, bana kaderi soran aziz okuyucu, kader dâima âdildir; işlediğimiz suçtan dolayı bizi cezalandırır; asla zulmetmez. Ya bu suç ana - babaya karşı işlenmiş ise, ka-der hükmünü kolay kolay Âhiret'e bırakmaz; Ebeveyne is-yanın cezasını çoğu zaman işte böyle dünya'da yine kul-lar eli ile verir. Fakat;

«Hak Teâlâ kul intikamını yine kul ile alır.

Bilmeyen cahil o'nu kul kendi yaptı sanır.»

MÜCEDDİDE İTİRAZ

BİR Hadis-i Şerifde haber verildiğine göre, Allah Celle ve Âlâ, her yüz sene başında bir Müceddid gönderir ve bu Müceddid, o günün müslümanlarının ihtiyacına göre hareketini tanzim eder; zayıflayan dinî bağları takviye etmek, gafilleşen halk topluluğunu dikkate ve şuura kavuşturmak gibi vazifesini yaparak halkın muhtaç olduğu dinî cereyanı teessüs ettirdikten sonra hizmetinin mükâfatına kavuşmak için kendisi buzur-u ilâhiye gider, fakat dâvasını geride yetiştirdiği imanlı mücahidler devam ettirirler.

İşte İmam-ı Gazali bu müceddidlerden biridir. «İhya-ül-Ulum» u bugün dahi büyük bir takdirle okunmaktadır. Ancak, her müceddidin karşısında bir kaç müterizin bulunması öteden beri âdet olduğundan, Gazali'nin, bu itirazcıların içinde biri vardı ki, zehir zemberekti doğrusu. Gazali'nin en büyük ve en kıymetli eseri olan «ihya-ül ulum» u, değil okumak; evinde, kütüphanesinde dahi bulundurma'nın büyük günah olduğunu iddia ediyor, içinde «Resulü Ekrem'in Sünnetine aykırı hükümler var» diye diretiyordu. Hattâ bu iddiasına o günkü halkı da inandırmış olacak ki, kucak kucak toplattırdığı İhya-ül Ulumları bir odaya depo ettirmek imkânını dahi bulmuştu. Artık muhitte tek İhya-ül Ulum kalmadığına kani olunca, bir gece yatsı namazından sonra cemaate kararını açıkladı;

«— Yarın sabah namazına erken geliniz, hep birlikte kitapların bulunduğu depoya gidecek ve içinde sünnete muhalif hükümlerle halkı dalâlete sevkeden bu bid'at dolu eserleri yakacağız,»

Muhitin âlimi olarak tanınan bu zat, şimdiye kadar halk üzerinde kazandığı itibarına dayanarak tasavvurunu gerçekleştirmek üzere geldiği evinde, kitapları nasıl yaka-cağı plânını düşünerek uyuya kaldı. Az mı uyudu, çok mu uyudu; girdiği rüya âleminde Nur yüzlü iki genç gelerek:

«— Biz Rasûlullah'ın jandarmasıyız, seni götürmeye geldik, gitmemekte İsrar edersen zorla götüreceğiz, kalk bakalım.» dediler.

İtiraza zaman bırakmadan da apar topar mescide getirdiler. Bir de ne görsün! Bakar ki, mihrabda Resûlullah Aleyhissalâtü Vesselam Efendimiz iki yanında Ebûbekir, Ömer, Osman, Ali (Radiyahü anhüm) oturmuşlar, karşı-larında İmam-ı Gazali ile konuşuyorlar. Birden şaşırان muarızını da yanlarına çağırıyorlar.

İmam-ı Gazalî Hazretleri elindeki «İhya-ül Ulum» u Resûlullah'a uzatarak şöyle konuşuyor:

«— Ya Resûlellah, bu İhya-ül Ulum'u âcizane ben yazdım ve içinde sünnetine aykırı bir ifadede bulunmadım sanıyorum; bu kardeşimiz ise İhya-ül Ulumda Resûlullahın Sünnetine aykırı hükümler var, diye etrafta şayi ettir halkın gece - gündüz okuyup istifade ettiği eserleri bir odaya depo ettirerek yarın sabah yakmaya karar verdi. Lütfen bir nazar buyurun Sünnetinize aykırı, yanlış bir ifa-de

kullandığım cümle varsa tashih buyurun; ben de. yaptığım hatadan dolayı tevbe istiğfar edeyim.»

Bu sözlerden sonra Gazali şöyle devam ediyor: «— Eğer sünnetinize uymayan yanlış bir ifade yoksa,, bu kardeşimizden davacıyım, iftira edenlere vurulan dayağın buna da vurulmasını istiyorum.»

İhya-ül Ulum'u şöyle bir gözden geçiren Resûlullah Ebubekir'e o da diğerlerine vererek hepsi de tedkik etti-ler ve Sünnete aykırı bir hüküm bulunmadığına karar ver-diler. Bu durumda müfteri olduğu sabit olan mûterize da-yak vurmak üzere ayağa kalkan Hazret-i Ömer, bir kaç kır-baç vurduktan sonra, Ebubekir'in (R.A.)'şöyle bir teklifi ile karşılaştılar:

«— Yâ Resûlellah, gerçi bu kardeşimiz kitapda olma-yan bir hatanın varlığını iddia etmişse de, maksadı yine Sünnetinizi korumaktır, niyeti doğrudur, izin verirsiniz bu; kadarı kâfidir, affedelim.»

Efendimiz kendisine âid olan hakkını helâl ettiğini,, gerisini Gazali'nin bileceğini ifade ettiler. Gazali'nin de muvafakati üzerine Hazreti Ömer'in (R.A.) elinden kurtu-lan ve cüz'i İlmine güvenerek bir müceddidi itham eden muarız, mescidden çıkıp gitti.

Sabah namazında cemaat'ın beklediği muarızın şid-detli basta olduğu haberi duyuldu. Ziyaretçiler sırtında sim-siyah kamçı izlerinden muzdarip bulunduğunu, geceki' vurulan kamçıların ciğerlerine kadar tesir etmiş olduğunu hayretler içerisinde müşahade ettiler.

Sıhhatine kavuştuktan sonra tevbe istiğfar ederek «ihya-ül Ulum» u okumaya başlayan Hoca efendi, bu va-dide o kadar ilerledi, ki, kısa zamanda İhya-ül Ulum'a şerh-ler, haşiyeler yazacak kadar yükseldi. Bu hikâyesini de yazdığı eserlerine kaydeledi.

Bir rivayete göre, âhir ömründe kamçı izleri yeniden açıldığından, «vefatı, Müceddide itirazı yüzünden yediği kamçılar sebebi ile oldu» dediler.

CEBELE

HER şeyin değerini tesbit için bir ölçü kullanmaktayız; altını mihenge vurur, hakikisini, sahtesini bu ölçü ile ayırırız. Gazı litre ile ölçeriz; manifatura için de metre kul-lanırız. Diğer birçok maddelerin değerini kilo ile tartarak tesbit ederiz.

Peki, bütün bu maddi eşyanın değerini tesbit için bir ölçü vardır da, maddeden çok daha üstün olan insanın de-ğerini tesbit için neden bir ölçü olmasın,

Vardır elbette!

Mühim olan, bu ölçünün ne olduğu, hangi inançdan mülhem bulunduğudur.

İslâmî hayatın yaşandığı milletlerde ve devirlerde ce-miyet olarak, insanı değerlendirme ölçüsü yaşanıyor ve bi-liniyordu. Bugünkü hayatımız ise, bize böyle bir ölçü ver-mediyğinden ferdi er idrakleri ile buldukları yahut muhitin telkini ile benimsedikleri ölçüyü kullandıklarından, insan değerini tesbit eden asıl ölçü kaybolmuş, birinin ölçüsüne göre iyi olan bir insan, bir diğeri-nin ölçüsüne göre kötü sayıldığından, millet hayatında ittifak yerine ihtilâf, vahdet yerine ayrılık yerleşmiştir.

Bu ölçü tesbitini, üzerinde durmaya değmeyecek kadar küçük ve değersiz bir mes'ele sanmayınız. Maddeyi öl-çüsüz olarak kullanmak cemiyet hayatını ne kadar başı bozukluğa ve anarşiye götürürse, insanlarla teşrik-i mesaî etmek alış veriş yapmak, akrabalık etmek gibi hayatî mes'eleler de bu ölçüsüzlük içinde cereyan ettiği takdirde, İslâmî hayat alt-üst olur; iyilerle kötüler müsavi muamele-ye mâruz kaldıklarından, müsait zemin bulan mikroplar gibi kötüler ve kötülükler gittikçe çoğalır.

İslâmî ölçü, hayatın bütün safhasını içine alır ve İs-lâm bu sabit ölçüsü ile kötülere ve kötülüklere hayat hak-kı tanımaz.

Büyük insan kim, küçük insan kim? Kendisiyle teşrik-i mesai edilmeye lâıyk olan kim, olmayan kim? Kiminle ak-rabalık edilir, komşu olunur, iş yapılıp ortaklık edilir; ki-minle edilmez? Bütün bunlar İslâmî ölçü ile tesbit edilir.

Gerek serveti, gerekse mevkisi oldukça göz kamaştı-rıcı olan Gassan kabilesi reisi Cebele henüz kabul ettiği îslâmın icaplarını yerine getirmiş olmak için Kâbe'nin etra-fında diğer müslümanlarla birlikte tavaf ediyordu. Bu ara-da ayağı yalın, başı açık bir fakir, tavaf esnasındaki sıkı-şıklıktan sendeleyerek Cebele'nin ayağına bastı. Bunu ken-disi için büyük bir hakaret telâkki eden Cebele, fakir ada-mın özür dilemesine meydan vermeden olanca kuvveti ile yüzüne bir tokat aşketti ve

arkasından vurduğu tekmelemlerle de kimsesiz adamı oradan uzaklaştırdı.

Bu kimsesiz ve zayıf adamın şikâyeti üzerine Halife-i Müslimin Hazret-i Ömer (R.A.) huzuruna çıkarılan Cebele, büyük bir hazımsızlık içinde şöyle konuşuyordu:

«— Evet ya Emirelmüminin, ona bir tokat vurdum. Ve peşinden de uzaklara, yuvarlanıncaya kadar tekmeledim. Çünkü o; bunu hak etmişti. Fakir ve perişan hali ile benîm gibi koca bir kabile reisinin ayağına basacak kadar yanıma sokulmak cüretinde bulunmuştu.»

Hazret-i Ömer sordu:

«— Senin, yanına yaklaşılmayacak kadar büyük, şu köylünün de tekme tokatla hakarete uğrayacak kadar küçük olduğu hangi ölçü ile belli Cebele?»

Bu sefer, Gassan kabilesi reisi olduğunu, yüksek aileden bulunduğunu, azîm servetin ve memleket çapında şöhretin sahibi olduğunu ileri süren Cebele'ye Hazret-i Ömer, şöyle cevap verdi:

«— Cebele, Cebele! bu saydıklarının hiç biri sana za'yıfları tokatlamak, tekmelemek imtiyazı sağlayamayacağı gibi, yanına yaklaşılmıyacak kadar da büyük insan olduğuna asla delil olamaz. İnsan değerlendirirken kullandığın bu ölçü kof olduğu kadar da bâtıldır. Bizim ölçümüz sadece dindir. Bir insan ne kadar dindar ise, o kadar aziz ve şerefli insandır. Dinine, mukaddesatına ne kadar bağlı, İslâmî emirleri ne nisbette yerine getiriyor, dinî bayatı ne kadar yaşıyorsa, o nisbette ve o kadar büyük o kadar iyi, her türlü iş birliğine o ölçü ile lâyıktır. Bizim bu ölçümüzde izzet ve şerefleri - sizinki gibi - muayyen bir kaç kişiye inhisar ettirmek yoktur. İslâmî hayatı yaşayan her ferd, bu izzet ve şereften dindarlığı nisbetinde hissedardır. Değer ölçümüz sadece dîndir.»

Hz. Ömer İslâmî ölçüyü böylece müslümanlara 14 asır evvel ilân etmiş oldu.

Bugünün müslümanları bu ölçüyü unutmamalı, hayatlarında karşılaştıkları her insanı ve hâdiseyi bu İslâmî ölçü ile değerlendirip hükümlerini ona göre vermelidirler. Komşulukta, akrabalıkta, beraber işbirliği yapmakta hep bu islâmî ölçü hakim olmalı, dinini diyanetini çoktan unutmuş islâmî mes'elelere tamamen yabancılaşmış, sadece şahsi menfatını ölçü yaparak her şeyi bu zaviyeden kıymetlendirmeye başlamış kimselerle teşriki mesâiye tenezzül edilmemelidir. Şuurlu müslümanlar hayatın her safhasında dâima tercihe şayan olmalıdır.

NASIRLI ELLER

DEDELERİMİZİN üç kıt'ada at oynatarak cihan imparatorluğu kuracak kadar ülkeler fethedip, beldeler zap-tettiği günlerdeki adalet ve muvaffakiyetlerinin dinden geldiğini, İslama sımsıkı sarıldıklarından muzaffer oldukla-rım söylemek istemiyenler, bugünkü şu bir avuç toprağın içinde gerileyişimizin yegâne sebebinin, din olduğunu İsrarla iddia etmek istiyorlar.

Dinin (D) sini bilmeyen, fakat itham ve iddiadan da asla geri kalmayan bu biçârelere göre, dinde bir lokma bir hırka felsefesi vardır; Müslümanlar sırtlarına bir hırka, midelerine de bir lokma buldular mı, yan gelip yatarlarmış, başka çalışmak ihtiyacı duymazlarmış.

Daha garibi, bu tembellik de Müslümanlara dinlerin-den gelirmiş... İddia bu!

Şurası muhakkaktır ki, İslâmı bilmeyen, dinin ruhuna vâkıf olmayan, yahut kasıtlı olarak böyle yalanlar ortaya atan bu gibi câhil veya fâsid insanların iddialarının bizce bir değeri yoktur. Çünkü, bizim dinimize sımsıkı sarılma-mız onların teşvikiyle olmadı ki îmanımızın sarsılması da onların tevb itliyle olsun...

Ancak, burada mühim bir nokta, dikkatimizi çekmek tedir. Şöyle ki: Her insanın, İslâmî eserleri takib edip, va'zlar dinleyerek, yakasını bu nevi bâtil iddialardan, kur-taracak seviyeye çıkması mümkün olmadığından, çoğu za-man bu tip bâtil iddialar, okuma - yazma bilmeyen, dinî ma-lûmatı bulunmayan, halk tabakalarında müsait zemin bulur ve mukabil bilgisi olmayan Müslümanlar, İslâm'da çalışmayı teşvik eden bir müeyyide yoktur da, Müslümanlar ondan» geri kalıyorlar zannına kapılarak, din aleyhinde (maazal-lah) yanlış 'bir düşünceye saplanır, münafıkça sarkıtılan bir oltanın zehirli iğnesine farkında olmayarak takılır.

Bu düşünce ile mevzuumuzla alâkalı, Rasûlullahın (S.A.V.) bizzat kendisinden sâdir olan bir vak'ayı . burada nakletmeyi münasip gördük. «Bir dane-i hakikat bin bat-man yalanı yakar» kabilinden onların bir sürü bâtil iddia-larına karşı bu vak'a bir tek hakikatli cevap olarak kâfi ge-ler kanaatindeyiz.

Biliyorsunuz ki, İslâm'dan evvel yağmacılık, vurguncu-lukla geçmen o günün çölde yaşayan insanları Müslüman-lığı kabullenip, imânları kemâle erince, dinlerinin haram kıldığı yağmacılık, vurgunculuk gibi âdi kazançları birer birer terk ederek belâlından; alın teri ile kazanmayı düşün-düler. Bu sebeple de sulak arazide bulunanlar toprakların» değerlendirerek sebze ve meyva yetiştirmeye başladılar. Fakat İslâm'dan evvel toprakla uğraşmanın âdi bir iş oldu-ğu kanaati onlarda hâlen devam ettiğinden, gönülsüz çalı-şıyorlardı. Bu yüzden de işçilerin verimi az oluyordu. Bu köylülerden biri bir gün, Rasûlullah'ın yanına gitti. Ashabı ile musafahalaşmak âdeti olan Rasûl-i Ekrem, namazın ar-kasından herkesle musafahalaştıktan sonra sıra köylüye geldi. Rasûlullah'a karşı

fevkalâde hürmetinden dolayı mübarek elini sıkmaktan çekinen köylü, nihayet Rasûl-i Ekrem'in (S.A.V.) uzattığı elini hürmetle tuttu, muhabbetle sıkarak musafahalaştılar.

Fakat köylünün kalbinde bir eziklik meydana geldi.

Din onu o kadar hassaslaştırmıştı ki, dayanamıyarak Rasûlullah'tan şöylece özür dilemekten kendini alamadı:

«— Yâ Resûlallah! Toprakla uğraşmaktan yarılarak na-sırlanan kaba ve sert ellerimle mübarek ellerinizi sıktım incitti isem özür dilerim, toprakla uğraşarak yaşayan bir köylünün kabalığını müsamaha ile karşılayınız.»

İslâmdan evvel hayatlarını vurup kırmakla devam ettiren sert tabiatlı haşin köylülerin din sayesinde kazandıkları bu hassasiyeti takdir ve tebessümle seyreden Rasûlullah, köylünün imân kuvvetinden doğan bu mahcubiyetini, pırıl pırıl akan göz yaşları ile seyrederken, nasırlaşmış o kaba ve sert elleri tekrar muhabbetle tuttu ve sevgi ile yeniden sıkarak gözlerinin içine baktığı köylüye şu tarihî hadîsini irâd buyurdu:

«— Bu eller öyle eller ki, onları hem Allah hem de Allah'ın Resulü sever, çalışan şerha şerha yarılan eller muhteremdir. ALLAH bu muhterem elleri yakmayacaktır.»

Aziz okuyucu! Bundan sonra ne oldu biliyor musunuz?

Rasûlullah'ın çalışarak şerha şerha yarılan ellerin muhterem olduğunu ve cehennem ateşinin böyle çalışan elleri yakmayacağını söylemesi üzerine, sevincinden âdetâ çocuklaşan köylü, koşa koşa gittiği köyünde başına toplanan köylülere Rasûlullah'ın (S.A.V.) söylediklerini bir bir anlattı.

Daha evvel toprakla uğraşmanın âdi bir iş olduğu ka-naatinde olduklarından dolayı şevksiz ve isteksiz çalışan köylülere bu sefer, yeniden bir can ve heyecan geldi. Kendileri kısa zamanda kalkındıkları gibi, muhitin sebze ve meyve ihtiyacını da gayet ucuz fiyatla karşıladılar. Kendi kendilerine kalsalardı bu şevksiz çalışmaları ile bir lokma bir hırkaya razı olacaktardı ama, Allah'ın Rasûlünün çalışana ve çalışmaya verdiği değeri görünce eski hareketsizliği tamamen atarak gayretlerine birdenbire hız verdiler ve bir ibadet hissi içinde çalışmaya başladılar.

Demek ki, «Müslümanlara tembellik dinlerinden geliyor» sözü tamamen yanlıştır ve bizi dinimizden soğutmak gayesini güden bir iftiradan başka bir şey değildir.

İYİLİK ÜZERİNE

RESÛLULLAH Sallallahu Aleyhi Vesellem Efendimizin haber verdiği göre; bizden evvelki ümmetlerden' üç arkadaş gurbete giderler. Yolda yağmura tutulan bu arkadaşlar, ormanlık içindeki mağaraya sığınarak, yağmurun dinmesini beklerler. Ancak yağmurun gittikçe şiddetlenmesi üzerine karşıdaki kayaya düşen bir yıldırım, büyükçe bir kaya parçasını yuvarlayarak mağaranın ağzına sıkıştırır. İçlerinden biri:

«— Allah Celle ve Â'lâya yalvaralım, şimdiye kadar yaptığımız iyiliklerin en riyasız, en ihlâslısı hangisi ise onun yüzü suyu hürmetine bizi kurtarmasını dileyelim» der.

Bunun üzerine biri ellerini açarak şöyle yalvarır: «— Allah'ım, sence malûm olduğu üzere, ben anne ve babama itaatte kusur etmemeye azamî gayret sarf ederdim, hattâ onların yemeklerini yedirip, istirahatlerini temin etmeden, ne ben, ne ailem, ne de çocuklarım sofraya oturabilirler.

Bîr gün ben dağa oduna gittiğimden geç gelmiş, bu yüzden de yemeklerini hazırlayınca kadar uyudukları için, ayakuçlarında uyanınca kadar beklemiştim. Niha-yet şafak vakti uyandılar, ellerimle yemeklerini yedirdim. Sonra beri de çocuklarımla akşam soframıza oturdum. Eğer anama, babama bu itaatimin, senin yanında bir kıy-meti varsa, onun hürmetine şu kayayı mağaranın kapısının-dan uzaklaştır.»

Bu sırada bir gürültü olur; bakarlar ki, koca kaya yerinden oynamış, fakat açtığı aralıktan dışarı çıkılacak gibi değil...

Sıra ikincisine gelir; o da ellerini kaldırarak şöyle yalvarır:

«— Yâ İlâhî, sen biliyorsun ki, ben amcamın kızına gönlümü kaptırmıştım. Onu elde etmek için ne kadar pa-ralar vaat etmişsem de bir türlü muvaffak olamamıştım. Nihayet bir kıtlık geldi, herkes açlıktan perişan bir halde iken, benim işlerim çok iyi gidiyordu. Bir de baktım, bir türlü elde edemediğim kız, kendi ayağı ile evime geldi; fa-kirlik onlara da pençesini atmıştı, aile fertlerinde perişan-lık başlamıştı. Nihayet bana teslim olduğu takdirde yüz altın vereceğimi söylemiş ve razı da etmiştim. Senelerdir peşine düştüğüm, arzuma muvaffak olacağım sırada kız bana: «Vicdanım razı olmayarak teslim oluyorum, Allah'tan kork ve benim yüz akıma dokunma» dedi. Ben de verdiğim altınları bağışlayarak dokunmadan fakirlikten perişan hal-de bulunan ailesinin yanına gönderdim.

Eğer benim yaptığım bu iyilik sence bir değer taşıyorsa şu kayayı buradan uzaklaştır.»

Bu sefer kaya ikinci defa yerinden kımıldar, fakat açtığı aralıktan çıkılacak gibi değil...

Sıra üçüncüye gelir, o da ellerini kaldırarak şöyle yalvarır:

«— Ey Allah'ım, biliyorsun ki, vaktiyle ben çok zengin—dim. Çalıştırdığım işçilerin paralarını akşamları terleri ku—rumadan verirdim. Bir akşam amelenin biri hak ettiği yev-miyesini almaya gelmedi, ben de bunun parasını ayrı olarak çalıştırdım, senelerce sonra yevmiyesini isteyen işçiye «Şu tarlalar, şu atlar, ve şu koyun sürüsü, senin paranın kazan-dığı servettir, hepsi de senindir, al» dedim. İşçi inanmadı, benimle alay mı ediyorsun dedi. Ben de hayır, hepsi senindir diyerek, hepsini ona terkeyledim. Bu doğruluğum senin indinde bir değer taşıyorsa şu kayayı buradan uzaklaştır.»

Bu sefer mağaranın ağzında bir gürültüdür kopar, dev gibi yerleşmiş olan koca kaya paldır küldür yuvarlanarak bir anda gözlerden kaybolur.

Evet aziz okuyucu! Ana-babaya itaat etmek, ne pahasına olursa olsun onları darıltmamaya gayret etmek, işçi—nin fukaranın hakkını gözetmek, hele namus ve ırzı muhafaza ederek hainlik düşünmemek kadar Allah indinde mak—bul bir amel düşünülemez.

Müminler bu üç nokta üzerinde, azamî hassasiyeti göstermeye devam etmelidirler.

**

KAZANAN VE KAYBEDEN

İNSANLARIN kimi yoklukla kimi de varlıkla imtihan olurlar; kiminin güzellikle kiminin de çirkinlikle imtihan oldukları gibi...

Onun için, yokluğa düştüğümüz zaman «İmtihandır geçer» diye sabrederken, varlığa kavuştuğumuzda da şımarıp, geçen dar günlerimizi unutmamalıyız. Her ikisinde de sabır ve şükür etmesini bilmeli, verilen nimetleri, edilen ilâhi ikramları takdirde gaflete düşmemeliyiz.

Hadis kitaplarında bizi dikkate, şuura ve geçmişimizi unutmamaya davet eden ibretli kıssalar vardır. Bunların en uyandırıcı olanlarından biri de kel, kör ve alaca yüzlü üç adamın macerasıdır.

Hâdis-i Şerifte haber verdiği göre: Allah-u Teâlâ imtihan için ayıplı, kusurlu üç adama bir melek gönderdi. İnsan kıyafetindeki melek, evvelâ yüzü alacalı adama gelerek:

«— Şu dünyada muradın nedir?» diye sordu.

Alaca yüzlü Adam:

«— Yüzümdeki şu alacaların kaybolması, suratımın güzelleşmesidir.» dedi.

Melek hemen yüzünü mesnetti, yüzü tertemiz parlamaya başlayan adama tekrar sordu.

«— Hangi malı çok seversin?»

O da deveyi çok sevdiğini söylemesi üzerine, on aylık gebe bir deve verip, «Allah bereketli eylesin» diyerek oradan ayrıldı.

Sonra başı kel olan adamın yanına gelen melek ona

da:

«— Şu dünyada muradın nedir?» diye sordu. O da:

«— Güzeli, gür saç muradımdır» dedi. Melek o'nun da başını mesnetti, bir anda gür saçlı bir delikanlı oldu. Hangi malı çok sevdiğini sorunca da, ineği çok sevdiğini söylemesi üzerine, bir gebe inek verdi ve «Allah bereketli eylesin» diyerek oradan da ayrılıp gözleri âma olan adamın yanına

geldi.

« Şu dünyada muradın nedir?» diye sordu.

O da muradının gözlerinin açılması olduğunu söyledi. Melek bunun da gözlerini meshedince hemen açıldı. Bu da koyunu sevdiğini söyledi. Melek buna da çok döllü bir koyun vererek «Allah bereket versin» deyip oradan ayrı İdi.

Kısa zamanda deve ile inek yavruladı, koyun kuzuladı, derken birinin vadiyi dolduracak devesi, diğerinin bir başka çöle sığmıyacak kadar ineği, üçüncüsünün de kırları kaplayacak kadar koyunları oldu.

Artık âzâlarındaki noksanlıklardan kurtuldukları gibi, yokluğu da kapıdan kovmuşlardı.

Neden sonra melek eski kıyafetiyle tekrar gelerek yüzü alacalı adama şöyle müracaat etti:

«— Fakir bir adamım, yoluma devam edecek kuvvetim

kalmadı, rengini ve cildini güzelleştiren Allah için bana bir deve ver de, onunla evime yetişeyim.»

Eskiden alaca, fakat şimdi güzel yüzlü adam:

«— Verecek olduktan sonra isteyen çok» dedi. Bunun üzerine melek:

«— Ben seni tanır gibi oluyorum, sen eskiden alaca yüzlü fakir bir adamdın, halk senden iğrenirdi. Sonra Allah senin yüzünden bu çirkinliği giderdi, böyle zengin eyledi.» dedi.

Alaca yüzlü adam:

«— Hayır, bu mal bana babamdan miras kaldı» dedi.

Bu sefer melek «Yalan söylüyorsan Allah seni evvelki haline iade etsin» diyerek oradan ayrıldı.

Kelin kıyafetine girerek onun yanına geldi. Evvelkine söylediği gibi ona da söyledi. Bu da öteki gibi cevap verdi. Melek buna da «Yalan söylüyorsan Allah evvelki haline iade etsin» dedi.

Oradan da ayrılarak kılığına büründüğü âmânın yanına geldi:

«Yolcuyum, fakirim, evimde çocuklarım perişan. Gözlerini açan Zat hakkı için bana bir koyun verirsen onunla gıdalansr, açlıktan kurtulurum» dedi.

Âmâ şöyle cevap verdi:

«— Ben eskiden kördüm ve fakirdim. Cenabı Kak ba-na gözlerimi ihsan ettikten sonra fazla olarak da beni zengin eyledi. Bunların hepsi Allah'ın ihsanıdır.. İsteddiğini al, dilediğini bırak. Sürü benim değil senindir.»

Melek buna şu cevabı verdi:

«— Malın senin olsun, bu bir imtihandı, sen kazandın. Allah senden razı oldu. Arkadaşların kaybetti. Allah'ın gazabına uğradılar!»

Allah namına olmayınca yapılacak bir iyilik veya işlenecek bir hayırda, insanın hareket noktası Allah rızası olursa, onu bu iyiliğe sevkeden müessirin sadece din duygusu olduğu görülürse,, ancak bu hayır makbul ve bu hareket muvaffak olur. Hattâ «insanın muvaffakiyeti yalnız ihlâsı nisbetinde, samimiyet ve ciddiyeti derecesindedir» dense, bu söz hiç de mübalâ-ğalı sayılmaz.

Imam-ı Gazali Hazretleri Allah namına hareket eden ihlâslı bir adamın kuvveti ve muvaffakiyeti ile, menfaati namına hareket eden, fakat bu hareketini Allah içinmiş gibi gösteren ihlâssız, riyakâr bir adamın kuvvet ve muvaffakiyetini göstermek istediği bir hikâyesini (ihyâül Ulûm)unda şöyle anlatır.

Vaaz ve nasihatten mahrum bir köy halkı, gittikçe boğuldukları cehalet çamuru içinde çırpınıp dururken,köyün kenarındaki bir ulu ağaca çaputlar bağlayıp, boncuklar takarak göklere doğru uzanan bu selvi ağacından dertlerine deva borçlarına edâ ummaya başlarlar.

Evlenemeyen kızlar, çocuğu olmayan gelinler, derdinden bir türlü kurtulamayan senelik hastalar hep bu ağaca koşarlar, bağladıkları rengârenk çaputları, kestikleri horoz-dan kurbanları ile dertlerinden kurtulup, muradlarına ere-cekleri inancına saplanırlar... Hattâ bacasından duman eğri çıkan adam bile doğruca bu ağaca koşup rüzgârın istikâ-metini değiştirmesini ister.

Köyün yaşlılarından biri, Resûlullah, altında gölgelendi, diye Ashabın sık sık ziyaret ettiği bir ağacı Hazret-i Ömer'in kestiğini bir vaizden duyduğunu ifade ile bu hareketlerin dine aykırı olduğunu, ağacın insana ne fayda ne de zararı dokunabileceğini anlatmak isterse de; kimsenin dinlememesi üzerine, baltayı eline alarak ağacı kesmek üzere yola çıkar.

Birden karşısında bilmediği, tanımadığı biri peyda

olur:

«— Vazgeç bundan, âlemi sen mi İslah edeceksin» diye mani olmak ister. Yaşlı adam:

«— Ben âlemi İslah için değil, Allah rızası için keseceğim bu ağacı» derse de; meçhul adam ille de mâni ol-mak ister. Bu arada kucak kucağa birden kapışırlar ve baltalı olan daha ilk fırsatta hasmını yere yatırarak göğsüne çöker.

Meçhul adam, ağacı kesmezse her gün yastığının altı-na bir altın koyacağını söyleyerek, kendisini bir hamlede yere yatıran hasmını razı eder.

Ağacı kesmekten vazgeçen adam, her gün yatağının altında bir altın bularak sesini çıkarmaz. Bir müddet sonra altınlar gelmez olur. Yastığın, yatağın arasını ne kadar ka-rıştırırsa da bir şey bulamaz, altınların kesilişine canı sıkı-lan adam tekrar baltayı kaptığı gibi ağacın yolunu tutar.

Yine aynı yerde aynı meçhul şahısla karşılaşır, tekrar, keserdin, kesmezdin derken kendine güvenen adam, meç-hul şahısa bir hamle daha yapar, yapar ama, bu sefer ken-dini tüy kadar hafif hisseder. Daha evvel bir hamlede yık-tığı adam bu defa bir çuval gibi onu yere rahatça yatırarak üzerine çıkar. Bu sefer yerdeki hayretler İçinde sorar:

«— Yahu geçen defa sen çok zayıf, ben ise seni bir hamlede yere yıkacak kadar kuvvetli îdim, bu sefer nasıl oldu böyle?»

Meçhul şahıs o zaman söyleyeceğini söyler:

«— Geçen sefer sen bana hücum ederken Allah na-mına hücum ediyordun, halkın putperest olmasına sebep

olan ağacın kesilmesine mânî olmak istediğimden dolayı beni yıkıyordun. Şimdi ise, evvelki gibi Allah namına de-ğil, menfaatin namına hareket ediyorsun, her gün yatağının altına konan altınların niçin bugünlerde konmadığına kıza-rak hücum ediyorsun. Allah namına hareket eden adam kuvvetli olur, ama Allah namına imiş gibi gösterip, menfa-ti namına hareket eden asla öyle değil! O, şeytandan bile zayıf olur, işte ben şeytanım, seni bir hamlede samimiyet-sizliğinden dolayı yıktım» diyerek oradan kaybolur.

BİR MUKAYESE

BİRGÜN şehid ve gaziler diyarı Çanakkale'nin Çardak kasabasına gitmiş, Gazi Yakub Bey Camiinde kıldığıımız öğle namazını müteakip cemaatla tatlı bir sohbet yapmıştık. Bu sohbette Müslümanların yana yakıla anlattıkları bâzı hâdiseler, «Dünyada huzur ve saadet isteyenler din-dar olmaya mecburdurlar; dünya ancak din ile huzura, re-faha kavuşur» şeklindeki inancımı yeniden takviye etti. Bir defa daha inandım ki, değil sadece âhiretimizin, ömrümüzü içinde tükettiğimiz şu fâni dünyamızın dahi neşesi, zevki, huzuru ancak insanlardaki din duygusu imân hissi ve Allah korkusu ile tahakkuk eder. Gerisi lâf-ü güzaftan ibarettir.

Biraz evvel Gazi Yakub Bey camiinde aynı safta omuz omuza namaz kıldığımız Lâtif Ağa bu sohbetimizde diyor-du ki:

«— Allah korkusu, Peygamber sevgisi gibi imânî meziyetlerden mahrum bir komşum var. Benden binmek için

beygirimi istedi. Köydeki bir akrabasını ziyarete gidecekmiş. Hayvana yük vurmamasını tenbih ederek beygiri tes-lim ettim. Meğer yolda hasta beygire götüremeyeceği ka-dar da yük vurmuş, köye varmadan bir yokuşta beygir de çatlayarak ölmüş.»

Aziz okuyucu! Görünüşte küçük bir beygir vak'asının bile içinde muazzam bir imân mes'elesinin yer aldığını mü-şahede etmekteyiz. Eğer Lâtif Ağanın beygirini istiyen bî-namaz komşuda din duygusu, Allah korkusu. Cennet - Ce-hennem inancı hareketlerine müessir olacak derecede kuvvetli olsaydı, sadece binmek şartı ile emaneten aldığı hayvana, sahibinin haberi olmadan gizlice yük vurmıyacak ve yarı yolda hayvanı çatlatmıyacaktı.

Şimdi İslâmın bütün ihtişamı ile insanların vicdanlarında ve ruhlarında hükmünü icra ettiği devirlerden bir yap-rak açalım ve bir de o günkü Müslümanların hareketlerini tetkik edelim.

Meselâ, İbnül Mübarek Hazretleri emaneten aldığı bir hayvana binerek Şam'a müteveccihen yola çıkmıştı. Yol ke-narında bekleyen yakınlarından biri kendisine bir mektup uzatarak bunu Şam'daki akrabasına götürmesini istedi. Dünya hayatında; âhirette hesap sorulacağına bütün ruh-u canı ile inanmış olan bu dindar zat, uzatılan mektubu dahi almadı ve üzerinde taşıyamayacağını da ifâde ederek se-bebini soranlara şu şekilde izahatta bulundu:

«— Ben bu hayvanı emânet alırken sahibine sadece kendi ağırlığımı taşıtacağımı, başkasına âid her hangi bir şey yüklemeyeceğimi söyledim. Binâenaleyh, sahibinin ha-beri olmadan hayvanın

üzerinde bir mektup dahi olsa taşımam; Cenab-ı Hakk'ın emanete hıyanet etmek suçundan beni cezalandıracağından korkarım!»

Evet aziz okuyucu, hüküm senin... İşte İbnül Mübârek adında bir Müslümanın hareketi ve işte Lâtif Ağanın beygir çatlatacak mâneviyatsız komşusu... Biri bir mektub dahi taşıyor, diğeri gizlice hasta hayvanı çatlatacak kadar yük vurmaktan çekinmiyor? O, neden öyle? Bu niçin böyle? Dinin sadece âhret saadeti temin ettiğini iddia eden ehli dünyaya sorarız: Bu iki şahsın dünyamız için hangisi hayırlı? Hangisi şerli?

Görülüyor ki, insanların kalblerinde Allah korkusu, din sevgisi teessüs ettirmek için çırpınanlar sadece âhret için çalışan mücâhidler değildir. Onlar aynı zamanda bütün bir ömrünü dünya için heder eden mâneviyatsızlardan daha fazla, dünyaya hizmet etmiş oluyorlar.

Dünyada huzur isteyenler, rahat isteyenler Allah korkusu, din duygusundan başka çareler bulamazlar, dünyaların hatırı için olsun dindar olmaya mecburdurlar !

ÖRNEKLER

U

HUD muharebesinin son anlarında idi. Resûlullah (S. A.V.) Ashab'ına:

«— Sad bin Rabi ne haldedir acaba? Ona doğru kargı ve kılınçlarla hücum edildiğini gördüm, bakınız, ölenler içinde mi, kalanlar içinde mi?

Buyurdu:

Sahabeden bir zât Sad'ı aramaya çıktı, fakat bulamadı. «Yâ Sad,» diye ne kadar çağırdıysa da hiç bir taraftan ses gelmedi. En sonunda:

«— Yâ Sad, beni Resûlullah gönderdi, neredesin!» dedi.

Resûlullah ismini duyar duymaz yaralıların arasından cevap veren Sad:

«— Buradayım, yaralıların arasında» diye güç belâ seslenebildi.

Kendisini arayan Sahabi, yanına geldiğinde Sad bin Rabi'nin vücudunun kalbur gibi delik deşik olduğunu hayretle gördü. Fakat Sad, hâlen İslâm'ı ve müslümanları düşünüyor, âdeta kendi yaralarından habersizce Resûlullahın sıhhatini soruyordu. Nefsini tamamen unutacak kadar dâvasında fâni olan Sad, son anlarını yaşadığı halde o halinde bile, biraz evvel beraber çarpıştıkları baş ucundaki silâh arkadaşına şunları söyledi:

«— Kirpiklerinizi kımıldatacak kadar kuvvete sahip olduğunuz müddetçe, Resûlullaha sahib çıkmaya devam edeceksiniz. Yoksa indi ilâhîde mazeretiniz makbul olmaz.»

BİR BAŞKA MİSAL

İslâm'ın ilk günlerinde bir ara müşrikler iyice azıtmışlar, ellerinde bulundurdukları mühim gıda maddelerinin satışını müslümanlara yasaklayarak imân edenleri açlıktan öldürmeye karar vermişlerdi:

Durumun müzakeresini yaparken Ashabdan Habbab bin Eret ve diğerleri:

«— Yâ Resûlellah içinde bulunduğumuz bu güç şartlara rağmen hâlâ dua etmeyecek, Allah'dan yardım isteğinde bulunmayacak mısınız?» dediler.

Bu şikâyete Resûlullah Aleyhissalâtü Vesselamın cevabı şu oldu:

«— Eskiden bir mü'min adam, yakalanır, kendisi için kazılan bir çukura konur, sonra testere ile başından aşağıya doğru ikiye ayrılır, demir taraklarla etleri ve kemikleri taranırdı da onlar yine şikâyette bulunmazlardı.»

Şikâyetçiye doğru ikiye ayrılır, demir taraklarla etleri ve kemikleri taranırdı da onlar yine şikâyette bulunmazlardı.»

Sözünün burasında Allah'ın Resulü şunları ilâve etti: «— Allah'a yemin ederim ki, bu dinin sahibi İslâm dâvasını zafere ulaştıracaktır. Hattâ bu kadar asayişsizlik ve anarşiye rağmen, öyle bir gün gelecek ki, San'a'dan Hazramut'e kadar giden bir atlı ile bir çoban, (Allah'dan başka kimseden korkusu kalmayacak) sadece koyunlarına kurt saldırmasından endişe edecektir. Din hem hâkim olacaktır, hem de bu kadar emniyet ve huzur getirecektir. Lâkin siz acele ediyorsunuz.»

ÜÇÜNCÜ VAK'A

Hudeybiye, musalahasını bozdurmak için Mekke'ye gelen Ebu Süfyan, ilk olarak Resülullah'ın zevcesi olan kızı Ümmü Habibe'nin yanına geldi. Bir köşede namazını ta'mamlamakta olan Ümmü Habibe, babasının Resülullah'ın minderine oturmak üzere olduğunu görünce namazı bitirerek selâm verdi; seccadesinden fırladığı gibi babasının altından minderi çekip aldı ve:

«— O, Resülullah'ın (S.A.V.) minderidir. Sen ona na'sıl oturabilirsin» dedi.

Ebu Süfyan kendisinin yabancı kimse değil babası olduğunu, hürmet etmesi lâzım geldiğini ifade etmesi üzerine de Ümmü Habibe şunları söyledi:

«— Bir sürü tanrılara tapan bir müşrik baba olacağınıza, bir Allah'a (C.C) inanan Habeşli bir köle olsaydınız, bu dediğiniz itaat ve hürmet mecburiyetini duyardım!»

DİLENCİ

SİHHATİ yerinde, güçlü kuvvetli bir adam, Resûl-i Ekrem Efendimize gelerek:

«— Muhtac-ı hizmet bir fakirim, bana sadaka verip yardım ediniz...» diye dilencilik yoluyla para istedi.

Her hâdisenin daha başında iken sonunu keşfeden Aleyhissalâtu Vesselam Efendimiz, el açıp dilenen bu sapa sağlam adama:

«— Senin evinde hiç bir şeyin varmı?» diye sordu.

Adam büyük bir saflık ve dürüstlük içinde:

«— Evet, var,» dedi ve ilâve etti: «Kalın bir cübbem var; bir kısmını sırtıma örter, uzanan uçlarını da altına sererim. Bundan başka bir de ağaçtan oyma su kabım vardır; onda da suyumun saklar, ehl-ü iyâlimin içeceklerini muhafaza ederim.»

Adamı dikkatle dinleyen Allah'ın Resulü emir buyurdular:

«— Bu söylediklerinin ikisini de hemen bana getir»

Uzun boylu, perişan kıyafetli adam, derhal evin yolunu tuttu, ve bir kaç dakika sonra bir elinde deve yününden 'dokunmuş kalın bir maşlah, diğer elinde de ağaçtan oyma su kabıyla geldi ve her ikisini de Allah'ın Resulüne teslim etti.

Resul-i Ekrem Hazretleri bu iki eşyayı göstererek: «— Bunları kim satın alır?» diye sordu. Hazır bulunanlardan biri:

«— Ben, bir dirheme satın alabilirim, yâ Resûlallah.» dedi.

Allah'ın Resulü tekrar tekrar sordu. «— Arttıran yok mu?»

Bir başkası:

«— Ben iki dirhem verebilirim,» dedi ve maşlah ile su kırbası onun üzerinde kaldı. İki dirhemi çıkarıp veren adam, eşyayı alıp gittikten sonra, Resul-i Ekrem Hazretleri parayı fakir adama teslim ederken şu şartı ileri sürdü:

«— Bu paranın bir dirhemi ile zarurî ihtiyacın olan ekmek ve saireni al. Diğer bir dirhemi ile de bîr balta ile bir de îp alarak yanıma gel.»

Yaptığı işlerin nereye varacağını bilmiyen mütehayyir adam gidip Resulûllah'm emirleri üzere bir dirhem ile ev ihtiyacını temin ettikten sonra geriye kalan bir dirhemi ile de büyük bir balta ile ip alarak tekrar huzur-u Risalet'e girdi ve beklemeye başladı.

Resûlullah (S.A.S.) perişan kıyafetli, çekingen ve korkak adamın elinden tutarak ona şu emri verdi:

«— Git, Medine'nin kenarından kuru hurma dallarını keserek şehre getir ve sat. Bu minval üzere tam onbeş gün devam ettikten sonra seni mutlaka görmeliyim, bana tek-rar uğra.»

O güne kadar kendisinin hiç bir şey yapabileceğine aklı kesmiyen, ancak dilenmek suretiyle yaşayabileceğini zanneden adam huzur-u Risalet'ten çıkarak doğru çalılığın-yolunu tuttu.

Aradan tam onbeş gün geçmişti. Bîr ara Resûl-î Ek-rem'in huzuruna yeni elbiseli, çevik hareketli bir adam gel-di ve Allah'ın Resulü, kim olduğunu tanıdığı hu adama sor-du:

«— Nasılsın?»

Adam cevap verdi:

«— El-hamdü-lillah on dirhem kazandım yâ Resûlellah! Bunlardan bir kısmı ile sattıklarımı geri alıp, ev ihtiyaçları-mı temin ettikten sonra, bir kısmı ile de gördüğünüz gibi üstümü başımı yeniledim.»

O zaman Allah'ın Resulü buyurdular ki:

«— Birinizin sırtı ile odun getirip satarak nafakasını kazanması, avuç açarak dilenmesinden şerefli dir.»

**

KERAMETE İNANMAYINCA

PEÇEVÎ tarihinde Kanunî devrine aid oldukça ibretli vak'-alara yer verilmiştir. Bunlardan biri Arap Zâde diye meşhur olan bir zâtın, keramete inanmadığından dolayı aldığı bedduların sonunda denizde boğulması hadisesidir:

Kanunî'nin baş veziri Rüstem Paşa, keramete inanmayan bu Arap Zâde'yi Mısır Baş Müderrisliğine tâyin ettirmek ister. Diğer taraftan Ulema, Padişaha başvurarak, Arap Zade'nin itikadının bozulduğunu, Akaid kitaplarında «Evliyanın kerameti haktır,» dendiği halde, buna inanmadığını, «Ben ömrümde büyük günah işlemedim iyilerin keramet göstermesi icabetse benim keramet göstermem gerekirdi» iddiasında bulunduğunu hatırlattılar. Padişah:

«— Mısır Ulemasının tân-ü teşdidine kendimizi hedef kılmayalım,» diyerek bu tâyini tasvib etmek istemezse de henüz ilk isteği olduğundan dolayı baş vezirin ısrarını da red edemez, ancak:

«— Arap Zâde; Allah'dan dilerim ki, Mısır'a ulaşamıyasın da bizi din büyüklerinin ithamından mahfuz kılasın!» diye dua eder.

Rüstem Paşa'nın ısrarı ile Mısır Baş Müderrisliğine tayinini yaptıran Arap Zâde ise, yanına aldığı muini (yardımcısı) ile vapura binerek Mısır'ın yolunu tutar.

Kaptan köşkünün yanında hususi olarak hazırlanan yerinden yolculara vâ'z ederek yoluna devam eden Arap Zâ-de'nin vapuru, Girit adasına da uğrar. Bu duraklamadan istifade etmeyi düşünen yolcular, Adada kerameti herkes tarafından bilinen bir velîyi ziyarete giderler.

Vapurun bir köşesinde tek başına bekleyen Arap Zâde ise, yardımcısına bir altın vererek:

«—Git, şu altını o velî olduğu zannedilene ver de, Mısır'a sağ salim ulaşmamız için bize dua etsin» der ve zevahiri kurtarmak için muinini gönderir, kendisi gitmez.

Ziyaretçilerin en sonunu bekleyen müderris yardımcısı, elini öptüğü velînin minderinin dibine Arap Zâde'nin verdiği altını bırakırken, Başmüderrisin Mısır'a sağ salim ulaşması için dua isteğini de sözlerine ilâve eder. Bir eli ile altını geri iten velî, ellerini semaya doğru kaldırır, fakat duası şu olur:

«Arap Zâde'nin ruhuna fatiha!»

Yardımcı vapura dönünce durumu anlatır ve «Arap Zâ'denin ruhuna Fatiha,» dediğini söyler.

Hâdiseye kahkaha ile gülen Arap Zâde:

«— İşte, der, veli dediğin böyle olur, gönderdiğimiz bir altını az bulduğu için ruhumuza Fatiha okuyor.»

Ertesi gün Mısır'a doğru tekrar yola devam eden vapurda, Arap Zâde yine dersine başlar, garip bir tevafuk ki, Nuh Aleyhisselâm'ın tufanından bahseder;

«— İşte der, o zaman gökte mendil büyüklüğünde bir bulut meydana geldi; ne oldu ise o buluttan oldu, bir anda ortalık karardı...»

Arap Zâde bu tasviri yaparken, vak'a aynen zuhureder; bir anda ortalık kararır, vapurda kimse kimseyi göremez olur, müthiş bir fırtına ortalığı allak bullak eder. Sağanak halinde yağın yağmurla birlikte dağ gibi dalgalar koparan bir rüzgâr çıkar, gemiyi bir sağa - bir sola sallaya sallaya içindikileri âdeta bayıltır.

Neden sonra yağmur diner, rüzgâr durur, gökyüzü aydınlanır, kendilerine gelen yolcular, ne var ne yok diye bir-birlerini soruşturmaya başlarlar, herşeyin yerli yerinde taammam, fakat bir şeylerinin eksik olduğunu müşahade ederler.

O da, Arap Zâde'nin, kaptan köşkünün yanındaki hususî makamı.

Tabî içinde keramete bir türlü inanmayan Arap Zâda de olduğu halde...

ADALET

FATİH Sultan Muhammed Han üzerinde derin nüfuzu bulunan Akşemsetdin Hazretlerinin sık sık tekrar ettiği bir Hadîs-i Şerif genç Sultanın her zaman baş düsturu ve rehberi olmuştur. .

«— Ümmetinden iki sınıf ilmiyle amel ederse, insanlar kurtulurlar. Bunlar: Âlimlerle, hâkimlerdir; Eğer bu iki sınıf bozulursa, bütün halk bozulur ve ortalığı fesad kap-lar.»

Bundan dolayıdır ki, Fatih'in, üzerinde titrediği İslâm hâkimi, o günkü adıyla Kadı'sı hiçbir zaman, KitabıHan'dan başka bir tesirin altında kalmamış, İslâm adaletinin tatbi-kinde dâima vicdanlara en büyük mesuliyet hissini yerleş-

tiren Kuran hükümlerini eksiksiz tatbik ederek, İslâmın» hâkimiyetinin asırlarca devam etmesine vesile olmuştur.

Anlatacağımız vak'a, Fatih devrinde bütün ihtişamıyla tatbik edilen İslâm Kanunlarının gerek hâkimlerde, gerek-se onlara müracaat eden halkta ne derece hakperestlik his-sini telkin ettiğini, din, imân duygusunun hâkim olduğu de-virlerde nice mes'ud günler yaşandığını göstermesi bakı-mından son derece manâlıdır.

İstanbul'un fethinden sonra mahkûmları serbest bırakan Fatih'in huzuruna, zindandan çıkmak istemeyen iki pa-paz getirilir. Bunlar Konstantin'e âdil ve hakperest olmak-tan bahsettikleri için zindana atılmış, sonra da böyle ada-letsiz bir dünyanın içerisi dışarısından daha rahat diye ha-pisten çıkmamaya yemin eden keşişlermiş... Fatih Sultan dünyaya kahreden bu iki papaza şöyle hitab eder:

«— O halde sizlere şöyle bir teklifim var: Sizler İslâm adaletinin tatbik edildiği memleketimizi geziniz. Müslüman-hâkimlerinin ve Müslüman halkın dâvalarını dinleyiniz. Bizde de sizdeki gibi adaletsizlik ve zulüm görürseniz hemen gelip bana bildirin ve siz de evvelki kararınız gereğince uzlete çekilerek hayata küsmekte haklı olduğunuzu isbat ediniz.»

Kendileri için gayet cazip gelen bu teklifi hemen kabul eden iki Papaz, Padişah'tan aldıkları hususî bir tezkere ile Müslümanların idaresinde olan her kasabayı gezmeye başladılar. Bu arada Müslümanların eski başşehri olan Bur-sa'ya da uğrayarak şöyle bir dâvaya şahid olurlar:

Bir Müslüman, Yahudiden at satın almış. Ancak hiç bir kusuru yok diye satılan at, meğer şiddetli hastaymış. Nitekim satın alan Müslüman'ın ahırına girdiği ilk akşam atın hasta olduğu belli olmuş. Müslüman sabah erkenden Bursa kadısının dâiresine gelmiş, fakat kadı hâlen dâiresin-de yokmuş; bir

müddet bekleyen dâvâcı, kadının geleceğinden ümidini kestiği için bırakıp gitmiş. İkinci akşam ise

at ahırda ölmüş. Duruma böylece vâkıf olan Bursa Kadısı mes'eleyi şöyle hallediyor:

«— İlk geldiğinizde makamımda bulunsaydım, sağlam diye satılan atı sahibine iade ettirir, paranızı alırdım. Ma-dem ki atın elinizde ölmesine benim vazife başında bulun-mayışım sebep oldu, o halde ziyana girmenize ben sebep olduğum için iade edemediğiniz ata verdiğiniz parayı ben tazmin ediyor, ziyanınızı hemen ödüyorum!»

Papazlar, İslâm kadılarının bu derece âdil kararı karşısında birbirlerine bakarak parmaklarını ısıra ısıra mahke-mededen çıkar, geze dolaşa nihayet İznik'e gelirler.

O gün tamamiyle İslâmî idareye geçmiş olan İznik'te ise şöyle bir dâvaya şahid olurlar:

Bir Müslüman diğer bir Müslümandan bir tarla satın alarak ekin zamanı tarlayı sürmeye başlar. Bir ara kara sa-banın ucuna bir şey takılır, nedir acaba diye eşip bakar ki, bir küp çanağı içinde çil çil altınlar. Müslüman bunları alır, tarlanın ilk sahibine getirir:

«— Kardeşim!» der, «ben senden tarlanın üstünü satın aldım, altını değil. Eğer içinde bu altınların mevcut ol-duğunu buseydin bu fiata bana satmazdın. Âl şu altınları-nı!»

Tarlanın ilk sahibi diretir:

«— Hayır,» der. «Ben sana bu tarlanın içini dışını, altını üstünü, hepsini birden sattım. Senin nasibine çıkan bu altınlar şimdi ben nasıl sahih çıkarım, haramdır alamam!»

Mesele hâkime intikal etmiştir. İznik Kadısı bu iki Müslümandaki birbirlerinin hakkını koruyucu İslâmî tavrı takdirle karşıladıktan sonra, parayı her ikisine de taksim eder, hakları geçmesi ihtimalinden dolayı da her iki Müslüman! Orada helâllaştırır.

Papazlar buradan da ayrılarak başka yere gitmek ihtiyacını duymadan doğruca İstanbul'a gelir ve hemen Fatih Sultan'ın huzuruna çıkarlar ve derler ki:

«— Bursa'da bir Müslüman kadısı gördük, kimse mec-bur etmediği halde kendi cebinden çıkarıp sağ iken iade edilememesine sebep olduğu atın parasını ödedi. İznik'te de iki Müslümanın birbirlerinin hakkını almış olmaktan korktuklarına şahid olduk. Bütün bunlar kadılarınızla, on-lara dâva hallettiren Müslümanlardaki din kuvvetini, Allah korkusunu gösteren ve Müslümanlardan başkalarında asla görülmeyen büyük ibretli hâdiselerdir. Bundan sonra biz karar verdik, artık zindana çekilmeyeceğiz. Çünkü sizde böyle İslâm Adaleti tatbik edildikçe, dininizden olmayan Hıristiyan

papazlarının dahi zulme uğramıyacağına inanmış bulunuyoruz!»

*

BİR BAŞKUMANDAN VE BİR HALİFE

DOĞUDA İran Mecusîleri ile çarpışan İslâm Ordusunda Ashab'dan Ebu Ubeyde başkumandanlık etmekteydi. Çarpışma bütün gün olanca şiddeti ile devam etmiş, nihayet ortalığı karanlık kaplamaya başladığı için, iki taraf da vuruşma sahasından geriye çekilerek, akşama kadar susuzluk ve açlıktan perişan olan nefislerini bir yudum soğuk su, bir iki lokma ekmek ile susturmak istemişlerdi. Fakat İslâm Ordusunda ne bir damla soğuk su, ne de bir lokma olsun taze ekmek bulmak kolay bir şey değildi. Ordu Kumandanı Ebu Ubeyde'nin önüne getirilen sofrada ise, soğuk su,, taze ekmek vardı! İslâm askeri, kendileri susuzluktan yansa, açlıktan ölseler de müminler kumandanlarının aynı pe-rişanlığa düşmesini istemedikleri için ona hususî sofraya ha-zırlamışlardı.

— Neferlerimizin sofralarında da böyle soğuk su, taze ekmek var mı? Yoksa ben kumandanınız olduğum için mi böyle sofraya getirdiniz?» diye soran Ebu Ubeyde'ye şöyle cevap verdiler:

«Kardeşlerimiz bu soğuk su ile şu taze ekmeği sizin için saklamışlardı da...»

Bu cevap karşısında başkumandan Ebu Ubeyde, kızgın kumların üzerinde diz çöküp oturduğu sofrayı elinin ucu ile öte tarafa iterek şöyle konuştu:

«İlâyı Kelîmetullah için kanlarını aynı safta beraberce akıtan kardeşlerimizin sofrasından farklı sofraya oturmak kadar indi ilâhîde kötü bir hareket tasavvur etmiyorum. Ya bu soğuk su ile şu taze ekmeği götürür, kardeşlerimizin iç-tiği sıcak su, yediği kuru ekmek ile değiştirirsiniz. Yahut da Ordu Kumandanı değil, Halife-i Müslimin bile olsa Ebu Ubeyde, bu hususî sofraya Vallahi de billahi de oturmaz!»

İslâmî bilmîyenler, onun insan hayatında oynadığı müsbet ve medenî rolü idrak etmeyenler, gelsinler çöldeki deve çobanının İslâm sayesinde kazandıkları şu insanî hassasiyeti ve medenî duyguyu ibretle görsünler! Bu yüksek fazileti bugünün yüksek tahsillilerinde ve en yüksek kademeyi iş-gal eden büyük unvanlılarında bulabilecekler mi; baksınlar. Hem de ondört asır evvel İslâmın telkin ettiği insanî anla-yışla günümüzdeki zihniyet seviyesini mukayese etsinler... Etsinler de biç olmazsa dışarıda bir türlü sahip olmadıkları insanî meziyetleri telkin eden İslâmiyete hücum etmekten vaz geçsinler...

İslâmdan uzaklaştıkça sınıf kavgasını şiddetlendiren yirminci asrın insanları, bu meziyetin yalnız İslâm orduları Başkumandanı Ebu Ubeyde'ye mahsus olduğunu zannet-mesinler.

İslama gönül veren her ferdden aynı faziletleri her zaman müşahede etmek daima, mümkündür. İsterseniz bir vak'a daha anlatalım; bu da İslâmın en yüksek kademesine âid olsun.

Ramazan-ı Şerifin 27 nci akşamı... Yani Kadir Gecesi... Şanı yalnız Arab yarımadasını değil; İran'ı Konstanti-niye'yi ve nihayet Endülüs'ü bile istilâ etmiş olan Halife-i Müslimin Hazret-i Ömer (Radiyallahu Anhu) bir sahabenin evinde iftar sofrasında... Ev sahibi zat:

«— Buyurun Yâ Emirel müminin, şu sizin için» diyor.

«— Nedir o?»

«— Bal şerbeti!. Zatınız için saklamıştık da.»

Halife-i Müslimin birden irkiliyor ve topraktan mamul bardağın içindeki bal şerbetini işaret ederek:

«— Götürün bunu, götürün..» diyor ve ilâve ediyor.

«— Ne zaman idaresini üzerime aldığım Müslümanlar sofrasında bal şerbeti içmeye başarlarsa, ben de o zaman bu şerbeti içebilirim. Yoksa idarî ağırlıklarını sırtımdaki bir dağ gibi vücudumda da hissettiğim Müslümanlar, içmeye kuyu suyu dahi bulamazken, benim burada bal şerbeti içmem İslâm Adaleti ile asla bağdaşamaz!»

Ey basiret sahibleri ve ey dünyayı İslâmsız kurtaracağını sanan «İzm» çiler ve sâireler! Boşuna zahmet çekmek—tesiniz. Dünyanızı ıslâh için aldığınız bütün tedbirler, düşündüğünüz bunca çâreler insanın zahirine bitab eder, vicdanına nüfuz edemez... İslâm ise ıslâhatını evvelâ beşeriyetin kalbinde, vicdanında yapar... Sonra da, çöllerde kervan vuracak, kız çocuklarını bile diri diri gömecek kadar katı kalbli olanları böylece gördüğünüz gibi dünyanın ör—nek insanları yapar, insaniyetin Âlâ-yı illiyyînine çıkarır...

Askeri sıcak su içtiği için kumandan soğuk suya iltifat etmez. Milleti kuyu suyu bulamadığından Halifesi ikram edilen bal şerbetine elini bile sürmez. İsterseniz şahıslarında İslâmın ihtişamını tamamiyle müşahade ettiğimiz İslâm büyüklerinin bu aziz hatıraların—dan birini daha yâd etmekle bu menkibemize burada niha—yet verelim:

Günümüzün idarecilerine bakarak «Bunca senedir Halifelik yapan bu Hezret-i Ömer kimbilir ne kadar zengindi»

demeyiniz. Hilâfeti sırasında Abdurrahman bin Avf'a bir adam göndererek ondan 400 dirhem ödünç para istiyor ve bu parayı da lükse değil de ailevî ihtiyaçlara sarfedilmek için istediğini tasrih ediyor.

Abdurrahman bin Avf ise para yerine kendisine şu aklı veriyor:

«— Yâ Emirel Müminin! Parayı benden mî istiyorsun? Halbuki Beytülmal (devlet hazinesi) senin yanındadır; şim—dilik oradan al; sonra yerine koyarsın...»

Hayatının tek düsturu Allah korkusu, din ölçüsü olan Emirel Mü'minin ona şu cevabı veriyor:

«— Yâ Abdurrahman! ödünç parayı senden istiyorum, çünkü, sana borçlanırsam bir emir-i Hak vukuunda veya borcumu ödeyememe halinde mirasımdan bir parça vere—rek seninle helâllaşmak kolay olur. Devlet hazinesine borç—landığım sırada bu emr-i Hak vukubulursa o zaman devlet hazinesinde hissesi bulunan bütün Müslümanlarla helâllaş—mak mecburiyetinde kalırım. Bu takdirde mirasımın kâfi gelmiyeceği gibi mizanımdaki sevabım dahi beni kurtara—maz!...»

«KENDİ KENDİNİZİ TEHLİKEYE

ATMAYINIZ»

CİHAD etmeyeninin izzeti olmayacağını beyan buyuran Resul-i Ekrem Hazretleri, bir Hadîs-i Şeriflerinde, Ci-had'ın dört çeşit olduğunu, bunlardan birincisinin de (Em-ri bil mâruf) yani, İslâmı nefsinde yaşamak ve muhitinde yaşatmak faaliyetinden ibaret bulunduğunu beyan buyurmuş. Bu suretle de günümüzün Cihad şeklini haber vermişlerdir.

Ashab-ı Kiram sormuşlar:

«— Yâ Resûlallah, insanlar içinde en hayırlısı kimdir?»

Resul-i Ekrem Hazretleri cevap vermişler:

«— Allah indinde insan'ların en hayırlısı, malıyla-ca-nıyla din için cihad edendir... Dinini yaymak için sabah ve akşam bir kaç adım yol yürümek, dünya ve dünyanın içindekinden hayırlıdır... Allah için ayakları tozlananların cesetlerini Cenab-ı Hak Cehennemine haram kılmıştır...»

Bundandır ki, İslâm Tarihine baktığımızda henüz askerlik çağına gelmemiş gençlerle, Cihad farızası kendisinden sakıt olmuş ak sakallı ihtiyarların Cihad meydanlarında biran olsun geri kalmadıklarını, malları, canları pahasına da olsa İslâmı yaymak için Tarihin şeref Levhalarına geçen müstesna kahramanlıklar gösterdiklerini hayranlıkla müşa-hade etmekteyiz.

«Nefsinde Cihad etme niyeti taşımadan ölen, nifakın bir çeşidi üzerine ölmüştür» mealindeki Hadîs-i Şerifin mükellefiyetimizi bariz şekilde hatırlatmasına rağmen, günümüzün bazı Müslümanları, bu Cihad mükellefiyetini yerine getirmiyor, şahsî menfaatlarından gayrı hiçbir millî dinî dâvaya alâka göstermiyorlar. Onların bu neme-lâzımcı-Ukları vurdumduymazlıkları Mücahid Müslümanlar tarafından başlarına kakılıyor, mecbur oldukları Cihad mükellefiyetleri hatırlatılarak mallarıyla canlarıyla, Cihad'a çağrılıyorlar. Bu teklife karşı onlar da:

«— Ne yapalım, bu şekilde uğraşmanın şöyle şöyle tehlikeleri var, göz göre göre kendimizi bu tehlikelere atmak istemiyoruz. Hem Âyet-i Kerîmede (Kendi kendinizi tehlikeye atmayınız.) buyrulmuştur.» diyerek kendi gaflet ve alâkasızlıklarını Âyet-i Kerimeye isnad ettirip neme-lâzımcılıklarını, dinî mevzulara karşı alâkasızlıklarını meşru göstermek istiyorlar.

Aslında «Kendi kendinizi tehlikeye atmayınız.» mânâsında Bakara Sûresinde bir Âyet-i Kerîme vardır. Ancak bu Âyetin (Cihad esnasında uğraştırılması muhtemel tehlikeye kendinizi atmayınız) mânâsında olduğu doğru değildir. Tam aksine Âyet-i Kerîme, din yolunda Gibad'ı bırakmayı kendi

kendini tehlikeye atmak olarak vasıflandırmaktadır.

İsterseniz bir çok kimselerin aksine mânâlandırıldık-ıan bu Âyet-i Kerîme'nin nazil olmasına sebep olan hâdi-seyi hepimizin çok iyi tanıdığı, Ashafo-ı Kiramın ileri gelen-lerinden Eyüb Sultan Hazretlerinden dinleyelim:

Hazret-i Halid'in de içinde bulunduğu İslâm'ın Cihad Ordusu İstanbul surlarını çevirdiği sırada meydana gelen bir hâdis, Âyetin mânâsını sarahate kavuşturmuştur. İslâm Ordusunda bulunan İmran ve Eşlem vak'ayı şöyle anlatıyorlar:

«Biz Rum şehrinde (İstanbul) idik, büyük bir ordu ile karşımıza çıkan Rumlar sayı çoklukları ile bizi korkutmak istediler. Biz de onlar kadar bir askerle karşılıklarına çıktık. Bu sırada Müslümanların biri tek başına atını tekmeliyerek düşman sürüsü içine daıdı ve elindeki kılını sağı sola sallayarak tek başına Cihad'a başladı Hâdiseyi gören Müslümanlardan bazıları «Sübhanallah, kendi kendini tehlikeye atıyor» dediler.»

Bu sözleri işiten, evinde Resûlullah'ı misafir etmiş olan Ebu Eyyub Ensari:

«— Ey nas! Siz bu Âyeti böyle mi anlıyorsunuz? Halbuki, Âyet-i Kerime biz Medine'liler hakkında nazil olmuştur...» diyerek şu açıklamayı yaptı:

«— İslâmın ilk günlerinde gece ve gündüzümüzü dine hizmet etmekle geçiriyor, şahsî işlerimizle uğraşacak vakit bulamıyorduk, Bu yüzden elimizdeki maddi imkânlarımızın çoğunu kaybettik. Sonraları Allah Celle ve âlâ bizleri muzaffer kıldı da Müslümanların ve İslâm için hayatını vakfedenlerin sayıları çoğaldı.

Biz de aramızda gizlice konuşarak artık hizmete bir müddet ara vermeyi, daha evvel kaybettiklerimizi kazanma-yı düşündük. Hattâ bu kararımızı da tatbik sahasına koyarak şahsî işlerimizle meşgul olmaya başladık.

İşte bu sırada Âyet-i Kerîme gelerek bizim Cihad'ı bırakıp şahsî işlerimize dalışımızı kendi kendimizi tehlikeye atmamız olarak vasıflandırdı da, Allah'tı azimüşşan, İslama, hizmet Cihadım bırakarak «kendi kendinizi tehlikeye atma-yınız» buyurdu.»

Bu hâdiseyi anlatan Kazret-i Eşlem diyor ki:

«— Bu sebeple İstanbul surları dibinde Şehid oluncaya kadar Cihad'dan vaz geçmiyen Ebu Eyyub:

«— Sen ihtiyar oldun, biraz istirahat et!» diyenlere karşı kaşlarını çatarak:

«— Yani Cihad'ı bırakayım da kendimi tehlikeye mi atayım?» diye cevap verdi.

İşte bizim tehlikesinden korktuğumuz, Cihadı bırakmamıza delil olarak gösterdiğimiz Âyet-i Kerîmenin nazil oluşunu Eyyub Sultan Hazretleri böyle anlatıyor ve son nefesini bile Cihad meydanlarında vermesine aynı Âyet-i Kerî-meyi sebep olarak gösteriyor.

*

İSLÂM ÜZERİNE KURULAN İMPARATORLUK

ONÜÇÜNCÜ asrın sonlarına doğru Söğütte temeli atılmış bulunan Osmanlı İmparatorluğunun kurucusu Osman Gazi'nin babası Ertuğrul Bey, bir gece misafir olduğu bir ihtiyarın evinde yatsı namazını kıldıktan sonra yatacağı misafir odasına çekilir. Sedirin üzerinde serili bulunan pa-muk yatağın üzerine uzanacağı sırada, gözüne, duvarda asılı duran bir kitap çarpar. Hemen ayağa kalkan Ertuğrul Bey, duvarda asılı bulunan kitabın Kur'an-ı Kerim olduğunu anlar anlamaz, odada uzanarak uyumaktan vazgeçer.

Ev sahibi ihtiyar, sabah namazına çağırmak için Ertuğrul'un odasına girdiği zaman O'nu diz çökmüş, Kur'an-ı Ke-rîm okuyor vaziyette bulur. Yatağın tertibinin ise hiç bo-zulmamış olduğunu hayretle müşahade ettikten sonra, se-rilen döşeği beğenmedi zanniyle üzüntü içinde neden yata-ğa girmediğini sorar. İslâmın aziz bayrağını tam bir liyakat-la altıyüz sene cihanın cihat-ı sittesinde dalgalandıracak olan bir İmparatorluğun kurucusu Osman Gazi'nin bu aziz pederi, o zaman ev sahibi ihtiyara şu cevabı verir:

«— Asılı duran kitabın Kur'an-ı Kerim olduğunu anla-dıktan sonra bu odada uzanarak yatmama imkân yoktu. Be-nim Kur'an-ı Kerîme karşı beslediğim hürmet ve saygı histerim, O'na karşı uzanarak yatmama mânidir.»

Neslinden 28'i Halife-i Müslimin olmak üzere, tam 38 Padişah gelmiş bulunan bu Ertuğrul Bey'in, aynı imân ve azimle yetiştirdiği aziz evlâdı Osman Gazi ise, 27 senelik Padişahlığının sonunda oğlu Orhan Bey'e şu vasiyette bu-lunur.

«— Âdalet-i Şer'iyyeye muhalif işlere heves etme! İstediğimiz Allah dinidir! Yoksa, dünya Padişahı olmak için kuru mihnetlerle kavga etmek maksadını gütmüyoruz! Ben yalnız din maksadıyla hareket ettiğim gibi senin de aynı maksatla benim yolumdan yürümen gerekir! Allah rızasını gaye edinmiyen bir saltanat, efsaneden başka bir şey de-ğil-dir! İlâhî lûfta mazhar olmak için gece gündüz O'nun emir-lerine itaatta kusur etme! Şer'i hükümlerin tatbikinde ada-let-! Şer'iyye'den şaşma!»

Altı asır devam edecek olan Osmanlı İmparatorluğu-nun temeli işte bu ruh ve imânla mukaddes esaslar üzeri-ne kurulmuş 1280'de Söğüt'te bir sınır muhafızlığı olarak teşekkül eden Osmanlı Beyliği, buradan Bursa'ya oradan da Edirne'ye daha sonra ise Resûlullah'ın, fâtihini tebrik ettiği son makam İstanbul'a gelerek uç beyliğinden yükselen o muazzam Osmanlı İmparatorluğu kurulmuştur.

Bir takım nev-zuhur tarihçilerin bunca iftira ve isnadla-rına rağmen Osmanlı Padişahları, Ertuğrul ve Osman Gazi'-lerden devr aldıkları bu üstün imânî meziyetlerini, İslâmî karakterlerini aynen 'muhafaza etmişler, ençok haksız hü-cumlara hedef olan Sultan Abdulhamid Han bile, ecdadın-dan miras kalan bu ruh ve imân için icabında saltanatının bütün ağırlığını ortaya koyarak, İslâmî

müdafaaadan bir lâhza geri kalmamıştır.

İsterseniz, yalnız İslâmî esaslar üzerine kurulmuş olan Osmanlı İmparatorluğunun başlangıcından örnek olarak verdiğimiz tarihî vak'alara, sonundan vereceğimiz tarihi haki-katlarla devam edelim. Bu defa, 600 sene sonra ondokuzun-cu asrın başlarındayız:

Paris'te Peygamberimizin hayatını temsil eden bir piyes oynatılacaktır. Bu piyesi İslâmiyeti tezyif için sahneye koyanların niyetleri, devrin Padişahı Sultan ikinci Abdulhamid Han tarafından sezilmekte güçlük çekilmemiştir. Derhal harekete geçen Osmanlı Sultanı, ecdad-ı izamı Osman ve Ertuğrul Gazi'lerden mevrus İslâmî hassasiyetini aynen göstererek, sefaret vasıtasıyla Fransa hükümetine verdiği ultimatomla, İslâmiyet aleyhindeki piyesin oynatılmamasını ister. Bu istek, Fransa hükümetince müzakere edilir ve Fransa'nın yüksek menfaatları bakımından piyesin oynatılmamasına karar verilmekle kalınmaz, oyuncular da hudut dışı edilerek İngiltere'ye sürülür. Bir müddet sonra İslâmiyeti tezyif eden bu piyesin İngiltere'de de sahneye konulacağını haber alan Sultan Abdülhamid, aynı ultimatomu İngiltere'ye de göndererek, İslâmiyet aleyhinde propaganda yapan piyesin oynatılmamasını esasen Fransa'da da bu yüzden yasaklanmış olduğunu hatırlatır. İngilizler:

«— Burası Fransa değildir, bizde hürriyet vardır.» şeklinde mağrurca bir cevap verirler.

Hürriyet'in İslâmiyeti tahkir etme hakkını vermiyeceği-ni ihtar eden Osmanlı Sultanının İngilizlere cevabı şiddetli olur:

«— Ecdad-ı izamımın uğruna canlarını tereddüt etmeden feda ettikleri İslâmiyeti tezyif eden piyesi kaldırmadığınız takdirde İslâm Âlemine beyanname neşrederek, İngilizlerin Peygamberimizi tezyif, İslâmiyeti tahkir eden piyes oynattıklarını bütün Müslümanlara duyuracağım. Neticesini sîz düşünün!»

Halife-i Müslimin'in İslâm Âlemine yapacağı beyanatın göreceği alâkayı çok iyi bilen İngiliz hükümetinin inadı birden kırılmış, İslâm aleyhinde oynatılan piyes derhal sahne-den kaldırılmış.

İmparatorluğumuzun İslâmiyet uğruna devletlere bile hükmeden bu geçmiş salvet ve azametini düşünen bazı

gençler, bugünkü şu bir avuç topraklarımız içinde sıkışmış vaziyetimizdeki laubaliliklerimize bakarak ye'se düşüyor, artık bizim için bu düşüşten (kurtulmak, geçen ihtişamımıza kavuşmak mümkün değil gibi bir fikre kapılıyor. Bunlar kâinata hükmeden ilâhî kanunu düşünmüyorlar. Cenab-ı Hak hiç bir millete seni ebediyyen kemâlde tutacağım, İmparatorluğunu kıyamete kadar devam ettireceğim, diye taahhüd-de bulunmamıştır. Bilâkis yükselme şartlarını bir hikmet icabı olarak kaybeden milletler, başkalarına da yükselme sırası vermek için elbette bir zaman düşecek, bu düşüş ve çabalayıştan sonra kemâl şartlarını elde edip yeniden yükselme hakkına kavuşacaklardır. Bu bir âdetullahtır ki, kâinatın intizamı için böyle hükmetmektedir.

Mühim olan düşmek değil, düştükten sonra yine kalkınmanın mukadder olduğuna inanarak yeniden

silkinip, es-ki ihtiya ma kavuşma şartlarını elde etmektir.

İsterseniz her yükselişin bir düşüşünün muhakkak olduğunu bildiren bu sünnetullahı Asr-ı saadetten vereceği-miz bir vak'a ile tescil edelim:

Resul-i Ekrem Efendimizin Gadba adında bir devesi vardı. Her seferinde çıktığı yarışı birincilikle kazanır, diğer develeri fersah fersah geride bırakırdı. Bir gün, çölden ge-len bir köylü de yarışa iştirak etti ve bu defa birinciliği âdet hilâfına köylünün devesi kazandı. Ashab-ı Kiram birinciliği muhafaza edemiyen Gadba'nın geri kalışından dolayı son derece üzölmüşlerdi. İşte bu sırada Allah'ın Resülü, kâinata hükmeden âdetullah kanununu şu hadisleriyle açıkladı-lar:

«— Allah geriletmeyeceği hiç bir şeyi ilerletmez Yükseltmeyeceği hiç bir şeyi de alçaltmaz.»

Demek, her kemâlin bir zevali olacaktır, nitekim bu zevalden sonra tekrar bîr tekâmülün başlayacağı gibi.

Şimdi artık yükseliş sırası bize, düşüş sırası da zirve

ye çıkmış olanlara gelmiştir. Bu ilâhî kanuna kimse tesir edemiyecektir. İstikbâl bizimdir.

*

ULUBATLI HASAN

İSLÂMİYET henüz Mekke ile Medine'de bile tam olarak yayılmamış, Arab yarımadasındaki müşrikler hep bir-likte bir avuç sahabe ordusunu imha için plânlar hazırlama-ya başlamışlardı.

Buna rağmen Allah'ın Resulü, değil Arabistan, İran'ın, İstanbul'un bile Müslümanların eline geçeceğini haber ve-riyor ve İstanbul'u feth edecek ordu ve kumandanı için de:

«— İstanbul elbette feth olunacaktır. Onu feth eden ordu ne güzel ordudur. Ona kumanda eden emir ne güzel emirdir.» buyuruyordu.

Resûl-i Ekrem Hazretlerinin medhettiği bu ordunun na-çiz bir neferi veya kumandanı olmak için Müslümanlar Kostantiniyye'ye defalarca Cihad ordusu çıkarmışlar, an-cak bu şerefın yalnız koca Fatih ve O'nun aziz askerlerine nasip olduğu görülmüştür.

İstanbul'un fethi başlı başına bir şahamet, cesaret ve müslümana has feragat ve fedakârlıklar meşheridir. Ta-rihçi Feridun Fazıl'ın ifadesiyle bir Ulubatlı Hasan hâdisesi bile bizleri heyecan ve hayretlere garketmektedir.

Bundan beş asır evvel 28 Mayıs 1453 te Topkapı surla-rı dışında kurulmuş olan Türk çadırlarında meş'aleler sa-bahlara kadar yanarken Ulubatlı Hasan'ın heyecanı son rad-delerine gelmiş bulunuyordu, O, vaktiyle Resûl-i Ekrem'in medhine mazhar olan Cihad ordusunun naçiz bir neferi ol-mak şerefine mutlaka kavuşmak azmindeydi..

İstanbul'u muhasara eden orduların başkumandanı Sultan İkinci Mehmed ise, artık bütün hazırlıklarını tamam-lamıştı. Bu gece sabaha kadar kimse uyumiyacak; Resûl-i Ekrem Hazretlerinin methettiği gaziler son emri bekleyecekti. Top ateşi fâsılasız devam ediyordu. Kara tarafından yüz bin kişilik bir kuvvet ordugâhın sağ cihetinde yaldızlı kapı karşısında, elli bin kişilik bir kuvvet de sol cihette di-zilmişti. Padişah on beş bin yeniçeri ile merkezde bulun-u-yordu. Yetmişten fazla harb sefinesi limanda idi.

Fatih Sultan Mehmet, ordusunu son bir defa daha gözden geçirmiş, askere şevk ve heyecan veren âyet ve hadîs-ler okumuş, surlara ilk çıkacakların birer İslâm kahramanı sayılacaklarını bildirmişti. O gün vezirlerini ordunun ileri gelen kumandanlarını, ömürlerini mensubiyeti ile iftihar et-tikleri İslâmı yaymak için cihad meydanlarında geçirmiş, gün görmüş ihtiyarın huzuruna çağırmış, bir hitabede bu-lunmuştu. Sözlerine şu cümlelerle başlıyordu:

«— Ey benim paşalarım, beylerim, cihad arkadaşlarım! Sizi cesaretinizi bir kat daha arttırmak için buraya top-lamadım, Bunu daima hattâ lüzumundan fazla gösterdiniz. Cesaret ve şiddetiniz gayret ve himmetiniz her zaman görülen meşhûdatımızdır.»

Padişah bundan sonra düşmanın durumu hakkında esaslı malûmat vermiş ve konuşmasını şöyle bitirmişti:

«Şimdi parlak bir cihad için yekdiğerinizi teşçi ediniz. Zafer için üç şartı esasi mevcuttur. Hulusi niyet, fena ha-reketlerden haya, emirlere itaat. Yâni kemali sükûnetle ve intizam dahilinde verilen emirleri bitemamiha icra ediniz, ettiriniz. îmânı bir heyecanın verdiği galeyana ila muharebe-ye koşunuz. Malik olduğunuz liyakati gösteriniz, zillet ge-ride, şehadet ileridedir. Bana gelince, sizin başınızda döğü-şeceğime yemin ederim. Herkesin ne suretle hareket etti-ğini bizzat takibeyeleceğim. Şimdi mevkiilerinize dönünüz. Çadırlarınıza gidiniz. Maiyetiniz efradı da aynı suretle ha-reet etsinler. Her tarafta bir sükûn-i mutlakın hükümlerini emrediniz. Badehu fecirle kalkar kalkmaz namaz-larınızı kılıp, askerlerinizi bir intizamı tam dahilinde tertibe-diniz. Hiç bir şeyle ve hiç kimsenin tesiriyle temkininizi bozmayınız. Sakin ve müsterih olunuz. Fakat cenk borusu-nun sesini duyunca, sancakların rüzgârla temevvûc ettiğini görünce derhal ileri atılınız.»

Padişah sözlerini bitirdiği zaman paşalar ve beyler ağılıyordu. Zağanos Paşa arkadaşlarının hislerine tercüman oldu:

«— Müslümanlığımızı isbat eyleyeceğiz. Hepimiz dîn uğruna başkoyduk padişahım.»

O gece kimse uyumuyordu. Boğaziçi sahillerinde ve Galata tepelerindeki çadırlar sanki nur içinde parlıyordu, Genç hükümdar günlerdir yorganını kaldırmadığı yatağının üzerinde oturmuştu. Yüksek sesle kâinatın mutlak hâkimi-ne yalvarıyordu:

«— Yâ İlâhî!» Bir bölük ümmeti yerindirme, düşmanlarımızı sevindirme, bizi muzaffer kıl!»

Çadırın dışında hıçkırıklarla karışık bir ses yükseldi:

«— Âmin... Âmin...»

Bu kimdi? Gecenin bu vaktinde padişahın çadırı dışında ne arıyordu? Yoksa muhafızlar mı idi? Onlar bile olsa ne cür'etle müdahalede bulunabilirlerdi? Yerinden kalktı, dışarı çıktı. Hayret... Biraz ileride çimenlere oturmuş genç bir adam ellerini göğse kaldırmış, biraz evvelki duayı tek-rarlıyordu:

«— Yâ İlâhî, bir bölük ümmeti yerindirme, düşmanla-rımızı sevindirme, bizi muzaffer kıl!»

Fatih Sultan Mehmed:

«— Orada ne ararsınız, kimsiz?»

Diye seslendi. Genç adam oturduğu yerden kalkmıştı. «— Ulubatlı Hasan kulunuzum. Seni muzaffer kılmak için Cenabı Hakk'a yalvarırım.» dedi.

Padişah bu sesin sahibini tanıyordu. Babası Sultan İkinci Murat zamanından bergüzar kalmış bir kahramandı. Ölüme gönüllü giden kimselerdendi. Kızmadı, mülayim bir sesle:

«— Var istirahat eyle Hasan, yarın cihad günüdür» dedi.

Ulubatlı Hasan'ın bir ricası vardı. Onun için buraya kadar gelmişti. Vezir Zağnos Paşa onu ikinci hatta vuruşa-cak bir müfrezenin başına koymuştu. Halbuki ilk safhada döğüşeceklerle beraber bulunmak istiyordu. Arzusunu bir-kaç cümle ile söyledi. Sultan Mehmed bu temiz kalbi i ba-hadıra yaklaştı:

«— Bunun bir hikmeti var» dedi.

Ulubatlı Hasan Padişah'tan affını isteyerek uzaklaştı. Acaba bu hikmet ne idi? Arkadaşlarının yânına giderken hep bunu düşünüyordu.

29 Mayıs 1453 de şafak sökmeden evvel Türk topları-nın müthiş tarrakaları surları döverken borular hücum işa-retlerini vermişti. Biraz sonra hava aydınlanmış. Padişahın muazzam sancağı çıkarılmış, herkesin görebilmesi için se-mâya doğru çekilmişti. Hücum eden Türk askerleriyle ümit-siz fakat anûdane mukavemet gösteren İmparator Konstan-tin'in askerleri arasında amansız bir mücadele başlamıştı. Gedikler açılıyor, kapanıyor, davul ve çan sesleri arasında dost-düşman birbirine karışıyor. İlk hatta dövüşenler tam bir muvaffakiyet gösteremiyorlardı. Ulubatlı Hasan, Fatih Sultan Mehmed'in «hikmet» kelimesinden neyi kastettiğini şimdi anlamıştı, bunlar erimeye mahkûm zayıf kuvvetlerdi. Esas hücumu ikinci safta olanlar yapacaktı. Bununla beraber Hasan yerinde duramıyor, arkadaşlarına dert yanıyor-du. Bütün korkusu kendisi savaşa katılmadan fethin tamam-lanması idi. Vaktiyle babasının şehîd olduğu 2. Kosova Meydan muharebesinde o da bulunmuş, temayüz etmişti. Bugün de kendisini göstermek istiyordu. Fakat gözünde ne tımar, ne de sancak vardı. Mansıpta asla gözü yoktu. Ye-gâne düşüncesi, uğruna baş koyduğu İsiâmı muzaffer kıl-mak için cihad etmek, gerekirse şehîd olmaktı.

İlk hatta dövüşenler, yavaş yavaş erimiş, sıra ikinci hatta gelmişti. Ulubatlı Hasan artık yerinde duramıyor;

«— Vezirler, daha ne beklerler, bize neden müsaade etmezler?» diye arkadaşlarına soruyordu. Nihayet bekle-nen emir gelmişti. Hasan ve arkadaşları Fetih sûresinden âyetler okuyarak surlara doğru yalın kılıç koştular. Surların üstünden taş, yağlı paçavralar, oklar atılıyor, duvarlara çık-maya imkân verilmiyordu. Hendekler şehidlerle dolmuştu. Ulubatlı ve arkadaşları düşman ateşine fedakâr göğüslerini siper ederek kal'a duvarına tırmanmaya çalışıyorlardı. Bir yüzden mevcutlarının yarısından fazlasını kaybetmişlerdi. Fakat düşenin yerini bir başkası alıyordu. Bir ara surlarda akisler yapan bir nâra duyuldu.

«— Ne durursuz şehbazlarım, atılın arslanlarım!»

Bu tarihe bükmeden Hazret-i Fatih'in sesi idi. Hasan kendinden geçmişti. Zevkine doyulmaz bir heyecan ile ileri atılıyordu. O da arkadaşlarını teşci ediyor, o da coşturucu naralar atıyordu.

«— Vurun kardaşlarım, Allah için vurun!»

İşte sultanın da sancakları ateş hattına kadar gelmişti. Onların gölgesinde dövüşmekten, şehidlik mertebesine ulaşmaktan büyük mertebe ne olabilirdi? Hasan muradına nail oldu. Şahinler gibi tırmanarak surlardan birine çıktı. 32 arkadaşı da arkasından geliyordu. Ok yağmuru altında bayrağı dikti. Özerine gelenlere sağ elindeki kılma ile muka-bele ediyor, sol eliyle de bayrağı tutuyordu. Vücudu delik deşik olmuştu. Artık kendisine bunca (meydanlarda zaferler bahşetmiş olan baba yadigârı kılıncı sallayanıyor, fakat iki eliyle bayrağa sarılmış, onu bırakmıyordu. Şimdi o civarda; bulunan bütün Yeniçeriler coşmuştu:

— Allah... Allah...

Sadaları ile ileri atılıyorlar, «Ezanı Muhammedi okuyarak ateşe giriyorlardı. Bayrağı indirmemek, biraz sonra «Ulubatlı Hasan'ın» boş kalacak yerini doldurmak lâzımdı. Hasan bayrağı öpmek istiyormuş gibi son takatini sarfederek doğruldu. Sonra birden surların özerine düştü.

Artık Ulubatlı Hasan, son arzusuna da nail olmuş, şehidler (kervanına o da yetişmişti).

Müslümanların îmânlı evlâdı, fedakâr Ulubatlı, Seni, Tarihin Şeref Levhaları'nda her zaman muhabbetle yâd edecek, ulvî mefkureni kıyamete kadar devam ettireceğiz.

CİHADDAN GERİ KALINCA

HİCRETİN dokuzuncu senesinde vukubulan Tebuk Gazası, çok sıcak bir mevsimde, yiyecek ve giyecek mad-delerinin de son derece kıt olduğu bir zamanda yapılmıştı.

Maddi imkânların son derece azaldığı günlerde cereyan eden bu Gazaya bu sebepten «El-usr» zorluk gazası adı verilmişti. Bunca imkânsızlıklara rağmen, Ashabı Kiram as-ıla tereddüt göstermiyor, sırtına deve yününden bir maşlah, dağarcığına da arpa ekmeğinden bir kaç yufka ile bir mik-tar burma temin eden her mücâhid derhal Resûl-i Ekrem Hazretlerinin ordusuna iltihak edip:

«— Biz Yahudilerin Hazret-i Musaya, (A.S) «Sen git Allahınla düşmanı kov, sonra biz geliriz» dedikleri gibi de-meyiz. Belki emrederseniz, şu kızıl denize bile dalarız, Yâ Resûlallah» diyorlardı.

Ashabı Kirâm'm bu sözlerine bir kısım içi başka insan-ılar:

«— Siz Rum ordusunu oyuncak mı sanıyorsunuz? Bu bir avuç insanla koskoca bir orduya karşı koymak intihardan başka bir şey değildir» diyorlar, sıcakların şiddetini se-fere çıkmanın en büyük manii olarak gösteriyorlardı. Daha sonra Tevbe sûresinin 81 inci âyetinde havanın sıcak ol-duğunu ileri süren bu kimselere Allahu Azimüş'şan mealen şöyle hitab ediyordu:

«— Fi sebilillah malıyla, canıyla cihad etmek istemiyenler (sıcakta sefere çıkmayın) diyorlar; sen O'nlara de ki: «Cehennem ateşi hararet bakımından daha şiddetlidir.»

Bu Âyeti Kerîme ile Müslümanların ümidlerini kırıp, maneviyatlarını bozmak isteyenlerin münafıklar olduğu bil-diriliyordu. Bu sebeple ürnidler sönmedi. Hazrati Osman (R.A.) Şam'a göndermek üzere hazırladığı 200 develik bir kervan kafilesini tamamen Tebuk ordusunun ihtiyaçlarını temin için Resûl-i Ekrem Hazretlerinin emrine tahsis eyledi. Ashab-ı Kîram'ın hali vakti yerinde olan diğerleri de benzeri fedakârlıkta bulunarak Cihad ordusunu teçhiz için yardım etmekten asla geri kalmadılar.

Bu sırada Medine'lilerin çok fakirlerinden sayıları yediye bulan bir kısım Ashab müracaat ederek, ne yiyecek ne de giyip, binecek hiç bir şeyleri bulunmadığını, kendilerine çok az olsun yol azığı ile sıcakların kavurucu hararetinden koruyucu birer maşlah verilmesini rica ederek Cihada işti-raklerinin sağlanmasını istediler.

Resûl-i Ekrem Hazretleri bu istekleri, üzülenek karşılayıcı adı. Cihad ordusundan geri kalan bu

Mâkal bin Yesâr, Sahar bin Hansa ve arkadaşları o kadar üzüldüler ki, ordunun Tebuk'a müteveccihen yola çıkışında gözlerinden yaş yerine sanki kan döküyorlardı. Tevbe Sûresinin 91 inci âyeti kerimesinde mealen:

«— Sana kendilerini teçhiz etmen için müracaat etmiş olanlara, sizi teçhiz edecek bir şeyim yok deyince boş dönerlerken hüznün ve kederlerinden gözlerinden yaşlar akıyor, cihad ordusuna iştirak edecek azık bulamadıklarından dolayı şiddetle üzülmüyorlardı.»

Buyrurarak ihlâslı zevatın imkânsızlıklarından dolayı katılamadıkları cihad ordusundan geri kalışları mâruz karşılanıyordu,

Bu Tebuk seferine katılmadığından şiddetli üzüntü duyanların içinde bir de Ebu Lübabe vardı. Ebu Lübabe'yi sıcaaktan dökülen hurmaları ile meşgul olmak geri bırakmıştı. O, kışlık hurmaları toplayayım da, yine cihad ordusuna yetişirim ümidiyle bahçesinde uğraşmakta devam ediyordu. Bir de ne görsün, Bedir harbi dahil, bütün muharebelerde hazır bulunmuş olan Ebu Lübabe senelik nafakasını toplamak için uğraşırken o kadar dalmış ki, Cihad Ordusu ne tarafa gittiğini belli etmiyecek kadar aradan zaman geçmiş Belki de neredeyse, bir kaç gün sonra geri dönecekler!

Ebu Lübabe hayatı boyunca bir çok hadiselerle karşılaşmıştı ama, bunların hiç biri İlâyı Kelimetullah için çıkan Cihad ordusundan geri kalmaya benzememişti. Üzüntüsü, kederi, Cihad ordusundan geri kalmayı büyük hatâ görmekten doğan teessürü son derece şiddetliydi. Şimdi ne yapmalıydı?

Halbuki, Said bin Müseyyep'ten, bir gözü Cihad esnasında çıkmış olduğu için geri kalması istenmiş, o da:

«— Cihad ordusundan geri kalmaktan Allah'a sığınırım. Hiç bir şey yapamazsam Allah için çarpışan Mücahid-lerin eşyalarını beklerim. En mühimi gövde gösterisinde bulunurum.» demişti.

Safyan bin Amr, atına binmiş hızla cihada giden bir ihtiyara:

«— Ey amca! Yaşlılardan cihad farızası sakıt olmuştur; sen mazursun» deyince, sarkan beyaz kaşlarını gözleminin üzerinden kaldırarak sert bakan ihtiyar.

«— Allah-u Azimüşşan genç-ihtiyar ne hal üzere olursanız olun, malınızla, canınızla cihad edin buyurdu. Yata-

ğında kadınlar gibi ölmektense, atı üzerinde erkekler gibi ölmek isterim» demişti.

Bütün bunlara rağmen Ebu Lübabe nasıl oldu da dünya gaillesinden dolayı cihad ordusuna

(katılmamıştı. Kendi ken-dine büyüttüğü bu hatâsından dolayı o derece suçlandı ki, gidip kendisini Mescid-i Nebevinin bir direğine bağlayarak kendi kendini cezalandırmaya başladı.

Bu kendi kendini cezalandırma işi bir saat iki saat değil; günlerce sürdü. Hattâ, Resûl-i Ekrem hazretlerinin Te-buk'tan dönen ordusu gelmiş, bir kısım kimseler yalan yan-lış özür beyan ederek hatâlarını ört bas etmişlerse de Ebu Lübabe, münafıkların yaptıkları gibi yalan söylemek istemi-yor, Mescid-i Nebevide bağlı durduğu direkte, «Cihad'a katılmamak için irtikâb ettiğim hatâmdan dolayı tevbe is-tiğfar ediyorum, özrüm yoktur» diye itiraf-ı kusurla kendini itham ediyordu.

Namaz vakitleri küçük kızı geliyor, direkte bağlı duran babacığını çözüyor, bir küçük kırba ile getirdiği sudan ab-dest alıp namazını kılan babacığı, tekrar (bugün hâlen Sa-riye Ebu Lübabe denilen)direğe bağlanarak kendi kendini cezalandırmaya devam ediyordu.

Nihayet küçük kızın getirdiği arpa ekmeği ile kırba içindeki Zemzem suyundan bir lokma, bir damla olsun bo-ğazından geçirmeyen Ebu Lübabe kendi kendini cezalandır-manın yedinci günü artık daha fazla tahammül edemediği direkte bağlı iken bayılmış, bu sırada da tevbesinin kabul olduğunu bildiren âyet-i kerîme geldiği için Ashab-ı Kiram koşarak kendisini çözmek istemişlerdi.

«— Beni bu direktan Resûlullah çözmedikçe kendimi affetmem» diyen Ebu Lübabe nin bağlarını Resûl-i Ekrem Hazretleri gelerek bizzat kendi mübarek elleriyle çözdüler.

Direkten kurtulur kurtulmaz Ebu Lübabe nin ilk sözü şu oldu:

«— Yâ Resûlellah! Cihaddan geri kalmama sebep olan

malımın tamamını sadaka olarak fakirlere vermek istiyorum. Bu suretle günâha girmeme sebep olan şu hayırsız dünya malından intikamımı almak istiyorum.»

Fahri Kâinat Efendimiz:

«— Yâ Ebâ Lübabe! Malının tamamını tasadduk etme. Üçte birini vermen kâfidir» buyurdular.

Tevbesinin kabulünden dolayı yapılan tebriklere mukabeleden sonra evine dönen Ebu Lübabe'nin ilk işi Cihad-dan geri kalmasına sebep olan hurmalıklarının üçte birini hemen fakirlere bağışlamak oldu.

İKİ ÇEŞİT CİHAD

BAZILARI Cihadı, dağ başında toprak düşmanlarıyla silâhlı bir çatışmadan ibaret sanmakta, cihad denince, mutlaka askerî bir harekâtı düşünmektedirler.

Bu anlayışa göre, Resûl-i Ekrem Efendimizin (Cihad kıyamete kadar devam edecektir) Hadîs-i Şeriflerinin silâhlı bir çatışma halinde olmayan bugünkü hayatımızda yeri yoktur. Halbuki, cihadsız hiç bir asır, hattâ hiçbir ay ve günün olmayacağı, Hazreti Âdem Aleyhisselâm'la başlayan Cihadın kıyamete kadar fasılasız devam edeceği bildirilmekte, Kuran-ı Kerim'de: (Malınızla, canınızla Cihad ediniz!) buyrulmaktadır. Cihadı toprak kavgasından ibaret, askerî bir harekât olarak kabul edecek olursak, bu Âyet-i Kerîmenin de yukarıdaki Hadîs-i Şerif gibi bugünkü hayatımızda mânası bulunmaması gerekmektedir.

Kaldı ki müşriklerin ağır zulmüne maruz kalan Resul-i Ekrem Efendimizin Mekke hayatı tamamen cihad ile geçmiş, ancak bu, silâhlı bir çarpışma değil, sözle, ikna ile, izah ile yapılan mücahede şeklinde cereyan etmiş Cihadın silâhlı mukabelesi ancak Medine'ye hicret edildikten sonra başlamıştır.

Şimdi burada cihadın silâhsız ve silâhlısından iki nümune zikredecek, Asbab-ı Kiram Hazretlerinin cihad aşkından, imân kuvvetinden vereceğimiz örneklerle, İslâmiyeti noktası noktasına anlamış bulunan bu zevatın iki çeşid cihadından misaller vereceğiz.

Resûl-i Ekrem Efendimizden aldığı emir üzerine İslâmiyet'i sadece sözle izah için faaliyete geçmiş olan Mus'ab (R.A.) Medine halkı arasında geniş kaynaşmaya sebep olan silâhsız cihada başlamış, evinde misafir kaldığı Es'ad bin Zürene ile, Mekke'de bulunan Resûlullah'ın talimatı üzerine sadece konuşmakla ikna ile hizmete koyulmuşlardı. Bir süre sonra buraya hicret edecek olan Resûlullah için şimdi-den Medine'de zemin hazırlamış oluyorlardı. Ancak, cihad'ın bu silâhsız şekli, silâhlısından daha az netice veriyor değildi. Mus'abla Es'ad'ın Medine'deki İslâmı anlatma faaliyeti kalb ve ruhlarda derin alâka görüyor, ikna ile İslâm'a girenlerin sayısı günden güne kabardığı için Medine müşrikleri telâşa düşüyorlardı.

Çok iyi yetişmiş bir aile çocuğu olan Mus'ab, küçük yaşta kabul ettiği İslâmiyetinden dolayı anne - babası onu red etmiş, Mus'ab da uğruna baş koyduğu İslâmı ilân için Medine'ye gelerek Es'ad bin Zürene'nin evinde misafir olup, birlikte silâhsız cihad'a başlamışlardı. Bu uğurda her türlü fedakârlığa hazırdılar.

Birgün henüz imân etmeyen Sad bin Muaz, Üseyyid bin Huzayr'a dedi ki:

«— Teyzem oğlu Es'ad'ın evinde misafir ettiği yabancı adamla şehrimizde bazı safdilleri dininden döndürdük—leri, bir çok kimseleri de tereddüde düşürdükleri artık in—kâr edilmez bir hakikat olarak karşımıza çıkmaktadır. Eğer şu Es'ad teyzemin oğlu olmasaydı yemin ederim ki onu mahv ederdim. Git Es'ad'ı din propagandası yapmaktan men'et. O yabancıyı da evinde misafir etmekten vazgeçsin artık.»

Es'ad'la Mus'ab Medine'nin Beni Zafer kesiminde baş—larına toplanmış olan balıkla konuşuyor, onları kaçırmıya—cak şekilde yumuşak ifadelerle İslâmı anlatıyorlardı. Tam bu sırada Üseyyid bin Huzayr'ın elinde ucu demirli bir harbi ile gelmekte olduğunu gördüler. Es'ad arkadaşı Mus' ab'a dedi ki:

«— Bu gelen adam kabile reislerindedir, eğer İslâ—mı kabul ederse onunla çok kimseler de Müslüman olur—lar. Bütün fesahat—ı lisanımızı kullanmalı, onu asla kızdır—madan bizi dinlemesini temin etmeliyiz.»

Üseyyid yaklaştı, sinirli ve alaylı bir tavırla:

«— Niçin bizim eve gelmiyorsunuz da buradaki saf ve cahil insanları kandırıyorsunuz? Hâlbuki bizim aileyi yoldan çıkarsanız bütün kabileyi elde etmiş olacağınızdan, bu sizin için kârlı bir iş olurdu?» dedi.

İşte şimdi silâhsız cihad'ın en zor safhası başlamıştı. Zira silâhlı cihad'da insanların cesedleri teslim alınır, fa—kat inançları yine ölümlerde kalırdı. Halbuki, şu anda Üsey—yid'in hem cesedi, hem de o cesedin içinde senelerden be—ri beslediği batıl inancı teslim alınacak, öldürmek yerine bi'akis hayat verilecek, batıl inanç yerine imân telkin edilecekti. Bu bakımdan sözle yapacakları Cihad silâhlı Cihad'dan hem daha üstün hem de zordu.

Es'ad kendini toplayarak gayet sakin bir edâ ile şu cevabı verdi:

«— Yâ Üseyyid; sen başkalarına benzemezsin, yüksek bir zekâ, mükemmel bir ilim ve şerefli bir mevkiye sahip—

sin! Bizi dinleyeceğinden eminiz. Lütfedip otur, beğenmediğin sözlerimize itiraz et, şüphelerinizi cevaplandırırım, bakalım nasıl bulacaksın?»

Üseyyid, ucu demirli harbisini hiddetle yere sapladıktan sonra karşılarına, oturarak dinlemeye başladı.

Şimdi sıra Mus'ab'a gelmişti. Belîğ bir mukaddimeden sonra Kur'an'ı Kerim'den Âyeti Kerîmeler okumaya başla-dı. Üseyyid'de derin bir sükût başlamıştı. Oturduğu tozlu toprakların üzerinde okunan Âyet-i Kerimenin mânâsını adetâ vücudunun bütün zerreleriyle massedip, duyuyor, her Âyet-i Kerîmenin okunuşunda zihninde şimşekler çakı-yordu. Çok geçmedi, Üseyyid'in yüzünde imân alâmeti gö-rünmeye başladı, okunan Âyet-i Kerimler birden bire onu değiştirmişti.

«— Müslüman olmak için ne yapmak lâzım?» diye sordu. Üseyyid.

«— Evvelâ guslederek temiz elbiseler giyeceksiniz; kelime-i tevhidi ikrar ettikten sonra da iki rekât namaz kılacaksınız, hepsi o kadar.» diye cevap verdi.

«— Artık bundan sonra kabilemin fertlerinden İslama girmek isteyenleri kimse men edemez» diyen Üseyyid, kalkıp yere sapladığı harbisini alırken;

«— Size birini göndereceğim, o da İslâmı kabul ederse Medine baştanbaşa Müslüman olur» diyerek ayrıldı. Daha evvel onu gönderen Sad, Üseyyid'in gelişinden şüphe-lendi:

«— Yemin ederim ki senin halinde ve simanda bir değişiklik vardır, ne olduysa çabuk söyle?» dedi.

Üseyyid «sorma» dedi. «Gerçi onları tehdit ettim, bir daha din propagandası yapmayacaklar. Ancak, işittiğim bir başka haber beni üzdü. Rivayete göre, Beni Haris kabilesi din propagandası yaptığı için teyzen oğlu Es'ad-ı (aranız-daki anlaşmaya rağmen) öldürmeye karar vermişler. İster-sen sen de git, teyze zadenden durumu iyice tahkik et.»

Üseyyid'in maksadı Sad'ı da onların yanına göndermek, akrabalık hislerini tahrik etmektir. Sad:

«— Sen hiç bir şey yapmamışsın?» diyerek hiddetle Üseyyid'in harbisini kapıp Mus'ab'ın yanına geldi ve

«— Es'ad! Teyzem oğlu olduğun için şimdiye kadar tahammül ettim, fakat bundan sonra halkımızı daha fazla şaşırtmana müsaade etmeyeceğim» diye tehdidde bulun-du.

«— Bizi bir defa dinleyin, beğenmediğiniz fikirlerimi-zi red ediniz. Sizin kötü gördüğünüzü biz de red ederiz.» diyerek (Fussilet) suresinden (Hâ mim) diye okumaya baş-ladı. Okunan Âyetlerin ihtiva ettiği mânâlar Sad'ın dünya-sını altüst ediyor, o ana kadar mahz-ı hakikat diye sarıldığı bâtil itikadlarını teker teker yıkıyordu.

Çok geçmedi Sad (Eşhedü...) diyerek İslama girdiği-ni ilân etti ve hemen etrafta dellallar bağırtarak kadın er-kek riyaset ettiği kabilenin ne kadar fertleri varsa, hepsi-nin bir araya toplanmasını istedi. Heyecanla istenilen ye-re toplanan halka da şu hitabede bulundu:

«— Ey insanlar siz beni nasıl bilirsiniz»

«— Biz seni kabilemizin reisi, hepimizin en iyisi biliriz. Senin sözüne isyanı, ihanet olarak kabul ederiz.»

«— O halde şunu iyi bilin ki, bugünden itibaren Allah'ın birliğine, Muhammed Aleyhisselâmın son peygamberliğine inanmayan kimselerin benimle alâkaları kesilmiş—tir, onlarla hiç bir bağım yoktur. Beni isteyenler İslama girsin, istemeyenlere sözüm yoktur.»

Bu hitabenin sonunda Beni Eşhel kabilesinden hiç bir ferd müstesna olmamak üzere hepsi birden Müslüman oldu—ğu, daha sonra da bunların her birinin İslama büyük hiz—metler eden Sahabe-i Kiram arasında yer aldığı görüldü.

İşte bu muvaffakiyet silâhsız cihad'ın müsbet neticelerinden biridir.

Şimdi bir de Sahabe-i Kiram'ın silâhlı Cihad'larından mîsal verelim:

Okunu, yayını kuşanmış olan Ashab, Bedir Gazasına müteveccihen yola çıkmış. Medine'nin kenarında birbirle—riyle vedalaşıyorlardı. Ebu Hayseme ile oğlu Saîd arasın—da bir mes'ele var, bir türlü hal edemiyordu. Ebu Hayse—me oğluna:

«— Şu oku, yayı ver de, sen evde çoluk çocuğa bak. Bu seferki cihad'a ben gideyim» diyordu. Oğlu Said ise:

«— Din uğruna cihad etmek gibi şerefli bir şey var—ken, evde kadınlara hizmetkârlık etmek bana ağır gelir»

diyor, babasının isteğine rıza göstermiyordu. Nihayet her iki taraf da kur'a atmaktan başka çâre kalmadığını anlaya—rak işi kur'aya havale ettiler. Bu sefer yine Said kazanmış çar-naçar babası geri kalmıştı. Son bir teklif daha yaptı:

«— Oğlum! Gerçi İ'lâyı Kelimetullah için çıkılacak olan Cihad'a iştirak hakkını sen kazandın, fakat ben ihti—yar oldum, bundan sonraki gazalara belki yetişemem, Be—dir Gazasına çıkma hakkını bana ver, sen daha çok gaza—lar görürsün inşaallah!»

Said'in cevabı ümid verici değildi:

«— Babacığım, istediğin Allah için Cihad ederken şe—hid olmak Cennet-i Âlâya uçmaktan başka

bir şey olsaydı, bunu muhakkak yerine getirirdim, fakat din için mücahe-de ederken şehîd olmak istiyorum, beni affet.»

Said bu düşüncesinde o kadar samimî idi ki, din uğruna şehid oluncaya kadar düşmana kılınc salladı ve şer-beti şehadeti de içti.

Aradan bir sene geçmiş, Sahabe-i Kiram bu sefer de Uhud Gazasına çıkıyorlardı. Şehid Said'in babası bu defa en öndeydi. Diyordu ki:

«— Vallahi geçen sene Bedir Gazasına iştirak edememenin üzüntüsünü hâlen hissetmekteyim. Eğer kur'a oğ-lum Said'e çıkmasaydı, Bedir'i kolay kolay bırakmazdım. Dün sabaha karşı şehid oğlum Said'i rüyamda gördüm; Cennet bahçelerinin meyvelerinden koparıp bana gösteri-yor, bir kuş gibi uçtuğu nehirler üzerinden beni çağırarak «Rabbimin vâdettiğini aynen buldum, sen de gel» diyordu.»

Ebu Hayseme sözlerinin burasında gözyaşlarını tutamadığı için daha fazla konuşamadı, biraz ileride bulunan Fahr-ı Kâinatın huzuruna çıktı:

«— Yâ Resûlellah» dedi. «Yaşım ilerledi, kemiklerim inceldi, kuvvetim azaldı. Oğlum Said'in yanına gitmeyi çok arzu ediyorum. Ne olur dua edin de bu gazada din uğruna» ben de oğlum Sâid gibi şehîd olayım?»

Resûl-i Ekrem Hazretleri, sakallarından aşağı pırıl pırıl gözyaşı döken bu beli bükülmüş, aziz insanı şefkat ve muhabbetle seyrettikten sonra, şehidlik makamına erişme-si için dua etti ve nihayet Ebu Hayseme de Uhud Gazasın-da oğlu Said'in âlemine uçup gitti.

İşte onlar İslâm için Cihad ederken bu aşk ve imânda idiler. Kalblerinde Allah'ın vadettiğinden gayri hiç bir mükâfat beklemiyorlardı. Sadece Allah'ın ihsan edeceği makam, mevki onlar için kâfi geliyordu. Cenab-ı Hak biz-lere de aynı imân, ihlas, azim ve sebat üzere olmak şuu-runu ihsan eylesin. Kılınçlı cihad gelinceye kadar yapaca-ğımız kılınçsız cihad'da da bizleri muvaffak kılsın.

*

DEVLET REİSİ

İSLAMIN zuhurundan evvel gerek Arabistan'ın, gerekse sonradan Müslüman olan diğer devletlerin kendilerine aid bir hayat anlayışları mevcuttu.

Bunlar, İslâmiyeti kabul ettikten sonra yalnız eski dinlerini terk etmekle kalmadılar, aynı zamanda o günkü idare şeklini, devam ettirdikleri bu devlet rejimini de bıraktılar. Bunu niçin yaptılar? İslâmı kabul ettikten sonra yalnız eski dinlerini terk etmekle iktifa edip, fakat dünya işlerinde yine eskiye sadık kalsalardı da:

«— Biz İslâmiyeti sadece Âhiret saadetini temin eden bir kısım inançlardan ibaret vicdanî bir his olarak kabul ediyor, dünya işlerinde yine eski idare sistemine bağlı kalıyoruz,» deselerdi, olmaz mıydı?

Bunu demediler. Niçin demediler?

Çünkü onlar gayet iyi biliyorlardı ki, yeni girecekleri din sadece âhiret saadetini tekeffül edip, dünya işlerini ihmal ediyor değildi. Âhir zaman Peygamberine nazil olan Kur'an-ı Kerîm'in ihtiva ettiği hükümler aynı zamanda İslâmı vicdanî bir his olmaktan çıkarıyor, yaşanan hayat ve dünya nizamı olarak ortaya koyuyordu. Hem de insanların kendi kurdukları idare sisteminden çok daha mükemmeliğini getiriyordu. Bu mükemmelliği bizzat Allah'ın Resulü ile O'nun Ashabının şahıslarında ve yaşadıkları hayatlarında her zaman müşahede etmek mümkündü.

Bu sebeple:

«— Biz, İslâmiyet'in sadece âhirete âid hükümlerini kabul ediyor, dünya ile alâkalı kanunlarının ihtiva ettiği

devlet nizamını, fiilen yaşanan dünyevî hayatını istemiyoruz.» demediler.

Zaten İslâmın uhrevî tarafını alıp, dünyaya aid hükümlerini red etme isteğine: «Allah'ın emirlerinin bazılarını kabul eder, bazılarını red ederiz» diyenlerin Müslüman olmayacaklarını bildiren Âyet-i Kerîme mâni olduğu gibi, İslâmın hayata yegâne tatbikçisi olan Resûl-i Ekrem Hazretlerinde gördükleri fevkalâde idare şekli de onları hayran bırakıyor, böyle gayri İslâmî bir fikir hatırlarına bile gelmiyordu.

İsterseniz mevzuumuzla alâkalı bir misal verelim:

İslâm'da idare edenle edilen arasındaki karşılıklı anlayışı gösteren bir hâdiseyi Taberî, Tarihi şöyle nakleder:

Müslümanların yalnız Âhret rehberi değil, aynı zamanda da bir dünya Lideri olan Resûl-i Ekrem Hazretleri, mütad gazalarından birinde bir vahâ'da konakladılar. Açlık ve susuzluktan bitâb hâle gelmiş olan Sahabe'ye yemek molası verilmişti. Resûl-i Ekrem Hazretlerinin emri icabınca bu sefer bir koyun kesilecek pişirilip gazilere dağıtıla-caktı. Bunu kim yapacaktı?

Hazır bulunanlardan biri:

«— Yâ Resûlellah, koyunu ben keserim.» diyerek aya-ğa kalktı.

Bir başkası da: « — Et pişirmesini bilirim, ben de pişireyim.» dedi.

Ashab-ı Kiram böylece aralarında vazife taksimi yaparken, Müslümanların tek Âhret rehberi ve Dünya Lideri daha fazla beklemeden harekete geçip şu ifadeye bulundular:

«— Ben de hep birlikte yiyeceğimiz bu yemeğin ateşi için odun toplayayım, sırtımda çok iyi hurma dalları ta-şırım.»

Eshab-ı Kiram hep birlikte:

«— Hâşâ yâ Resûlellah! Biz bütün hizmetleri görürüz,

siz de şu hurma ağacı altında istirahat buyurun.» dedilerse de Müslümanların o aziz Rehberi ve yegâne Lideri şu cevabı verdiler:

«— Ben bilirim ki, siz bütün hizmetleri görür, zahmetleri çeker, yemeği hazırlarsınız. Ancak siz çalışırken be-nim oturmam, siz sıcaktan terlerken benim gölgede istira-hat etmem beni rahatsız eder. Ümmetini hizmet ettirip, ken-di istirahata dalan bir idareci olmak istemem. Hak Teâlâ kendisini Müslümanların içinde farklı muameleye tâbi tu-tanları sevmez!»

İşte İslâm'ın devlet reisi ve idare ettiği halka karşı takındığı tavrı...

Kendini ümmetinden üstün tutmama faziletinin yalnız Allah'ın Resulüne mahsus olduğu zannına kapılmayınız. İsterseniz şimdi de Resûl-i Ekrem Hazretlerinin mübarek şahıslarında tamamını gösterdikleri İslâmî idarenin Haz-ret-i Ömer-ül Faruk (R.A.) daki tatbikini görelim.

Temim Oğulları kabilesi reislerinden ve civarın en nüfuzlu şahıslarından Ahnef, riyaset ettiği kabilesinin bâzı hatırlılarıyla yazın sıcak aylarından birinde Medine'ye gelmişti. Ahnef, İslâm'ın ruhuna vâkıf olmuş. İhlâslı bir Saha-bi olmasına rağmen yanındakiler eski alışkanlıklarını bırakmamışlar Müslümanların Halifesi Hazreti Ömer'i (R.A.) taht-ı revanlar içinde saltanat süren, etrafında yüzlerce hizmetçinin pervane gibi dolaştığı bir hükümdar sanıyor-lardı.

Bir köşe başında sırtından abasını çıkarmış birinin bir kısım develeri timar edip, yağladığını gördüler. Bu Müslümanların Halifesi Hazreti Ömer ve timar ettiği develer de hazineye aid devlet mallarıydı.

İhlâslı Sahabî Ahnef'le kucaklaşan Halife-i Müslimin O'na:

«— Yâ Ahnef, abanı çıkar ve yanıma gel. Şu iki zayıf «deveyi timar ederken bana yardım et. Bunlar huysuzluk ediyorlar. Bakmazsam iyice düşecek, fakir fukaranın hakkı, dul kadınların hissesi, masum çocukların uhdeme tevdi edilmiş bu hazine malları heder olacaktır.» dedi.

Ahnef'le birlikte gelmiş olanlar bir Halifenin bu derece mütevazı haline akıl erdiremiyor ve içlerinden biri:

«— Yâ Emirel Mü'minin; hizmetçilerinden birine emretseydin de bu işleri yapsaydı ya?» diyor.

Müslümanların Lideri Halife-i Müslimin bu teklife şır cevabı veriyor:

«— Benimle Ahnef'den daha münasib hizmetçi bulunabilir mi ki? Müslümanları idare işini üzerine alan kim-se, Müslümanların hizmetçisidir. Hizmetçiye yakışan da şu işi görür, şunları görmem demek değil, belki devlet işlerinin neleri yapılmamışsa onları yapmak, deve timar etmek dahi olsa yapılmayan işleri tereddütsüz ifâ etmektir!»»

EBU ZERR-İL GİFARİ

EBU Zerr'İl Gifari'yi hepiniz tanırırsınız. Bedir, Uhud, Tebuk Hendek muharebelerinde bulunmuş, Hazret-i Ömer (R.A.) zamanında Mısır'ın fethinde cansiperane gayret göstermiş. Resûl-i Ekrem Hazretlerinden rivayet ettiği 281 Hadîs-i Şerifle de İslama sadece cihad meydanlarında değil, ilim sahasında da hizmet etmiş büyük bir Sahabi'dir Başka tarife ne hacet, Ebu Zer aynı zamanda akraba ve teallûkatı dahi bulunmayan bir garip olduğu için; Ashab-» Suffe'nin de ileri gelenlerindedir. Resûl-i Ekrem Efendimiz O'nun için:

«— Gök boşluğu ile yeryüzünde Ebu Zer'den daha doğru sözlü biri gelmemiştir» buyurarak sadâkatini medhetmişlerdir.

Şimdi burada Ebu Zerr'in bu doğru sözlülüğü yüzünden başına gelenleri kendi lisanından dinliyeceğiz:

Henüz Müslümanların sayıları beş-altı iken İslâmiyeti işiten Ebu Zerr, Mekke'ye gelerek İslama nasıl girdiğini şöyle anlatıyor:

«— Ben, Gıfar kabilesinden biri idim. Mekke'de kendisini Peygamber olarak ilân eden birinin çıktığını işittim. Kardeşim Enis'e: Mekke'ye git o zât ile görüş, konuş bana bir haber getir, dedim.

O da gidip görüşmüş, ben heyecanla beklerken geldi Ne var ne yok? Dedim. Vallahi ben öyle bir zât gördüm ki, herkese hayır söyler, iyilik emreder. Kimseyi kötülüğe teşvik etmez, dedi. Ben de, sen boşuna çığnemişsin bun-ca kumlu çölü, sadra şifâ verecek bir haber getirmedin, diyerek bizzat gitmeye hazırlandım.

Sırtıma dağarcığımı, elime âsâmı alıp yola çıktım. Sıcak kumlu çöllerde aç ve susuz yapayalnız yol alarak ni-hayet Mekke'ye vardım. İlk olarak zemzemden içtim. Hem su hem de ekmek yerini tuttu. Kâbe'nin yanında bekleme-ye başladım. Resûlullahı tanımadığım için birinden sora-caktım, fakat kimden soracağımı da bilemiyordum. Artık vakit çok geç olmuştu, biri geldi, sen garipsin galiba, de-di. Ben de evet, dedim. Gel öyleyse bizim eve gidelim, de-di. Ben de peki diyerek yola düştüm, eve geldik. O bana bir şey sormadı, ben de söylemedim, maksadımı gizli tut-tum. Sabah olunca yine Kâbenin yanına gelip beklemeye başladım. Ben hiç kimseye sormaya cesaret edemiyordum, Biri çıkıp ta Resûlullah şudur, demiyordu. O gün de yine akşam oldu. Evinde misafir olduğum kimse yine akşam yanıma uğradı, misafir olacak yerini hâlen bulamadın mı, dedi? Ben de hayır maksadım misafir olacak ev bulmak

değil, dedim. Gel öyleyse bugün de bize gidelim, diyerek, beni yanına aldı. Giderken de Mekke'ye niçin geldiğimi, kimi aradığımı sordu. Ben de sırrımı söyledim ama kimseye doymayacak. Bana yardımcı olacaksın, dedim.

«Bana söz verdikten sonra, maksadımı açıkça anlattım, biraderim Enis'in sadra şifa verecek bir haber getirmemesi üzerine bizzat gelerek Peygamber olduğunu söyleyen zâtı görmek istediğimi ifade ettim.

Tam adamına çatmışsın, büyük bir tevafuk olmuş benimle karşılaşmışsın, dedi. Meğer bu zât Hazreti Alî değil miymiş?

Bana bazı fikirler verip tavsiyelerde bulunduktan sonra dedi ki; ben şimdi O'nun yanına gideceğim. İkimiz bir gidersek etrafımızdakilerin dikkatini çekeriz. Sen arkamdan beni takib et, ben nereye girersem sen de oraya gir; şayet yolda birine rastlayacak olursak ben ayakkabımın yırtılan tasmağını bağlıyorum, gibi duvar dibine sapar, ora-ya otururum sen arkamdan gel ve beni tanıyıyormuş gibi ileri geç, yoluna devam et.

Bu minval üzere o önden ben arkasından yürüdük, bize kimse rastlamadığı için doğruca Resûlullah'ın bulunduğü haneye girdik.»

Aziz okuyucu; ne yazık ki, Ebu Zerr'in içeride, huzur-u Risaletteki dakikalarının nasıl geçtiğini bilemiyoruz. Bildiğimiz bir şey varsa o da çok kısa bir müddet sonra dışarı-çıkan Ebu Zerr'in, biraz evvelki Ebu Zerr olmadığıydı. Ar-tık, iki gün Harem-i Şerifte beklediği halde Resûlullahı kimseye sormaya cesaret edemiyen Ebu Zerr, şimdi tamamen değişmiş, Resûl-i Ekrem Hazretleri kendisine bir müddet için İslâmı kabul ettiğini gizlerse, işkenceye uğramayacağı da bildirmiş olduğu halde O:

«— Seni Hak Peygamber olarak gönderen Allahu Azi-müşşan'a yemin ederim ki, şimdi çıkacak, Kâbe'nin yanında müşriklerin en kalabalık olduğu mahallede alenen Müs

lüman olduğumu haykırarak, Kelime-i Şehadet getireceğim.» demişti.

Nitekim dediğini de yaptı. Haremi Şerife geldi. Bütün Kureyş azgınları oradaydılar. Zaten iki gündür burada beklemiştir, müşriklerin oturdukları en kalabalık yerleri öğrenmişti. Beklenmedik bir anda haykırdı:

«— Ey Kureyş cemaati; Ben Gıfar kabilesinden Ebu Zerr, size şunu kat'iyetle ilân ediyorum ki, Allah birdir. Ve aleyhinde iki gündür atıp tuttuğunuz Muhammed (Aley-hisselâm) da o Allah'ın bütün insanlara gönderdiği son Peygamberdir.»

Kâbe'nin etrafını bir kahvehaneye çevirmiş olan müşrikler uğultu halindeki dedikodularını bir anda bırakmış-lar, ortalıkta derin bir sükût başlamıştı. İki gündür korkak, ürkek tavırlarla burada sessiz sedasız beklediği görülen bu şahıs üçüncü günü bu cesareti nereden almıştı? Ebu Zerr bunların şaşkınlığından istifade ile biraz evvel söyle-diklerini tekrar etti.

Fakat bu sefer evvelki gibi Kelime-i Şهادeti tamam-latmadılar. Başta Ebu Cehil olmak üzere orada bulunan müşriklerin hepsi üzerine yüklendiler. Vuruyorlardı, o ka-dar insafsızca vuruyorlardı ki, Ebu Zerr'in:

«— Müsaade edin, iddiamı isbat edeceğim.» deyişini bile kimsenin kulağı duymuyordu. Bir büyük tevakuf eseri olarak oradan geçmekte olan Hazreti Abbas yetişti. Yere yıkılmış, tekmelenen Ebu Zerr'in üzerine doğru uzanarak bağırdı:

«— Ey Kureyş cemaati; ne yaptığınızın farkında mısınız? Bu zat Gıfar kabilesindedir, bu kabilenin sizin tica-ret kervanlarınızın yolu üzerinde olduğunu unuttunuz mu?»

Bu ihtar üzerine akılları başlarına gelen müşrikler Kervanlarından intikam alınma korkusuyla Ebu Zerr'i bırak-tılar.

Ebu Zerr diyor ki:

«— Müşriklerin içinde bâzıları, bırakınız bu ders onun yedi sülâlesine yeter, bir daha bu sözleri tekrar edemez, dediklerini işittim. İnsanın zahirine inen darbelerin bâtının-daki imânı söküp atmıyacağımı göstermek için ikinci günü aynı yerde evvelki sözlerimi tekrar ettim. Yine müşrikler başıma üşüştüler, tekrar yetişen Abbas beni ikinci defa kurtardı.»

İşte aradan 1400 sene geçmiş olmasına rağmen isim-leri dâima hürmetle anılıp, muhabbetle yad edilen Ashab-ı Kirâm'ın havaslarından olan Ebu Zerr'in İslama girişi böy-le oldu. Müşrikler o gün bir Ebu Zerr'e tahammül göster-memişlerdi ama Allah'a hamdü senalar olsun o günden sonra Tarihin Şeref Levhalarına geçen yüzbinlerce, milyon-larca Ebu Zerr çıktı.

*

**

«BİR AZM EĞER İMÂN DOLU BİR KALBE GİRERSE»

NÜVÜVVET'in dördüncü senesindeyiz. Üç senedir irşadını gizli olarak yürüten Resûl-i Ekrem (S.A.V.) Efendimiz Hazretleri: «Emrolunduğun İslâmı artık ilân et.» mealindeki Âyet-i Kerime'nin nüzulünden sonra ilâhî emirleri alenen tebliğe başlamış, bu sebeple de Mekke müşrikleri yer yer başlattıkları zulüm ve işkencelerini sıklaştırmışlardı.

Meydanda öyle garip bir vaziyet vardı ki, Allah'ın Re-sulü kendilerine nazil olan Âyetleri sadece okuyorlar, ta-şa, tunca tapmanın manasızlığını izah ediyor, ezilen zayıfların, hakları gasbedilen öksüzlerin, diri diri gömülen kız çocuklarının Mahşer günü haklarının zerresi bırakılmadan

alınacağını ilân ediyorlardı. Bütün faaliyetleri sadece peyderpey nazil olan Âyetleri okuyup izah etmekten ibaretti, maddî müdahalesi yoktu.

Mekke müşrikleri ise, ileri sürecekleri mukabil fikir ve kanaatlarla Resûl-i Ekrem'in irşadını engellemek, sözlerini itibarsız hale getirip söze söz, fikre fikir ile karşı çık-mak teşebbüsü beklenirken bunu yapmıyor, tebliğ edilen Kur'an Âyetlerine inanıp, İslama gönül verenlere karşı amansız bir zulüm ve işkence tatbikine başlıyor, Kur'an Âyetlerine adetâ taş ve sopayla karşı çıkıyorlardı. Müşrikler bu türlü cânîyâne tedbirlerinde o kadar ileri gidiyorlardı ki, henüz sayıları çok az olan Müslümanların bazılarını evlerinin mahzenlerine hapsederek ölümün kucağına terk ediyor; haftalarca, hatta aylarca bu Müslümanın halini hiç kimse sormuyordu bile... Bâzi Müslümanlara tatbik edilen işkence şekli ise büsbütün fecî idi, Kimsenin işite-memesi, duymaması için تنها yerlerdeki kuyulara atıyorlar, putlarını medhedip, rejimlerini kabullenmedikten sonra hayat hakkı tanımıyorlardı.

Ya bir de başından bir devenin, ayağından ise bir diğer devenin kuyruğuna bağlanarak zıd istikametlere çek-tirilen Müslümanlara reva görülen zulmü düşünün?

İnsan ilk bakışta bu elîm hâdiselerin doğruluğuna inan-mak istemiyorsa da, ne yazık ki, biraz sonra okuyacağınız gibi, vakıa, şahıs ve zaman zikredilerek bütün siyer kitab-lerinde müttefikan anlatıldığı için bu zulümlerin tatbik edil-diğinde kimsenin şüphesi kalmıyor, Müslümanların, maruz kaldıkları vahşetin bu derecesine rağmen dinî hayatlarından İslâmî yaşayışlarından kat'iyyen taviz vermediklerini, birer yalçın kaya gibi sebat ettiklerini hayranlıkla müşa-hade ediyoruz.

Şimdi daha iyi anlıyoruz ki:

«Bir azm, eğer imân dolu bir kalbe girerse,

İnsan da, o imândaki son sırra ererse,

En azgın ölümler ona zincir vuramazlar. Volkan gibi coşkun akıyor, durduramazlar..»

Bu hakikatin fiilen isbatını ilk Müslümanlarda, İslâmın o Aziz Sahabelerinde berrak bir şekilde müşahede etmek-teyiz.

Beni Mahzum kabilesinde bir Yâsir Ailesi vardı. Bun-lar baba, oğul ve anneden müteşekkil mes'ud insanlar o-larak yaşamaktaydılar. Yâsir, Yemen'den ayrılarak, karde-şini aramak için geldiği Mekke'de evlenerek kalmıştı. Bu sebeple akraba ve taallükatı Yemen'de kalmış, kendisi ise Mekke'de Kureyş'in himayesiyle yaşamaktaydı. O gün müş-rikler Yâsir'e kızlarını verecek kadar yakınlık gösterip, sev-mişlerdi ama, son günlerdeki tavırları hiç te eskisi gibi de-ğildi. Artık Yâsir onların düşmanlarıydı. Suçu da çok bü-yüktü.

Çünkü oğlu Ammar'ın, ezberlediği Âyetleri dinledik-ten sonra O da Müslüman olmuştu. Hem de Beni Mahzum' un vaktiyle kendi elleriyle çağırıp verdikleri kızıyla bera-ber İslama girmişlerdi. Şimdi müşriklere düşen, kızlarını, damadlarını, torunlarını karşılarına alıp onları okudukları Âyetlerin tesirinden kurtarabilmek için mukabil fikir ve sözlerle ikna etmeleri idi.

Çünkü bunları ecdadlarının dininden vaz geçiren, sa-dece sözlerle ifade edilen hakikatlardı. Fakat, müşrikler mücadelenin bu tarafını asla benimsemediler. Vicdanlarda yerini bulmuş İmân hakikatlarına sopalar ve taşlarla karşı koyma yolunu tercih ettiler.

Müslümanların sayıları o gün henüz on kadardı.

Bir müddetten beri görünmeyen Yâsir'i aramak için çıkmış olan Allah'ın Resulü, Beni Mahzum mıntıkasında yol kenarındaki bir evin mahzeninden iniltilerin geldiğini duymuşlardı.

Burası Yâsir'in eviydi. Eğilip baktıkları zaman Yâsir'i,elleri, ayakları bağlı olarak günlerdir aç-susuz perişan hal-de gördüler.

Manzaraya karşı gözlerinden pırıl pırıl yaşlar akan Allah'ın Resulü:

«— Ey Yâsir ailesi; sabrediniz. Çünkü bu sebatınız-dan dolayı size Cennet vâd olunmuştur. Gideceğiniz yer Cenneti Âlâdır,» buyurdular.

Hayret! Günlerdir çektiği açlık ve susuzluğun tevlid ettiği perişanlığı, bu sözü duyunca tamamen unutan Yâsir, birden canlanmış, sanki yepyeni bir hayata başlamış gibi güçlenmişti. Resûlullah'ın verdiği bu müjdenin huzuru ile bir müddet daha müşriklerin işkencelerine tahammül etti. Ne var ki, sayıları henüz on'u bulmayan Müslümanlar için müşriklerin tazyikleri mütemadiyen şiddetini

arttırıyor:

«— Ya ölecek, yahut da İslâmiyetten vaz geçeceksiniz» telkinleri tekrar ediliyordu.

Yâsir ve O'nun İmanlı zevcesi Sümeyye bu teklifler karşısında ölümü tercih ettiler; İslâmı bırakmaya asla razı olmadılar. Müşrikler, İslâmı kabul ettikleri için artık baş düşmanları ilân ettikleri Yâsir'i, nihayet evinin bodrum katındaki çukurda en küçük bir vicdan azabı duymadan Şehîd ettiler.

Şimdi sıra Sümeyye'deydi. Gözlerinin önünde Şehîd edilen kocasına reva görülen işkencenin şiddetinden asla yılmayan Sümeyye, Ebu Cehile lâıyk olduğu cevabı vermekten çekinmemişti. Bu sebeple Ebu Cehil, Sümeyye'yi Yâsir gibi açlık ve susuzluğun verdiği çaresizlik içinde bekleterek son anlarında öldürmek istemiyor, hemen, aynı anda en korkunç şekilde parçalayarak kinini teskin etmek istiyordu.

Etrafını sarmış bir sürü imansız uşaklarına emir verdi. Derhal kırdan otlayan iki deve getirerek kuyrukları tarafından birbirine yaklaştırdılar. Sümeyye'yi de başından ve ayaklarından bu iki devenin kuyruklarına bağlayarak zıd istikametlere çektirdiler.

Bu sırada Ebu Cehil elindeki ucu sivri demirli harbişini bir yay gibi gerilmiş, fakat İslâmiyeti hâlen terk etmemiş olan Sümeyye'nin İmân dolu göğsüne hızla indirmeye başladı.

Bir kâğıt parçası gibi koparak ikiye ayrılan Sümeyye'nin sıcak kanları toprak üzerinde «Allah birdir» satırları yazarken, Ebu Cehilin gazabı hâlen dinmemiş, şimdi de baba ile annenin İslâmiyeti kabul etmesine sebep olan Ammar'ı hatırlamıştı.

«— Yâsir ailesinden tek ferdin yaşamasını istemiyorum.» diyen Ebu Cehil, Ammar'ın Meymune kuyusuna bırakılmasını istedi.

Meymune kuyusu gerçi o kadar derin değildi. Ancak bir göle benzeyen geniş sahanın suyu sıcak, içi çamurlu idi. İte kaka Ammar'ı götürdüler, adetâ bir bataklık olan Meymune kuyusuna attılar, çıkmaması için de kuyunun yıkılan duvarlarının üzerine dikenler dizmeye başladılar.

Ammar biricik annesi Sümeyye ile Muhterem babası Yâsir'e reva görülen vahşeti biliyordu. Bunun için öldürüleceğine inanmıştı. Müşriklerin isteklerine boyun eğip, yalnız onları aldatmak için istediklerini söylemeye karar verdi ve putlarını metheden sözlerini söyledi.

Artık dedikleri olmuş, Ammar'm İslâmiyeti bırakarak putperestliğe döndüğü vehmedilmişti. Bu sebeple de bataklık içinden kurtarılan Ammar, henüz evine dönmeden Resûl-i Ekrem Hazretlerine haber geldi:

«— Sümeyye oğlu Ammar işkencelere tahammül edemediği için dininden döndü.»

Resûl-i Ekrem Hazretleri bu habere şu cevabı verdi-ler:

«— Ammar dönmez; O baştan ayağa kadar serâpâ imândır.»

Bu sırada huzur-u Risalete giren Ammar'ın ilk sözü şu oldu:

«— Felâket Yâ Resûlellab!» Resûl-i Ekrem Efendimiz:

«— Yâ Ammar kuyu içinde müşriklerin istediklerini söylerken kalbin nasıldı?» diye sordular?»

Ammar (Radı-dıyallahu Anhu):

«— İmânla doluydu. İnanıklarımın hiç birinden vaz geçmiş değilim.» diye cevap verdi.

Bu sırada (Nahl) sûresinin (106.) Âyeti nazil olmuş, ölüm tehlikesiyle karşı karşıya kalınca söylenen küfür ke-limelerinin söyleyeni dininden çıkarmayacağı beyan buy-rularak, zalimlere Allah'ın gazabının erişeceği bildirilmişti.

Bu sebeple Reeûlullah (S.A.V.) söylediği sözlerden zi-yadesiyle müteessir olan Ammar'a:

«— Sana bir daha aynı şiddetle işkence edecek olur-larsa istediklerini dil ucuyla söyle» buyurdular.

Mekke müşriklerinin Müslümanlara yaptıkları zulüm ve işkence bu safhaya gelince, Müslümanlar İslâmı yaşa-yamaz olmuş, dînlerini vicdanlarına hapsetmek zorunda kalmışlardı. Buna asla tahammül edemezlerdi.

Gemi azıya almış bulunan Kureyş azgınları ise Ebu Cehilin riyasetinde ellerine geçen fırsatları kullanıyor, Sü-meyye'ye yapılan işkencenin aynının yeni Müslümanlara tekrar edileceğini her fırsatta ileri sürüyorlardı.

«— Biz vatanımızı bırakır, dinimizi bırakmayız. İmâ-nımızdan fedakârlıkta bulunamayız» diyen Müslümanlar nihayet vatanlarını terkedip, İmânlarını terketmemeye ka-rar verdiler. Ve aldıkları bu gizli kararlarını da hemen tat-bik sahasına koyarak Resûl-i Ekrem Efendimizin müsaade-leriyle Habeşistan'a müteveccihen yola çıktılar.

Müşriklere hissettirmemek için Mekke'yi birer birer terkeden Muhacirler, Kızıl Denize doğru yaklaşırken bir araya gelerek yarım altına kiraladıkları bir gemiyle Habeşistan'a çıktılar.

Böylece Nübüvvetin beşinci senesinde Resûl-i Ekrem'-in Kerime-i Muhteremeleri ile; Zevci Hazret-i Osman'ın da içinde bulunduğu ilk Habeşistan hicreti vukubulmuş olu-yordu.

«— Âbâ-ü Ecdadlarından kalan mal, mülk, ev bark.. Hülâsa dünya metayı namına neleri varsa hepsini terkedip, ellerine birer değnek, sırtlarına da içi hurma dolu birer dağarcık alarak vatanlarını dahi terk eden bu insanlar böy-le bir harekete acaba niçin ihtiyaç duyuyorlardı?

«— Kimseyle bir kan dâvaları, miras uyuşmazlıkları, başa kakılacak kusurlu bir tarafları yoktu. Üstelik Mekke'-nin en itibarlı ve en mes'ud insanlarıydılar?»

Sebeup şuydu:

«— Mekke müşrikleri Müslümanlığın vicdanlarda hap-sini istiyor, tezahürünün aksetmesine rıza göstermiyorlar-dı. Nitekim Ammar'ı da inandığını içine saklayıp dışarıya tezahürü aksetmediği için serbest bırakmışlardı. İcabları yerine getirilmeden yaşanan bu türlü İslâmî hayat ise, esa-retten başka bir şey değildi. İşte bunun için Müslümanlar evlerini, barklarını, mallarını, mülklerini terkediyor. İslâmı inandıkları gibi yaşayacakları Habeşistan'a hicret ediyor-lardı. Müşriklerin vicdanlarına hapsetmek istedikleri İslâ-mı orada nizam olarak insan hayatı olarak yaşayacaklardı. Bu sebepten dolaydır ki, artan müşrik baskısı karşısında bir sene sonra 90 kişilik ikinci bir Habeşistan kafilesi da-ha yola çıktı.»

Yeşil hurma bahçeleri, dizi dizi deve katarları, bölük bölük koyun sürüleri, bunları bağliyamamıştı. Üstelik Di-ni için dünyasına tekme vurmaktan çekinmeyen bu aziz kahramanların hepsi de erkeklerden ibaret değildi. İlk ka-filede (4), ikinci kafilde ise (13) Müslüman hanımı vardı.

Bu (17) Müslüman hanım, inandıkları gibi yaşayabilmeleri için bütün servetlerini bırakarak Habeşistan'a gitmekte yakınlarını teşvikten geri kalmıyor, böylelikle Tarihin Şe-ref Levhalarına geçen ve kendilerinden sonra gelecek Müslüman hanımlarına numune olan kahramanlıklarını gös-termiş bulunuyorlardı.

Gelen Âyet ve irad buyurulan Hadîs-i Şeriflere söz ve fikirle karşı koyma yerine, taş ve sopalarla mukabele-ye devam eden Mekke müşrikleri, bunca işkence ve zu-lümlerine rağmen İmân edip, İslâmiyete girenlerin çoğal-masına mâni olamayacaklarını anlayınca iki kişilik bir hey'etle Habeşistan'a çeşitli hediyeler gönderip, hicret eden Müslümanları geri istediler.

İmparator Necaşi, Müslümanları huzuruna çağirtarak: «— Kureyşliler, gönderdikleri elçilerle sizin iadenizi istiyorlar, ne dersiniz» diye sordu.

Müslümanların sözcüsü Cafer ayağa kalkarak: «— Ey hükümdar! Sorunuz, biz bunların kölesimiyiz ki bizi istiyor. Biz borçlularımızı ki arkamızdan gelmişler? Yakınlarını mı öldürdük ki bizi takib ediyorlar?» dedi.

Bunların hepsine de «hayır böyle bir suçları yok» di-ye cevap veren müşrik temsilcilerini Necaşi huzurundan kovdu.

Bu suretle elleri boş dönen elçiler Mekke'ye sevindi-rici bir haberle gelmemişlerdi. Ebu Cehil ve

maiyeti bu de-fa daha ağır bir plân hazırladılar:

Bundan böyle Müslümanlarla hiç kimse alış veriş et-miyecek, onlarla çarşıda pazarda konuşulmayacak, dostluk bile etmiyeceklerdi. Bu suretle Resûl-i Ekrem ve O'nun aziz Ashabı güya açlıktan öleceklerdi.

Böyle bir ahidnâme-yi müşriklerin ileri gelenlerinden kırk kişiye imzalatan Ebu Cehil, götürüp Kâbe'nin duvarına astı. Artık Müslümanların mahallesiyle müşriklerin mahallesi tamamen ayrılmış, karşılıklı teşriki mesâi iyice kesil-mişti.

Tam üç sene devam eden bu mahsuriyet o kadar acı oldu ki, Müslümanların çocukları yiyecek bir şey bulama-dıkları için geceleri feryad ediyor, âciz, zaif kimseler git-tikçe takatdan kesiliyorlardı.

İslâm intişarına mâni olmak, Müslümanları yeni gir-, dikleri dinlerinden döndürmek için alınmış olan bu zalima-ne tedbirler artık bazı müşrikleri bile dilhun edecek fecaa-te gelmişti. Bu sebeple bir gün Hazret-i Hatice validemizin birâderzâdesi Hakim bin Hamzam, halasının evine gizlice arpa unu göndermişti. Bunu duyan Ebu Cehil, Hakim'i bulup:

«— Sen Müslümanlara yardım etmemek için vardığı-mız anlaşmaya isyan ediyorsun?» diyerek yakasına sarıl-mış, hırpalıyordu. Bunu gören Ebu Bahteri ise:

«— Sen insaf ve merhameti büsbütün yitirmişsin, bir adamın halasına erzak göndermesini ayıplamak kadar ayıp şey olamaz, gözlerimizin önünde açlıktan ölsünler de se-yir mi edelim?» diye itirazda bulundu.

Gariptir ki, bu hale rıza göstermiyen ve Müslümanla-rın mahsuriyetinin kaldırılmasını isteyenlere sonradan imân nasib olmuştur. Bir gün Hişam bin Amir, Züheyr'in evinde dedi ki:

«— Senin sofranda soğuk sular, nefis yemekler, taze hurmalar varken akraba-ü teallûkatın yalnız Müslüman ol-

dukları için bunlardan mahrum, sefalet içinde yaşasın, ızdırablı geceler geçirsinler reva mı? Şunu iyi bilmeliyiz ki,

bunlar ölecekler, fakat inandıklarından vaz geçmiyecekler.»)

Züheyr ise,

«— Ne yapayım, bana yardımcı iki adam bulsam ye-ter, ama kimse yok» dedi. Hişam:

«— Aradığın iki adamdan biri benim, biri de Mut'im»-diyerek kalkıp Mut'im'in evine gitti:

«— Abd-i Menaf oğullarından Müslüman oldu diye iki sülâlenin açlıktan mahv olmasına nasıl razı oluyorsun?»

dedi.

Mut'im buna:

«— Ne yapaym, benden başka bir adam daha bulsam bu işe bir son verirdim.» diye mukabele etti. Böylelikle bunlar kalkıp bir araya toplandılar, verdikleri «kararı tatbik için de sabahı beklediler.

Sabah erkenden Kâbeyi tavaf eden Züheyir konuştu: «— Ey Kureyşliler; kendileriyle alış veriş yapmaya kimsenin cesaret edemediği için açlık ve perişanlık içinde ölümle karşı karşıya gelmiş bulunan dünkü akraba, can ciğer komşularımızın üç senedir çektikleri sefaletle hâlâ ra-zı olacak mısınız? Vallahi ben bu asılı duran ahidnâme'yi artık yırtacağım» dedi.

Ebu Cehil bu sözlere şiddetle itiraz etti: «— Onlar dinlerini bırakmadıkça bir avuç arpa ununa bile hasret kalacaklar.»

Züheyir buna şu cevabı verdi:

«— Sen Yâsir'i Beni Mahzum'un evindeki bodrumun-da öldürttün, fakat imânından vaz geçirebildin mi? Yâsir'in karısı Sümeyye'yi develerin kuyruğunda çektirirken ucu demirli harbilerle parçaladın, dininden çevirebildin mi? Dahasını söyleyeyim. Bunların oğulları Abdullah'dan son-ra Ammar'ı da Meymune kuyusuna attırmıştın, o zaman sadece şerrinizden kurtulmak için istediğini söylemişti, secde ettirebiliyor musun?»

Ebu Cehil'de bir sükût başlamıştı. Hazır bulunanlar Züheyir'i teyid ettiler. Gecedен anlaştıkları arkadaşları nin yardımıyla Ahidnâme indirilerek açılıp bakıldığında içindeki yazıları kurt yemiş olup sadece «Ey Allah'ım Senin

adınla» mânâsına gelen (Bismikellahümme) ibaresinin mahfuz kaldığını müşahade ettiler.

Tam üç sene süren bu hapis hayatında müşrikler bir tane Müslüman kalmayıp hepsini dininden vaz geçireceklerini ümid etmişlerdi.

Mü'minlerdeki İmân kuvvetine bakınız ki geceleri ma-hallelerinde gidasız çocuk ağlamalarından, aç insan inle-melerinden gözlerine uyku girmez olduğu halde müşrikle-re tâviz vermediler, İmânlarında asla pişmanlık eseri gös-termediler.

CİHAD

BİR Cuma günü Medine'de Resûl-i Ekrem (S.A.V.) Efendimizin Mescidinde Ashab-ı Kiram oturmuş konuşmaktalar.

Bir ara İbni Abbas (R.A.):

«— Allah'a imân ettikten sonra yapılacak en efdâl amelin Hacılara su dağıtmak» olduğunu ileri sürdü. Şeybe (R.A.) söze karışarak:

«— İmândan sonra en efdal amelin Mescid-i Haramı tamir etmek» olduğunu iddia etti.

Hazret-i Ali Kerremallahu vehheh ise:

«— İmândan sonra İslâm için Cihad etmek bu sizin saydıklarınızın hepsinden efdaldir.» diyerek diğerlerine cevap verdi.

Bu sırada minberin ötesinde bulunan Hazret-i Ömer (R.A.) şöyle seslendi:

«— Resulullah'ın minberi yanında böyle yüksek sesle konuşmayınız. Namazı kıldıktan sonra bu saydıklarınızın hangisinin efdal olduğunu soracağım.»

Hadîsi rivayet eden Numan bin Beşir diyor ki: «— Namazdan sonra Resûl-i Ekrem (S.A.V.) Hazretle-rine mes'ele soruldu da nazil olan Tevbe Sûresinin (19) uncu Âyet-i Kerîmesi, Hacılara su dağıtmakla, Mescid-i Haramı tamir etmenin Allah için Cihad etmekle müsavi olmayacağı beyan buyurulup, Cihad edenlerin en yüksek derecede buldukları haber verildi.»

Bu Âyet-i Kerîme'nin meali şöyledir:

«İmân edip, Allah için Cihad edenlerin hizmetini Ha-cılara su dağıtmak, Mescid-i Haramı tamir etmekle bir mi tutuyorsunuz? Bunlar müsavi olamazlar. Allah için Cihad etmiyen zalim kavma Allah

hidayet etmez. İmân edip, hicret edenler, Allah için malları ve nefisleriyle Cihad edenler, Allah indinde en âzam derecededirler. Kurtulanlar işte bunlardır. Rableri onları Cennetiyle, rahmetiyle ve rıza-siyle müjdeler. Allah indinde mallarıyla, nefisleriyle Cihadı eden bu mü'minler için ecr-i azîm vardır.»

KİM NE KADAR MES'UL

SICAK bir yaz günü Safa ile Merve arasını doldurmuş olan Hacılar sây ediyor, ibadetlerinin kabulü için her biri Cenab-ı Hakk'a yalvarıp göz yaşını döküyorlardı.

Bunların içinde günün Halifesi Harun Reşid de vardı. O da diğerleri gibi Safa ve Merve arasında koşuyor, Hac ibadetinin icabını yerine getiriyordu. Halife-i Müslimin Sa-fa tepesindeki yüksekliğe çıktığı sırada:

«— Ey emir'el Mü'minin, biraz beni dinlermisiniz?» diye bir ses işitti. Dönüp baktığı zaman bu sesin, ilk Mü-ceddid Ömer bin Abdülaziz'in torunu büyük Âlim Abdul-lah'a âid olduğunu anladı.

Kalabalık içinden güçbelâ sıyrılarak gelen Abdullah ile Halife-i Müslimin Harun Reşid arasında şöyle bir ko-nuşma cereyan etti:

O gün tamamen boş olan Safa ile Merve arasındaki meydanda mahşerî Hacı topluluğunu gösteren Abdullah:

«— Yâ Emir'el Mü'minin, şuraya bak, burada ne kadar insan olduğunu tahmin ediyorsunuz?» dedi.

Harun Reşid:

«— Sayısını ancak Allah'ın bileceği kadar çok insan var» diye cevap verdi. Abdullah:

«— O halde dinle ya Emir'el Mü'minin» diyerek şöyle konuştu:

«— Bu ağlayıp, göz yaşını dökenlerin hepsi sadece ken-di nefislerinin hesabını vermekten korkuyorlar. Halbuki sen bir Mü'min olarak hem kendi nefsinin, hem de bir Halife-i

Müslimin olarak işte bunların hepsinin hesabını vereceksin, bunu hiç düşündün mü?»

Harun Reşid bu ihlâslı ikaz karşısında bir müddet dü-şünceye dalmış, sonra da:

«— Ey amca oğlu söyle!» diyerek ihlâslı Âlim Abdul-lah'ın konuşmasını rica etmiş, Abdullah da sözlerine şö-y-le devam etmişti:

«— Vallahi yâ Emir'el Mü'minin, insan kendini ihmal eder, şahsî malını israfa sürüklerse ilâhî azaba müstehak olur, ya bir de Müslümanları ihmal eder, onların malını; israfa sürüklerse ne olur?»

Artık Halife-i Müslimin, göz yaşlarını tutamamış ağlı-yordu...

* *

KİMİN TAKDİRİ İÇİN?

KADİSİYE Muharebesinde İslâm ordusu açlık ve susuzluk içinde cihad ediyordu. Günlerdir süren çarpışma-da iki taraf da iyice yorulmuş, fakat düşman şimdiye kadar hiç bir ordudan almadığı dersi bu küçük cihad ordusundan almıştı.

Yanlarında birer ok ve kılıncıtan gayri dünya metâna sahib bulunmayan bu bir avuç Müslüman, sırtlarında bi-rer aba, torbalarında da birer avuç hurmadan başka bir varlığa malik değillerdi. Orduda mâli sıkıntı son hadde gel-mişti.

Bu sırada kum tepelerinin arkasında su aramakta olan bir asker eştiği kumların derinliğinde bir testi buldu. Bu

küpün içinde bir insanı değil bir orduyu bile idare edecek çoklukta kıymetli altınlar vardı.

Sırtındaki elbisesinin irili ufaklı yamaları arasından vücudunun güneş yakmış etleri görünen bu asker, çil çil altın dolu bu küpü doğruca kumandanına getirerek içinde-kilerden bir tanesini eksiltmeden teslim etti.

Kumandanı bu askerdeki imân kuvvetine hayran olarak:

«— Adını ve künyeni söyle de seni Halifeye takdim edeyim, bu doğruluğundan dolayı mükâfatlandırırım!» dedi.

Sırtındaki elbisenin bir ipliği çekilse kırk yaması dökülecek derecede fakir olan bu mücahid, kendisine bu doğruluğu yaptıran inancın ne olduğunu bildiren Tarihin Şeref Levhalarında hayranlıkla okuduğumuz şu cevabı ver-di:

«— Ben insanların mükâfat ve takdirini hesaba kata-cak kadar zayıf imanlı biri olsaydım, bu küpün içindeki al-tınların bir tanesini bile teslim etmeden evime aşırırdım. Benim için ne Kadisiye ordusu kumandanının, ne de Ha-life Ömer'in takdiri mühimdir. Benim asıl beklediğim tak-dir Senin ve Ömer'in Rabbı'nın takdiridir. Bu altınları her-kesin malûmatından gizleyebildiğim halde O'nun ilminden kaçıramadım. Siz görmediniz, fakat O gördü. Beklediğim O'nun mükâfatıdır. İnsanların değil.»

FİR'AVUN

BEDİR Muharebesinde bulunan Abdurrahman bin Avf, İslâm'ın azılı düşmanı Ebu Cehil'in son dakikalarına aid meşhudatını şöyle anlatmaktadır:

Bedir Muharebesinde iki çocuğun arasında kalmıştım. Kendi kendime böyle tehlikeli bir günde, bu iki çocuğun arasında bulunacağıma, keşke cengâver iki kahramanın ara-sında bulunsaydım, diye esef etmeye başladım.

Bu sırada yakınımıdaki gençlerden biri yaklaşıyor:

«— Amca sen Ebu Cehili tanır mısın?» dedi.

«— Tanırım fakat senin Ebu Cehil'le ne alış verişin var?» dedim.

O da:

— O, Resûlullah Hazretlerine pek çok ezâ-cefa etmiş, bunun için ahdettim, O'nu görürsem yakasına yapışacak, ya onu geberteceğim, ya da kendim öleceğim. İkimizden birimiz ölünceye kadar çarpışacağım» diye mukabelede bulundu.

Biz bu minval üzere konuşurken diğer genç geldi, o da aynı şekilde Ebu Cehil'i sordu. Bunların küçük vücutlarında taşıdıkları büyük İmânları bana cesaret ve kuvvet verdi. Bir müddet sonra Ebu Cehil devesine binmiş, etrafını çevreleyen adamlarının arasında dolaşırken gördüm.

«— İşte sizin aradığınız Ebu Cehil» diyerek onu bu iki çocuğa gösterdim.

Yayıdan fırlayan ok misli aniden yanımdan ayrılan çocuklar yıldırım süratiyle Ebu Cehil'in yakınına kadar so-kuldular. Küçük boylarıyla develerin karınlarının altlarından rahatlıkla geçiyorlardı. Sür'atle hareket ettiler ve Ebu Ceh-

lin ayaklarını kılınçlarıyla keserek Onu deveden aşağıya düşürdüler. Meğer kendilerini çocuk diye mühimsemedi-ğim bu iki kahraman Afra hatunun oğulları Muaz ve Muav-vez imiş.

Şimdi buradan ötesini de Muaz'ın kendisinden dinliye-

lim:

«Ben kılıncımla Ebu Cehl'in ayağını kestim. O'nun oğlu İkrime de bana bir kılınç salladı, omuz başından kopan kolumu ayırdı, yalnız bir deriyle tutan kolum sallanıp kaldı. Göğsümün üzerinde asılı duran kolum bana çok zahmet veriyordu. Başka çare bulamadım, sallanan kolumun ucuna ayağımla basıp çektim, kopardım.»

Ebu Cehil kendisini ticaretle uğraşan Mekkelilerin Reisi bilir. Çiftçilikle iştigal eden Medine'lileri hakir görürdü. Bu sebeple hakîr gördüğü Medine'lilerden Muaz'ın darbe-i kahiresi altında kumlar üzerinde kıvranırken:

«— Keşke beni çiftçilerden başkası öldürseydi.» diye söylenmeye başladı.

Bu sırada Resûl-i Ekrem Efendimiz:

«— Acaba şu anda Ebu Cehil ne yapıyor? Kim ondan bir haber getirecek,» diye sordular.

Bunun için Abdullah bin Mes'ud koşarak Ebu cehlin bulunduğu yere geldi. O, henüz can çekişiyordu.

«— Ey İslâm düşmanı ne haber?» diyerek boynuna basıp göğsüne çıktı. Ebu Cehil ise, son nefeslerini yaşatmaktaydı, bununla beraber içinden beslediği kinini yine dışına aksettirerek:

«— Ey koyun çobanı, pek te yüksek yere çıkmışsın» diye mırıldandı sonra sordu: «Zafer hangi tarafta, sen ondan haber ver?»

İbn-i Mes'ud buna:

«— Allah'a hamd olsun ki, zafer ve galebe İslâmdadır. Yeis ve kader içinde öl» diye mukabelede bulundu.

Bu halinde bile «Peygamberinize olan husumetim şimdi daha şiddetlendi» diye hezeyanlarda bulunan Ebu Cehlin başını İbn'i Mes'ud kesip kılıncına takarak huzur-u Risale-te getirdi. Resûl-i Ekrem Hazretleri:

«— Seni kahreden Allah'a hamd olsun, ey adüvellah!» dedikten sonra şöyle buyurdular:

«— Bu herif bu Ümmetin Fir'avnydı!»

*

**

ACEM SARAYININ KAPISI

SA'D bin Ebi Vakkas, Allah için kan döken ilk Müslüman mücahiddir. O, İslâm'a girdiği gün Müslümanların sa-yısı ancak sekiz kişiden ibaretti. Mekke sokaklarında ye-ni girdiği dîni ile alay eden bir müşrikle münakaşaya tu-tuşmuş, eline geçirdiği deve kemiğiyle İslâmiyetle istihza eden müşriklerin başını yarararak, İslâm Tarihine Allah için kan döküp, ok atan ilk mücahid olarak geçmiştir.

Müşriklerin Sa'd'a çatmaları, İslâmı kabul ettiği sırada 17 yaşlarında henüz çocuk denecek kadar küçük olma-sındandı. Ancak o küçük vücudun içinde ne büyük İmân hakikatinin yerleştiğini bilememektedirler. Halbuki Sa'd İslâma girdikten sonra o küçük cüssesiyle İslâm dâvasının bütün hayatî mes'elelerini aslında dağlar kadar dayanıklı ve büyük olan o'muzlarına yüklenmiş, en tehlikeli Bedir, Uhud, Hendek Kadisiye ve İran muharebelerinde bulunmuş, Uhud'da bin ok atmış, «Okun gibi duaların da hedefine ulaşsın yâ Sa'd» gibi Hadîs-i Şerifle Resûl-i Ekrem Efendi-mizin duasına mazfiar olmuştur. Bu sebeple Sa'd'ın duasın-dan korkarlar, onu kırmaktan çekinirlerdi.

Veda Haccında Mekke'de hastalanmış, mirasçı olarak bir kızından başka kimsesi bulunmadığı için, malının üçte ikisini Cihad yolunda sarfetmeyi istemiş, Resûl-i Ekrem Efendimiz, üçte birini sarfederse yeteceğini bildirmiştir. Cihad arkadaşları Veda Haccını tamamladıktan sonra Mekke'ye dönerlerken yatağında yatmakta olan Sâ'd, bu haline çok üzülerek:

«— Yâ Resûlellah, arkadaşlarım giderlerken ben bu-rada kalacak mıyım?» diye sormuş ve Resûluliah'dan:

«— Hayır, sen burada kalmıyacaksın. Hayırlı hizmet-lerde bulunacak, büyük işler başaracaksın. Ümid ederim ki daha çok yaşayacak, Müslümanlara faydalı, müşriklere zararlı olacaksın.» cevabını almıştır.

Bu Hadîsi Şerif bir mucize olarak tahakkuk etmiş, Sa'd (Radıyallahu Anhu) Sahabe-i Kiram hazeratının işti-rak ettiği bütün Cihad ordularına katılmış, daha sonra Ka-disiye ordusu başkumandanı, İran Fatihlerinin birincisi ol-muş, bilâhare de Küfe şehrinin kurucusu olarak tarihe geç-miştir.

Tek kelimeyle Sâd bin Vakkas, Resûl-i Ekrem Efendi-mizin cennetlik olduklarını müjdeledikleri on kişiden, yâ-ni Aşere-i Mübeşşere'den biri olmak şerefine nail olmuş-tur.

55 tarihinde seksen yaşını geçmişken Medîne-î Münev-vere'de vefat etmiş, Aşere-i Mübaşşere'nin en sonu ola-rak cenazesine büyük cemaat toplanmıştır.

Son dakikalarında iken evinin bir bucağında sakladığı eski bir cübbesini meydana çıkarttırmış, kefen olarak bu yırtık cübbesinin içine sarılmasını isteyerek şöyle vasiyet etmiştir:

«— Bu gördüğünüz cübbe, Bedir muharebesinde müşriklerle karşılaştığımda giydiğim cübbedir. İçindeki delik ve yırtıklar da müşrik ok ve kılınçlarının darbeleriyle açılmış olan yerlerdir. O'nu bugüne kadar bu maksadla saklıyordum. Şimdi beni bu cübbenin içine sararak mezarıma bırakmanızı vasiyet ediyorum,»

Fisebilillâh ilk kan döken, Cihad meydanlarından geri kalma korkusunun belirlediği hasta yatağında iken de malının üçte ikisini Cihad'a sarfetmesi için müsaade isteyen, Aşere-i Mübeşşereden biri olmakla da bütün fazilet ve üstünlüğünü Resûl-i Ekrem Hazretlerinin müjdesiyle tescil ettirmiş bulunan bu büyük insandan, İslâmın düsturlarına aykırı düşen bir hareket zuhur ettiği görülse, saydığımız ve sayamadığımız bunca fazilet ve üstünlükleri onun bu hareketini mazur gösterir, yanlış tutumu örtbas edilebilir mi?

İslâm'da İslâm'ın ulvî prensipleri hâkimdir. İster halktan biri, isterse kumanda mevkiini elinde bulunduran hü-kümdarların en kuvvetlisi olsun, herkes İslâmın bu ulvî düsturlarına itaata mecburdur, büyüklük, küçüklük ölçüsü işte bu itaat nisbetidir. ihmalleri, ne geçmiş, ne de gelecek faziletler affettiremez. Anlatacağımız vak'a İslâm kânunları karşısında herkesin müsavi olduğu hakikatini, ihmal kimden gelirse gelsin örtbas edilmeyeceği gerçeğin müşahhas delillerinden birini teşkil eder.

Küfe'yi bina etmiş olan işte bu büyük Sahabi Sâ'd bin Ebi Vakkas, Valisi olduğu bu şehre bir de Vali konağı yaptırmış, kapıya da Fethettiği İran Şahının sarayının kapısını taktırarak, bir zafer nişanesi olarak girip çıktıkça dikkatleri çekip, kuvve-i maneviye'nin inkişafına vesile olmasını düşünmüştür.

Güzel bir niyetle yaptırdığı bu hareketi Halife-i Müslimin Hazret-i Ömer'e (R.A.) yanlış intikal ettirilmiş, Sâ'd bin Ebi Vakkas'ın İran şahı gibi işi saltanata döktüğü, yaptırdığı konağa Kisrâ'nın sarayının kapısını taktırarak huzura girip çıkanları da güçlkle karşılaştırmak istediği iddia edilmiştir.

Bu haber karşısında Halife-i Müslim'in, Sâd bin Ebi Vakkas'ın bunca fazilet ve kemalâtı vardır, deyip de işi örtbas etmemiştir. Şikâyetin doğruluğuna inanmamasına rağmen Muhammed bin Müseyime ile O'na şu mektubu göndermiş ve İslâm Demokrasisinde İslâmın prensipleri hâkim olup hangi makam ve faziletin sahibi olursa olsun bütün insanların bu düsturlara itaata mecbur olduğu hakiyatını Tarihin Şeref Levhalarına altın harflerle bir daha yazdırmıştır. Mektub aynen şu ifadeyi taşımaktadır.

«— Yâ Sâ'd! işittim ki bir saray yaptırmışsın. Acem Hükümdarının Sarayının kapısını da bu sarayına taktırmışsın. Bunu niçin yaptın? Oraya kapıcılar, perdeciler koyup ta halk, şikâyetlerini anlatıp, dertlerini duyurmakta müşkülâta uğrasınlar diye mi yaptın bunu? Yoksa o müstebid Hükümdarın yolunu mu tutun? Onların saraylarının yerle bir olmasının sebebinin halktan kendilerini saklayıp, huzurlarına şikâyetçilerin girmesini önlemiş olmaları olduğunu bilmiyor musun? İşte sana

ibret dersi olmak üzere bir adam gönderiyorum. Bu adamın senden asla korkusu yoktur. Yaptığın sarayının kapısını yaktıktan sonra bu mektubu sana verecektir. Artık sana iki hane yeter. Biri kendir» oturmak için diğeri de hazine mallarını koymak için.»

Mektubun muhtevası yerine getirilmiş, hüsnüniyetinin eseri olan bu hareketinin Halife-i Müslimine yanlış akset-tirildiğini hisseden büyük sahabi, asla ses çıkarmamış, ak-sine halkına kapısını kapayarak, debdebeye düşecek idarecilere karşı İslâmın hükmünü bu hâdiseyle tescil edilip, tesbit edildiği için son derece memnun olmuş, hareketinin yanlış anlaşılmasına sebebiyet verenlere okları gibi hedefine ulaşan o keskin duasıyla bed dua etmiştir.

Allah O'nlardan ebediyyen razı olsun!

«ZALİMLER İÇİN YAŞASIN CEHENNEM»

EBU Düçane'yi hatırlarsınız. Uhud muharebesinde sayı çokluğuna, teçhizat üstünlüğüne bakarak gururlanan Mekke müşriklerine karşı pervasızca ortaya atılmış, elinde Resûl-i Ekrem Hazretlerinin kılına, başında da ölmeye karar vermiş olanların sardıkları kırmızı sarığı olduğu halde öyle vekarlı ve çalımlı bir yürüyüş yürümüş ki, pehlivanca yapılan bu yürüyüş için Resûl-i Ekrem Hazretleri:

«— Bu öyle bir yürüyüşdür ki, sadece din düşmanları-na karşı yapılabilir.» buyurarak O'nu tasvib etmişlerdir.

Müşriklerin Müslümanları küçümseyip, hakîr görmeleri üzerine yaptığı bu yürüyüşü ile İslâmın izzetini yükselten Ebu Düçane'nin bil hareketi bize, Harb-i umumîde Kafkas Cephesinde talebelerinden teşekkül ettirdiği fırkalarına gönüllü alay kumandanlığı yapan Bedi-üzzaman Said Nursî Hazretlerinin esir düştüğü Rusya'da Müslümanları küçümseyen Rus Başkumandanı Nikola Nikolaviç'e karşı ta-kındığı tavrını hatırlatır.

Bilindiği gibi «Risale-i Nur Külliyyatı» unvanı altında, bir ihsan-ı ilâhî olarak te'lifine muvaffak olduğu 130 adet eşsiz eseriyle İslama ilmî, imânî yönden büyük hizmetler yapmış, bir sînuhat-ı kalbiyye olarak ifade ettiği hakikat-larla dahilde ve hariçte milyonlarca insanın imânını kurta-rıp, zayıflayan dinî bağlarını takviye etmiş olan Bediüzza-man Hazretleri, asrımızın muhtaç olduğu İslâmî cereyanı teessüs ettirmekle beraber, gerektiği ve lüzum hâsıl oldu-ğu zamanda da muharebe meydanlarında feragat ve şeha-met örnekleri göstermiş, hattâ Rus hücumu karşısında hal-kın geri çekilip kurtulmalarını temin için derin yaralar al-mak pahasına talebeleriyle birlikte Bitlis'te mukavemete devam etmiş, düşman güllerinden aldığı üç isabete rağmen teslim olmayan Bediüzzaman, üç sıra Rus askerini yararak su üzerinde bulunan bir sütreye girmiş, hem yaralı hem ayağı kırık bir halde tam otuz üç saat su ve çamur içinde (kalmıştır. O müdhiş vaziyette üstlerinde düşman askerleri bulunmasına rağmen istirahat-i kalb ve huzur-u vicdanla yanındaki arkadaşlarına teselli vererek demiş ki: «— Karşımıza ne vakit çoklukla düşman askeri gelir-se, o vakit silâhlarımızı kullanacağız, kendimizi ucuza sat-mıyacağız Bir iki düşman için kurşunumuzu sarfetmiyece-ğiz..»

Lâtif bir inayet-i ilâhiyyedir ki, otuz üç saat, onlar Rus askerlerini gördükleri ve Rus askerleri de onları ara-dıkları halde bulamamışlardır. Bu esnada Bediüzzaman Hazretleri talebeleri olan gönüllü fedailere hitaben:

«— Arkadaşlar; durmayınız.. Sizlere hakkımı helâl ettim. Beni bırakınız siz kendinizi kurtarmaya çalışınız,» demişse de, fedakâr ve kahraman talebeleri:

«— Sizi bu halde bırakıp gidemeyiz Seyda! Şehîd o-lursak yine sizin hizmetinizde olalım.»

deyip kalmışlardı.

Bilâhare Bediüzzaman Hazretleri, Ruslara esir düşmüş, Tiflis, Kilograf yoluyla Kosturma'ya sevkedilmişlerdir. O'nun yüzlerce nümune-i misâl kahramanlıklarından birini teşkil eden, Rus Başkumandanına meydan okuması hâdisesi de işte bu esareti sırasında cereyan etmiştir.

1948 de neşredilmiş olan (Ehl-i Sünnet) mecmuasındaki bu tarihî vak'ayı (Şualar) dan aynen iktibas ediyorum:

(Büyük İslâm Tarihi) müellifi olan merhum Abdurrahim bey diyor ki:

«— Ben Birinci Cihan Harbinde Bitlis mevkiinde yaralı olarak esir olurken Bediüzzaman da o gün esir düşmüştü. O, Sibiry'a gönderilmiş, en büyük esirler kampında idi. Ben Baku'nun Nangün adasında idim. Günün birinde esirleri teftişe gelen ve kampı gezerken Bediüzzaman'ın önünden geçen Nikola Nikolaviç e o hiç ehemmiyet vermiyor, ve yerinden kımlıdanmıyor, Başkumandanın nazarı dikkti-ni çekiyor. Tekrar bîr bahane ile önünden geçiyor, yine kımlıdamıyor. Üçüncü defasında da önünde duruyor. Tercüman vasıtasıyla aralarında şöyle bir muhavere geçiyor: «— Beni tanımadılar mı?»

«— Evet, tanıdım. Nikola Nikolaviç, Çarın dayısıdır. Kafkas Cephesi baş kumandanıdır.

—«O halde ne için hakaret ettiler!»

— «Hayır, ben kendilerine hakaret etmiş değilim. Ben mukaddesatımın emrettiğini yaptım.»

— «Mukaddesat ne emrediyormuş?»

— «Ben Müslüman âlimiyim. Kalbimde imân vardır. Kendisinde imân olan bir şahıs, imânı olmayan şahıstan efdaldır. Ben O'na kıyam etseydim, mukaddesatıma hürmetsizlik yapmış olurum. Onun için ben kıyam etmedim.»

— «Şu halde bana imansız demekle benim şahsımı, hem ordumu, hem de mîletimi ve Çarı tahkir etmiş oluyor. Derhal Divanı Harb Kurulunda isticvab edilsin.»

Bu emir üzerine Divanı harb kuruluyor. Karargâhtaki Türk, Alman ve Avusturya zabitleri ayrı ayrı Bediüzzaman'a rica ederek baş kumandana tarziye vermesi için İsrar ediyorlar. Verdiği cevap şu oluyor:

— «Ben Âhiret diyarına göçmek ve huzuru Resûlul-lah'a varmak istiyorum. Bana bir pasaport lâzımdır. Ben imânıma muhalif hareket etmem.»

Buna karşı kimse sesini çıkarmıyor. Neticeyi bekliyor. İsticvab bitiyor. Rus Çarını ve Rus Ordusunu tahkir mad-desinden idam kararını veriyorlar. Kararı infaz için gelen bir manga başındaki

subaya kemal-i şetaretle «Müsaade ediniz, 15 dakika vazifemi ifâ edeyim» diye abdest alıp iki rek'at namaz kılariken Nikola Nikolaviç geliyor, kendisine hitaben:— «Benî affediniz, sizin beni tahkir için bu hareketi yaptığınızı zannediyordum. Hakkınızda kanunî muamele yaptım. Fakat şimdi anlıyorum ki, siz bu hareketinizi imâ-nınızdan alıyorsunuz ve mukaddesatın emirlerini ifa ediyorsunuz. Hükmünüz iptal edilmiş, dinî salâhatınızdan (sa-lihliğinizden) dolayı şayan-ı takdirsiniz. Sizi rahatsız ettim, tekrar tekrar rica ediyorum beni affediniz.»

Bütün Müslümanlar için şâyân-ı takdir bir misal olan bu salâbet-i diniyye ve yüksek seciyyeyi arkadaşlarından bir yüzbaşı müşahadesine müsteniden anlatıyordu. Bunu duydukça ihtiyarsız olarak gözlerim yaşla doldu.»

Bediüzzaman Hazretlerinin Rus başkumandanına karşı gösterdiği izzet-i İslâmî yükselten bu celâdeti garib görülmesin. Harb-i umumîdeki mağlûbiyetimizden dolayı, se-ni fazla müteessir görüyoruz, diyenlere cevaben:

— «Ben kendi elemelerime tahammül ettim, fakat ehl-i İslâmın eleminden gelen teellümat (üzüntüler) beni ezdi. Âlem-i İslama indirilen darbelerin en evvel kalbime indiği-ni hissediyorum,» diyerek İslâm dâvasının bütün ağırlıklarını kendi iç âleminde yaşayan Said Nursî Hazretleri Divan-ı Harb-i Örfide de aynı cesaret ve şetaretle Tarihin Şeref Levhalarına geçen şu sözleri söylemiştir:

«— Hakkın hatırını kırmayacağım, hakikati söyleyeceğim. Zira Hakk'ın hatırı âlidir. Hiç bir hatıra feda edilmez. Kimin hatırı kırılırsa kırılısın yalnız Hak sağ olsun.»

«Şimdi usandığım bir hayat-ı zaimim var, kahrolayım eğer idama esirgersem... Merd olmayayım eğer ölmeye gülmekle gitmezsem.»

Sen de Mürtecisin ittihamına karşı da: «— Eğer meşrutiyet bir firkanın istibdadından ibaret-se, bütün ins ve cin şahid olsun ki, ben mürteciyim. Bin ruhum da olsa Kur'an'ın bir tek meselesine feda etmeye hazırım.» diyerek hasımlarını şaşkırtan bir cesaret-i imâ-niyye ile mukabelede bulunmuştur. Beraetinden sonra da teşekkür etmiyerek Beyazıt meydanındaki kalabalıkta:

«— Zalimler için yaşasın Cehennem» diyerek haykı-rarak Sultan Ahmede doğru yürüyen Bediüzzaman Hazretlerinin İslâm dâvasına karşı hissettiği alâka, manevî bağ-ları koparılmış milletlere gönderilen Muceddidlerin duy-makta olduğu alâkadan başka değildir. O, sadece teessüs ettirdiği İslâmî cereyanı için sevk edildiği mahkemelerde söylediği şu sözleriyle kendini fiilen tescil ettirmiş, imân-ı-nı kurtardığı milyonlarca insanın şehadetiyle de bu hüvi-yeti günden güne vuzuha kavuşmuştur.

«— Saçlarım adedince başlarım olsa, her gün biri kesilse, bu hizmet-i imâniyyeden çekilmem..» «Dünyayı başı-ma ateş yapsanız hakikat-ı Kur'aniyyeye feda olan bu ba-şısı zındıkaya eğmem..»

«Yüksek fikirlerinden istifade edelim» diye çağrıldığı o günkü Millet Meclisinde kendisine itiraz eden Reise karşı da şunları haykırmaktan asla çekinmemiştir:

«— Kâinata en yüksek hakikat imândır. İmândan sonra namazdır. Namaz kılmayan haindir. Hainin hükmü mer-duttur. (red olunmuştur) Cenab-ı Hak Kur'an-ı Keriminde yüz yerde edasını emrettiği namazdan daha büyük bir hakikat olsaydı imândan sonra onu emrederdi..»

İslâmın en ince ve en derin mes'elelerini asrımızın idrakine en isabetli şekilde ifade eden Bediüzzaman Hazretlerinin hüviyetini tam olarak anlatabilmemize imkân yoktur. O'nun İslâm Âleminin istifadesine arzettiği 130 ade-di bulan (Risale-i Nur Külliyatı) ihata edemeyeceğimiz yüksek şahsiyet ve üstün ilmî ehliyetinin münakaşa götürmez senedi eridir.

Herkese yeis ve ümitsizlik veren bir rivayeti O, Kastamonu lahikaları adlı eserinde başka eserlerde rastlayamayacağınız ikna edici vasfıyla izah eder:

«Son anlarını yaşayan bir hastanın susuzluktan ciğerinîn yanması üzerine, elinde bir kadeh buzlu su gösteren Şeytana, imânını verip, suyu alabileceği, böylece hayatı boyunca sarıldığı imânından mahrum olacağı» rivayetini şu şekilde cevablandırır:

«...İmânı tahkiki ilmelyakinden hakkalyakine yakınlaştıkça daha selbedilemeyeceğine ehl-i keşif ve tahkik hükmetmişler, ve demişler ki: (Sekerât vaktinde Şeytan ves-vesesiyle ancak akla şüpheler verip tereddüde düşürebilir.) İmelyakinden hakkalyakine yükselen bu nevi imân-ı tahki-ki ise yalnız akılda durmuyor, belki hem kalbe, hem ruha, hem sırra, hem öyle letâife sirayet ediyor, kökleşiyor ki, Şeytanın eli o yerlere yetişemiyor. Öylelerin imânı zevalden mahfuz kalıyor.»

Başka yerlerde kolay kolay göremediğimiz bu mukni izah Bediüzzaman'ın 130 adedi bulan eşsiz eserlerinde işlediği binlerce mevzulardan biridir.

Ruh-u âlilerine binlerce fatihalar olsun O, Aziz Üstadın!